LACE

IUNIE | SEPTEMBRIE 2026 (NR. 18)
79.00 LEI

by LOREDANA NOVAC

MARTA de la Biz®
face imposibilul

sky
RESTAURANT
& TERRACE

EXPERIENȚE CULINARE LA SUPERLATIV

Gastronomie • Eleganță • Rafinament

Sky Restaurant & Terrace vă invită într-un decor spectaculos, unde fiecare detaliu este gândit pentru o experiență memorabilă.

BUCĂTĂRIE RAFINATĂ
Preparare creative cu influențe internaționale și ingrediente premium.

AMBIANȚĂ LUXURIANTĂ
Design modern, elegant și atmosferă sofisticată.

EXPERIENȚĂ DE 5 STELE
Servicii impecabile pentru momente de neuitat.

www.skyrestaurant.ro | @skyrestaurantterrace | Str. Principală, nr. 1, Păulești Noi | +40 374 418 888

sky
EVENTS
Nuntă la superlativ!
Locația unde luxul, eleganța și serviciile premium
transformă nunta ta într-o poveste memorabilă.
Evenimente memorabile • Săli elegante • Echipă de profesioniști
0733 831 403
Str. Principală, nr.1, Păuleștii Noi, Prahova
www.skyevents.ro

IUBESC CĂ IUBEȘTI CE IUBESC ȘI EU

Uneori, din dorința de a crește și a demonstra că suntem repere în domeniile noastre, uităm să ne susținem între noi. Am aflat devreme că în viață, ca și în „piață”, există loc pentru toată lumea. Fiecare client își are furnizorul de servicii, fiecare proiect se armonizează cu oamenii care trebuie să fie acolo, la un moment dat, și nimeni nu ia locul nimănui.

De la Anna Wintour la Marta Ușurelu, Andreea Esca sau Roxana Voloșeniuc, eu i-am admirat cu toată ființa mea pe oamenii care au reușit în domeniul pe care eu îl iubesc atât de mult. I-am admirat, m-au inspirat și, de fiecare dată când am avut ocazia, le-am spus acest lucru direct.

Ar trebui să existe o lege nescrisă prin care oamenii din aceeași profesie să se susțină cel mai mult între ei. Motivul? Pentru că ei iubesc aceeași meserie, știu exact cu ce dificultăți vine la pachet și știu, deopotrivă, ce fericire aduce atunci când lucrurile ies bine!

Ediția aceasta Lace Magazine celebrează susținerea și solidaritatea în branșă, dar și energia aparte care apare atunci când oamenii care împărtășesc aceeași pasiune aleg să se susțină. Împreună putem face orice domeniu mai frumos, susținându-ne cu respect și generozitate.

Ediția aceasta, ca fiecare ediție de vară, este amplă și numai bună de pus în bagajul de vacanță.

Foto: Lenscapades
Locație: Școala de flori

Interviurile sunt fabuloase, poveștile despre solidaritate și susținere, de asemenea, iar informația de la secțiuni precum Cultură, Business, Sănătate sau Călătorii va fi, cu siguranță, de folos!

Mii de mulțumiri Martei de la Biz pentru deschidere și timpul acordat!

Vă doresc o vară frumoasă și liniștită!

LOREDANA NOVAC

Exclusiv în Librăria **Elstar**
www.elstargroup.ro
se poate comanda din toata țara cu livrare în 24 h

Descarcă **GRATUIT** versiunea electronică

Editor: Loredana Novac
Director General: Loredana Novac

Coordonator secțiune Psihologie: Claudia Iordache
Copertă: Fotografii: Vali Mirea
Make up Artist: Alina Barbu
Outfit: Simona Bejan, Apartment 17
Grafică și DTP: Ciprian Grigore
Lector: Anca Coman Doicin, Laura Petre
Redactor: Alexandra Ionașcu, Raluca Eparu, Raluca Enver, Cristina Iancu, Ștefania Ungureanu

Colaboratori:
Photo: Diana Stanciu, Marius Petre Photography, LensCapades, Robin Eparu
Cultură: Iraida Florea, Anca Coman Doicin, Lucian Vasile
Sănătate: Dr. Diana-Florentina Popa, MedLife, First Dent
Beauty: Salon Bluette Ploiești, Dr. Ana Fâcă
Legal: Av. Dana Volosevici, Alina Savu

Lace MAGAZINE
18/2026

Tipar: Livco Design

Copyright 2026

Toate drepturile asupra revistei aparțin **Uzinei de comunicare**.
*Drepturile și fotografiile publicate în articole aparțin în exclusivitate autorilor. Reproducerea parțială sau integrală a acestora se face doar cu acordul scris al părților.

MedLife
SPITALUL LOTUS
IUBIM SĂ VEDEM FEMEI FERICITE.
ȘI ASTA NE INSPIRĂ SĂ FIM MEDICI MAI BUNI.
Spitalul MedLife Lotus este specializat în diagnosticarea
și tratamentul chirurgical al patologiei mamare.
Diagnosticat la timp, cancerul mamar poate fi învins.
0244 510 808
www.medlife.ro/spitalul-medlife-lotus-ploiesti

Fundația Comunitară PRAHOVA

De 13 ani conectăm oameni, idei și resurse.

www.fundatiacomunitaraprahova.ro

INTERVIU SPECIAL

VASILE BĂNESCU

Îl urmăresc pe domnul Vasile Bănescu de mulți ani. Precum multora dintre dumneavoastră, și mie mi-a atras atenția pe vremea când era purtătorul de cuvânt al Patriarhiei Române. Toată acea perioadă a fost pentru mine o lecție deschisă de cum să comunici atunci când reprezinți o instituție încă rigidă din acest punct de vedere. Domnul Vasile Bănescu este un profesionist care are darul de a transmite încredere. Astfel că, în acea perioadă, atunci când ieșea la o conferință, când apărea într-o emisiune ori la un eveniment, te determina să lași tot ce făceai și să-l asculți. Pe de altă parte, o spun cu toată asumarea, este genul de om de care unii se tem. Da, de ceea ce ar putea spune, căci domnia sa este un mare apărător al adevărului, adevăr care nu de puține ori deranjează. Oameni, funcții, aparate de funcționare ale unor instituții. În ultimii ani, Vasile Bănescu a devenit una dintre vocile societății actuale. Continuă drumul adevărului și ne pune pe tavă lucruri neconvenabile, realități incomode, evidențiind cu eleganță și sobrietate lacune etice ale peisajului autohton sociocultural, politic ori ecumenic.

Am pășit cu emoție în sediul Consiliului Național al Audiovizualului, instituția în care activează domnul Bănescu la acest moment. Vă mărturisesc că mi-a fost teamă să nu întreb ceva nepotrivit, să nu fac vreo gafă sau să-i răpesc prea mult timp. Vă invit să vă bucurați de acest dialog încărcat de sens.

Ați fost ani la rând una dintre cele mai importante voci publice ale Bisericii. Ce a fost cel mai dificil în această poziție din acea perioadă? Senzația mea a fost dintotdeauna că v-ați asumat rolul de a fi, poate, mai direct decât permitea funcția pe care o aveați.

Într-adevăr, e vorba despre o perioadă de nouă ani, iar dificultățile au fost mai degrabă concentrate în prima lor parte. Am ajuns în postul acela de reprezentare după tragedia de la Colectiv, când Biserica se afla într-o postură foarte incomodă din cauza unor greșeli de comunicare, comise atunci pe linie instituțională. În plus, se confrunta la acea vreme cu o atmosferă foarte tensionată și ostilă. În acest context am ajuns purtătorul de cuvânt al unei instituții care comunicase foarte stângaci până atunci. O instituție care nu reușise să își arate adevăratul său chip: acela al unei entități care știe să poarte un dialog cu societatea în această epocă a transparenței în care trăim acum cu toții.

Așadar, cele mai mari dificultăți au fost reprezentate de faptul că a început un proces incomod de restabilire a unui dialog care până atunci nu fusese niciodată suficient de bine închegat. Unul dintre primii pași a fost construirea unei relații funcționale cu presa, de exemplu: acceptarea, firească de altfel, a tuturor invitațiilor venite dinspre jurnaliști, participarea la emisiuni, la dialoguri publice ori la interviuri.

V-ați dorit umanizarea acestei instituții conservatoare?

Așa este, mi-am dorit inclusiv umanizarea ei prin comunicare și printr-o prezență activă, la vremea respectivă prin persoana mea, întrucât eu am devenit purtătorul de cuvânt al instituției, consilier patriarhal și responsabil de comunicarea cu presa. Aceasta a fost prima dificultate, dar am depășit-o prin construirea unui dialog cu scopul de a consolida o nouă imagine a instituției în raportul ei cu societatea.

Ulterior, au urmat evenimente, situații delicate, pe care instituția le-a traversat. E vorba, desigur, mai întâi despre construirea Catedralei Naționale. După anul 2009, această clădire începea să prindă contur. Proiectul în sine al ridicării Catedralei Naționale era unul, de asemenea, precar înțeles, și atitudinea presei era cvasiostilă. Însă toate criticile formulate din această zonă trebuiau să primească un răspuns lămuritor din partea noastră. Astfel că am inițiat un dialog deloc ușor de dus cu presa, care, la rândul ei, a transferat apoi în spațiul public răspunsurile pe care eu le ofeream în numele instituției.

A intervenit apoi vizita Papei Francisc, care n-a fost chiar foarte bine primită de cercurile fundamentaliste din spațiul Bisericii Ortodoxe Române. I-a urmat sfințirea Catedralei Naționale, prima sfințire a altarului, un eveniment de presă cu adevărat însemnat. Pentru prima dată, jurnaliștii aveau acces în interiorul acestui monument extraordinar de important. Apoi a venit pandemia, o altă dificultate majoră, care a durat, așa cum știm, un timp îndelungat, și care a presupus o comunicare permanentă, zilnică. A fost un demers evident solicitant, pentru că implica adecvarea instituției la o realitate medicală fără precedent.

Ulterior, a izbucnit războiul din Ucraina, pe care, de asemenea, Biserica a trebuit să-l gestioneze atât ca realitate de discutat, cât și ca implicare în ajutarea refugiaților. Cea mai mare dificultate pe care am resimțit-o n-a venit însă din exteriorul instituției. E firesc ca în afara ei să existe nelămuriri, critici, chestionări ale deciziilor ei, pentru că e vorba despre multe necunoscute care, neprimind răspuns, perpetuează tot felul de scenarii în spațiul public. Însă destul de curând am observat, de fapt, că marile greutăți și marii adversari ai Bisericii nu sunt în afara ei, ci în interior, așa cum s-a constatat de-a lungul istoriei peste tot, nu doar în Biserica Ortodoxă Română. E vorba deci despre oameni care fac parte din Biserică și care nu înțeleg cultura dialogului, care au dezvoltat și se situează încă în paradigma cetății asediate. Aceștia consideră că Biserica este o instituție asediată de presă, neînțeleasă, sabotată și așa mai departe. De fapt, lucrurile nu sunt așa și am demonstrat că, prin dialog, comunicare, situare binevoitoare în conversația cu jurnaliștii, totul poate fi foarte simplu lămurit și, bineînțeles, limpezit de ambele părți. Așadar, dificultatea majoră a venit din altă parte și nu a fost aceea de a traduce mesajul Bisericii și chiar mesajul creștinismului însuși în paradigma postmodernității noastre. Mi se pare necesar ca Biserica să facă asta, să-i traducă omului contemporan un mesaj creștin la care el, din varii motive, nu mai are acces pe cont propriu.

Trăim în societatea oboselii, a performanței, care ne împiedică să ne informăm ramificat în absolut orice direcție. Aceasta deci e o datorie pe care am încercat să mi-o împlinesc cât am putut de bine și nu mi s-a părut dificilă. Dificultatea, repet, a apărut în interiorul instituției din cauza unor personaje care au intrat în conflict chiar cu Patriarhia Română. Vorbim aici, spre exemplu, despre episcopul de la Tomis, care a reprezentat realmente un element ostil față de direcția statului român în crizele prin care a trecut, față de direcția creionată rațional chiar de Patriarhia Română în foarte multe contexte. Așadar, o dificultate care rămâne și astăzi este adecvarea instituției Bisericii la realitate.

Credeți că e o luptă pierdută?

Sper că nu. Deși nu sunt optimist, aleg să fiu mereu realist și să țin cont de realitatea imediată. E o luptă care, din păcate, nu se anunță foarte scurtă.

Ce v-a determinat să acceptați această nouă responsabilitate în cadrul CNA?

Aș spune că nu eu am ales lucrul acesta, întrucât nu m-am gândit niciodată la această posibilitate. După retragerea mea din funcția de purtător de cuvânt al Patriarhiei Române, în iunie 2024, am primit o invitație de a merge să lucrez în calitate de consilier al demnitarului la Secretariatul de Stat pentru Culte. Este o instituție subordonată guvernului, unde contribuția mea, în calitate de teolog, de intelectual creștin public și de om cu o oarecare experiență în dialogul cu cultele religioase, a putut fi adusă timp de șase luni. Atât am rămas acolo. Apoi, în toamna anului 2024, a ajuns la mine o invitație formulată de Guvernul României din vremea respectivă, aceea de a accepta să devin unul dintre membrii Consiliului Național al Audiovizualului. Așa cum știți, acest consiliu este compus din unsprezece persoane. E vorba despre oameni care au avut sau au tangență cu presa, cu audiovizualul. Experiența mea foarte bogată în această direcție, eu însumi fiind timp de cincisprezece ani realizatorul unei emisiuni de televiziune, *Dialog cultural*, și, evident, participarea mea cvasipermanentă la emisiuni de radio și televiziune de-a lungul acestor foarte mulți ani mă calificau, într-o măsură, aș spune eu, respectabilă, pentru ocuparea unui asemenea post.

Cei unsprezece membri sunt întotdeauna nominalizați, conform legii, de instituții fundamentale ale statului român. E vorba despre Președinția României, Guvernul României, Senatul României, Camera Deputaților din Parlament. Eu am fost atunci nominalizat de Guvernul României din vremea respectivă. Așadar, am fost desemnat și am acceptat.

Care considerați că este cea mai mare provocare a spațiului audiovizual din acest moment?

Cred că cea mai mare provocare o constituie un anumit tip de sectarizare în spațiul audiovizual, una care, de fapt, prelungește o sectarizare socială din spațiul larg al societății românești. E vorba despre politizarea mesajului unor entități media: televiziuni, în principal, dar și posturi de radio care, prin situarea lor frapant neobiectivă, partizană de-a dreptul de partea unor entități politice sau altele, încalcă articole foarte limpezi din legea audiovizualului și din Codul audiovizualului.

Dincolo de asta, rămân provocările de natură ideologică, lucruri care provin și dintr-o insuficientă educație media chiar a multor oameni care lucrează în acest domeniu, care nu cunosc legile audiovizualului votate, evident, de Parlamentul României. Așadar, consider că, de când am venit eu aici, marea provocare a fost dată de consecințele alegerilor politice din România începând cu decembrie 2024.

Trăim într-o epocă a vitezei și a reacțiilor instantanee. Cât credeți că a influențat acest „dans" al reacțiilor rapide, agresive și neîntemeiate apariția social media și, în general, tot ce înseamnă Facebook?

Vorbind despre Facebook, mă întorc la ceea ce am spus mai devreme, la una dintre marile provocări ale CNA din acest moment, care este legată de manifestările din spațiul online, unde, de puțină vreme, CNA are atribuții pe materiale video, nu doar pe materiale text.

Așadar, la CNA ajung foarte multe solicitări, reclamații legate de materiale postate online, deci și pe platformele de socializare. Materiale care încalcă flagrant atât termenii și condițiile platformelor spre care noi orientăm de multe ori aceste materiale spre verificare, cât și legea nescrisă a bunului-simț, a decenței. Încalcă, firește, libertatea de exprimare, care nu înseamnă să spui oricând orice despre oricine, nu înseamnă să calomniezi, nu înseamnă să inventezi, nu înseamnă să induci panică, să propagi minciuna cruntă în spațiul public. Marea discuție despre libertatea de exprimare, care e clamată chiar de unii dintre cei care o încalcă, anulându-o în contextele despre care vă vorbeam, e una dintre marile provocări.

Viteza despre care vorbiți ne împiedică deseori să mai vedem lucrurile foarte clar. Și online-ul e o dovadă în acest sens. Există această grabă de a interveni, de a lua atitudine. Ei i se adaugă nerăbdarea unora de a lansa în spațiul mediatic nonadevăruri, minciuni și narațiuni care intră în conflict cu legile statului român, dar și cu legea audiovizualului.

Da, în online și pe platforme se duce în acest moment ceea ce noi numim război cognitiv. Firește, există reglementări actuale. Vor exista și reglementări viitoare, care vor încerca să diminueze acest fenomen alimentat de multe ori de conspirații, dar, în primul rând, de o propagandă ostilă direcției statului român, care urmează o linie democratică, care este și trebuie să rămână cu orice preț una proeuropeană sau prooccidentală, cum se spune acum.

Există oare vreun protocol de colaborare între o entitate precum CNA și Meta, cei care dețin aceste platforme?

Da, există o excelentă colaborare ca de la o instituție juridică la altă instituție juridică. Concret, atunci când în fața membrilor CNA ajung materiale care, în mod evident, încalcă termenii și condițiile platformelor, le orientăm spre reprezentanții acestora pentru verificare și vă pot spune că reacțiile lor sunt în general prompte, adică acele materiale sunt eliminate. Firește că e un război total inegal, pentru că există sute de mii de conturi false, de boți. Și probabil că lupta aceasta va deveni și mai grea odată cu dezvoltarea și mai mare a inteligenței artificiale, a AI-ului.

Asistăm, așa cum știți, nu doar la o invazie de fake news, ci și de deep fake, care înseamnă modificarea imaginilor și, prin asta, inclusiv calomnierea gravă a unor persoane publice. Sunteți la curent cu faptul că au circulat în mod absolut detestabil imagini modificate, falsificate ale unor persoane publice importante, precum ministrul nostru de Externe.

Dar vă pot da și o veste bună. CNA-ul va avea, începând din acest an, acces la un soft specializat, pe care îl mai folosește și ARCOM-ul, echivalentul CNA din Franța. Un soft ultraperformant, care va fi capabil să detecteze aceste materiale scanând spațiul online, ceea ce nu poate face, evident, un om. Va putea să identifice și să aducă la suprafață conturile false, boții și, desigur, materialele care intră în conflict direct cu realitatea și cu legea.

De când această schimbare, domnule Bănescu?

Până în această toamnă, cel târziu, acest soft va fi funcțional.

Vă urmăresc de mult timp în social media și observ că investiți mult timp în postări lungi, cu cuvinte alese despre subiecte stringente pentru societatea actuală. Ce sperați să le aduceți celor care vă urmăresc prin aceste postări?

În primul rând, nu-mi ia foarte mult timp, pentru că, din fericire, am această ușurință de a scrie și vă mărturisesc că o fac exclusiv din ceea ce eu numesc reflex moral. Consider că acest reflex, din păcate, s-a pierdut la nivel societal, dar cred că el ne poate salva de multe. În primul rând, ne salvează de manipulare. Omul majoritar din orice țară ar trebui să fie omul educat. Din păcate, la noi, în acest moment, omul majoritar nu mai este un om educat.

Dovada o constituie vulnerabilitatea educațională în care a fost surprinsă România la sfârșitul lui 2024 și care persistă și se adâncește, de vreme ce milioane de oameni nu pot distinge între ficțiune și realitate, între minciună și adevăr. Este foarte tristă această sectarizare de care pomeneam mai sus, are legătură cu ceea ce se poate numi o sectă apărută în mijlocul societății noastre, care pledează pentru irațional, pentru lucruri care pe un om educat firește că îl pun în situația de a se mira. Nu intru în amănunte de natură politică, dar ele sunt subînțelese și cred că, din acest motiv, cei care totuși ne dăm seama, care înțelegem realitatea într-o cheie superioară avem datoria să scriem, să vorbim despre ceea ce se întâmplă cu adevărat. Iată jurnaliștii de calitatea dumneavoastră, care vin să întrebe și să transmită mai departe puncte de vedere care uneori nu se regăsesc nici măcar la televiziunile publice! E important să existe toate perspectivele, nimeni nu pledează pentru eliminarea vreuneia, cât de absurdă ar putea fi el. Dar e firesc să existe niște standarde în societate, la nivel media, care să aducă mai aproape de public punctele de vedere ale unor oameni cu capul pe umeri. Evident că la internet toți avem acces. Umberto Eco a subliniat asta la vremea lui, spunând că acum internetul îi pune pe același plan pe un om care altădată vorbea la birt și putea spune orice, nu conta ce enormitate afirma, și pe altul din spațiul intelectual, din spațiul înțelegerii mai rafinate, mai nuanțate și, deci, superioare.

Această egalizare în transmiterea unui mesaj public trebuie totuși să fie nuanțată, să se diferențieze cumva ierarhic. Ierarhia e importantă în orice domeniu, inclusiv în zona comunicării. Încerc să traduc realitatea. Pe mine mă fascinează această idee a adecvării minții noastre la realitate. S-o luăm în calcul, să n-o sfidăm. Problema este că, într-o societate insuficient educată, cum am ajuns să fim noi, această realitate nu mai este nici măcar interesantă. Nu mai fascinează, nu mai constituie primul criteriu pentru că s-a produs o ideologizare a minților printr-o propagandă inițial subtilă, dar de-a dreptul violentă în ultimul timp. O propagandă care face primele victime în rândul oamenilor mai puțin educați.

Referindu-ne la televiziunile care promovează asemenea oameni, care este limita între libertatea de exprimare, între democrație și dreptul acestor televiziuni de a propaga și promova oameni care militează doar pentru neadevăruri, induceri în eroare și haos? Eu înțeleg, așa cum ați spus și dumneavoastră, că nu trebuie să excludem nicio opinie. Totuși, oare răul care se face prin a-i lăsa să facă ce vor, căci este democrație, nu este infinit mai mare?

Firește că e mai mare, dar vorbim despre entități media care nu au în spate oameni de presă, specialiști, persoane consacrate în plan public, social, cultural, ci oameni evidențiați mai degrabă în plan penal. E vorba despre

oameni cu procese, așa cum știm. Oameni cu datorii enorme către statul român, care nu și-a recuperat încă banii. Oameni care sunt implicați încă în procese care nu-i onorează și care nu se mai termină până la prescriere, eventual. Asta explică, evident, orientarea unor posturi de radio și de televiziune spre o zonă care n-are legătură cu deontologia jurnalistică, așa cum o cunoaștem eu, dumneavoastră și atâția alții.

Aceasta cred că este o explicație. Deci nu e vorba despre presă în general. Jurnaliștii prezenți în aceste posturi pot fi oameni respectabili, pot fi chiar bine pregătiți, dar, fiind angajați într-o entitate media privată, încetează să mai fie cu adevărat liberi, urmând o politică a postului. În alte țări (cunosc mai bine spațiul german și elvețian) așa ceva nu există. Acolo nu poți să manevrezi o întreagă entitate media, o televiziune, de exemplu, într-o direcție contrară spiritului statului respectiv, contrară intereselor naționale în mod evident cunoscute, cum e la noi apartenența la Uniunea Europeană, un parcurs vital pentru România.

Avem însă în țară oameni care sfâșie steagul, care ard drapelul. Dacă ar fi persoane private, poate că nu ar deranja pe nimeni, dar sunt demnitari ai statului român. Iar acest lucru deja devine o mare problemă pentru transmiterea mesajului la nivel public. Pentru că omul obișnuit, dacă vede un demnitar al statului făcând așa ceva, nesancționat de nimeni ci, dimpotrivă, promovat în spațiul TV, își pune întrebări sau ajunge să-l urmeze. Despre asta vorbim. Așa arată societatea noastră în acest moment. O societate sfâșiată, ultrapolitizată, sectarizată. Sectarizare la care contribuie, din păcate, inclusiv aceste entități media trase la răspundere de CNA. Pentru că trebuie spus: aceste televiziuni sunt sancționate în mod curent de CNA, dar nu le pasă. Probabil e un control mult mai mare acolo. Unii nu-și plătesc amenzile, alții le plătesc și merg mai departe.

N-am observat o ameliorare reală sau o schimbare de viziune jurnalistică, nici măcar după ce au trecut prin sancțiuni graduale, din ce în ce mai severe. Firește, se poate ajunge la pierderea licenței – mai întâi la înjumătățirea ei, apoi la anulare. E recent cazul pe care îl cunoaștem cu toții, al postului Realitatea TV. În acest moment există un proces în recurs legat de această problemă.

Să ne ducem puțin către latura spirituală cu următoarea întrebare. Ne întâlnim des cu sintagma aceasta: „Eu nu sunt cu biserica, dar cred în Dumnezeu". Poți fi credincios fără a păși în Casa Domnului? Ce părere aveți?

Această relație dintre om și Dumnezeu poate fi reală și în afara incintei bisericii, dar prezența noastră reală într-o comunitate de credință, de speranță și de dragoste, această comunitate fiind însăși biserica, e una firească, naturală și logic ideală. Să ne afirmăm credința înseamnă să ne-o mărturisim public atunci când spunem *Crezul* în biserică, fiind acolo. Însă fenomenul pe care îl detectați, acela al exprimării credinței, simultan cu nonapartenența la o biserică e universal în acest moment.

Ce observ eu în spațiul românesc este că numărul celor care rămân credincioși, dar nu mai frecventează slujbele bisericii este în creștere. Dar trebuie să adaug, în calitate de teolog și de creștin, că firesc așa ar fi: un om deplin credincios este cel care participă la slujbele bisericii (nu neapărat regulat), care ține cont de bornele acestea, de punctele cardinale ale credinței sale, care pot fi posturile urmate de Sfânta Împărtășanie, evident precedate de spovedanie. Asta ar fi, ca să spun așa, formula rotundă în care se mișcă omul credincios care merge și la biserică. Apare însă o problemă pe care Biserica n-o discută foarte deschis, din păcate: aceea legată de o dezamăgire pe care o au mulți dintre oamenii credincioși.

Dezamăgire provocată de ce anume?

De instituție. De imaginea Bisericii în spațiul social. O imagine de multe ori șifonată de reprezentanți ai Bisericii. Lumea observă că, deși aceste căderi există și uneori devin foarte spectaculoase, cel puțin în ultimul timp, Biserica n-a mai ieșit să spună da, s-a greșit. În plus, sunt dăunătoare imaginii instituției criticile pe care oamenii le au în legătură cu, de exemplu, aparenta complicitate a unor oameni ai Bisericii la probleme grave ale societății și, până la urmă, chiar cu asocierea instituției cu o anumită zonă politică. De ce? Pentru că la alegerile recente foarte mulți reprezentanți ai clerului, monahi chiar, preoți, au defilat, din păcate, cu stindardul politic al acestei mișcări.

Astfel că apare o contradicție între declarațiile oficiale ale Bisericii de neutralitate perfectă și asemenea implicări fățișe. Au fost făcute publice imagini care îi surprind pe reprezentanții Bisericii în compania cvasioficială a membrilor unui partid sau altuia. Acest lucru nu este în regulă, și provoacă, prin lipsa de explicație, prin lipsa de fermitate pe care trebuie să o aibă orice instituție, multă dezamăgire. Și eu cunosc foarte mulți oameni care îmi spun că nu mai merg la biserică. „Sunt dezamăgit, nu mă mai simt bine, nu mai vreau să merg într-un loc unde una se spune, și alta se face." Nu generalizez, nu cred că asta are un impact major acum, dar riscă să aibă. Îngrijorarea mea se manifestă prin ceea ce scriu, atrăgând atenția asupra unor lucruri. Nu trebuie amestecate cele ale Cezarului cu cele ale lui Dumnezeu. Nu trebuie amestecate politicul și religia, pentru că avem un precedent sângeros în istoria recentă a României: în perioada interbelică, legionarii își făceau cruce cu o mână și cu alta luau revolverul. S-a vorbit chiar într-o carte despre mistica revolverului. Această întâlnire dintre Biserică și politică este nocivă pentru ambele părți. Din păcate, cel puțin în comunitățile mai mici, campania electorală se desfășoară cu cel mai mare efect în biserică. Sigur că noi, ca oameni, putem avea preferințe politice. E firesc să avem. Suntem ființe politice de la Aristotel încoace. Din acest motiv, nu e o problemă, fiecare votează cum dorește. Dar când faci propagandă politică, când faci din Hristos agent electoral și din Dumnezeu termen central al discursurilor politice nu este bine. De la un politician eu aștept discursuri coerente despre economie, despre politică externă, despre tot ce presupune o strategie de ameliorare a societății în care trăiesc. Atunci când un politician folosește cuvântul „Dumnezeu" o dată la cinci minute și îmi vorbește în pilde religioase în loc să-mi vorbească despre lucruri foarte concrete, care ne privesc pe noi toți, cetățenii, e deja suspect și nu e în ordine. Iar dacă Biserica încurajează astfel de politici, politicieni fanfaroni, așa-ziși credincioși, greșește.

Credeți că educația copiilor noștri este afectată din cauza faptului că părinții au dreptul acum de a opta pentru ora de religie de la școală? Credeți că făcea bine ora aceea de religie obligatorie?

Ora de religie a rămas în continuare. Este opțională. Trebuie să-ți dai acordul, ceea ce e firesc, pentru că nimic făcut cu forța nu sună bine, nu dă bine. E firesc să alegi. Și Biserica însăși trebuie să cultive această cultură a alegerii. Pentru că miezul creștinismului este libertatea. Miezul vieții creștine este libertatea. Trebuie să ajungem să fim educați în așa fel încât să putem prefera binele, să-l alegem. Or asta presupune o acțiune convingătoare. Profesorul de religie de la catedră trebuie să fie atât de bun, de convingător, încât să se vorbească despre el ca despre un profesor la care merită să-ți duci copilul la ore. Dacă acei profesori, mulți dintre ei, din câte înțeleg, nu reușesc acest lucru, nu e de mirare că unii părinți nu-și mai înscriu copilul la religie. Mi se pare logic. În plus, cel puțin în primii opt ani, religia nu are o miză în curriculum. În clasa a VIII-a, la examenul prim și important, religia nu face parte din materiile pentru Evaluare. De aceea trebuie investit într-o calitate excelentă a orelor de religie, în așa fel încât ele să fie parcurse cu plăcere și cu interes. Am experiența predării acestei materii timp de zece ani. Religia trebuie să fie percepută în școală ca un element în primul rând cultural și evident moral. Moralul e subînțeles când vorbim despre religie. Dar a preda religia în școală ca de la altar nu este adecvat. Trebuie să o predai de la catedră, ca pe o materie cu o încărcătură culturală foarte importantă pentru dezvoltarea copilului, care se formează din punct de vedere intelectual.

Acum un an am organizat un eveniment, unde am vrut să chem un părinte celebru, dintre cei cu priză în online. Costul însă pentru această prezență era uriaș: 1 500 de euro pe oră. Ce părere aveți despre preoții care își vând „înțelepciunea”? Este scandalos. Pot afirma deschis asta. Cunosc fenomenul și vă pot spune doar atât: atunci când un om al Bisericii, preot, monah, ajunge să fie perceput ca vedetă, ajunge să participe la conferințe unde pretinde onorariu, cred că nu este greu de tras concluzia că acesta încetează să mai fie un reper moral și un exemplu de discernământ, un exemplu de echilibru, de onestitate și așa mai departe. Și eu sunt invitat pe la conferințe. Mi se pare inadmisibil să pretind ceva pentru că merg să vorbesc despre un subiect care are legătură cu credința, cu tot ce presupune paradigma culturală și morală. Firește că e altceva dacă primești un dar de la cineva; există oameni extrem de generoși, de cumsecade, care sigur îți plătesc biletul de avion sau cazarea.

Nu e nimeni absurd. Deci, dincolo de aceste detalii, probabil nesemnificative, fenomenul apariției unor VIP-uri în mediul bisericesc și chiar monahal există. Monahi de la Muntele Athos care au Facebook, care vorbesc pe Facebook, care au conferințe pe la Viena, cum e un celebru monah căruia nu o să-i dau numele și care merge frecvent prin Occident, deși el a optat să fie monah, adică retras la Muntele Athos. Nu suntem absurzi. Firește că poți ieși din mănăstire cu binecuvântarea starețului. Vă dau exemplul unui monah exemplar, părintele Rafael Noica, care stă în Munții Apuseni și care, din când în când, dar foarte rar, coboară pentru câte o conferință într-un oraș din apropiere. Pentru că e un om important de cultură, profund duhovnicesc, care vine și transmite un mesaj întremător pentru comunitate. Dar n-o să auziți de părintele Rafael Noica sau, mai ales, n-o să-l vedeți pe vreun afiș. Bucureștiul e înțesat de afișe în care e greu să nu vezi un preot celebru sau altul. Nu mi se pare în ordine.

> Ne protejăm prin educație, deci ne protejăm prin plusul pe care îl aduce credința

Dar aici oare n-ar trebui să intervină Patriarhia?

Și această ordine e de natură, în primul rând, morală. Când pierzi busola, când încetezi să mai gândești lucrurile în funcție de propriul statut, care presupune smerenie, presupune discreție, atunci înseamnă că ai o problemă care a devenit malignă. Cred că toți suntem vizitați de această ispită a vizibilității. Când trăiești într-un mediu digital așa cum trăim noi, când scrii, când publici, mai ales în calitate de autor, nu poți să fii total insensibil, pentru că altfel de ce ai mai publica? Sigur, publici cu un scop. Dar, cum am zis, ar fi bine să publicăm dintr-un reflex moral, să scriem, să ajutăm să facem lucruri cât putem, cu puterile și cu talentul nostru.

Poate ar trebui reglementate aceste aspecte și de la nivel înalt.

Biserica mizează pe libertate și pe discernământ, dar, atunci când reprezinți Biserica la nivelul acesta public, în mod normal ar trebui să existe o temperare care ne face tuturor bine, evident, nu doar unora sau altora.

Domnule Bănescu, ce înseamnă eleganță umană dincolo de aparențe, dincolo de ceea ce ne place să promovăm că am fi? Pentru că trăim niște vremuri în care am învățat lecția, adică știm ce să spunem ca să dăm bine. Știm cum trebuie să facem să părem oameni eleganți.

Atunci când ajungi să vorbești doar într-un mod care dă bine, care atrage atenția, care îți mijlocește avantaje și bani, că firește, lucrurile care dau bine se vând ușor, atunci nu vorbim despre eleganță. În viziunea mea, eleganța este eleganța creștină. Este sinonimă cu noblețea, cu aristocratismul, cu ceea ce Steinhardt, în *Jurnalul fericirii*, numește boierie a spiritului, aristocratism moral, spiritual și care, firește, are ca trăsături blândețea, discreția, în niciun caz lăudăroșenia, vorbăria ori celebritatea aceasta ieftină.

Un om elegant din punct de vedere creștin este un om sobru, nu sumbru. Un creștin trist e un trist creștin, cum s-a spus. Deci sobrietate, umor, de ce nu?, de bună calitate, eleganță în exprimare. O limbă

română vorbită impecabil cred că ține de respectul pe care trebuie să-l avem în calitate de creștini și, mai ales, de intelectuali creștini.

Eleganța despre care vorbim trebuie să fie o eleganță în primul rând lăuntrică, pentru că asta dă naștere unei eleganțe exterioare, de la gesturi la cuvinte, la atitudini. Cred că oamenii, chiar și așa-zișii oameni simpli, percep falsitatea, jocul de-a autenticitatea. Sunt convins că asta se simte. Și, iată, dumneavoastră ați simțit când mi-ați vorbit despre așa-zișii preoți celebri care nu mai încap pe afișe.

Se poate educa noblețea sau te naști cu ea?

Se poate educa pentru că, de exemplu, un țăran poate ajunge să fie un aristocrat – nu cu sânge albastru, ci un aristocrat al discernământului. Am avut mulți dintre noi bunici care ne-au marcat foarte frumos. Aceia erau niște aristocrați țărani.

Petre Țuțea vorbește, de pildă, despre țăranul imperial, țăranul român de pe vremuri, un om al bunului-simț, al rânduielii, al respectului profund față de Biserică, un om care trăia în rânduială. Păi, omul acela firește că-i era superior ca umanitate unui conte sau unui prinț care făcea tabula rasa din valorile morale și se comporta smintit pentru alții.

Deci noblețea cred că se educă și se construiește prin educație, prin aplicarea legii bunului-simț și așa mai departe. Firește că poți să ai niște trăsături moștenite de la părinți, dar eu cred că noblețea se educă. Or situarea reală în creștinism îți transferă un tip de aristocratism. Atunci când devii un creștin real. Prin asta înțeleg un om cu un mod de viață discret, dar cât de cât exemplar pentru alții. Atunci ești deja pe o treaptă a aristocrației spirituale.

Și ultima întrebare, domnule Bănescu, ce ar trebui să protejeze mai bine omul secolului în care trăim, astfel încât mediul în care ne ducem existența să fie mai primitor pentru suflet?

Ne autoprotejăm prin cunoaștere în creștere, în crescendo. Ne protejăm prin educație, deci ne protejăm prin plusul pe care îl aduce credința. A ajunge să înțelegi plusul credinței, a nu disprețui ce nu se vede, a avea încredere că, dincolo de lumea în care te miști, o lume a materialismului, a posesiunilor, a performanțelor și care îți procură doar avantaje materiale, se află o lume a celor nevăzute, unde se decide chiar tot ce e important pentru noi.

Cred că în măsura asta vom putea fi protejați, fiecare în grade diferite. De ce anume? De manipulările care se proliferează în ziua de astăzi, de ispitele din zona inteligenței artificiale, care devine personajul aproape central al vieții omului de astăzi. Ne protejează de multe lucruri. Ideologiile sunt iarăși o problemă astăzi. Ideologiile de orice fel sunt profund nocive. Nu mă refer la ideologia unui partid neapărat, care e partid democrat și ar trebui să aibă o ideologie politică. Mă refer la ideologiile extremismului, care au, în majoritatea lor, legătură cu deriva culturală și spirituală. După Revoluția Franceză s-au născut iacobinismul, socialismul, comunismul, fascismul, nazismul.

> Conservatorismul înalt spre care mereu îndemn și pe care îl respect cu adevărat, sperând că mă încadrez și eu, fie și puțin în zona lui, este conservatorismul politic și cultural apărut inițial în secolul nou, în secolul al XVIII-lea, prin Edmund Burke, cel care a dat o replică Revoluției franceze în cartea sa Reflecții despre Revoluția franceză. Edmund Burke e considerat părintele conservatorismului

Spre exemplu, neomarxismul din zilele noastre este unul cultural. E unul care exclude cultura religioasă, care exclude morala. Despre asta e vorba în neomarxism,

care are multe derivate și excese de natură ideologică.

MAGA, de exemplu, e iarăși o mișcare ideologică violentă, care și-a făcut loc în spațiul public pe ușa minciunii cum că este o mișcare conservatoare. A fi conservator nu înseamnă a împușca oameni pe stradă. A fi conservator nu înseamnă a ține discursuri sforăitoare în Parlament. A fi conservator e tot un mod de viață, până la urmă, care n-are legătură cu discursurile.

Conservatorismul înalt, spre care mereu îndemn și pe care îl respect cu adevărat, sperând că mă încadrez și eu, fie și puțin, în zona lui, este conservatorismul politic și cultural apărut inițial în secolul al XVIII-lea, prin Edmund Burke, cel care a dat o replică Revoluției Franceze în cartea sa *Reflecții despre Revoluția Franceză*. Edmund Burke e considerat părintele conservatorismului. Apoi, mai recent, e vorba despre conservatorismul edificat prin scrierile lor de Russell Kirk în America, de Sir Roger Scruton în Marea Britanie. Și mai sunt, evident, și alții. Acolo e de găsit viziunea conservatoare frumoasă, înaltă, reală.

Vă pot asigura, întrucât îi cunosc pe mulți dintre așa-zișii conservatori din spațiul nostru public și politic, care se autointitulează creștini conservatori astăzi, că cei mai mulți dintre ei, ca să nu spun aproape toți, nu au citit și nu au adâncit în niciun fel lucrările acestor uriași gânditori conservatori.

SOLIDARITATEA
CARE SALVEAZĂ

Ce (mai) înseamnă solidaritatea în societatea noastră? Pentru unii este un termen atât de tocit de discursul public, încât pare golit de substanță. Pentru alții e un concept confiscat ideologic, a cărui acceptare, respectiv respingere te plasează de-o parte ori de alta a eșichierului politic. Dar poate că pentru cei mai mulți dintre noi este o noțiune abstractă, probabil idealizată, uneori prea străină de firea noastră. Și totuși, există momente în care societatea românească a știut cum să se unească, cum să se strângă în jurul unei idei sau al unor valori comune, să găsească acel spirit de înțelegere și să conlucreze. Dintre acestea, am ales trei situații din trecutul nostru recent asupra cărora să stăruim puțin.

Lucian VASILE
Istoric și fondator AEDU

O dramă în două ipostaze

Unii aveau o căutătură speriată, rotindu-și ochii când în dreapta, când în stânga, neștiind încotro s-o ia. Alții priveau pierdut, către o zare care nici nu mai conta, împăcați de singurul gând care mai avea rost: ajunseseră dincolo de graniță. Puțini mai aveau luciditate și stăpânire de sine în acele momente, dar se foloseau de ele ca să-și croiască un drum nou către necunoscutul care se așternuse subit înaintea lor. Toți erau polonezii care, în acele zile tulburi de toamnă din 1939, izbutiseră să treacă frontiera și să se refugieze în România. Țara lor nu mai exista: la 1 septembrie Germania nazistă atacase dinspre vest, iar două săptămâni mai târziu sovieticii năvăliseră dinspre răsărit, storcând ca într-o menghină rezistența polonă. Nu mai aveau ce să numească „acasă", nu mai aveau nicio veste despre rudele și prietenii rămași sub ocupație și nu mai aveau nimic din viața lor de dinainte. Fiecare își luase în grabă ce avea mai de preț, pe care ar fi putut să-l vândă mai târziu pentru mâncare și un acoperiș deasupra capului, însă mulți dintre civili abia scăpaseră cu hainele de pe ei și câte un geamantan cu obiecte personale. Erau circa 26 000 de civili polonezi care ajunseseră în România, la care se adăugau tot atâția militari și oameni politici. În fața unui exod al disperării, autoritățile, ca și societatea românească în ansamblul ei, au dat dovadă de o solidaritate remarcabilă față de polonezii căzuți, din nou, victime ale istoriei. În localitățile din nordul țării s-au organizat rapid comitete de ajutor, coordonate de primari, prefecți și comandanți militari, dar și de liderii filialelor de Crucea Roșie. Pe bază de donații și muncă voluntară, s-au pus în funcțiune cantine care ofereau mâncare gratuită, s-au amenajat secții speciale în spitale pentru polonezii bolnavi și s-au distribuit haine și ajutoare materiale strânse de către echipele de străjeri (organizația de tineret a regimului lui Carol al II-lea). S-au amenajat cămine pentru refugiați, iar numeroși locuitori și-au pus la dispoziție, de obicei la prețuri modice, casele pentru familiile celor fugiți de război. A fost o mobilizare exemplară, care a reușit să amelioreze viața miilor de polonezi care-și găsiseră salvarea în România și care, ulterior, vor fi relocați de statul român în restul țării, dar în special în Oltenia, în timp ce liderilor politici li s-a facilitat plecarea spre Occident; soldații și ofițerii au fost internați în lagărele din Târgu Jiu și Călimănești, unde au beneficiat de un regim deschis și de plata în continuare a soldelor.

A fost un exercițiu de solidaritate generală care, într-un fel, a pregătit societatea românească pentru propria dramă din vara anului următor. Ultimatumul sovietic din 26 iunie 1940, urmat de cedarea fără luptă a Basarabiei, a nordului Bucovinei și a ținutului Herța, a declanșat la finalul lui iunie 1940 un alt exod, de data aceasta al românilor care fugeau din calea Armatei Roșii. Pentru români a fost un șoc: când s-a aflat cererea Moscovei, în localurile bucureștene, altădată debordând de veselie, s-a lăsat o tăcere spartă doar de plânsete înfundate și șoapte îngrijorate.

Peste două zile, când trupele sovietice se revărsau peste fostul teritoriu al României Mari, oamenii aflați pe Calea Victoriei, în fața Palatului Regal, au îngenunchiat într-o liniște mormântală. În același timp, tren după tren cu refugiați soseau în gările de dincoace de Prut, urmate de coloane întregi de oameni care-și duceau în căruțe puținul pe care avuseseră răgaz să-l mai salveze. În fața acestei catastrofe, societatea românească s-a mobilizat din nou: s-au amenajat în grabă popote, unde se serveau mese calde refugiaților, funcționarii din mai toate instituțiile și-au donat cotă-parte din salariu în fonduri special create pentru ajutorarea basarabenilor și bucovinenilor, iar numeroase fundații au organizat colecte de rufărie, haine și încălțăminte pentru cei rămași fără nimic. În gări și în centrele orașelor s-au instituit birouri de informații pentru refugiați, oameni simpli și-au pus odăile sau chiar casele pe de-a-ntregul la dispoziția celor veniți din teritoriile pierdute, iar bisericile din toată țara au devenit puncte de colectare și distribuire a ajutoarelor bănești și materiale către cei năpăstuiți. Dacă statul român, care se lăudase prin vocea regelui Carol II-lea că va apăra cu hotărâre fiecare bucată de pământ, îi abandonase, societatea românească își deschisese larg brațele pentru a-i ajuta. Altfel, împreună, cei scăpați de sub ocupația sovietică cu cei de dincoace de noua graniță stabilită de protocolul secret semnat de Ribbentrop și Molotov, au reușit să treacă peste deziluzia prăbușirii nu numai a unei țări, dar și a unui ideal pentru care o generație se sacrificase.

Împreună în fața vremurilor

Când s-a instaurat comunismul, oamenii au încercat să se împotrivească. Mai întâi prin demonstrații pentru rege, văzut ca garant al unui stat imperfect, dar democratic, al legăturilor cu lumea occidentală și al libertăților cetățenești. Apoi printr-un vot pentru partidele istorice în niște alegeri de care și-au legat toate speranțele, dar în care au cunoscut dezamăgirea fraudei electorale. Și, când nu a mai fost nicio altă opțiune, prin opoziție directă: prin organizarea în grupuri clandestine, prin tipărire de manifeste, prin refuzul de a-și da pământurile către gospodăriile agricole colective ori, cel mai dramatic, cu arma în mână, în munți, așteptând în zadar „să vină americanii". Zeci de grupuri de partizani au împânzit munții României în primii ani ai comunismului, încercând să supraviețuiască trupelor de Securitate trimise să-i captureze vii sau morți. Foști ofițeri ai armatei regale, țărani, profesori, studenți, tineri sau bătrâni, oameni cu carte sau indivizi care abia știau să scrie și să citească, toți au simțit că țara este sub *ocupație* sovietică, iar comunismul este un rău totalitar care va altera definitiv societatea românească. Așa că au luat calea munților pentru a rezista și, așa cum spuneau unii dintre ei, pentru a păstra un colț de Românie liberă. Iar pentru asta au îndurat frigul crestelor, singurătatea adăposturilor, foamea teribilă și teama constantă că fiecare pas ar putea fi ultimul.

Răspunsul regimului comunist a fost dur: unități înarmate până în dinți au fost trimise să-i prindă, ceea ce a dus la confruntări sângeroase. Familiile partizanilor au fost arestate, anchetate și torturate, iar casele le-au fost împânzite cu microfoane. Orice persoană bănuită că-i sprijină era urmărită și apoi reținută, interogatoriile fiind îngrozitor de brutale. Și totuși, acești partizani au rezistat ani întregi în munți, într-o luptă profund inegală ca resurse, în care moartea putea veni oricând. Dacă astăzi putem vorbi despre o rezistență armată anticomunistă a fost pentru că toate grupurile au beneficiat de sprijinul comunităților locale. Haiducii Muscelului din nordul Argeșului s-au bazat pe ajutorul dat de femei curajoase ca Elisabeta Rizea, Marina Chirca sau Ana Simion ori pe susținerea preoților Ion Drăgoi sau Nicolae Constantinescu. De cealaltă parte a crestelor, Grupul Carpatin Făgărășan s-a bizuit pe ajutorul primit din satele din Țara Făgărașului. Iar în ținutul moților, țăranii au considerat ca fiind o datorie firească să-i ajute pe bătrânul Theodor Șușman și pe fiii săi, care se luptau cu autoritățile comuniste. Și la fel a fost cazul tuturor partizanilor, din nordul Bucovinei până în dealurile Dobrogei și din munții Făgărașului până în Apuseni. Fiecare grup a rezistat datorită solidarității comunităților locale; a țăranilor care îi găzduiau pe timpul iernii sau atunci când toate adăposturile din munți fuseseră descoperite, ascunzându-i în șure, în podurile caselor, în încăperi secrete, mascate de mobilă, sau în gropi făcute sub podelele caselor. Au fost ajutați de femei care plecau în munți cu alimente, îmbrăcăminte și medicamente, pe care le duceau personal partizanilor sau le lăsau în ascunzători dinainte stabilite. De pădurari sau copii care îi informau pe luptători despre mișcările Securității, ajutându-i să evite capcanele. De preoți care îi spovedeau și îi împărtășeau în deplină clandestinitate, întărindu-i sufletește pentru a rezista încă o vreme. Și, în ciuda riscurilor uriașe de a fi descoperiți, arestați și torturați, toți aceștia au refuzat să-i trădeze. Nu în numele vreunei ideologii sau al vreunei idei politice, ci pentru că înțeleseseră ce înseamnă comunismul și știau că unii dintre ei avuseseră curajul de a i se opune; și atunci și ei aveau datoria să-i ajute. O luptă care, în ciuda felului tragic în care s-a încheiat povestea fiecărui grup de rezistență, a rămas în istorie ca o dovadă că și în societatea românească au fost atâția care s-au opus până la capăt regimului adus cu tancuri, și nu cu flori, de Armata Roșie.

Copilul care i-a adus împreună

Ultima poveste se petrece tot în anii grei de început ai comunismului, însă este vorba despre un caz special, petrecut într-o toamnă, la începutul anilor '60, în Rubla, un sat izolat din Câmpia Bărăganului. Era una dintre așezările construite de la zero de către familiile de bănățeni deportați de regimul comunist de Rusaliile lui 1951, pe fondul tensiunilor dintre România și Iugoslavia. Odată cu destalinizarea de la mijlocul deceniului, acestora li s-au ridicat restricțiile domiciliare și oamenii s-au putut întoarce în satele lor. Casele nu au rămas goale, regimul comunist hotărând să le folosească pentru deținuți politici care, la momentul eliberării, erau considerați în continuare „periculoși" și astfel li se instituia domiciliu obligatoriu într-unul dintre satele din Bărăgan, de aici și eticheta lor de „DO-iști".

Acolo ajunsese cu numai câteva luni mai înainte și Olimpia Zamfirescu, descendenta unei cunoscute familii burgheze. Tatăl său, Constantin Zamfirescu, fusese proprietarul celei mai apreciate fabrici de ciocolată din România, motiv pentru care Olimpia și fratele său, Ion, se bucuraseră

de o copilărie îndestulată și de o tinerețe în cercurile mondene ale capitalei. Instaurarea comunismului a pus capăt acestei existențe: în iunie 1948 fabrica fusese naționalizată, iar Constantin Zamfirescu, neputând să se împace cu gândul că totul fusese pierdut, și-a pus capăt zilelor. Familia a fost obligată să părăsească locuința, locuind în condiții grele în casele unor prieteni, iar apoi mama și fratele sunt arestați de Securitate. Olimpia încearcă să fugă din țară, dar este prinsă și constrânsă să semneze un angajament de colaborare cu Securitatea, de care însă se eschivează apoi, ceea ce duce la reținerea ei, urmată de trimiterea în domiciliu obligatoriu la Rubla la finalul lui 1959. Așa ajunge să trăiască într-o colibă sărăcăcioasă, alături de foști ofițeri, avocați, politicieni sau alte persoane care trecuseră prin închisorile și lagărele politice, dar pe care regimul comunist continua să le pedepsească și după expirarea condamnării. Era un sat al oropsiților, al sărăciei și al vieților irosite, o enclavă a suferinței într-o lume tot mai diferită de aceea pe care ei, locuitorii Rublei, o reprezentau. O existență tristă și fără rost, brăzdată de umilințele autorităților și de supravegherea constantă, de orgolii și invidii ridicole, dar și de teama delațiunii și de neîncrederea difuză din comunitate.

O existență care se schimbă radical, în toamna lui 1961, atunci când Ion, fratele Olimpiei, apare pe neașteptate cu un coș în care se afla un bebeluș. Soția sa, Elena, născuse o fetiță, însă dezvoltase o psihoză postpartum și refuza să-și mai vadă copilul, ba chiar încercase să fugă din țară, motivând că vrea să participe la un vernisaj la Paris, ceea ce dusese la internarea ei într-un spital de boli neurologice. Lipsit de orice sprijin, Ion abia se descurca, schimbând și hrănind bebelușul dimineața, înainte să plece la muncă, și seara, când se întorcea acasă. În memoriile sale, Olimpia Zamfirescu își amintește groaza cu care a descoperit trupul bietului copil: „Era atât de slab, încât semăna aproape cu cel al unei insecte, iar fundulețul ei era ca o rană deschisă". Epuizat și neștiind ce să mai facă, Ion îl adusese pe copil în cocioaba surorii sale din satul foștilor deținuți politici. Iar ea și ceilalți nefericiți ai sorții s-au unit, acceptând să aibă grijă timp de două luni de copil, timp în care tatăl să găsească o soluție.

„Copila care se născuse în împrejurări atât de triste și fusese respinsă de femeile din familia sa era îngrijită acum de parcă ar fi fost o infantă. Infanta celor săraci și obidiți", își amintea mătușa ei. Apariția bebelușului a transformat întreaga comunitate, care s-a unit în jurul fetiței. Se strângeau zdrențe și toți își donau hainele uzate, din care se făceau scutece, spălate pe rând de cele câteva femei din sat. Unul adusese un lighean, cineva scosese un set de prosoape noi și unii mai inventivi construiseră păpuși și alte jucării. Baia era însă momentul în care casa Olimpiei se umplea cu adevărat: un fost mare comerciant de vinuri se îngrijea să nu intre aer rece în încăpere, un fost colonel aducea apă caldă, iar un fost general, care își pierduse o mână, ținea în cealaltă un băț cu care gonea câinii și pisicile din jurul colibei. Lor li se adăugau un fost politician și un alt fost gazetar, care o ajutau pe Olimpia să-l spele pe copil, iar apoi cu toții stăteau în jurul copilului, cântându-i să adoarmă sau bucurându-se de privirile și râsetele fetiței. Până și sergentul-șef, altădată ocupat cu supravegherea și controlul locuitorilor, se interesa ca poștașul să aducă mai întâi orice eventual colet destinat copilului și apoi corespondența celorlalți din Rubla.

> S-au amenajat cămine pentru refugiați, iar numeroși locuitori și-au pus la dispoziție, de obicei la prețuri modice, casele pentru familiile celor fugiți de război. A fost o mobilizare exemplară, care a reușit să amelioreze viața miilor de polonezi care-și găsiseră salvarea în România și care, ulterior, vor fi relocați de statul român în restul țării, dar în special în Oltenia, în timp ce liderilor politici li s-a facilitat plecarea spre Occident

Acelea au fost cele mai pline două luni din viața așezării, timp în care toți s-au unit în jurul unui copil poate și mai ghinionist decât oricare dintre ei. La sfârșitul toamnei, Ion Zamfirescu s-a întors și a luat copilul, căruia îi găsise un loc la o creșă din București. Odată cu plecarea fetiței, toți cei din Rubla s-au întors la rutina lor anostă, la incertitudinile și tristețile lor din viața care se scurgea, din nou, în van.

***

Trei povești, trei forme de solidaritate: la nivel de societate, la nivel de comunități și la nivel de persoane. Fiecare cu rezultate concrete diferite. Pentru refugiații din zorii celui de-Al Doilea Război Mondial, fie ei polonezi sau basarabeni și bucovineni, solidaritatea i-a ajutat să treacă peste șocul de a pierde totul, de a-și regăsi un punct de sprijin și de a putea s-o ia de la capăt. Pentru partizanii din munți, coeziunea comunităților locale din zonele lor de acțiune nu a oprit comunismul, dar i-a ajutat să supraviețuiască săptămâni, luni și ani de-a rândul. Iar pentru Alexandra Zamfirescu, copilul părăsit de mama sa, solidaritatea DO-iștilor din Rubla a însemnat poate însăși șansa ei la viață. În fiecare caz, ca și în multe alte situații din trecut (sau din prezent, dacă ne gândim la ajutorul pe care românii l-au acordat refugiaților ucraineni după declanșarea invaziei din 2022), încrederea în celălalt, ajutorul dezinteresat și bunăvoința față de cel aflat în nevoie au fost nu numai o virtute, ci au devenit o necesitate. Căci, în fața unor asemenea provocări ale istoriei, nu am putea reuși decât împreună.

LIVCO DESIGN

Precision and
Innovation in Printing

... pentru că merită să tipărești cu stil!

Pasul către național
alături de Livco Design!

Bd. Basarabia 256, incinta Faur, hala Matriterie, Sector 3, Bucuresti | www.livcodesign.ro | cereri@livcodesign.ro

Marta face imposibilul

Fotografii: Vali Mirea
Make up Artist: Alina Barbu
Outfit: Simona Bejan, Apartment 17

MARTA UȘURELU

„Liderul care conduce cu inima”

Undeva la parterul unui bloc din București, într-un birou pe care nimeni nu l-ar fi remarcat trecând pe stradă, o mână de oameni uitaseră de mult să se uite la ceas. Nu pentru că le plăcea să stea peste program, ci pentru că nu mai exista program. Exista doar ziua în care trebuia să apară revista lor și speranța că tot efortul lor va conta. Va trebui să conteze.

Era 2010, iar criza economică nu dădea semne că se va opri curând. Sau că va cruța pe cineva. România era sub presiune. Firme care închideau, bugete tăiate, oameni care plecau acasă cu cutii de carton în brațe, exact ca în filme.

În biroul acela mic și zgomotos, cu cafele reci și ecrane aprinse până târziu, echipa Biz trăgea în aceeași direcție cu o încăpățânare pe care n-ar fi putut-o explica nimănui. Poate pentru că nu mai aveau nimic de pierdut. Sau poate pentru că femeia care îi conducea nu le dăduse voie să se gândească la asta.

Marta Ușurelu preluase revista cu câteva luni înainte, într-un moment în care decizia părea, cel puțin, inconștientă. Biz avea datorii, piața era în cădere liberă și fiecare zi începea cu un mare semn de întrebare. Oare vom supraviețui?

Ea venea cu zero experiență antreprenorială, un copil de doi ani acasă și o certitudine pe care nu o putea justifica în fața niciunui investitor, dar pe care o simțea de fiecare dată când intra pe ușă: că se poate.

Apoi a venit vinerea aceea.

Înainte de Paște, după patru luni în care munciseră cu toții fără încetare, situația revistei părea a fi stabilă. În cont erau bani, nu mulți, dar reali. Suficienți pentru salarii, suficienți pentru un scurt moment de respiro. Marta a venit la birou și a aflat că nu mai au nimic. Contul fusese blocat. Taxe mai vechi nu fuseseră plătite, o problemă moștenită, un detaliu pe care nu îl știuse când semnase că ia firma pe numele ei. Să plătească munca oamenilor? Imposibil.

A plâns. Și-a pus fruntea pe biroul ei, ca un om care știe că a ajuns la capătul puterilor, s-a ridicat și a plecat acasă fără să spună un cuvânt. Există momente în care tăcerea e singurul răspuns onest.

Marți, după Paște, s-a întors. Biroul mirosea a cafea la filtru și a nesiguranță. Oamenii o priveau fără să întrebe ceva, dar semnul acela de întrebare era vizibil tuturor.

Marta s-a uitat la grupul de colegi adunați în mijlocul redacției și a spus simplu: „Cine rămâne?” Nu a promis salarii. Nu a promis siguranță. A promis doar că ce s-a întâmplat nu se va mai întâmpla niciodată.

Toți au rămas.

Nu pentru că nu aveau unde să plece. Ci pentru că există un tip de om lângă care vrei să fii tocmai în momentele în care lucrurile se destramă. Un om care nu vinde iluzii, dar care îți dă ceva mai rar și mai valoros: certitudinea că nu ești singur și că în dimineața următoare merită să vii la birou.

Aceasta nu e o poveste desprinsă dintr-un scenariu de film. E povestea reală a unei femei care, în cel mai greu moment al vieții ei profesionale, a ales să meargă înainte. Ea este Marta Ușurelu. Marta de la Biz. O forță construită din crize, o furtună care nu se oprește, o femeie care a transformat imposibilul în standard.

> Oamenii cred că a fi lider înseamnă să ai putere. De fapt, înseamnă să fii singur cu greutatea deciziilor tale într-un mod pe care nimeni din jur nu îl vede complet.

„Imposibilul e doar un punct de plecare.”

Pentru cititorii noștri care nu cunosc povestea revistei Biz. Povestiți-ne pe scurt care a fost raționamentul pentru care într-o perioadă critică pentru presa scrisă ați ales să preluați revista la care lucrați?

Când am preluat Biz, toată lumea îmi spunea că nu am nicio șansă. Familia mea nu credea. Piața nu credea. Eu eram singurul om din cameră care credea și nici eu nu știam exact de ce. Știam doar că nu puteam să stau și să privesc cum se închide ceva în care investisem mulți ani din viața mea.

Biz nu era o revistă când am preluat-o. Era o gaură neagră de datorii cu un nume bun pe copertă. Primul an a fost un exercițiu zilnic de a nu intra în panică. Veneau probleme pe care nu le anticipasem, furnizori care nu voiau să lucreze cu noi decât cu banii jos, oameni de afaceri care refuzau interviuri pentru că nu credeau că vom mai exista peste șase luni. Fiecare zi era un antrenament pentru a renunța. Și în fiecare zi am ales să nu o facem.

Umblă vorba prin piață că aveți o teorie despre imposibil. Despre ce e vorba?

Teoria mea despre imposibil e simplă. Când ai o idee și începi s-o pui în practică, toată lumea îți spune că nu va ieși. Că e greu. Că nu se poate. Dacă reușești să treci peste toate aceste „încurajări” și îți faci bine lecțiile, pornești la drum cu planul A. Dar ai și planul B. Și planul C. Antreprenorii adevărați nu lasă niciodată lucrurile la voia întâmplării, ei construiesc scenarii, anticipează obstacole și știu că nicio idee bună nu iese ușor din prima. Și chiar dacă iese, dacă nu ești un manager bun, businessul moare oricum.

Ce îi spun unui antreprenor care tocmai a primit primul „nu se poate” mare din viața lui? Același lucru pe care mi l-a spus mie, la începuturile mele în presă, primul șef care m-a învățat meseria: dacă te dă cineva afară pe ușă, a doua oară nu mai bați la ușă. Intri pe geam.

Fiecare om primește anumite întrebări foarte des. Ce întrebări primește cel mai des Marta de la Biz?

Cel mai des sunt întrebată care e secretul pentru care oamenii rămân la Biz zece, cincisprezece sau douăzeci de ani. Și de fiecare dată când aud întrebarea îmi dau seama că cel care o pune se așteaptă la un răspuns elaborat. Un sistem, o metodologie, un pachet de beneficii. Răspunsul real e mult mai simplu și, pentru mulți manageri, mult mai greu de aplicat. Îi cunosc pe oamenii

mei. Nu ca angajați, ca oameni. Știu cine se căsătorește, cine divorțează, cine are un copil nou, cine are o problemă de sănătate, cine are nevoie de un împrumut. Și când știi asta, deciziile pe care le iei ca manager au o cu totul altă greutate. Nu mai iei decizii despre poziții pe o schemă organizațională. Iei decizii pentru vieți.

Care a fost strategia prin care ați construit Biz? Ce a făcut diferența? Echipa? Resursele materiale? Mindset-ul?

Faptul că nu am construit Biz deasupra echipei mele. L-am construit cu ea. Există o diferență uriașă între un manager care anunță decizii și un lider care ia decizii împreună cu oamenii lui. Eu am învățat de mult că intuiția mea, oricum ar fi, e mai bună când e pusă la masă cu alți oameni inteligenți. Când am un dubiu, îl spun cu voce tare. Când nu știu, întreb. Când greșesc, recunosc. Nu e slăbiciune, e singurul mod în care o echipă mică poate avea rezultate.

Oamenii cred că a fi lider înseamnă să ai putere. De fapt, înseamnă să fii singur cu greutatea deciziilor tale într-un mod pe care nimeni din jur nu îl vede complet. Poți să fii înconjurat de zece oameni de treabă, loiali, care trag în aceeași direcție cu tine și tot să te simți singur cu gândul la ce se întâmplă dacă nu iese. Nu e un lucru pe care îl spui cu voce tare. Îl duci pe umeri. Și în fiecare seară faci un bilanț al zilei: ce a mers, ce nu, ce puteai face mai bine. Uneori mă cert cu mine pentru lucruri mici. O formulare prea abruptă, o decizie luată prea repede, un om căruia nu i-am dat destulă atenție. Perfecțiunea nu există în management, dar standardul există. Și standardul îl setezi tu, în fiecare zi, prin ce faci și prin cum îi tratezi pe oamenii din jurul tău.

Dacă ar fi să selectați doar 3 trăsături reprezentative pentru liderii de succes pe care i-ați întâlnit, care ar fi acelea?

Dacă ar fi să aleg trei trăsături ale liderilor adevărați pe care i-am întâlnit în toți acești ani, aș spune viziunea, strategia și curajul. Dar aș adăuga ceva ce nu apare în nicio carte de business: puterea de a nu renunța când toate semnele îți spun că ar trebui. Și nebunia sănătoasă de a crede că se poate, chiar și atunci – mai ales atunci – când nimeni altcineva nu crede.

> ”Nu promovăm oameni pentru că au bugete mari sau pentru că sunt vizibili.

Cu ce prejudecăți v-ați confruntat de-a lungul timpului? Ce părere aveți despre influență în presă?

Am intrat în presă pe ușa din față. Nu pe cea de protocol, nu pe o ușă pe care mi-a deschis-o cineva. Pe cea din față, cu zâmbetul larg și cu întrebarea pe buze: ce pot să fac chiar acum? Eram studentă la filozofie, aveam optsprezece ani și habar n-aveam că jurnalismul va deveni viața mea. Știam doar că familia mea pierduse casa, că trăiam din chirie în chirie și că singurul drum înainte era să muncesc. Așa că am muncit.

Prima săptămână de practică la ziar s-a transformat în angajare. Nu pentru că aveam pile sau pentru că știam pe cineva. Ci pentru că, atunci când apare un om care e vizibil dispus să facă mult, repede și bine, ceilalți oameni îl recunosc. Am învățat de atunci că acesta e primul adevăr al influenței reale. Nu o construiești prin imagine, o construiești prin prezență. Prin ce faci când nimeni nu se uită, prin cum te comporți când lucrurile merg prost, prin ușile la care bați până când se deschide una.

Mulți ani mi s-a spus că am pile. Că am pe cineva în spate. Că nu e posibil să fi reușit singură. Am fost frustrată o perioadă. Lungă. Reușitele mele erau atribuite unui om din umbră pe care nu l-a văzut nimeni niciodată, pentru că nu exista. Dar am înțeles, cu timpul, că această percepție nu era despre mine, era despre limitele celor care o aveau. Oamenii care nu pot concepe că se poate fără sprijin extern sunt oamenii care nu au reușit fără el. Cel mai bun răspuns pe care l-am găsit nu a fost să mă apăr. A fost să continui. Rezultatele sunt singurul argument care nu poate fi contrazis.

Privind în urmă, care a fost cel mai greu moment în ceea ce privește revista Biz?

Cel mai greu nu a fost să conving piața că Biz poate supraviețui. Cel mai greu a fost să-i conving pe oameni că trebuie să apară în *Biz*. Mergeam la întâlniri și primeam refuzuri de la oameni cu care lucrasem ani întregi, oameni care mă cunoșteau ca jurnalist, care știau ce pot. Nu aveau încredere că revista va supraviețui.

Fiecare refuz ustură. Dar fiecare refuz m-a învățat ceva. Că încrederea nu se cere, se câștigă. Și că singurul mod de a o câștiga este să fii acolo, consecvent, să îți ții promisiunile și să livrezi de fiecare dată mai mult decât a așteptat cineva.

Asta e și filozofia editorială după care funcționăm la Biz. Nu promovăm oameni pentru că au bugete mari sau pentru că sunt vizibili. Promovăm oameni pentru că au fapte și viziune. Căutăm substanța acolo unde alții nu se uită, nu în comunicatele de presă, ci în realitatea din spatele lor. De multe ori, poveștile cele mai bune nu vin de la CEO, ci de la omul de strategie sau de la directorul de inovație care nu a mai vorbit niciodată cu presa. Acolo e adevărul. Acolo e povestea.

Ați lansat de curând proiectul editorial al revsitei Biz, ICON. Ce așteptări aveți de la acesta?

ICON a apărut din același instinct. Când cunoști piața, simți când lipsește ceva. Simți că există oameni extraordinari ale căror vieți merită să fie spuse altfel, nu prin prisma performanței de business, ci prin prisma omului din spatele ei. Că toate edițiile acestui an sunt deja acoperite înainte de lansare nu e o performanță de marketing. E confirmarea că piața era pregătită pentru încă o revistă și că noi am simțit-o înaintea pieței.

ICON a apărut ultimul și poate că tocmai de aceea mi-e cel mai drag acum. Pentru că a venit dintr-un gând care mă urmărea de mult timp, că presa de business și lifestyle a echivalat prea mult timp succesul cu excesul. Logouri stridente, case mari, mașini rapide, ceasuri scumpe. Dar există oameni pentru care succesul înseamnă cu totul altceva. Oameni care prețuiesc calitatea mai mult

decât cantitatea, curiozitatea mai mult decât statutul, experiența mai mult decât aparența. Pentru acești oameni am lansat ICON by Biz.

Ce tribut ați platit celor 30 de ani de presă?

Probabil liniștea. Certitudinea. Sentimentul că mâine va semăna cu azi. Dar nu am simțit niciodată că sacrific ceva, am simțit că aleg. Și există o diferență uriașă între a sacrifica și a alege. Unul te lasă cu regrete. Celălalt te lasă cu o viață construită exact cum ai vrut-o.

Noi credem în tipar în era social media. Eu știu credința mea, dar sunt tare curioasă să-mi spui motivația ta leagată de presa scrisă atunci când toată lumea spune că această latură a presei este pierdută.

Tiparul creează o experiență pe care ecranul nu o poate copia. Când ții o revistă în mână, hârtia are greutate. Pagina are textură. Fotografia ocupă spațiu real în fața ochilor tăi, nu dispare în 30 de secunde. O publicație stă pe biroul tău, pe noptiera ta, în geanta ta. Te așteaptă. Nu te urmărește, nu te întrerupe, nu îți cere atenția cu notificări. Și tocmai de aceea, când o deschizi, îi acorzi o atenție aparte, una pe care un reel sau un TikTok nu o vor primi niciodată.

Brandurile mari nu aleg să fie într-o revistă pentru că nu au alte opțiuni. Au mai multe opțiuni decât oricând. Aleg să fie acolo pentru că e o decizie de influență, nu de audiență. Contează lângă cine apari. Contează în ce context ești văzut. Și asta nu se schimbă, indiferent câți algoritmi se inventează. Să fii într-o revistă azi e o alegere conștientă, nu o opțiune de masă. Și asta îi dă o valoare pe care digitalul nu o poate replica.

Edițiile internaționale sunt cel mai bun exemplu pentru felul în care gândesc businessul. Pe hârtie par o cheltuială greu de justificat: logistică, resurse, energie, bani. În realitate, sunt cel mai puternic argument de brand pe care îl avem. În fiecare an mutăm redacția în altă țară. Nu trimitem un corespondent, nu facem un interviu pe Zoom. Mutăm redacția. Am fost în Franța și am adus acasă perspectiva unui ecosistem de startup-uri care reinventează industrii întregi. Am fost în Germania și am văzut cum disciplina și viziunea pe termen lung construiesc branduri care rezistă timp de generații. Am fost în Statele Unite, în Marea Britanie, în Japonia, în Singapore. În fiecare loc, am luat pulsul economiei locale la firul ierbii, am întâlnit oameni de business la care cititorii români nu ar fi avut acces altfel și i-am adus în paginile revistei. Peste douăzeci de ediții internaționale în toată lumea. Nu e o performanță de PR. E dovada că o revistă românească poate sta pe aceeași masă cu orice publicație de business din lume. Și chiar să fie prima deasupra.

> O publicație stă pe biroul tău, pe noptiera ta, în geanta ta. Te așteaptă. Nu te urmărește, nu te întrerupe, nu îți cere atenția cu notificări.

Biz nu a fost niciodată doar o revistă. Asta e, poate, cel mai important lucru pe care l-am înțeles devreme și care ne-a salvat în momentele în care piața de print se contracta. O publicație care se limitează la paginile ei tipărite e o publicație care stă pe loc. Iar o publicație care stă pe loc, într-o piață care se mișcă în fiecare zi, e o publicație care, inevitabil, moare încet.

Evenimentele au fost prima extensie naturală. Biz a organizat printre primele conferințe de business din România, nu pentru că era o tendință, ci pentru că vedeam o nevoie reală. Paginile unei reviste pot transmite idei, dar nu pot replica energia unei săli în care sute de oameni de business se află în același loc, cu aceleași întrebări și cu potențiale răspunsuri unii pentru ceilalți. Conferințele noastre nu sunt ocazii de networking cu badge-uri și mese cu cafea. Sunt momente în care comunitatea de business se recunoaște pe sine, în care un antreprenor din Cluj înțelege că problema lui o are și cineva din București și că, împreună, pot găsi o soluție pe care niciunul nu ar fi găsit-o singur.

Din același instinct au apărut proiectele care ne-au definit cu adevărat ca brand. *Moving To*, unde echipa editorială se mută efectiv într-o companie sau într-un loc pentru a relata de la fața locului. Nu interviul de o oră în sala de ședințe. Nu comunicatul de presă. Ci imersiunea reală în cultura unei organizații, în ritmul ei zilnic, în tensiunile și bucuriile ei. Rezultatul e un tip de jurnalism pe care nu îl poți face altfel.

„Schimb de CEO" a pornit dintr-o întrebare simplă și aparent absurdă: ce s-ar întâmpla dacă doi directori generali din companii diferite și-ar lua locul unul altuia pentru o zi? Răspunsul a fost mai surprinzător decât ne-am așteptat. Nu doar că cei doi lideri au descoperit perspective și abordări pe care nu le-ar fi găsit în propriile birouri, dar au găsit și lucruri comune în viziune și în principiile după care conduc. A ieșit din asta un dialog despre ce înseamnă să conduci cu responsabilitate pe o piață locală care are nevoie de mai multă solidaritate între jucătorii mari.

Cum a apărut ideea de a realiza emisiuni TV și ce vă aduce în plus acest rol de moderator al emisiunii "Temerarii"?

Emisiunea „Temerarii" a venit dintr-o convingere veche, că oamenii care îndrăznesc să construiască au loc pe micul ecran din casele românilor. Nu plănuisem să intru în televiziune, dar când oportunitatea a apărut la Digi24, am răspuns pe loc cu da. În august 2024 am

ales tema, numele, conceptul și decorul. La început de septembrie am început filmările. Patru sezoane mai târziu, pot să spun că e unul dintre proiectele care m-au surprins cel mai mult, nu prin premiul primit, deși „Cea mai bună emisiune de business" de la TV Mania contează, ci prin ce am descoperit despre mine. Că în fața camerei cuvintele nu își găsesc drumul la fel de ușor ca pe scena unei conferințe. Că trebuie să înveți să ai o voce puternică, în care să se simtă zâmbetul – caldă, dar fermă, entuziastă, dar autentică. Nu e ușor. Dar când faci cu plăcere, se poate.

O publicație care renunță la filtrele corporatiste și la convențiile din media și care spune povești despre viața extraordinară a oamenilor extraordinari, nu prin prisma funcției de pe cartea de vizită, ci prin prisma omului din spatele ei. Că toate edițiile acestui an sunt deja acoperite financiar înainte de lansare nu e o performanță de marketing. E confirmarea că piața era pregătită și că noi am simțit-o înaintea pieței.

Cum rămâi relevant într-o piață care se schimbă mai repede decât poți planifica?

Nu am un răspuns universal. Am doar răspunsul meu. Lansez constant proiecte noi, care se susțin financiar și care ne poziționează din nou, în fiecare an, ca jucător relevant. Tradiția îți dă credibilitate. Inovația îți dă viitor. Ai nevoie de amândouă simultan și permanent. Degeaba ai fost cel mai bun ieri, pentru piață contează doar ce faci azi. Nu e o filozofie motivațională. E pur și simplu cum funcționează această industrie.

Cel mai frumos lucru construit în viață are legătură cu Biz?

Cel mai frumos lucru pe care l-am construit nu apare în niciun raport de activitate. E băiatul meu Nicolas și îmi calcă pe urme. Nimeni nu l-a convins, a decis singur că vrea să fie în fața camerei. Și mă bucur că îmi calcă pe urme. La nouă ani și-a deschis primul canal de YouTube, a pus camera în față și a început să spună lumii ce vede el din ea, cu o naturalețe pe care mulți adulți o caută toată viața.

Direcția profesională a fiului dvs a fost oare influențată de activitatea dvs și a soțului?

Nicolas avea nouă ani când și-a deschis primul canal de YouTube. Nu pentru că l-am împins. Ci pentru că a crescut într-un mediu în care ideile se testau, proiectele se lansau și unde nimeni nu îi spunea că trebuie să aștepți să fii mare ca să faci ceva real. A lucrat cu Orange, Disney și Samsung înainte să termine școala generală. A ajuns de mai multe ori în YouTube Trending. A văzut colțuri exotice ale lumii și le-a arătat celor care îl urmăreau cu o naturalețe pe care mulți adulți nu o au în fața unei camere.

Acum are propria emisiune la Digi24. NextGen. Este acum cel mai tânăr realizator de televiziune din România și pune punți între generații, între tinerii care trăiesc schimbarea și adulții care au construit prezentul. Fără filtre, fără scenariu, doar adevăr crud și idei care te pun pe gânduri.

Ce credeți despre susținerea pe care și-o oferă femeile una celeilalte în domeniu în care activați?

Ceea ce mă bucură cu adevărat astăzi e că văd în jurul meu tot mai multe femei care conduc companii, care iau decizii, care nu mai cer voie să ocupe spațiu. Femeile construiesc altfel, temeinic, cărămidă cu cărămidă, cu grijă pentru oameni și pentru sustenabilitate, nu doar pentru profit. Și asta nu e o slăbiciune. E o forță de care piața are nevoie mai mult decât oricând.

Solidaritatea feminină nu trebuie să rămână un slogan. Trebuie să fie o practică zilnică. Să ne recomandăm unele pe altele. Să ne susținem proiectele. Să nu ne sabotăm pentru că am internalizat ideea că în vârf e loc doar pentru una. E loc pentru mai multe. Și asta nu e o slăbiciune. E o forță de care piața are nevoie mai mult decât oricând.

Ce ar trebui să știe o femeie tânără care alege să intre în antreprenoriat sau media?

O femeie tânără care vrea să intre în antreprenoriat sau în media nu trebuie să fie curajoasă. Curajul vine singur când nu ai altă opțiune. Trebuie să fie pregătită. Să își facă lecțiile. Să cunoască piața mai bine decât oricine din cameră. Pentru că cel mai bun scut împotriva subestimării e competența. Nimeni nu poate lua de la tine ce știi cu adevărat.

Ce nu știu oamenii despre Marta de la Biz?

Nu sunt de fier. N-am fost niciodată. Sunt doar un om care a decis, în fiecare dimineață, să nu se oprească. Și care a avut norocul, singurul noroc real pe care îl recunosc, să aibă lângă el oameni care i-au urmat deciziile.

„Femeile construiesc altfel și asta e forța lor"

Solidaritatea feminină nu trebuie să rămână un slogan. Trebuie să fie o practică zilnică. Să ne recomandăm unele pe altele. Să ne susținem proiectele. Să nu ne sabotăm pentru că am internalizat ideea că în vârf e loc doar pentru una. E loc pentru mai multe.

ECONOMIA PRAHOVEANĂ

REALITĂȚI ȘI AMENINȚĂRI

Parcurgem, în prezent, un moment de reconfigurare la nivel global, dar și pe plan intern, unde transformările au loc la nivel politic – guvernamental și –, implicit, economic.

În acest context complicat și dificil, județul Prahova rămâne însă un pilon de stabilitate pentru economia națională. Indicatorii economici ai județului reflectă o maturitate a mediului de afaceri, caracterizat prin reziliență, în pofida provocărilor care se manifestă.

Prahova se menține de mult timp într-o poziție de frunte în ansamblul economiei românești, consolidându-și statutul de „locomotivă" industrială, nu doar regională, ci și națională. Cu un PIB de aproape 13 miliarde de euro, Prahova face parte din elita economică a României, situându-se pe locul 5, imediat după poli economici puternici precum Cluj, Timiș, Constanța și Brașov.

În ceea ce privește produsul intern brut pe cap de locuitor în Prahova, în valoare de 18 720 de euro, acesta depășește media națională, situând județul nostru pe locul 6.

Acest statut este susținut de o prezență solidă a companiilor mari din sectorul oil&gas, energetic și al industriei de utilaje, la care se adaugă contribuția semnificativă a investițiilor străine directe în valoare de 3,3 miliarde de euro, care plasează Prahova pe locul 3 între județele României, după Ilfov și Timiș.

Economia este puternic industrializată și orientată spre producție, cu o diversificare spre servicii, logistică și construcții. Economia prahoveană, spre deosebire de economiile altor județe din regiunea Sud-Muntenia, nu are o structură monoindustrială.

Excedentul de 338 de milioane de euro al balanței comerciale, înregistrat în 2025, împreună cu investițiile străine susținute de cele 19 parcuri industriale, asigură modernizarea continuă a economiei și locuri de muncă. În situația în care, la nivel național există un deficit comercial puternic (32,74 miliarde de euro), județul Prahova este unul dintre puținele județe ale României cu excedent comercial. Activitatea de export, în valoare de aproape 3 miliarde de euro, la nivelul anului 2025, este realizată de 339 de firme care exportă utilaje industriale, echipamente electrice, produse chimice și petrochimice, componente auto, produse alimentare, băuturi spirtoase și vinuri, confecții, țigarete, dar și servicii profesionale de consultanță și de proiectare.

Economia Prahovei la acest moment – într-un an dificil, cu perspective neclare – este o economie stabilă, puternic industrializată, cu o rată a șomajului scăzută – de 2,3%, sub media națională de 3,3%.

Scăderea, în primul trimestru al anului 2026, față de aceeași perioadă a anului trecut a suspendărilor de firme (-20%), a dizolvărilor

Aurelian GOGULESCU
Președinte – Camera de Comerț și Industrie Prahova

de firme (-6%), a radierilor (-20%) și o rată relativ mică de creștere (+5%) a intrărilor în insolvență, indică un mediu de afaceri care a trecut de faza de incertitudine, consolidându-se în jurul industriei petroliere și al serviciilor conexe. Județul nostru rămâne, așadar, un pilon strategic al României.

Cu o pondere a industriei de 36% și a comerțului de 28%, domenii care generează împreună aproape 65% din cifra de afaceri, Prahova este unul dintre județele României cu o economie industrială consolidată.

Prin facilități de top și conectivitate, cele 19 parcuri industriale ale județului creează un veritabil ecosistem industrial orientat spre export, în care localitățile care găzduiesc aceste parcuri – orașe sau comune – se manifestă asemenea unor hub-uri logistice și de producție de nivel internațional.

Din „tabloul economic" descris pe baza celor mai recente date și cifre, reies forța și stabilitatea economiei prahovene, care însă, asemenea întregii țări, se confruntă cu provocări interne și externe, care au repercusiuni serioase nu doar la nivel economic, ci și în plan social.

Pe de o parte, provocările externe se manifestă prin incertitudine geopolitică – generată de proximitatea față de conflictul din Ucraina, de conflictul din Iran și de criza energetică persistentă, care mențin prețurile la materii prime, combustibili și energie la cote ridicate.

În plus, încetinirea economiei germane – principalul partener de export al României –, pentru multe fabrici de componente auto, inclusiv din Prahova, se manifestă printr-o recesiune tehnică, tradusă prin comenzi mai mici și termene de plată mai lungi.

Pe de altă parte, sunt provocările interne: deficitul bugetar și eforturile de consolidare fiscală, instabilitatea legislativă, presiunea fiscală – mărirea TVA-ului și a taxelor și impozitelor locale, inflație ridicată, probleme cu lichiditățile și accesul la finanțări, un cost ridicat al creditării, care erodează constant puterea de cumpărare a populației și afectează consumul intern, creșterea costurilor cu forța de muncă, cu utilitățile – energie electrică, gaze, cu materiile prime, cu transportul și tot ce ține de lanțul de producție. Dobânzile mari frânează planurile de extindere ale antreprenorilor locali și astfel este temperată creșterea economică, prin prudență manifestată de către mediul de afaceri.

Deficitul de personal tehnic determină companiile să apeleze la forță de muncă din Asia – un proces costisitor și complex, cu formalități birocratice.

Ca revers al acestei medalii, disponibilizările operate în ultimii doi, trei ani de companiile care s-au închis – câțiva mari investitori străini cu activitate în producția de aparatură electrocasnică, respectiv de componente auto, dar și antreprenori români – produc efecte semnificative, atât la nivel economic, cât și social, cu o reconfigurare structurală parțială a economiei județului.

Închiderea respectivelor unități de producție, alături de restructurările, cu disponibilizările unei părți din personal, în rândul producătorilor români, generează o presiune semnificativă asupra pieței muncii.

Pe fondul acestei situații, care este foarte periculoasă pentru stabilitatea și bunul mers al economiei, pe fondul feedbackului primit din partea firmelor care-și închid sau își restrâng operațiunile în județul nostru, Camera de Comerț și Industrie Prahova acționează prin toate mijloacele de care dispune, în sensul contracarării, pe cât posibil, a efectelor negative care apar în mediul de business. Prin expertiza noastră, prin sistemul de relații și contacte, dar mai ales prin aprecierea și încrederea de care ne bucurăm în rândul partenerilor străini – instituționali sau din mediul de afaceri –, prin întâlnirile și discuțiile purtate, CCI Prahova susține activ atragerea de noi investiții străine în județul Prahova, fiind în sensul acesta un veritabil promotor.

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE PRAHOVA

Exemplele cele mai recente care ilustrează această preocupare a CCI Prahova sunt edificatoare: întâlniri cu un producător chinez de electrocasnice, în vederea deschiderii unei unități de producție în județul Prahova; organizarea vizitei de lucru în Prahova, la începutul lunii aprilie 2026, a unei importante delegații chineze cu componență instituțională și medicală, ocazie cu care CCI Prahova a facilitat discuțiile cu partea chineză privind deschiderea în județul Prahova a unui Centru Regional de Medicină Tradițională Chineză; vizita la sediul CCI Prahova a două importante companii indiene, cu discutarea implementării în Prahova a unei investiții constând într-o fabrică de reciclare a bateriilor cu litiu; întâlnire și discuții cu un important grup de firme turc și cu președintele Turk Invest România, cu privire la implementarea în România, cu interes direct pentru județul Prahova, a unei investiții constând într-o fabrică de ulei alimentar; deschiderea oficială la Ploiești, la mijlocul lunii iunie 2026, a unei importante investiții franceze în sectorul energiei fotovoltaice; organizarea, la începutul lunii iunie, a vizitei în județul Prahova a unei delegații de oameni de afaceri din Estonia, cu organizarea unui forum de afaceri România–Estonia și cu semnarea unui acord de colaborare între CCI Prahova și CCI a Estoniei – parteneriat menit să contribuie la dezvoltarea unor canale stabile de cooperare, promovarea reciprocă a oportunităților de investiții și sprijinirea companiilor în accesarea de noi piețe și proiecte internaționale.

Toate acestea sunt semnale pozitive, care ne dorim să fie urmate și de altele asemenea, pentru a putea contracara efectele negative din piață, la nivel economic și social.

În ciuda turbulențelor de tot felul, economia prahoveană continuă să demonstreze o reziliență remarcabilă, susținută de o diversificare industrială solidă și de o tradiție antreprenorială puternică, din care rezultă o bună capacitate de reinventare a mediului de afaceri local. Această vitalitate economică, vizibilă în atractivitatea continuă pentru sectoarele cu valoare adăugată mare și în capacitatea de absorbție a forței de muncă disponibilizate, arată că Prahova nu doar că rezistă în fața dificultăților, dar își și consolidează bazele pentru o creștere durabilă.

Privind în perspectivă, provocările și amenințările actuale trebuie interpretate și abordate ca un catalizator necesar pentru modernizare și inovare. Tranziția către tehnologiile verzi, digitalizare și atragerea de investiții cu capital autohton și internațional, orientate spre noi domenii, oferă județului oportunitatea de a-și recalibra modelul economic.

În acest context complex, consolidarea și dezvoltarea parteneriatului strategic între Camera de Comerț și Industrie Prahova și autoritățile administrației publice locale, județene și centrale constituie un pilon important pentru transformarea provocărilor actuale în oportunități reale de dezvoltare economică și prosperitate comună.

Cu o poziționare strategică excepțională, o infrastructură universitară și de cercetare dinamică, precum și cu o comunitate de afaceri adaptabilă, în ansamblul unui mediu de business caracterizat printr-un dialog constructiv și o cooperare interinstituțională permanentă, economia prahoveană are toate atuurile necesare pentru a transforma vulnerabilitățile de astăzi în avantaje competitive, asigurând astfel o prosperitate pe termen lung pentru întreaga comunitate.

Rolul IMM România,

confederația patronală reprezentativă la nivel național pentru IMM-uri, esențial pentru firmele mici și mijlocii din România

IMM-urile (întreprinderile mici și mijlocii) reprezintă peste 99% din totalul companiilor active din România. Aceste companii au un impact major în peisajul economic local și se reflectă în principalii indicatori astfel:

• susțin aproximativ **două treimi (64%)** din forța de muncă a țării.

• generează în jur de **61%** din profitul net din întreaga economie.

În România, din cauza numărului foarte mic de companii mari, densitatea IMM-urilor depășește media europeană de 95%, fiind coloana vertebrală a mediului de afaceri autohton.

Cu toate acestea, în rândul IMM-urilor se manifestă o cultură a rezistenței individuale. Își rezolvă problemele singure, evită asocierea, se bazează pe relații personale și intră rar în mecanisme formale de reprezentare.

Această cultură are limite clare:

• problemele legislative nu pot fi rezolvate individual;

• presiunea fiscală nu se negociază de o singură firmă;

• infrastructura economică nu se construiește prin inițiative izolate;

• lipsa forței de muncă afectează întregul ecosistem;

• imaginea mediului de afaceri depinde de reprezentare colectivă;

• administrația reacționează mai bine la poziții agregate decât la nemulțumiri separate.

Aderarea la o structură patronală va produce, cu siguranță, o schimbare de mentalitate, întrucât antreprenorul nu mai este doar contribuabil, angajator sau prestator de servicii, ci devine parte a unei comunități economice organizate.

Florin-Romeo DUMA
Prim-vicepreședinte IMM România

IMM România este o structură asociativă, care intermediază dialogul între firme, stat, administrație, piața muncii și organismele europene. Rolul organizației este cu atât mai important într-o economie dominată de IMM-uri, deoarece majoritatea firmelor mici și mijlocii nu au capacitatea individuală de a influența politici publice, de a urmări schimbările legislative sau de a negocia eficient în raport cu instituțiile.

Firmele mici și mijlocii sunt numeroase, importante economic, dar fragmentate instituțional. Rolul IMM România este de a reduce această fragmentare.

IMM România îndeplinește cinci funcții principale:

Funcția de reprezentare colectivă

Transformă interesele dispersate ale firmelor mici și mijlocii în poziții comune. O firmă izolată reclamă o problemă. Confederația formulează o temă publică.

Funcția de intermediere instituțională

Traduce limbajul economic al firmelor mici și mijlocii în limbaj administrativ și legislativ. În sens invers, explică firmelor obligațiile, programele și riscurile rezultate din deciziile publice.

Funcția de negociere

Participă la consultări privind piața muncii, competitivitate, fiscalitate, competențe profesionale, reglementări tehnice și tranziție verde.

> IMM România este o structură asociativă, care intermediază dialogul între firme, stat, administrație, piața muncii și organismele europene. Rolul organizației este cu atât mai important într-o economie dominată de IMM-uri, deoarece majoritatea firmelor mici și mijlocii nu au capacitatea individuală de a influența politici publice, de a urmări schimbările legislative sau de a negocia eficient în raport cu instituțiile.

Funcția de coeziune economică

Creează rețele între firme, reduce izolarea antreprenorilor și accelerează circulația informației utile.

Funcția de modernizare

Orientează firmele mici și mijlocii către digitalizare, formare profesională, standarde de calitate, sustenabilitate, finanțări și conformare legislativă.

În economia românească, influența nu este dată doar de cifra de afaceri individuală, ci și de capacitatea de agregare. O firmă mică are resurse limitate. O confederație patronală poate avea capacitate de analiză, comunicare, lobby legal, dialog instituțional și mobilizare.

Direcțiile pe care se concentrează IMM România vizează în special patru zone:

a) **Politici publice mai realiste**

Firmele mici și mijlocii cunosc direct dificultățile pieței: lipsa forței de muncă, birocrația, costurile de conformare, fiscalitatea, accesul la finanțare, întârzierea avizelor, lipsa infrastructurii. Confederația poate transforma aceste probleme în propuneri coerente.

b) **Reducerea asimetriei de putere între firme și stat**

O companie mică se teme adesea să conteste o măsură, să ceară clarificări sau să formuleze poziții publice. Confederația poate să ofere protecție instituțională prin reprezentare colectivă.

c) **Acces mai bun la informație**

Într-un cadru economic reglementat intens, informația corectă devine avantaj competitiv. Modificările legislative, liniile de finanțare, programele de formare și obligațiile de conformare ajung mai rapid la firme prin organizații active.

d) **Creșterea capitalului social**

Patronatele produc încredere între antreprenori. În lipsa încrederii, economia rămâne fragmentată. Cu încredere, apar parteneriate, lanțuri locale de furnizare, colaborări și proiecte comune.

Pentru o firmă mică sau mijlocie, IMM România poate produce beneficii directe și indirecte.

Beneficii directe:

- acces la informații relevante pentru afaceri;
- participare la evenimente naționale li/ sau locale;
- posibilitatea de a semnala probleme reale din activitate;
- reprezentare în fața instituțiilor;
- expunere publică și credibilitate;
- acces la parteneriate centrale și locale;
- participare la consultări și inițiative economice.

Beneficii indirecte:

- creșterea influenței mediului privat;
- presiune constructivă pentru politici publice mai bune;
- consolidarea imaginii antreprenoriatului;
- formarea unei culturi de colaborare;
- creșterea capacității de reacție la schimbări legislative și economice.

IMM România este o formă matură, prin care firmele mici și mijlocii își apără interesele și participă la construcția politicilor publice. Mediul privat are nevoie de coerență, vizibilitate și forță de negociere. Viitorul economic românesc al firmelor mici și mijlocii se construiește prin reprezentare, colaborare și acțiuni comune.

> Viitorul economic românesc al firmelor mici și mijlocii se construiește prin reprezentare, colaborare și acțiuni comune.

Solidaritatea profesională
fundamentul încrederii în profesia contabilă

Ramona ȘTEGĂRIȚĂ
director general Contamar Finance

În profesia contabilă vorbim adesea despre responsabilitate, competență, conformare fiscală și performanță. Sunt concepte esențiale, fără de care nu am putea construi relații de încredere cu clienții noștri și nici nu am putea contribui la dezvoltarea unui mediu de afaceri sănătos. Există însă o valoare despre care se vorbește mai puțin, deși influențează profund modul în care profesia noastră evoluează și este percepută în societate: solidaritatea profesională.

La Contamar Finance, credem că adevărata putere a unei profesii nu se măsoară doar prin nivelul de pregătire al membrilor săi, ci și prin capacitatea acestora de a se sprijini reciproc, de a împărtăși cunoștințe și de a construi împreună. Într-o perioadă în care schimbarea a devenit o constantă, solidaritatea nu mai este doar o valoare morală, ci o necesitate profesională.

O profesie construită pe încredere

Profesia contabilă ocupă un loc esențial în economia modernă. Prin activitatea noastră contribuim la transparența informațiilor financiare, la respectarea obligațiilor fiscale și la buna funcționare a mediului de afaceri. De multe ori, contabilul este primul specialist consultat atunci când antreprenorul trebuie să ia o decizie importantă, să înțeleagă implicațiile unei modificări legislative sau să gestioneze o situație dificilă.

Această poziție privilegiată vine la pachet cu o mare responsabilitate. Încrederea de care ne bucurăm nu este construită exclusiv pe cunoștințele tehnice pe care le deținem, ci și pe imaginea colectivă a profesiei. Fiecare profesionist contabil contribuie, prin activitatea sa, la reputația întregii bresle. Din acest motiv, considerăm că solidaritatea profesională reprezintă unul dintre pilonii pe care se sprijină încrederea publică în profesia contabilă. O breaslă unită transmite siguranță, profesionalism și credibilitate.

Solidaritatea profesională – mai mult decât un principiu

Pentru noi, solidaritatea profesională nu înseamnă doar politețe între colegi sau disponibilitatea de a răspunde unei întrebări punctuale. Înseamnă asumarea faptului că facem parte din aceeași comunitate profesională și că succesul fiecăruia contribuie la succesul profesiei în ansamblu.

Am observat de-a lungul anilor că cele mai valoroase experiențe profesionale nu provin întotdeauna din cursuri sau manuale, ci din dialogul cu alți profesioniști. O interpretare fiscală discutată împreună, o speță analizată din perspective

diferite sau o experiență împărtășită la momentul potrivit pot aduce claritate și pot preveni erori costisitoare.

Într-un domeniu în care legislația se modifică frecvent și în care provocările sunt tot mai complexe, nimeni nu deține singur toate răspunsurile. Tocmai de aceea, colaborarea și schimbul de experiență devin resurse extrem de valoroase.

Lecțiile ultimilor ani

Ultimii ani au reprezentat o perioadă de transformare accelerată pentru profesia contabilă. Digitalizarea relației cu autoritățile, implementarea noilor sisteme electronice de raportare, schimbările legislative succesive și adaptarea continuă la noile cerințe au generat provocări fără precedent. În multe situații, profesioniștii contabili au fost nevoiți să

găsească rapid soluții la probleme noi, într-un context în care clarificările oficiale nu erau întotdeauna disponibile la timp. În aceste momente, solidaritatea profesională și-a demonstrat adevărata valoare. Comunitățile profesionale, organizațiile de profil, grupurile de discuții și schimburile de experiență dintre colegi au devenit surse importante de sprijin și informare.

Credem că una dintre cele mai importante lecții ale acestei perioade este faptul că profesia noastră devine mai puternică atunci când profesioniștii aleg să colaboreze și să împărtășească experiențe, nu să lucreze izolat.

În fiecare zi gestionăm situații diverse, provocări legislative, proiecte complexe și nevoi diferite ale clienților noștri. De multe ori, răspunsul corect nu se găsește într-o singură opinie, ci într-o analiză comună, în experiențele acumulate de fiecare membru al echipei și în dorința de a găsi împreună cea mai bună soluție. Am descoperit că cele mai bune rezultate apar atunci când există deschidere, comunicare și încredere între colegi. O întrebare adresată la momentul potrivit, o experiență împărtășită sau o perspectivă diferită pot transforma o situație dificilă într-o oportunitate de învățare pentru întreaga echipă.

În același timp, am avut numeroase ocazii să constatăm că solidaritatea nu se oprește la granițele propriei organizații. De-a lungul timpului, am întâlnit colegi din breaslă care au fost dispuși să împărtășească experiențe, să dezbată spețe și să contribuie la clarificarea unor aspecte complexe. Aceste experiențe ne-au confirmat că adevărata valoare a profesiei nu constă doar în ceea ce știm individual, ci și în ceea ce reușim să construim împreună.

Concurență și respect profesional

Trăim într-o economie de piață în care concurența este firească și necesară. Fiecare firmă își dezvoltă propriile servicii, propria cultură organizațională și propria strategie de creștere.

Solidaritatea profesională nu exclude concurența. Dimpotrivă, o concurență sănătoasă stimulează dezvoltarea și creșterea nivelului de profesionalism. Există însă o diferență importantă între concurența bazată pe valoare și concurența bazată pe deprecierea profesiei. Atunci când competiția se transformă în discreditarea colegilor, în minimalizarea importanței serviciilor profesionale sau în promovarea unor practici care afectează standardele profesiei, întreaga breaslă are de pierdut.

Considerăm că adevăratul adversar al profesiei contabile nu este colegul de breaslă. Adevăratul adversar îl reprezintă lipsa de profesionalism, lipsa de pregătire și compromiterea standardelor care au construit reputația profesiei de-a lungul timpului.

Fiecare profesionist care îi oferă îndrumare unui coleg aflat la început de drum contribuie la viitorul profesiei

Solidaritatea profesională nu exclude concurența. Dimpotrivă, o concurență sănătoasă stimulează dezvoltarea și creșterea nivelului de profesionalism. Există însă o diferență importantă între concurența bazată pe valoare și concurența bazată pe deprecierea profesiei.

Responsabilitatea față de noua generație

Viitorul profesiei contabile depinde de oamenii care aleg astăzi să o urmeze. Noile generații intră într-un domeniu aflat într-o transformare profundă, în care tehnologia schimbă procese, automatizează activități și redefinește rolul contabilului. În acest context, experiența profesioniștilor consacrați devine mai importantă decât oricând.

Avem responsabilitatea de a transmite mai departe nu doar cunoștințe tehnice, ci și valorile care definesc profesia: integritatea, responsabilitatea, respectul și solidaritatea. Fiecare profesionist care oferă îndrumare unui coleg aflat la început de drum contribuie la viitorul profesiei. Cultura profesională nu se transmite doar prin reglementări și standarde, ci și prin exemplul personal.

Viitorul se construiește împreună

Privind spre viitor, este evident că profesia contabilă va continua să evolueze. Inteligența artificială, digitalizarea și noile cerințe de raportare vor schimba modul în care lucrăm, însă nu vor schimba valorile fundamentale care stau la baza profesiei.

Competența va rămâne esențială. Integritatea va rămâne obligatorie. Iar solidaritatea va continua să reprezinte unul dintre cele mai importante elemente care diferențiază o simplă comunitate profesională de o adevărată breaslă.

La Contamar Finance credem că succesul unei profesii nu se măsoară doar prin performanțele individuale ale membrilor săi, ci și prin capacitatea acestora de a se susține reciproc. O breaslă unită este o breaslă respectată, iar respectul societății se câștigă prin competență, integritate și solidaritate.

Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, poate că aceasta este una dintre cele mai importante lecții pe care le-am învățat: atunci când alegem să construim împreună, întreaga profesie devine mai puternică. Iar încrederea, cel mai valoros activ al profesiei contabile, se consolidează nu doar prin ceea ce facem individual, ci și prin ceea ce reușim să realizăm împreună.

filarmonica ploiești

FILARMONICA PLOIEȘTI

O INSTITUȚIE CARE CONSTRUIEȘTE
EXPERIENȚE CULTURALE VII

Există instituții culturale care organizează concerte și există instituții care reușesc să construiască în jurul lor o stare, o comunitate și o identitate artistică recognoscibilă.
Filarmonica Ploiești face parte, fără îndoială, din această a doua categorie.

În ultimii ani, Filarmonica ploieșteană și-a consolidat poziția printre cele mai active și dinamice instituții culturale din România, dezvoltând proiecte care depășesc zona clasică a concertului simfonic și transformând muzica într-un spațiu deschis dialogului dintre genuri, generații și forme artistice diferite.

Stagiunea nu mai e de mult un simplu calendar de evenimente. E un ritm viu al comunității, care se simte în fiecare eveniment. În ultimii ani, instituția și-a consolidat o identitate artistică tot mai puternică la nivel național, prin proiecte crossover, festivaluri de anvergură, concerte sold-out și colaborări curajoase care duc arta simfonică dincolo de granițele sălii clasice. Această evoluție remarcabilă poartă amprenta unei viziuni de echipă, coordonată de directorul general **Vlad Mateescu** și de directorul artistic **Georgiana Frîncu**, doi lideri care nu doar manageriază din culise, ci se implică direct, ca artiști, pe scena filarmonicii.

filarmonicaploiesti.ro
instagram.com/filarmonicaploiesti
facebook.com/filarmonicaploiesti

Înainte ca luminile să se stingă în sală, există un moment suspendat. Orchestra își acordă instrumentele, iar publicul respiră la unison. Fiecare seară de joi aduce ploieștenilor tradiționalele concerte simfonice, momente de o densitate sonoră aparte, în care excelența interpretativă este o constantă. Pe scenă, această conexiune directă cu muzica este evidentă: o regăsim adesea pe **Georgiana Frîncu** la violă, integrată în nucleul orchestrei, în timp ce **Vlad Mateescu** trece frecvent de la biroul de management la pupitrul de dirijat, insuflând energie producțiilor instituției.

Odată cu apariția dirijorilor, fiecare eveniment capătă o altă dinamică. Figuri de prestigiu precum Tiberiu Soare, Radu Postăvaru, David Crescenzi, Ciprian Marinescu, Ovidiu Bălan, Cristian Spătaru, Walter Hilgers, Cristian Mandeal, Matei Pop, Radu Zaharia sau Anton Shaburov nu conduc doar partiturile, ci schimbă atmosfera din sală. Viorile duc fraza mai departe cu o claritate tăioasă, iar când apar ca invitați artiști de talie internațională precum Alexandru Tomescu, Octavian Lup, Liviu Prunaru, Gabriel Croitoru sau Remus Azoiței, actul artistic devine foarte direct. Aproape personal.

Aceeași dinamică și deschidere se reflectă și în proiectele camerale. Recunoscutul **Cvartet Chronos**, din care **Georgiana Frîncu** face parte ca violistă, alături de proiectul **„Descoperă”**, duce numele instituției în turnee naționale în mai multe orașe din România. Un mod diferit de a explora noi spații culturale, fără a pierde legătura cu esența muzicii de cameră.

Filarmonica ploieșteană nu mai funcționează doar ca o instituție rigidă de repertoriu, ci ca un spațiu cultural flexibil. Jazzul are aici un loc de cinste: **Ploiești Jazz Festival** continuă o tradiție de peste jumătate de secol și aduce, an de an, nume internaționale mari. Dincolo de festival, concepte precum **Jazz on the Rooftop** sau **Ploiești Jazz Trio** propun seri relaxate și elegante, aducând acest gen mai aproape de public, într-un mod cald și firesc.

În paralel, instituția își deschide porțile către viitor prin proiectele **Edu Musik**, unde mii de elevi ajung anual la concerte interactive și ateliere dedicate, un prim contact real cu muzica clasică, trăit, nu explicat. Iar când se apropie vara, energia se mută în aer liber. Pe esplanada Palatului Culturii, stagiunea estivală aduce concerte deschise întregii comunități. Sub bagheta dirijorului **Eduard Dinu**, **Orchestra Simfonică** și **Corul Filarmonicii** propun seri magice dedicate operei și operetei, unde Verdi, Mozart sau Puccini capătă altă prezență sub cerul liber.

minunata lume nouă

Însă adevărata emblemă a acestei stagiuni o reprezintă curajul de a inova și de a crea punți către publicul tânăr prin producții fusion memorabile. Iar punctul culminant al acestui sezon este chiar evenimentul care urmează să adune comunitatea la Casa de Cultură a Sindicatelor: proiectul **byron simfonic**.

Acest concert special propune o întâlnire de excepție între trupa **byron**, **Orchestra Simfonică** ploieșteană și dirijorul **Vlad Mateescu**, cel care va asigura conducerea muzicală a serii. Proiectul **„Minunata Lume Nouă”**, o extensie simfonică a aclamatului album „Nouă”, transformă piesele de rock alternativ într-un limbaj sonor amplu și profund. Aici, orchestra nu doar acompaniază, ci intră organic în construcția pieselor, oferindu-le o altă greutate și o altă respirație. Muzica devine un discurs curajos despre prezent: sincer, direct, uneori incomod. Este un eveniment-manifest care nu trebuie ratat, o dovadă vie a modului în care **Filarmonica Ploiești** știe să unească tradiția, prezentul și publicul într-o experiență care se simte, nu se explică.

ploiești, **25 iunie 2026**, ora **19:00**
minunata lume nouă @ casa de cultură a sindicatelor
byron x **filarmonica ploiești** x **vlad mateescu**
bilete disponibile pe **filarmonicaploiesti.ro**

UNIVERSUL MUZICAL

ÎNTRE LUMINĂ ȘI DELICATEȚE

Foto: Dragoș Asaftei

ALEXANDRA UȘURELU

Interviu de **Isabela Bianca NEAGU**
psiholog și realizator tv

Există artiști care nu doar cântă, ci par să deschidă ferestre către lumi interioare mai fine, mai sensibile, mai greu de rostit în cuvinte. Alexandra Ușurelu face parte dintre acele prezențe rare din muzica românească ce transformă emoția în limbaj, iar liniștea în forță creatoare.

Într-o industrie grăbită să definească, să eticheteze și să clasifice, parcursul Alexandrei Ușurelu rămâne o invitație la încetinire. Muzica ei nu se impune, se așază. Nu strigă, respiră. Fiecare piesă pare o confesiune așternută cu grijă, între fragilitate și forță, între vis și realitate. În acest interviu, încercăm să ne apropiem de universul său interior, acolo unde sunetul devine poveste, iar povestea devine emoție.

Fiecare piesă pare o scrisoare netrimisă, un dialog între vulnerabilitate și lumină, între ceea ce se spune și ceea ce rămâne nerostit. În acest spațiu subtil, artista nu doar interpretează muzica, ci o trăiește.

Dacă ar fi să priviți înapoi la începuturile artistice, cum ați descrie acel moment în care muzica a devenit destin, nu doar alegere?

La început, muzica nu a fost o alegere, a fost un refugiu. Un loc tainic în care mă puteam pierde și întâlni, în liniște, cu mine însămi. Acolo, printre sunete și emoții, am descoperit cele mai curate amintiri și bucuria pe care doar copilăria știe să o păstreze nealterată. Nu am simțit niciodată că aleg muzica așa cum alegi o profesie sau un drum pragmatic. În copilărie, nu am avut parte de discuții profunde cu adulții din jur despre ceea ce îmi doresc să devin când voi fi mare. Am observat, am ascultat, am învățat și am ales singură. Dar, înainte de asta, am avut un parcurs academic serios, am fost conștiincioasă, am avut note bune și foarte bune, m-am pregătit cu seriozitate pentru viața de adult, fără să-mi doresc vreodată să devin adult. Cred că o parte esențială din mine a rămas copil. Și tocmai acel copil, fragil și sincer, este cel care cântă de fiecare dată. El este vocea care nu a încetat niciodată să creadă în frumusețe, în adevăr și în puterea emoției. Cât despre destin, el este modelat și de împrejurări. Pe drumul meu, muzica a fost singura constantă. Locul în care m-am simțit vie, în care am simțit că sensibilitatea este o putere și că glasul meu poate fi auzit.

Ce formă avea visul dumneavoastră despre muzică, înainte să prindă contur în realitate?

Visul meu despre muzică avea forma unei întâlniri. Îmi doream să ajung la oamenii care simt în același fel, să aparțin unei lumi cum vreau eu să fie, unde oamenilor li se arată că fragilitatea nu este o slăbiciune. Și, cu fiecare concert, am descoperit că există oameni care recunosc în versurile mele propriile lor întrebări, propriile lor doruri, dureri, împliniri. Mi-am dat seama atunci că

Foto: Dragoș Asaftei

visul meu nu era despre a mă face auzită, ci despre a face pe cineva să se simtă mai puțin singur, despre a oferi un sentiment de apartenență.

Visul meu se îndeplinește de fiecare dată când muzica reușește să creeze această întâlnire între suflete, la fiecare concert.

Vă amintiți clipa în care ați simțit, fără îndoială, că aparțineți scenei?

Nu cred că a existat o singură clipă în care să simt că aparțin scenei. Mai degrabă, acest sentiment s-a așezat în mine treptat, cu fiecare concert la care oamenii au ascultat nu doar vocea mea, ci și ceea ce se afla dincolo de ea. Scena nu a fost niciodată pentru mine un loc al certitudinilor. Mai degrabă, un spațiu al vulnerabilității. De fiecare dată când urc pe scenă, simt aceeași emoție profundă, aceeași fragilitate pe care o simțeam și la început. Tocmai această emoție îmi amintește că sunt acolo unde trebuie să fiu. Dacă ar fi să aleg un singur moment, acela nu ar fi legat de lumini, aplauze sau de recunoaștere. Ar fi despre clipa în care privesc către public, iar apele din ochii ascultătorilor mă fac să simt că suntem în aceeași barcă.

Cum ați descrie drumul dumneavoastră artistic: o linie dreaptă, o spirală sau o călătorie cu întoarceri neașteptate?

Nu cred că drumul unui artist poate fi desenat cu rigla. Nici ca linie dreaptă, nici ca spirală perfectă. E mai aproape de o cărare subțire, bătută de pașii vietăților pădurii. O potecă ce apare și

> Cred că fiecare avem, la un moment dat, întâlnirea cu un cântec care poate spune despre noi mai multe decât putem declara noi înșine

dispare printre ferigi, rădăcini și tulpini de flori, ca și cum pădurea ar ezita să o arate. M-am întors de multe ori la aceleași teme: iubirea, dorul, fragilitatea, speranța, dar de fiecare dată le-am înțeles altfel, am învățat multe despre ele și de la oamenii din fața mea, din public. Astăzi, cred că evoluția artistică seamănă mai puțin cu o cucerire și mai mult cu o... îmblânzire. Nu urci mai sus. De fapt, cobori mai adânc. Iar dacă mintea îți rămâne limpede, ajungi să privești aceleași lucruri – iubirea, pierderea, speranța – cu mai puțină teamă.

Într-o lume a etichetelor rapide, cum reușiți să vă păstrați identitatea sonoră neatinsă?

Eu cred că identitatea sonoră se păstrează atunci când nu cauți să devii altcineva decât ești. Nu mă refer la încăpățânarea de a rămâne neschimbat, ci la curajul de a nu te îndepărta de ceea ce ești cu adevărat. Evoluția este firească și necesară. Muzica se poate rafina, se poate complica, poate căpăta noi culori și structuri. Dar, dincolo de toate aceste transformări, există un nucleu care nu poate fi fabricat. Acolo se află identitatea.

Ce se întâmplă în liniștea dinaintea creației, atunci când o piesă începe să se nască în sufletul dumneavoastră?

Inspirația este un impuls puternic, copleșitor până la lacrimi, atunci când apare, dar și o stare pe care o găsești doar dacă o cauți. Uneori e o liniște, alteori un tumult sau o pierdere. Cântecele mele apar din trăiri care nu mai încap în cuvintele obișnuite, din povești care, dacă ar rămâne nerostite, ar continua să bată în noi ca o pasăre închisă, căutând lumina.

Cât de importantă este vulnerabilitatea în muzică și cât curaj cere aceasta?

Uneori, cele mai tăcute emoții sunt cele care ajung cel mai departe.

Vulnerabilitatea este esența muzicii mele. Costul acestui curaj de a deschide larg către public porțile unei lumi interioare este că, uneori, o astfel de lume nu este înțeleasă. Oamenii primesc, de cele mai multe ori, ceea ce le este familiar, ceea ce le oferă confort. Iar atunci când întâlnesc ceva care nu poate fi atins imediat, care cere răbdare și disponibilitate sufletească, pot fi sceptici. Fiecare inimă are propriul ritm de deschidere. Dar tocmai aici e rostul unui artist: să continue să fie autentic, chiar și când ecoul întârzie. Să nu înceteze să creadă că există suflete care vor recunoaște în acea vulnerabilitate propriile povești.

Foto: Dragoș Asaftei

Există o piesă care v-a surprins chiar și pe dumneavoastră, prin sinceritatea ei?

Da. Cred că fiecare avem, la un moment dat, întâlnirea cu un cântec care poate spune despre noi mai multe decât putem declara noi înșine. Pentru mine, acel cântec este „Acesta-i sufletul meu”. A fost primul cântec pe care Bobby (Bobby Stoica, soțul meu) l-a scris pentru mine. Nu am știut până atunci că cineva îmi poate vedea sufletul.

Cum se transformă emoția interioară atunci când întâlnește publicul, în spațiul viu al scenei?

Pentru mine, emoțiile capătă formă atunci când întâlnesc publicul. Atât timp cât rămân înlăuntrul nostru, ele sunt o taină, o experiență închisă în sine. Dar în spațiul de concert, ceea ce pornește dintr-o experiență personală se desprinde și încetează să mai fie doar despre mine.

Eu nu cânt pentru a fi auzită, cânt pentru a face vizibilă corespondența invizibilă dintre oameni, dintre suflete: faptul că dincolo de diferențe, durerile, bucuriile, lipsurile noastre se recunosc reciproc și,

astfel, scena nu este numai locul exprimării individuale, este locul transformării emoției în experiență împărtășită.

Muzica mi-a oferit mereu un sentiment al apartenenței la ceea ce ne depășește și ne unește în același timp.

Ce ați învățat despre dumneavoastră din fiecare etapă artistică pe care ați traversat-o?

Fiecare etapă artistică m-a învățat că am mai puțină nevoie de confirmări și mai multă nevoie de încredere în ceea ce simt și sunt. Timpul mi-a arătat că maturitatea nu înseamnă să nu mă îndoiesc, ci să continui să-mi ascult sufletul chiar și atunci când îndoiala există. Ceea ce văd cu adevărat valoros este ceea ce nu îmi trădează esența.

În momentele de tăcere dintre proiecte, ce vă „hrănește" inspirația?

În perioadele dintre concerte mă hrănesc din lucrurile simple din viața mea: din familie, din călătorii, din natură, din privirea copiilor mei. Inspirația pentru a-mi păstra lumea curată nu vine neapărat din evenimente extraordinare. Pentru mine, ea vine din puterea de a rămâne prezentă în viața mea.

Cum se schimbă, în timp, relația dintre artist și propria voce interioară?

Relația dintre artist și vocea sa interioară mie nu îmi pare că devine neapărat mai sigură odată cu trecerea timpului. Dimpotrivă, viața te face să realizezi cât de puține lucruri știi cu adevărat. Apar îndoieli noi; nu pentru că muzica și-ar pierde sensul, fiindcă experiența te învață să privești lumea cu mai multă nuanță. Dacă la început ai impresia că răspunsurile sunt mai clare, mai târziu descoperi că întrebările devin mai importante decât certitudinile. Și totuși, această nesiguranță adaugă mai multă maturitate muzicii. Mesajele din cântece se transformă odată cu omul care le poartă. Devine mai puțin important să formulezi adevăruri absolute și mai important să surprinzi sincer ceea ce simți și ceea ce înțelegi în acel moment al vieții tale. Totul se transformă.

Privind în urmă, îmi dau seama că ceea ce a rămas neschimbat în tot timpul acesta, în care am susținut peste 800 de concerte, este bucuria de a mă întâlni cu oamenii. Această emoție de a urca pe scenă și de a simți că muzica leagă sufletele a rămas aceeași. Cred că tocmai această bucurie este fitilul care luminează toate transformările prin care trec de când am devenit mamă.

Ce înseamnă pentru dumneavoastră frumusețea unui succes trăit discret, fără zgomotul exterior?

Succesul trăit discret are frumusețea lucrurilor care nu au nevoie să fie demonstrate, prin care simt că am ajuns la oameni fără stridență, fără să fac compromisuri. Pentru mine, cele mai importante împliniri sunt cele care nu m-au abătut de la principiile mele.

Dacă muzica ar putea șopti un adevăr lumii, care ar fi acela?

Poate că nu trebuie să fim înțeleși de toți. Doar simțiți de cei care recunosc.

Dacă muzica ar putea șopti un adevăr lumii... cred că ar spune că sensibilitatea nu este slăbiciune, este una dintre cele mai mari

Foto: Dragoș Asaftei

puteri ale omului. Nu trebuie să fim înțeleși de toți, dar nici să ne ferim de ceea ce simțim, pentru că, dacă rămânem în contact cu propria sensibilitate, descoperim că ea ne învață să iubim mai profund, să înțelegem mai mult și să construim legături cu cei din jur.

Pentru mine, o mână de prieteni cu care să cânt este îndeajuns. Dar dacă am cânta toți, îți imaginezi câtă bucurie ar încăpea în lume?

Privind spre viitor, ce teritorii artistice simțiți că vă cheamă acum?

Îmi doresc să nu mă îndepărtez de zona în care muzica mea nu e grăbită și nu e compromisă, iar dacă asta înseamnă mai puțin, dar curat, atunci e exact direcția potrivită. Îmi doresc să le las copiilor mei exemplul că poți rămâne fidel visului tău și, în același timp, ancorat în iubirea cu care clădești lucruri zi de zi.

Vă mulțumim pentru timpul dăruit și pentru acest interviu portret al trăirilor și emoțiilor dumneavoastră, a fost o plăcere să vă cunoaștem și ca om, nu doar ca artistă.

Într-o lume în care vizibilitatea este adesea confundată cu valoarea, muzica Alexandrei Ușurelu reamintește că profunzimea nu are nevoie de volum, iar emoția autentică nu se grăbește niciodată.

Ea nu ocupă spațiul, îl transformă.

Pentru mine, cele mai importante împliniri sunt cele care nu m-au abătut de la principiile mele

EMMA

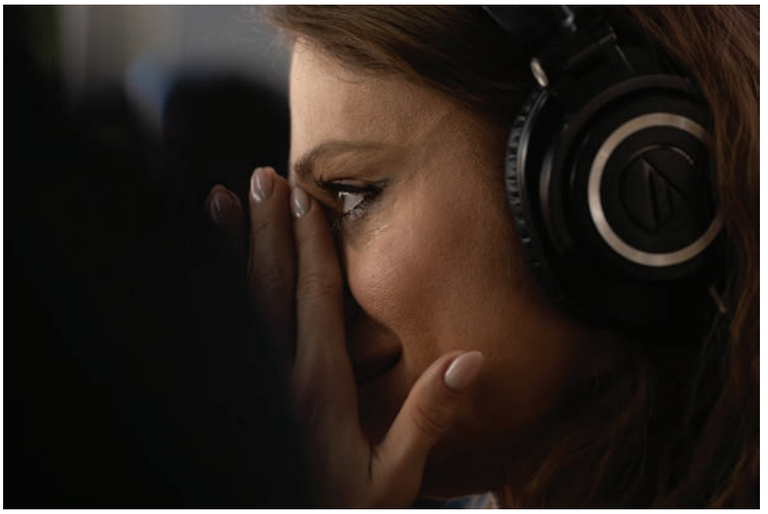
Dragă Emma, încep prin a-ți mulțumi pentru că ne faci diminețile frumoase cu energia, naturalețea și umorul tău. Cea mai mare curiozitate a mea este cum reușești să fii mereu amabilă și bună cu oamenii într-o societate avidă de răutăți și de „care pe care”.

Așa cum spuneam mai sus, ai reușit cumva de la început să fii diferită, ți-ai construit propriul drum pavat cu multă emoție printre „unde” și ne-ai transmis tuturor că ție îți place să fii Emma. Cu bune, cu mai puțin bune. Ți-a plăcut întotdeauna să fii Emma sau ai avut un drum de parcurs spre a simți asta?

Multă vreme am crezut că a-ți plăcea de tine înseamnă să îți placă cu ce ai venit: culoarea ochilor, lățimea șoldurilor și alte... nimicuri. Acum îmi dau seama că a-ți plăcea de tine înseamnă a-ți plăcea ceea ce devii. Ce construiești. Au fost zile în care m-am păcălit: am fost ce credeau alții că trebuie să fiu. Și nu-mi plăcea. Mai puțin intensă, mai puțin emoțională, cu mai puține atitudini. Apoi, am lăsat lumea și m-am privit în față. E foarte probabil ca lumea să nu aibă nevoie de mine, deci de ce să mă transform? Singura certitudine pe care o am e că eu am nevoie de mine să înțeleg viața, oamenii. Eu am nevoie de mine. Așa că am căutat în mine tot adevărul meu. Iată-l acum, într-o femeie deloc previzibilă.

E foarte probabil ca lumea să nu aibă nevoie de mine, deci de ce să mă transform?

Pentru cine nu cunoaște povestea, cum ai ajuns să lucrezi pentru Radio Zu? Cum îi percepeai pe colegii tăi până să lucrezi acolo și cum i-ai descoperit?

Printr-un concurs. Eram în cea mai neagră perioadă a vieții mele. Nu aveam nimic. Am deschis calculatorul și am văzut anunțul lor pe Facebook. Am aplicat. Am scris că am de oferit 21 de milioane de zâmbete (întrebarea era de ce vrei și ce motive ai). M-am împrumutat de un milion (așa era atunci) ca să pot veni la casting. 3 luni de probe. 400 de CV-uri. M-au ales și... habar n-aveam ce trebuia să fac. Pe Buzdu și Morar îi vedeam până atunci așa cum îi vede toată lumea: două voci mari, care schimbă stări. Însă acum îmi dau seama ce au construit de fapt. O echipă. O echipă perfect echilibrată, reală. Asta e rar. Nu e ușor să lucrezi cu doi bărbați care au construit un radio cu mult înainte să vii tu. E provocator. Trebuie să te faci auzită fără să întrerupi chimia lor. Trebuie să ai o tandrețe în tot ce faci. Să continui ceva-ul lor fără să te ștergi pe tine. Să îți faci loc fără să îl ocupi pe al cuiva. Iar asta a făcut ca noi trei să funcționăm nu perfect, ci real. Corect și cumsecade, în spațiul ăla în care primul gând este ascultătorul. Și atât.

Care a fost momentul în care ai simțit că radioul îți poate deveni un „acasă pentru suflet”?

Zâmbesc. În momentul în care o doamnă, de aproximativ 60 de ani, a venit la mine când alergam în parc și m-a oprit. S-a asigurat că eu sunt Emma, și-a pus mâinile pe umerii mei și mi-a zis cu cel mai tremurător glas: „Ai spus la radio să nu mai contrazicem viața și să o lăsăm în pace, că e mai deșteaptă decât noi, și s-o lăsăm să-și facă treaba... iar asta m-a făcut să plâng mai puțin. Azi băiatul meu ar fi trebuit să aibă nunta. Dar ea, ea a plecat. Las viața să își facă treaba, cum te-am auzit ATUNCI.” Se întâmpla acum vreo 7 ani. N-am să uit. N-am să uit ce transformatoare sunt cuvintele. Iar cuvintele sunt casa mea.

La ce te gândești când trebuie să transmiți părticele din sufletul tău unui public format din chipuri necunoscute? Ce crezi că e universal valabil ca simțire la orice ascultător Zu?

Nu mă gândesc la câți oameni mă ascultă. Dar mă gândesc tot timpul la un singur om. La femeia aia care azi are o dimineață grea

și o viață care nu-i place, la bărbatul ăla care are nevoie de o încurajare, la copilul ăla care azi are o bucurie de povestit, la bunica aia care are un dor. Vezi tu, radioul înseamnă companie. A ține companie. Și cred că fiecare om din lumea asta are nevoie să fie văzut. Radioul înseamnă să fii tot timpul prezent. Real. De-aia nu vorbesc la radio pentru audiență. Ci pentru oameni. Nimeni nu vrea să fie singur, nu? Noi dimineața îți spunem: suntem aici. Hai să mergem împreună o bucată de drum.

Care este cea mai prețioasă lecție primită în Orașul Faptelor Bune?

Că oamenii sunt mai buni decât credem. Și că viața este mai fragilă decât vrem să înțelegem.

Văd copii a căror viață costă 300 de mii de euro. Văd oameni care donează ultimii lor 10 lei. Și văd ce minuni se întâmplă când oamenii devin oameni.

OFB a fost prima lecție dură de smerenie pe care am primit-o în viața asta. Și faptul că, de la ediție la ediție, oamenii donează din ce în ce mai mult mă face să înțeleg că oamenii chiar sunt buni...

Te citesc des și mi se pare că ai un talent de a pune emoție în cuvinte. Ce înseamnă pentru tine scrisul? Te-ai gândit să pui toate aceste scrieri într-o carte?

Scriu ca să mă înțeleg. Să-mi înțeleg adevărul. Sunt un om care gândește cu scrisul pe hârtie, nu cu voce tare. E terapie pentru mine. Cât despre o carte, da, m-am gândit. De multe ori. Dar am și un respect foarte mare pentru ideea de carte. O carte nu este o colecție de texte bune. Este o idee suficient de importantă, încât să merite să rămână lângă cineva ani întregi pe un raft. Dacă o voi scrie vreodată, mi-aș dori să fie exact asta: nu o carte despre mine, ci o carte în care oamenii să se întâlnească pe ei înșiși. Pentru că, la final, cele mai bune povești nu ne învață cine este autorul. Ne ajută să înțelegem puțin mai bine cine suntem noi.

Cine este Emma când se închide microfonul?

O femeie cu multă întrebări, fascinată de oameni, numai că mă șoptesc, nu mă vocalizez. O femeie care sună acasă, care are cărți subliniate prea mult și prea des, care bea cafele și nu înțelege de ce oamenii nu au curajul să spună nu știu. Îndrăgostită până peste cap de toată profunzimea lumii, mă leșin câteodată în poezii și în visul lumii mele.

„Scriu ca să mă înțeleg. Să-mi înțeleg adevărul. Sunt un om care gândește cu scrisul pe hârtie, nu cu voce tare. E terapie pentru mine. Cât despre o carte, da, m-am gândit. De multe ori. Dar am și un respect foarte mare pentru ideea de carte. O carte nu este o colecție de texte bune. Este o idee suficient de importantă, încât să merite să rămână lângă cineva ani întregi pe un raft.

Ce reprezintă pentru tine familia și cum ai reușit să păstrezi frumoasă o relație destul de mediatizată, într-o industrie în care relațiile sunt destul de alunecoase? Ce v-a ținut în toți acești ani?

Atât în lumea mea, cât și a lui Tavi au existat dintotdeauna multe lumini. Reflectoare. Iar noi ne-am promis să nu facem din lumina asta ceva mai important decât relația noastră. Când lumina devine mai importantă decât omul de lângă tine, se strică ușor totul.

Familia este locul în care ești iubit așa cum ești. Relația mea cu Tavi a funcționat pentru că ne-am îngrijit în primul rând de acele lucruri mici pe care aveam tendința să le uităm. Lucrul mare există. Respectul, iubirea.

De cântat te-ai apucat datorită soțului tău sau făceai asta înainte de el? Cum e să muncești alături de Tavi Colen? Reușiți să separați lucrurile? Viața personală de cea profesională?

M-am apucat de cântat pentru că cineva mi-a zis în față că nu am să pot niciodată. Răspund rar la provocări, dar asta mi-a schimbat viața. Nu m-am gândit niciodată că voi face din asta o misiune. Pe care o simt prin toți porii acum. Când sunt pe scenă, când cânt, am impresia că nu sunt eu. E o parte a mea... nu știu de unde vine.

Nu e ușor să cânți cu Tavi. E un soi de balaur pe scenă. El este și cel care mă încurajează să mă arăt mai des. Nu trebuie să ne separăm viețile. E un soi de complicitate care ne place. Dacă ne certăm, știm exact cu ce piesă începeam setul.

Simți uneori că te „limitează” apelativul Emma de la ZU?

Nu mă simt limitată de nimic. Nici de cum îmi spune lumea, nici de cum mă percepe ea. Oamenii îmi pot spune cum vor. La finalul zilei, eu trebuie să fiu liniștită cu ce am oferit. Și încerc în fiecare zi să dau tot mai mult din cine sunt.

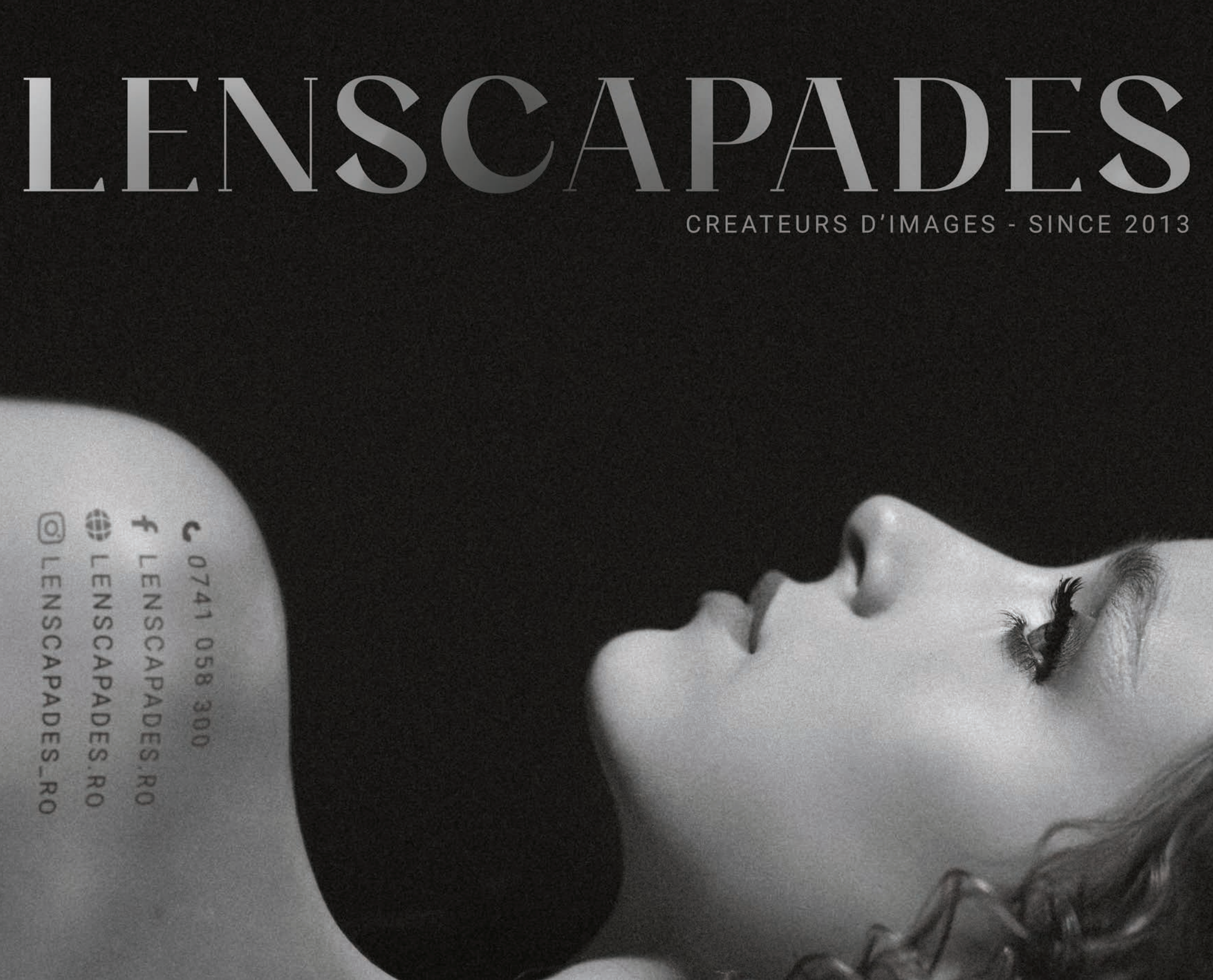
Mulțumesc!

Cuvintele sunt casa mea

Dacă la radio reacționez și acționez, la dilemma stau și ascult. Pun întrebările alea care dor noaptea și nu mă tem. Dilemma a venit în momentul în care mi-am dat seama ca există un tip de singurătate care nu are legătură cu numărul de oameni de lângă tine. Ci cu lipsa unui spațiu care să-ți dea voie să spui nu știu, mă doare, iubesc și mă tem. Acum oamenii îmi scriu scrisori pe *dilemmacuemma@radiozu.ro* cu poveștile lor iar comunitatea formată e incredibilă. Într-o lume care cere de la tine numai certitudini, tot ce se întâmplă la dilemma îți spune că din când în când întrebările potrivite schimbă cursul unei vieți.”

LENSCAPADES

CREATEURS D'IMAGES - SINCE 2013

> Pot să alerg 70 km zilnic pentru că simt că măcar unul dintre copiii pe care îi ajut va depăşi la un moment dat situaţia nefericită în care se află.”

ADRIAN ȘOVEA

TÂNĂRUL CARE NU A RENUNȚAT NICIODATĂ

Interviu de **Raluca EPARU**
jurnalist

Am intrat în Cărturești cu bucuria de a-l descoperi pe omul din spatele prezentării pe care o găsisem pe Facebook despre lansarea cărții *Nu mă poți opri. Tânărul care nu a renunțat niciodată*, de Adrian Șovea. Discutam cu Andi, administratorul librăriei, când a intrat un tânăr înalt îmbrăcat ca pentru a merge la un bal elegant. Costum negru, aliniat perfect pe corpul său atletic, cămașă albă și papion negru. Era după-amiază, nici măcar seară și ne aflam într-un mall și nu am putut să nu mă întreb dacă m-am îmbrăcat potrivit evenimentului, privindu-l pe Adrian, căci el era ultramaratonistul care își lansa cartea aici și pe care eu abia așteptam să-l intervievez. Nu am îndrăznit să întreb de ce a ales să se îmbrace astfel, m-am prezentat și i-am spus doar despre dorința mea de a face un interviu pentru revista *Lace*, locul în care povestea lui s-ar potrivi perfect. Am înțeles pe urmă, în timp ce vorbea despre ultramaratoanele sale caritabile și despre minuțiozitatea cu care a corectat cartea, că acel costum de haine era doar o altă formă de a-și prețui publicul, pe noi, tot așa cum avusese grijă ca fiecare virgulă din carte să fie exact acolo unde își avea rostul. Am cumpărat cartea și am primit și autograful lui Adrian. „Învingători sunt cei care nu renunță" a scris el pe prima pagină și, citind, am înțeles de ce este acesta mottoul lui. Pe cât este de simplu scrisă și de ușor de citit, pe atât de greu este să străbați fiecare pagină a acestei autobiografi scrise de un tânăr de doar 27 de ani, care a trăit atâtea drame, încât un om obișnuit nu le poate înțelege pe deplin. La fel ca Harap-Alb, Adrian trece prin focul destinului său, primind câte un ajutor la timpul potrivit, ajutor care îl ține pe linia de plutire inițial, pentru a-l face un învingător până la final.

Cine este Adrian Șovea?

Am 27 de ani și sunt din Iași. Am scris această carte nu ca pe o formă de terapie, cum au crezut mulți, ci, așa cum am dezvăluit chiar de la început, din încercarea de a da putere și altora să se ridice din cele mai grele momente. Așa cum eu am reușit

să construiesc o viață cu sens pentru mine și pentru alții, așa cred că poate oricine, transformând durerea în forța care ne împinge pe fiecare dintre noi mai departe. Mama m-a abandonat când aveam doi ani, lăsându-mă cu tata. Ea era căsătorită cu un alt bărbat atunci când m-am născut eu și a fost obligată să-mi pună numele de familie al acelui bărbat, pe care eu nu l-am cunoscut niciodată. Ani întregi m-am întrebat cine sunt cu adevărat și evitam să povestesc când eram întrebat despre originile mele. Când aveam patru ani, tata nu și-a mai permis camera de cămin în care stăteam în Iași și ne-am mutat cu familia unei mătuși, într-un sat de lângă Iași. Stăteam cu alte cinci persoane în două camere. Tata a fost nevoit să plece să lucreze în altă parte și m-a lăsat în acea casă, unde se consuma alcool și violența era mereu prezentă, cu atât mai mult după moartea unchiului. La 12 ani am fost nevoit să muncesc mai întâi la ei în curte, după care la oamenii din sat, zilier. Făceam ce aveau nevoie: în agricultură, la betoane. Tata venea când și când acolo, dar și el începuse să bea. Când aveam 14 ani, tata a revenit acasă și nu a mai plecat, fiindcă-și pierduse locul de muncă. De la băutură începeau scandalurile. Tata se certa și se bătea cu verișorul meu, un tip foarte agresiv care stătuse în închisoare și, când revenise, era și mai rău, fiind chiar internat în mai multe rânduri la spitalul de psihiatrie, după ce a încercat să se sinucidă.

Și tu ai fost obligat să trăiești în acest mediu toxic. Cum și-a pus amprenta asupra psihicului tău situația în care trăiai?

Din cauza mediului în care trăiam și din care nu vedeam o cale de ieșire, la 13 ani am încercat să mă sinucid prima dată, după ce, într-un scandal cu familia, tata a amenințat că se va spânzura... Văzusem prea multe pentru acea vârstă. Când aveam cinci ani, bunicul meu a fost omorât în bătaie de șase indivizi care îi intraseră în casă să fure. La vârsta aceea am văzut lucrurile pline de sângele lui, după care am fost obligat să merg prin instanțe cu o mătușă care nu avea cu cine să mă lase, până când doi dintre cei șase au fost condamnați. Cred că asta a fost prima traumă, pentru că îmi era așa de frică, de nu mai voiam să ies din casă. Treptat, frica a pus stăpânire pe mine și am refuzat să mai merg în casa bunicului, dar îmi făceam griji pentru tata când se ducea singur acolo. Școala devenise singurul meu refugiu, un loc în care eram important în ochii învățătoarei mele, care m-a încurajat mereu. Mi-a plăcut întotdeauna matematica. În clasa a V-a chiar am mers la prima olimpiadă și am fost printre primii cinci.

O lovitură uriașă a venit atunci când la 14 ani nu am reușit să îmi fac buletin. Aveam alt nume decât al tatălui meu, care lua alocația pentru mine printr-un act semnat de mama. Mama a refuzat să vină fizic să-mi fac buletin, iar autoritățile nu au acceptat procura pe care o făcuse ea pe numele tatălui meu. Așa că am rămas fără buletin până la 18 ani, când mi l-am făcut singur, că nu mai era nevoie de părinți să semneze ceva.

Ce simte un om fără acte? Cum ai primit această nouă lovitură?

M-am simțit invizibil. Am trăit patru ani fără identitate. Nu existam nici pentru mama, nici pentru stat. Și cumva m-am adâncit, m-am închis în propria persoană. Mi-era frică să nu afle autoritățile și să mă ia de lângă tata. Nu aveam nicio vină pentru situația aceea, pe care statul ar fi trebuit să o rezolve cumva, dar eu simțeam frică, pe care nu o spuneam nimănui, nici la școală, nici acasă. Dar când eram pe punctul de a renunța la tot apărea cineva care să mă ridice iar. De data asta a fost antrenorul de fotbal, care m-a cooptat în echipa sa. Domnul Cătălin mi-a dat și valoarea pe care o căutam, dar și sfaturile părintești care îmi lipseau. Mă antrenam în indiferent ce condiții și eram bun la rezistență și la viteză, dar nu la tehnică. Aceea a fost o perioadă în care am învățat să lupt și mai mult. Făceam naveta la Iași, la liceu, mă trezeam la 5 dimineața, după ce veneam de la școală munceam prin sat și mergeam și la antrenamentele de fotbal. Depresia se adâncea și mai mult, dar refuzam să mă dau bătut. A fost și perioada în care am început să consum alcool. Colegii de echipă beau și eu voiam să fiu acceptat de grup. Știam că alcoolul nu face bine, dar mă făcea să uit de greutățile de acasă. Intrasem la Colegiul Național „Vasile Alecsandri" din Iași, la matematică-informatică (deși mi-aș fi dorit să dau la liceul sportiv din Iași), dar din cauza alcoolului și a problemelor de acasă devenisem un elev mediocru față de cum eram în gimnaziu. Acasă, ajunsesem să ascund de vărul meu obiectele ascuțite și mi-era frică să adorm, cu gândul că le-

ar putea găsi. După scandaluri, polițiștii veneau, completau niște hârtii și plecau. Frica aceasta mă făcuse agresiv. Am fost obligat să mă apăr de atâtea ori, încât devenisem și eu violent. Am dus-o așa până la 18 ani, când mi-am spus că nu mai pot continua în felul ăsta. Am renunțat la fotbal și m-am axat pe învățat pentru bacalaureat. O colegă citea cărți de dezvoltare personală și mi-a împrumutat și mie, iar din ele am înțeles că oricând ne putem rescrie povestea și că, uneori, cea mai curajoasă alegere nu e să rămâi, ci să pleci.

În timp ce povesteai, mă gândeam că ți-au apărut mereu în cale oameni dornici să te ajute. Poate și de aceea ai primit speranță și ai luptat în continuare.

Da, așa e. Doamna dirigintă din liceu m-a ajutat foarte mult, iar colegii au fost și ei foarte înțelegători. Am avut perioade în care nu puteam să ies din bancă sau nu puteam să vorbesc, iar ei au înțeles. În plus, m-au ajutat financiar să am și eu uniformă sau să merg în excursii cu ei. Apreciez foarte mult tot ce au făcut pentru mine, chiar dacă atunci nu le puteam arăta asta. Îmi era rușine de ei, eram sărac, neîngrijit și nu voiam să le arăt durerea și furia pe care le purtam în mine. Eram retras și pentru că nu aveam acte și mi-era teamă că din cauza asta o să mă ia statul de la tata. Domnul profesor de religie și câțiva colegi m-au ajutat să merg la Roma, într-un pelerinaj. Am fost 10 colegi din toată clasa, iar colegii și profesorul au pus bani mână de la mână să-mi plătească biletul de avion. Acolo am stat la familii de români, familii de oameni normali, unde am văzut ce înseamnă normalitatea, siguranța. Cu domnul profesor am putut să vorbesc despre ce se întâmpla în viața mea și a fost un sprijin important. El m-a condus pe calea iertării, pentru că o uram pe mama fiindcă m-a abandonat. La 18 ani am tăiat acea ură, când mi-am dat seama că atât a putut să facă pentru mine.

Citeam în carte că majoratul a venit pentru tine cu multe schimbări. În primul rând, pentru că ai început să exiști și pentru statul român...

Atunci s-au întâmplat multe. Să devin adult, în acte adică, pentru mine însemna independența de viața pe care o dusesem. Dacă în mod normal este simplu să îți faci buletin la 18 ani, că nu mai ai nevoie de părinți, ci doar de o persoană care să te ia în spațiu, pentru mine nu a fost deloc așa. Când s-a aflat la poliție că eu nu am avut buletin până la 18 ani, m-au dus cu mașina lor până în satul unde locuiam, mi-au luat amprente de la ambele mâini și au verificat dacă în acest timp am făcut vreo infracțiune, când, de fapt, era vina autorităților, care nu găsiseră nicio cale legală să-mi facă buletin. Eram în clasa a XI-a, spre final, când am aflat că tata, care se îmbolnăvise la muncă în Italia, avea leucemie. Vestea asta mi-a dat imboldul de a mă angaja peste vară și de a-mi dori și mai mult să nu mai depind de nimeni. După ce am terminat liceul, m-am angajat iar la primul job și am continuat să citesc și să alerg. La 20 de ani, după ce fusesem la muncă în Germania în agricultură și construcții, m-am întors la Iași și am decis să locuiesc singur și să mă rup de mediul toxic în care trăisem. Când aveam 22 de ani, l-am pierdut pe tata și, pe fondul altor probleme acumulate, am picat iar în depresie și m-am întors în străinătate.

Cum a început pasiunea asta pentru alergat?

Eu, la 14 ani, câștigasem locul 2 județean la un concurs în Iași. Și de atunci tot alergam să mă descarc sufletește de problemele de acasă. Mai târziu, la 19 ani,

mă pregăteam fizic să dau la Jandarmerie, după ce inițial avusesem un vis cu Legiunea Străină. Am dat de mai multe ori, dar mereu a apărut câte ceva și nu am reușit să intru. Mergeam la o sală de kickboxing inițial, până nu am mai avut bani pentru a mă antrena acolo. Alergatul, în schimb, era gratuit și, împreună cu un coleg, am alergat prin Iași și pe lângă oraș. Am început să particip la curse și să urc pe podium. Cu fiecare victorie eram din ce în ce mai motivat. Depresia dispărea încet, încet. Intrasem într-un grup de alergat, adulți disciplinați și uniți. Am mers la o competiție în Republica Moldova, unde am alergat 10 km în aproape 37 de minute și am ocupat locul 5. Cu fiecare cursă mă simțeam mai viu și mai împlinit. Câștigam cursa, dar și lupta cu propria minte, care îmi spunea să mă opresc când era mai greu.

Și cum ai îmbinat alergatul cu caritatea?

În nopțile cu depresie mă rugam la Dumnezeu să mă ajute, că și eu îi voi ajuta pe copiii sărmani cândva. Văzusem la televizor un sat inundat, cu oameni care rămăseseră fără nimic, și mi-am promis că-i voi ajuta cum pot pe ceilalți. Apoi, în clasa a XII-a, doamna dirigintă ne-a dus la o fundație din spatele liceului, unde era un centru de zi pentru copiii nevoiași. Am dus atunci niște alimente, dar acela a fost momentul în care eu am decis să-i ajut pe copii. Am devenit voluntar la acea fundație. Îi ajutam pe copii la teme, îi încurajam cum mă pricepeam și simțeam că le inspir încredere, ieșeam cu ei în parc și le cumpăram ceva dulce din ce bani aveam. Cum spuneam, îmi plăcea să alerg, iar în 2020, când a venit pandemia și s-au întrerupt concursurile, ultimul la care am participat a fost la Ploiești. Am devenit pompier servant la o firmă privată și făceam chetă printre colegi să-i ajutăm pe copii. Prima cursă caritabilă am făcut-o prin Maratonul Internațional din București, care acum devenise virtual. Adică fiecare alerga pe unde voia și donațiile strânse se duceau spre o cauză umanitară. M-am înscris și am ales distanța de 42 km. Alergam pentru șansa unor copii la educație: se învăța online și acești copii nu aveau tablete. După 30 km le-am spus organizatorilor că vreau să alerg 60 km și asta am făcut. Am reușit să strâng aproximativ 1000 de lei. A doua zi, organizatorii mi-au trimis un e-mail prin care mă înștiințau că au prelungit cursa cu încă o săptămână. Așa că am decis să alerg iar și să fac 70 km. În doar o săptămână am reușit să alerg în aceste două curse și, chiar dacă ultimii kilometri i-am parcurs șchiopătând, mi-am demonstrat mie și celorlalți că pot. Pe urmă am plecat în Germania iar și de acolo țineam legătura cu 30 de voluntari. Am început să scriu pe Facebook despre mine, despre viața mea și așa am strâns o comunitate dornică să ajute ca și mine. Așa am strâns bani pentru mese calde și haine de iarnă pentru sute de copii. Când donațiile s-au împuținat, mi-am dat seama că pot să ajut prin alergat. Trecuse pandemia și m-am întors în România. La Iași am participat la un maraton de 50 km și mulți au donat bani. Am strâns cadouri pentru 200 de copii vulnerabili și 30 000 de lei pentru mesele calde ale altor 92 de copii.

A urmat provocarea de a alerga pe Via Transilvanica în 2025, unde a fost cel mai lung traseu. Am terminat traseul de 1 400 km în 23 de zile, de unul singur, fără o echipă în spate. Ideea nu a fost de record, ci să-i inspir pe oameni, să le arăt că se poate și să îi fac să doneze pentru copii.

Cum te simți după ce alergi o zi întreagă, indiferent de vreme?

Norocul meu este că sunt călit de mic, că am muncit indiferent de temperaturile de afară. Nu am un antrenament anume să mă pregătesc pentru -15 grade sau pentru 40 de grade. În Germania am lucrat la 40 de grade în seră și mă adaptez fizic la astfel de condiții pe traseu. Da, oboseala și durerea sunt acolo, este inevitabil. Dar câtă vreme există scopul caritabil – indiferent că ajut bătrâni sau copii – trec peste orice. Pot să alerg 70 km zilnic, pentru că simt că măcar unul dintre copiii pe care îi ajut își va depăși la un moment dat situația nefericită în care se află. Cel mai mult am alergat 93 km într-o zi și atunci chiar am simțit că mi-am depășit limitele. Și da, m-am trezit cu crampe atât de dureroase, încât îmi venea să mă duc iar să alerg decât să mai dorm.

De ce ai simțit nevoia să scrii cartea? Mi-a plăcut că la finalul fiecărui capitol vorbești cu cititorul, îl încurajezi și-i arăți că se pot depăși traumele. Ai scris pentru tine sau pentru ceilalți?

Scriind cartea am mai deschis niște cufere cu amintiri pe care nu le-am înțeles la momentul acela sau acum le-am văzut altfel. De-a lungul timpului, mulți dintre cei care mi-au auzit povestea vieții m-au îndemnat să o scriu, pentru că i-aș putea inspira și pe alții să depășească momentele grele din viețile lor. Și, totodată, să trag un semnal de alarmă că sunt mulți copii care au nevoie de ajutor, tot așa cum și eu am fost ajutat de multe persoane din viața mea. Au fost persoane care mi-au zis că au devenit recunoscătoare conștient de viața lor, după ce au citit cartea. Da, m-am expus și știu că nu oricine ar fi făcut asta, dar am făcut-o pentru o cauză în care cred. Vreau să inspir cât mai mulți sportivi să-mi urmeze exemplul, pentru că așa vom putea ajuta și mai mult. Îmi doresc să se creeze comunități în fiecare județ, cu câte un ambasador ca mine, și să replicăm faptele bune. În acel moment nu voi mai alerga mii de kilometri, ci doar local și voi organiza chiar eu competiții. Pe mine m-a inspirat Tibi Ușeriu și eu, la rândul meu, vreau să-i inspir pe alții.

Pe 1 mai, Adrian a pornit pe Drumul Speranței, un traseu de 2800 de km pe conturul României, pe care ar fi trebuit să îl parcurgă în 50 de zile. Miza acestui ultramaraton este susținerea a 3.500 de copii din sistemul de protecție din proiectul Ajungem Mari să beneficieze de ședințe de psihoterapie. Din păcate, pe 23 mai, după ce Adrian parcursese jumătate din traseu, a fost lovit de o mașină și a ajuns la spitalul din Drobeta Turnu Severin cu răni grave la mâini și a fost operat de urgență la un picior. Drumul său s-a oprit deocamdată, dar ultramartonistul caritabil a reușit să inspire. Mulți alți alergători au promis că vor continua cursa pentru el, astfel încât copiii pentru care Adrian alerga să primească ajutor. Multă sănătate, Adrian și recuperare cât mai rapidă!

ULTIMUL ARTICOL

In memoriam Gruia Novac

LIMBA ROMÂNĂ E (TOT MAI) GREA!

(Amintiri despre citirea cărților în preadolescența școlară)

Gruia NOVAC
profesor, critic literar

„Novac, citește-o și luni îmi spui dacă ți-a plăcut sau nu!

La câte „prostii” voi fi spus (scris, nu!) pe hârtie în anii de până acum, toate sper să îngăduie încă una (ultima, hai!), dar care, probabil, le-ar cam putea întrece pe cele de… dinainte. Un fel de curată obrăznicie! mi-ar putea reproșa un confrate; însă nu l-aș accepta, din unicul motiv că, dojenindu-mă, sigur n-a reținut că Democrit ne amintea, hăt! demult, că uitarea propriilor defecte naște obrăznicia; dar și exagerarea meritelor personale! Rămâne, așadar, ca eventualul cititor al acestei „încercări” să aleagă, din cele două, una…

*

În anul școlar 1944–1945, eram elev în clasa a III-a, la școala primară din comuna Cetatea, azi sat al comunei Rădoiești, jud. Teleorman, așezat în stânga pârâului Tinoasa, care se varsă, mai la vale, în râul Vedea, aproape de localitatea Mavrodin. Primăria se afla față-n față cu crâșma lui Ion Barbu. E important de amintit, fiindcă de aici cumpăram toate rechizitele școlare, de la manuale, caiete, bloc de desen, creioane „Calotă” (de la librăria omonimă din Roșiorii de Vede), ascuțitoare, radieră, călimara cu cerneală violet și tocul cu peniță până la „cărticica” după care cântam, dirijați de popa Lambru, în Vinerea Mare, prohodul…

Cetatea este satul teleormănean pe care, după Prodăneștii Vechi basarabean, îl simt ca baștină, prin peisajele care-mi locuiesc amintirile, prin copiii-colegi pe care-i revăd în vise multe, prin mirosurile ca de paciuli care-mi stăpânesc (și acum!) simțurile olfactive ale copilăriei, prin tot ce miticul sat mă ține, încă, drept și (sic! sic!) deștept…

…De aceea, cu riscul unor zâmbete firești (!), vreau să ies, puțin-puțin, în frunte (nu ca cel la care v-ați dus cu gândul o clipă!), spunându-vă că viața mea, toată (și știu ce vorbesc la vârsta unui nonagenar (ne)așteptat!), a adunat prea multe sentimente și tot atâtea dezamăgiri, încercat mereu de senzații diverse și de dureri fără leac… Viața mea e, altfel spus, un palimpsest ontologic. Cu care chiar mă mândresc; fiindcă simt că, pe durate variate ale existenței mele, am avut și parteneri de valoare, împreună cu care am gândit idealuri, în jugul cărora ne-am pus resteiele speranțelor, dar și eforturile ajutătoare înnobilării vocației profesionale conștient asumate.

Și anticipez o concluzie: bucuriile care mi-au lipsit au fost, întotdeauna, suplinite de cărțile ce m-au însoțit, clipă de clipă, mereu, ca un corolar pandeic veritabil…, ca antidot narcotizator împotriva nefericirii în acțiune…

*

Să mă explic. Spre sfârșitul clasei a III-a (era anul 1945), „domnul” Tănase Apostolescu, neuitatul meu Învățător, într-o sâmbătă, la finalul orelor, m-a oprit lângă dulapul de lângă ușă, în care, pe vreo trei rafturi, erau și diverse cărți. A scos una, zicând-mi: – Novac, citește-o și luni îmi spui dacă ți-a plăcut sau nu!

*

De-atunci înainte (atunci nici nu știam, nici nu bănuiam!), viața mea s-a simplificat aproape misticoid, probabil pentru a fi suportabilă. Cartea m-a salvat, fiindcă m-a însoțit… chiar și când eram „singur printre mârlani” (Mulțumesc, dle Radu Paraschivescu!). Dar n-aș vrea, cumva, ca cine știe ce tip, conivent cu complicitatea furtivă, să sugereze celor cu diplome… negociate că „deprinderea” mea ar putea fi ca o deschidere (sic!) de paradigmă! N-ar fi nici adevărat, și nici frumos!…

*

Ca dimensiuni, cartea era mai mică decât manualul meu de citire. Coperțile aveau, cred că-mi amintesc bine, culoarea portocalie-închis; pe latura de jos scria „Biblioteca Casa Școalelor”, pe cea de sus Ion Creangă, iar la mijloc Amintiri din copilărie.

Luni, în timpul primului repaus, domnul m-a întrebat dacă am citit-o. – Da. – Ți-a plăcut? – Da. Eram, nu m-am gândit niciodată la cauză, emoționat, dar nu crispat. Și, Dumnezeu știe de ce, zâmbeam! – Ai înțeles și toate cuvintele? – Da. Și, părând interesat, domnul a rostit, rar, câteva cuvinte din carte, toate cunoscute de mine, fiindcă făcuseră parte din vocabularul cel mai la îndemână: mâță, colb, ținterim, mijoarca, poloboc, hrincă. Nu știu dacă domnul a fost mirat sau mulțumit, dar m-a învăluit cu o privire, atât de frumoasă și greu de definit, încât n-am uitat-o niciodată…

*

Acesta a fost începutul! Deportați din Basarabia cotropită de bolșevici, am ajuns, după 15 august 1940, în Cetatea Teleorman, ca urmare a repartizării, după criterii necunoscute de noi, de către Comandamentul pentru Refugiații din Basarabia și Nordul Bucovinei. La început, am stat la două gazde, pe țața Lina, pe care mi-o amintesc și astăzi. Mai apoi, într-o zi, tata a fost solicitat să aibă grijă de conacul colonelului Georgescu, stabilit în capitală, moșierul locului. În schimb, puteam locui – și asta s-a petrecut până în august 1946 – într-o casă tip bordei (construită în pământ până la nivelul ferestrelor) din spatele conacului. Având acces în clădirea mare (pentru curățenia săptămânală și aerisirea zilnică), tata a descoperit și camera cu birou și rafturi cu cărți pe toți pereții…

Aflând, și de la domnul, despre atenția cu care citesc o carte, tata mi-a arătat biblioteca, o noutate cu care făceam cunoștință pentru întâia oară! Vacanța mare din vara lui 1945 a devenit sinonimă cu Biblioteca din Conac. Parcă mi s-ar fi oferit o „profesie”! Zilnic, ore întregi, „cotrobăiam” rafturile cu cărți felurite, punând deoparte un teanc de volume, cam multe cred, deoarece în vara aceea am reușit să citesc doar 65 (șaizeci și cinci)! De unde știu?

Chiar dacă rămân pasibil de o contracarare (anihilare!) vehementă, mărturisesc (deloc jenat) că, din vremea aceea încă, (pre)simțeam că insignifianța este totuna cu inexistența spirituală. Degeaba citești ca să **te** înalți, dacă dovada efortului lipsește. Așa că, începând cu cartea de la „domnul”, am listat, cu răbdare mereu, cărțile citite integral din teancul pregătit, în cel mai frumos loc din lume, biblioteca, pe care cineva mi-o hărăzise în vara neuitată a lui ’45!…

Și abia acum, la senectute, mi-aduc aminte că romancierul Duiliu Zamfirescu, spre finalul veacului al XIX-lea, nota un gând semnificativ, pe când începea (1893) ciclul numit al Comăneștilor (*Viața la țară*, *Tănase Scatiu*, *În război*, *Îndreptări*, *Anna*): „Suntem datori să citim în limba noastră. Popoarele mari nici nu cunosc alte limbi”. Sic, sic, sic! ar trebui să repet…

Revenind, punctul se cere să-l punem unde îi este locul! Nu am însușiri taumaturgice; am căpătat însă, chiar din primii ani ai copilăriei manifestate voluntar, calitatea de a fi ordonat în toate „acțiunile" mele (*puerile consilium*). Plan copilăresc adică, dar devenit vaccin eficient continuu!

Deci: nu (prea) cred în miracole și nici bigot nu sunt; însă am tremurat, plăcut și îndelung, în clipa, inevitabilă spun acum, în care am descoperit, după multe decenii, două foi de bloc de desen, pe paginile cărora, cu meticulozitatea caracteristică mie, am notat, în niște rubrici „furate" din hârtiile tatălui, tot ce mi s-a părut important despre cărțile citite (nr. curent, titlul, volum, ediția, autorul, tradusă de..., anul tipăririi, unde, observațiuni)... Valoarea paginilor stă chiar și în naivitățile descoperite la tot pasul! Despre emoția și uimirea mea nu e nimic (sic!) de adăugat. Cele 65 (șaizeci și cinci) de cărți trebuie să vi le destăinui, fiindcă, n-o să mă credeți, amintirea lor menține și o, nu ușor de explicat, stare onirică benefică! Un „autoportret"?... Dacă o fi adevărat că uneori te poți îndrăgosti de o stare, eu am rămas „săgetat" de atunci. Sunt atât de conștient de autodenunțarea tardivă, încât accept cu dragoste perlele (sens pr. și fig.!) caligrafiate (sic!) pe paginile celor două foi de bloc de desen, care refac o lume a amintirilor unei inimi tinere încă, încrezătoare în frumusețea și adevărul răspândite de htonica secular parimie românească: „Cele rele dă-le pe apă/ Cele bune sapă-le-n piatră!"

Lista „miraculoasă", iat-o! E ca un drum al „occidentalizării", ca o metafizică, subînțeleasă, din milenara „Pas romana":

Un altfel de rămas bun

1. Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*;
2. Ion Creangă, *Povești*;
3. M. Sadoveanu, *La noi la Viișoara*;
4. M. Sadoveanu, *Crâșma lui moș Precu*;
5. Lev Tolstoi, *Din ce trăiesc oamenii*;
6. Lev Tolstoi, *Revoluționarii*;
7. Friatjof Nansen, *Spre pol*;
8. Tit Liviu, *Războaiele romanilor cu Hanibal*;
9. N. V. Gogol, *Taras Bulba*;
10. Ion Adam, *Voia Mării*;
11. Ionel Ciocârlan, *Fără noroc*;
12. Nicolaie-V, *Povestea unui orfan*;
13. Liviu Rebreanu, *Crăișorul Horia*;
14. I. Simionescu, *Din ale naturii*;
15. Apostol Culea, *Cartea grădinilor*;
16. Daniel Defoe, *Robinson Crusoe*;
17. Jupiter (sic!) Verne, Școala *de Robinsoni*;
18. Nicolaie Grigoraș, *Scrisoarea neobișnuită*;
19. Margareta Sperantia, *Rege'n țara dintre stele*;
20. Grigore Grasu, *Gheorghe, cântărețul grădinei*;
21. Ionel Teodoreanu, *Ulița copilăriei*;
22. Vasile Militaru, *Merele de aur*;
23. Cristofor V. Schmidt, *Doctorul năzdrăvan*;
24. Florian Cristescu, Școala *lui Chițchiron*;
25. Poveste după Acherman, *Micii logodnici*;
26. Al. Lascarov-Moldovanu, *Stând la foc*;
27. Nicolaie Iorga, *Domnul Tudor din Vladimiri*;
28. M. Sadoveanu(l), *Comoara dorobanțului*;
29. f.a., *Pățaniile lui Münchhausen*;
30. Cronicarul Cremene, *Cum trăiau strămoșii noștri*;
31. Nicolae Iorga, *Domnul Tudor din Vladimiri*;
32. f.a., *Ionel și Viorica*;
33. f.a., *Prichindel*;
34. f.a.(!), *Robinson Crusoe* (3 ½ pag.);
35. Leontina-Maura Manoliu, Împărăția *broaștelor*;
36. Vasile Pop, *Cuza Vodă, român popular*;
37. Lev Tolstoi, *Prizonierul din Caucaz*;
38. I. Simionescu, *Oceania*;
39. Ion Creangă, *Opere complete*;
40. Nic. Batzaria, *Turcoaicele*;
41. P. Partenie, *Boierul Drăgușin*;
42. Bucura Dumbravă, *Haiducul*;
43. f.aut., *Ocnașul*, vol. I;
44. f.a., *Ocnașul*, vol. II;
45. f.aut., *Moldova Romantică*;
46. N. Rădulescu-Niger, *O Eroină*;
47. Pr. ic. O. Popescu-Mălăiești, *Primul omor*;
48. Al. Cazaban, Între frac și *cojoc*;
49. Emil Gârleanu, *Amintiri* și *schițe*;
50. I. Simionescu, *Animale inferioare din* țară;
51. I. Simionescu, *Alte insecte din România*;
52. I. Simionescu, *Lecturi astronomice*;
53. I. Simionescu, *Bernard Palissy*;
54. I. Simionescu, *Meșteșugurile la animale;*
55. I. Simionescu, *Lecturi zoologice*;
56. I. Simionescu, *Animale inferioare din* țară;
57. I. Simionescu, *Fluturii noștri*;
58. I. Simionescu, *Din tainele florilor*;
59. Al. I. Stamadiat, *Cetatea cu porțile închise*;
60. Caterina Cerchez, *Petrache Lupu, ciobanul din Maglavit*;
61. Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștiului, *Unde duce lăcomia*;
62. f.a., Învățăturile *bunului* și *credinciosului domn al* Țării *Românești, Neagoe Basarab Voievod*;
63. Jules Verne, *Amintirile celor trei ruși* și *trei englezi*;
64. Nicodim Măndița, protos, *Primejdia neascultătorilor.*

S-ar putea să nu vă pot explica prea clar de ce am încropit această, destul de lungă, confesiune. Sprijinindu-mă însă întotdeauna pe ai noștri, mă voi încălzi la profunda experiență existențială a marelui cronicar Miron Costin, care în limba secolului său (al XVII-lea) a zidit cea mai aleasă și mai adevărată opinie despre CARTE și CITIREA ei: „Că nu ieste alta *și* mai frumoasă, *și* mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților" (în predoslovia la *Neamul moldovenilor din ce* țară *au ieșit strămoșii lor*).

Și conchid: Limba română e (tot mai) grea!

„Unde ni-s entuziaștii, visătorii, trubadurii,/ Să ne cânte rostul lumii *și* splendorile naturii?" (Al. Vlahuță)

Și închei: de aici încolo (sic!) poate începe, nestingherită, discuția despre plată-(răs)plată...

22 noiembrie 2025
Bârlad

Pur și simplu.
Din iubire pentru pictură

Ștefania UNGUREANU

DANIELA RÎNDAȘU

Rubrica „Povești care (ne) inspiră” mi-am dorit să aducă în fața cititorilor povești autentice, reale, despre oameni care, prin muncă, pasiune și perseverență, reușesc să lase lucruri valoroase. În acest număr v-o prezint pe Daniela Rîndașu, artist plastic din Câmpina, un om talentat și discret, a cărei poveste am descoperit-o cu ocazia expoziției „Flormarine” de la Breaza, în luna februarie.

După absolvirea Liceului de Arte Plastice „Nicolae Tonitza” din București, a urmat cursurile Institutului de Arte Plastice „Luceafărul”, secția pictură, la clasa profesorului Teodor Moraru, absolvind în anul 2004. Pe parcursul anilor de studiu, s-a dedicat și picturii bisericești, a activat în învățământ, iar ulterior a lucrat în studiourile ProTV de la Buftea. De-a lungul timpului, doamna Rîndașu a devenit o prezență constantă în spațiul artistic românesc, participând la numeroase expoziții personale și de grup, în țară și în străinătate, inclusiv în spații culturale importante precum București, Ploiești, Câmpina, dar și în expoziții internaționale în Dubai sau India. Lucrările sale au fost expuse în galerii, muzee și centre culturale, fiind apreciate pentru expresivitatea lor și pentru diversitatea tehnicilor utilizate. În ultimii ani, artista a participat și la expoziții importante organizate la Muzeul Memorial „Nicolae Grigorescu” din Câmpina și la Galeria de Artă Ploiești, consolidându-și prezența în peisajul artistic contemporan. În 2021, a fost distinsă cu premiul III la concursul de pictură „Câmpina 24h”, confirmând aprecierea de care se bucură în rândul comunității artistice.

Modestă, doamna Daniela Rîndașu și-a deschis sufletul și mi-a împărtășit, în rândurile următoare, frânturi din povestea sa.

Cum ați ales pictura?

Am moștenit, oarecum, dragostea pentru pictură. Bunicul meu a fost zugrav, dar picta și în manieră naivă, așa cum se întâmpla pe vremuri, tablouri de dimensiuni mici. De la vârsta de trei ani, mama mea m-a învățat să desenez forme geometrice, ceea ce mi-a prins bine. Mai târziu, și se pare că nimic nu este întâmplător, pe vremea când eram în clasele primare, am avut-o ca profesor de pictură pe doamna Doina Nistorescu, un artist extraordinar, o femeie specială și rafinată. Ea ne insufla vastele sale cunoștințe, cu multă afectivitate, ne povestea lucruri foarte frumoase și interesante și, mai pe scurt, am avut multe lucruri de învățat.

Ce vă place să pictați?

În general mă inspiră atmosfera locurilor pe unde călătoresc. De exemplu, Asia și Nordul Africii mă inspiră foarte mult. E o altă lume, o lume exotică, plină de mister! Călătorind, m-a preocupat mai mult fotografia, strângând, astfel, multă documentare pentru planurile mele de viitor. Între timp, am lucrat ca pictor decorator, ceea ce mi-a influențat stilul, într-o mare măsură. La recomandarea unor prieteni din Asia, și ei artiști la rândul lor, în 2007 am plecat să vizitez India. Asta după o lungă ședere în Orientul Mijlociu, unde am fost fascinată de atmosfera caldă a decorurilor de interior, care în mare parte sunt de inspirație indiană și iraniană. Astfel, planurile de călătorie sunt visul meu de-o viață. Revenind la întrebare, îmi place să pictez în special personaje, peisaje citadine. Încerc să redau atmosfera a ceea ce vreau să reprezint prin alăturarea de tehnici și a diferitelor bucăți de rădăcini etc. Din tot ce ne înconjoară, descoperim diverse forme de la care pornim, le stilizăm, până ajungem la forma dorită. Pentru „Flormarine” m-am lăsat fascinată de riviera mediteraneeană, și prin peisajele pictate sper să pot să transmit acea stare trăită de mine acolo.

Cum apare inspirația pentru artista Daniela Rîndașu?

Oh, dacă aș avea o rețetă pentru asta, aș fi cea mai fericită. Inspirația e ca atunci când vrei să visezi frumos, la noroc! Nu știu cum se întâmplă la alți artiști, cred că momentul inspirației e unic pentru fiecare. Dar eu cred că am un complex de revelații și trăiri care îmi aduc, de asemenea, inspirația. De exemplu, mai nou m-a inspirat doamna Iraida Florea cu lucrările dânsei, a venit ca un cadou pentru mine. Altă dată m-a inspirat și domnul profesor Vasile Focșeneanu.

Ați amintit de domnul profesor Focșeneanu. Acesta stabilește o paralelă între opera dvs. și Olga Greceanu, un reper al artei în secolul XX.

„Dacă ar fi să categorisesc opera doamnei Rîndașu Daniela, mi-aș permite să împart opera acesteia în două mari categorii. Grupa religioasă, pentru că dânsa are competențe în domeniu. A pictat și frescă, a pictat icoane, și asta mă duce cu gândul la o pictoriță pe care România a avut-o în secolul XX, Olga Greceanu, care a făcut frescă. Sau, dacă vreți, în tehnica de lucru pe care o folosește doamna Rîndașu, icoanele de la Catedrala Patriarhală de la București, reprezentându-l pe Isus, reprezentându-i pe Fecioară și pe Sfinții Împărați Constantin și Elena. Pentru că lucrarea este din email și îmbogățită cu pietre prețioase și semiprețioase, semnate de Olga Greceanu. Foarte mult din stilul pictoriței Olga Greceanu se regăsește în ceea ce înseamnă pictură religioasă la Daniela Rîndașu. Pentru că întotdeauna domnia sa a adăugat la chipurile sfinților reprezentați grafic metal, pietre prețioase sau semiprețioase, a adăugat

elemente care știu să îmbogățească opera de artă. Asta dă valoare, dă culoare și nu oricine reușește să pună pe chipul sfinților aceste elemente. În paralel, creația sa de șevalet dezvoltă un univers figurativ centrat pe flori și peisaje. Florile se împart între reprezentări de un realism minuțios, aproape fotografic, și compoziții imaginare, unde culoarea și forma capătă autonomie expresivă. Schimbul cultural rezultat din călătoriile în India și Dubai a îmbogățit vizibil limbajul artistic al Danielei Rîndașu. Prezența tonurilor de somon în lucrările Danielei Rîndașu confirmă o paletă caldă.”

Domnul Focșeneanu m-a îndrumat pe parcursul acestor ani, cu sfaturile și poveștile dumnealui. Eu doar umblu cu magnetul în buzunar, așteptând să vină inspirația. Fiecare om are cheia vieții lui, unii au noroc să o găsească, alții nu...

Ce urmează după „Flormarine”?

Următorul proiect se intitulează „Între vatră și altar”.

Când corzile chitarei fac amor cu versurile

Bianca POPPA
creator de frumos

Parcă ieri a fost 19 februarie, eram la Târgu Jiu și priveam *Coloana Infinitului* și dorințele ne zburau cât mai sus, mai sus de vârf, treceam curioși pe sub *Poarta Sărutului* și ne plimbam în jurul scaunelor de la *Masa Tăcerii*, stăteam lipiți unii de alții să încăpem într-o singură fotografie. Așa de mulți am fost acolo, departe, la lansarea revistei *Lace*, cea dinaintea acesteia pe care o ai în față acum. Am fost mulți cei care ne-am dorit ca operele Marelui Brâncuși să ne îmbrățișeze într-o superbă zi de iarnă, cu raze de soare mângâietoare, cu un vânt ce nici măcar gândurile nu ni le-a răvășit. Am rămas cu numărul revistei, care ne va aminti de acea zi curată, în care ne-am strâns să ne bucurăm, să învățăm, să punctăm o mare valoare a culturii noastre românești, sculptorul Constantin Brâncuși, 150 de ani de la naștere.

Zilele aleargă fără oprire și a venit vremea să parcurgi o altă înșiruire de cuvinte ce poartă semnătura mea. Ai să pășești acum într-o poveste scrisă de oameni speciali, pe note muzicale – Povestea folk „OM BUN", care a început în anul 2021 în urbea mea natală, Breaza din Prahova, așadar, anul acesta am respirat cea de-a șasea ediție ce s-a scurs. Festivalul este organizat de autoritățile locale, în parteneriat cu Asociația Culturală „Tatiana Stepa" și cu sprijinul Brândușei Socaciu.

Ne aflăm în anul 2021. Nu cred că ai uitat acele vremuri stranii pe care le-am traversat. În negrul acela a răsărit un curcubeu ce a unit Breaza de Cornu, comună din vecinătate – de peste deal, cum ne exprimăm noi, cei ai locului. Povestea „OM BUN" nu a

debutat la Breaza. Prima ediție a festivalului s-a desfășurat la București, în anul 1991, la Teatrul „Ion Creangă”. Au încântat atunci publicul: Alexandru Andrieș, Vali Stelian și „Compania de sunet”, Mircea Baniciu, Victor Socaciu, Florian Pitiș, Mircea Vintilă, Nicu Alifantis, Ducu Bertzi și Crai Nou. Câte nume au devenit doar amintire... Pandemia a schimbat însă locația. E greu să scriu doar câteva cuvinte despre acea primă ediție... O mână de oameni, rari... rari... cu chipurile ascunse sub măști... O bucurie enormă să auzi muzică live în acele zile de final de mărțișor. Sala noastră micuță a făcut însă evenimentul mai intim. Deși distanțați, am fost atât de apropiați. S-a aplaudat frenetic! Am cântat împreună într-un singur glas, public și artiști. Ne-au simțit bucuria că ne aflăm în fața lor și ar fi cântat zile întregi, fără să obosească. I-am fi ascultat la fel. Într-un mic oraș, în vreme de pandemie, chitare și voci s-au amestecat cu lacrimi și veselie. S-a simțit cât de dor le-a fost de aplauze!

Victor Socaciu spunea într-un interviu în ziarul local despre cât de greu a fost să organizeze acea ediție: „Efortul organizatoric a fost triplu față de situația normalității... Se cuvine să le mulțumesc din tot sufletul unor oameni buni și frumoși care s-au dedicat de-a lungul a trei luni de organizare, găsind cu generozitate timp din viața lor pentru reușita unui eveniment de suflet. A XXX-a aniversare am pus-o la cale împreună cu «Psihologul muzical», jurnalistul de mare calibru, Andrei Partoș, cel cu care am ctitorit OM BUN, ediția numărul Unu”. A mulțumit fiecăruia în parte și a încheiat așa: „Deși a fost ca în poveștile fără sfârșit de frumoase, trag cortina peste cea de-a XXX-a ediție a Festivalului OM BUN, împăcat că muzica și poezia rămân în inimile și în sufletele noastre precum o oază a luminilor blânde și a emoțiilor fierbinți, senine, irepetabile”.

Nu s-a gândit nimeni că era ultimul interviu dat la festival. În luna decembrie a aceluiași an Victor a plecat să cânte împreună cu îngerii. În luna februarie a anului 2022 apărea scris pe pagina lui de Facebook: „Pe aceeași scenă unde a ținut să cânte anul trecut, când marile orașe erau închise, cu aceiași prieteni care au răspuns prezent și ieri și azi, cu voi care iubiți muzica folk, vom păstra aprinsă candela iubirii timp de trei seri, în semn de prețuire și de ultim omagiu”. Așa a început povestea OM BUN in memoriam Victor Socaciu. S-au proiectat clipuri cu el, s-a cântat din repertoriul său:

„Ninge sfânt și păgân / Numai ochii ne rămân / Despărțirea s-o mai vadă / Că în rest noi ne-am stins / Și am rămas de-atâta nins / Niște oameni de zăpadă”.

Au fost seri pline de emoții. Fără măști, la propriu și la figurat, fără restricții. O normalitate după care am tânjit ceva vreme. O scenă plină de oameni simpli și modești, frumoși. Valoarea acestor artiști crește tocmai prin simplitatea talentului lor dusă la cote maxime. Îmi amintesc că după spectacol am stat de vorbă cu o parte dintre ei, așa cum stau cu vechi și buni prieteni, cu inimile deschise, cu chipul luminos, zâmbitor. Micuța sală a fost martora unor clipe magice. Publicul însetat de muzică a cântat împreună cu artiștii într-un singur glas:

„Om bun, deschide-ne poarta / Dă-ne o coajă și nu ne goni / Și-n schimb îți vom alunga tristețea / Cu vesele cântece și ghidușii.”

Sunt multe de spus. Nu știu cât reușesc eu să-ți transmit pe lângă câteva informații, emoțiile de a fi în public, de a simți acea zvâcnire a sufletului la auzul unor note muzicale pe versurile marilor noștri poeți. Andrei Păunescu ne-a amintit de „Cenaclul Flacăra”, de gigantul lui tată. Multe dintre versurile lui Adrian Păunescu au devenit cântece: „Și totuși există iubire / Și totuși există blestem / Dau lumii, dau lumii de știre / Iubesc, am curaj și mă tem.”

Ai auzit, măcar o dată, melodia Tatianei Stepa, privighetoarea muzicii folk, dispărută și ea prea devreme. Fiul ei, Cătălin, a cântat împreună cu sala: **„Spune-mi, pădure cu frunza rară, / Unde-i iubirea de astă vară / Nu știe iarna să se îndure / De noi, copacii fără pădure.”**

Aș umple pagini multe numai cu versuri ce au fost cusute pe note muzicale. Sunt cântece nemuritoare ce trezesc falduri de emoții, „La o cană cu vin”. Sunt versuri ce dor și rămâi gânditor, prezent fizic, acolo în sală, plecat însă, undeva printre amintiri. Doare tare când Adrian Beznă, un om atât de simplu și de frumos, începe a spune: „Se sting ca lumânările, tăcuți / Și prea târziu mai vrem a-i mângâia / Părinții noștri nu mor spre a învia”... Cu ochii înmuiați în lacrimi întreaga sală cântă ridicându-se în picioare și aplaudând cu tărie: „Tropa, trop, prin oraș / Șchiopătatul galop, / Un țăran și doi cai, / Tropa, trop”... De la tristețe, într-o clipită se trece la veselie când apare pe scenă „Lordul Folkului”, Mircea Vintilă, cu zâmbetul său cald. Oare există cineva să nu cunoască versurile din „Lăptăria lui Enache”, „Lordul John” sau „Popa Nan”?!

Oamenii aceștia n-au nevoie decât de o chitară ca să ne urce la cer, să atingem stelele, apoi să ne trântească la pământ, asemenea notelor muzicale, sus, apoi jos, iarăși sus. Sunt artiști care cântă cu sufletul și transmit enorm. Din păcate, pentru unii drumul vieții e prea scurt. În numai trei ani, au cântat la Breaza, apoi au plecat acolo sus, departe de noi, Victor Socaciu (1953–2021), Doru Stănculescu (1950–2021), George Nicolescu(1950–2024)...

„N-a știi nimeni că m-am dus, / Numa' m-or vedea că nu-s”...

„ Deși a fost ca în poveștile fără sfârșit de frumoase, trag cortina peste cea de-a XXX-a ediție a Festivalului OM BUN, împăcat că muzica și poezia rămân în inimile și în sufletele noastre precum o oază a luminilor blânde și a emoțiilor fierbinți, senine, irepetabile.

Victor Socaciu

Iubitorii acestui gen muzical nu îi vor uita și vor asculta muzica lor ca o potecă luminoasă prin viață și vor cânta cu sufletul la fiecare eveniment de acest gen.

Hai să ne plimbăm puțin și prin martie 2024, să-ți spun câteva cuvinte și despre ediția ajunsă la numărul XXXIII. Publicul mai numeros. Sala unde s-au desfășurat galele folk i-a îmbrățișat pe toți aceia care și-au dorit prezența, pe scaune, pe jos pe treptele către scenă sau în picioare. Și cum să nu-ți danseze și sufletul într-o astfel de atmosferă!!! S-a creat o sinergie fantastică între cântăreți și public. Părăsesc cu greu scena. Publicul aplaudă încontinuu. Mii de aplauze și artistul, zâmbind, mai dăruiește un cântec.

Îmi aduc aminte ce emoții fantastice am simțit în ultima seară. Pe scenă, primarul urbei, Bogdan Novac, fiica omului bun Victor Socaciu, nepoata și soția, Brândușa. Răscolitor moment: sala unde muzica a răsunat va purta denumirea „Sala de evenimente Victor Socaciu". La Breaza, povestea merge mai departe, an după an.

Și... încă o surpriză și-a făcut loc atunci: brezeanca noastră adoptată cu toată iubirea, Marina Voica, la o vârstă respectabilă, ne-a dat un exemplu de feminitate, eleganță, dans și dragoste de viață: „Și afară plouă, plouă / Și-i trecut de ora nouă"...

Valurile de aplauze se sparg cu finele fiecărei ediții. Cu sufletele încărcate de frumos, pășim, poate cu un gram de speranță în plus, de-a lungul vremurilor pe care le traversăm. Mai trece un an, încă unul, ne scurgem și noi cu rucsacul cu amintiri din ce în ce mai greu. Și ne aducem aminte, și povestim, și zâmbim, și mergem mai departe.

Parcă ți-aș mai mărturisi și despre copilița speranță. Așa am numit-o eu pe nepoata lui Adrian Păunescu, Alexandra Păunescu-Șerban, care a venit doi ani la rând, cucerind publicul încă de la primul pas către scenă. Un chip de înger, un munte de talent: „Enigmatici și cuminți / Terminându-și rostul lor/ Lângă noi se sting și mor/ Dragii noștri, dragi părinți".

Piesele ei au fost împletite cu versuri recitate de mama ei, Ana-Maria Păunescu, care ne-a mărturisit și ea că Breaza are ceva aparte și abia așteaptă să revină. Când versurile au început să curgă, sala a fost cuprinsă de clipele de molcomire cerute, poate, între notele ciupite de chitară, pentru a lumina și mai tare magia acelei seri. Muzica și poezia sunt o hrană nestemată pentru suflet.

Dacă faci parte din „generația în blugi", înșiruirile mele de amintiri din serile OM BUN cred că au scos la iveală șiroaie de nostalgii. Dacă ai fost acolo, cu siguranță un zâmbet ți-a luminat chipul. Dacă ceea ce ai aflat acum e străin de tine, cititorule drag, caută printre titluri, printre artiști, fă-ți o cafea, toarnă-ți un pahar cu vin și ascultă sunetul muzicii. Dacă ți-a plăcut, dacă vrei să auzi live, dacă vrei să îmbrățișezi vreun artist care ți-a atins măcar o coardă a sufletului, te așteptăm la Breaza, cea din Prahova, undeva spre finele lunii lui mărțișor, anul viitor.

Mulțumiri: Mircea Vintilă / Adrian Beznă / Ducu Bertzi / Emeric Imre / Cătălin Stepa / Vasile Șeicaru / Sorina Bloj / David Gabriel / Florin Săsărman / Cristian Buică / Vali Petcu / Niki Puchianu / Zoia Alecu / Nicu Zotta / Marius Bațu / Dan Vană / Angela Mariești / Dan Bitman / Eugen Avram / Laurențiu Cazan / Ada Milea / Cristian Dumitrașcu / Magda Pușcaș / Andrei Păunescu / Tituș Constantin / Majoi Gyozo / Ana-Maria Păunescu și Alexandra Păunescu-Șerban / Mircea Rusu / Eugen Baboi / Raul Silaghi / Marius Roje / Constantin Neculae.

Amintiri: Victor Socaciu / Doru Stănculescu / George Nicolescu.

Valurile de aplauze se sparg cu finele fiecărei ediții. Cu sufletele încărcate de frumos, pășim, poate cu un gram de speranță în plus, de-a lungul vremurilor pe care le traversăm. Mai trece un an, încă unul, ne scurgem și noi cu rucsacul cu amintiri din ce în ce mai greu. Și ne aducem aminte, și povestim, și zâmbim, și mergem mai departe.

„Neprețuită-i viața, ce întotdeauna a fost iubirea cea dintâi / Ce mult mi-e dragă viața, ce mult am vrea să-i spunem mai rămâi, rămâi"...

„Dacă fiecare din noi am visa / Măcar un vers într-o lună / Lumea aceasta de tinichea / Ar fi cu mult mai bună."

„Ploaia plânge la fereastră, / Luna râde dincolo de nori. / E bine, omule, c-ai venit în viață / Să trăiești un timp printre muritori."

„Se aud ciudățenii și fiare în noapte / Și ninge himere, și ninge cu șoapte /... Te-aș cere înapoi, însă n-am cui te cere / Și restul e numai Chopin și tăcere."

„A trecut atâta vreme de când a plecat / Dar abia acum mi-e dragă cu adevărat / Abia acum, când locuiește la mine-n gând / O iubesc mai mult decât oricând."

„Dar dacă mor, iubirea-mi cui o las? "...

„Ce dacă vine primăvara / Atâta iarnă e în noi / Că martie se poate duce / Cu toți cocorii înapoi."

„Stelele să-mi stea / Lângă tâmpla grea / Să aud cum cade / Luna în cascade."

„Iubita mea, să ne aruncăm în mare / Împleticiți în sare și guvizi"...

„CÂND OAMENII CÂNTĂ, VINE DUMNEZEU" (dacă ajungi la Cornu, găsești acest ultim vers, sculptat pe o chitară, pe locul de veci al celui ce poartă numele serilor de folk, Victor Socaciu).

OM Bun prin ochii și cuvintele artiștilor

Gala Folk „Om Bun” sau festivalul emoțiilor... Breaza,martie 2026

Ștefania UNGUREANU

Încă din copilărie, muzica folk m-a fascinat, iar adolescența mea a fost strâns legată de acordurile de chitară și de versurile care spun povești. Poate de aceea am trăit cele trei zile de festival cu o emoție aparte, simțind fiecare cântec ca pe o confesiune.

Emoția a fost cu atât mai intensă, cu cât am avut ocazia să stau de vorbă cu artiștii care au urcat pe scenă, descoperind dincolo de muzică oameni sinceri și povești de viață.

Alexandra Păunescu Șerban

Încep prin a te întreba cine este Alexandra?

Eu sunt Alexandra Păunescu Șerban și visul meu este să ajung o mare cântăreață, să fiu pe scene internaționale, să cânt alături de mari artiști. Și sper ca asta să se întâmple.

Câți ani ai?

Am 9 ani, în luna iulie fac 10 ani.

Spune-mi de unde ai moștenit acest talent?

L-am moștenit de la mai multe persoane. În primul rând, de la bunicul meu. Pentru că multă lume mi-a spus că muzica mea este la fel de puternică precum poezia lui. De la tataie, bunicul din partea tatălui meu, pentru că și el a fost muzician. De la mama, pentru că și ea are ureche muzicală și cântă foarte bine. De la tata, pentru că el mă acompaniază la chitară și e super talentat, și cred că și de la bunica din partea mamei, Carmen Păunescu, pentru că și ea a cântat în tinerețe. Sunt un amestec între Gigi Șerban, Daniel Șerban, Carmen Păunescu și, bineînțeles, Adrian Păunescu.

Când ai început să cânți?

De la 4 luni.

Deci tu nu plângeai?

Nu. Eu fredonam. Nu cuvinte, că nu știam, dar eu chiar fredonam, nu e minciună.

Unde înveți, Alexandra?

Școala o fac la Școala „Tudor Arghezi" din București, iar canto fac la Academia „Horia Brenciu". Talentul este al meu și eu mi-am descoperit cele mai multe tehnici, doar le dezvolt prin orele astea de canto și chiar mă ajută și vreau să îi mulțumesc profesoarei mele, Gabriela Muntean, care mă ajută și mă învață. Este foarte frumoasă și drăguță.

Ce simți atunci când ești la un astfel de festival?

Eu mă simt și fericită, dar și emoționată, pentru că acest festival este unul foarte important.

Ce îți dorești să faci mai departe pe plan muzical?

Eu mai departe îmi doresc să fiu artistă mare și să reușesc să cânt cu diverse trupe de rock internaționale. Acesta este obiectivul meu pentru viitor.

Ce formație de rock îți place?

AC DC, Nirvana, The Rolling Stones. Acestea sunt preferatele mele.

Și piesa preferată?

Nu o să îți spun de la o formație, îți spun de la un artist individual, de la Michael Jackson, „Blood on the dance floor".

Dintre piesele tale care este favorita?

„Jocul se preface în om" e preferata mea.

Ai compus-o alături de tatăl tău?

Da. Amândoi am reușit să facem piesa aceasta.

Voi sunteți și o echipă!

Da! Mie așa mi-a venit ideea să facem o trupă care să aibă numele meu. Îl știam pe Ionel Tănase (Tase), care e toboșar, dar am zis să cânte mai bine la cajon, și l-am găsit și pe Daniel basistul, am studiat toți, am văzut că ne potrivim și așa am reușit să fim o trupă. Nu suntem de foarte mult timp în formula aceasta, nici un an nu cred că avem, dar ne înțelegem și cred că ne completăm foarte bine.

Ce mesaj ai pentru publicul de la Breaza?

Să asculte muzică folk în continuare, să vină în fiecare an la Festivalul „Om Bun" și să mă urmărească!

Cătălin Stepa

Ce înseamnă pentru dvs. „Om Bun"?

Pentru toată lumea „Om Bun" înseamnă cel mai longeviv și cel mai important festival de muzică folk din țară, pentru că a început undeva prin anii '90 și a fost cel mai de amploare eveniment de genul acesta. Faptul că de 6 ani s-a mutat la Breaza, la crezul lui Victor și la insistențele lui și convingerea lui că aici e bine, dovedește că a avut dreptate și lumea rezonează și toate lucrurile merg spre bine.

Există o piesă pe care o cântați altfel la Breaza?

Depinde foarte mult de public și de energia pe care ți-o transmite și fiecare cântec îl interpretezi altfel, cel puțin eu asta fac în funcție de feedbackul dat de public, iar la Breaza publicul a fost de la un an la altul

din ce în ce mai bine. Mă face să mă simt grozav, ca acasă și mă bucură foarte mult treaba asta.

Ne bucurăm că vă simțiți ca acasă la noi acasă. Pentru că ați amintit de public, îmi puteți spune dacă publicul brezean ascultă sau simte?

Și una, și alta. Și se vede după atitudinea lor. E clar că publicul de aici simte, pentru că se vede după atitudinea celor din sală, dar e clar că și ascultă, pentru că se observă când cântă cu noi, ceea ce întrunește ambele întrebări.

Mai există astăzi răbdare pentru folk într-o lume în care genurile muzicale se schimbă tot mai rapid?

Există! Eu cred că fiecare muzică își are locul ei și importanța ei în viața fiecăruia.

Credeți că folkul schimbă oameni? Sau destine?

Orice muzică schimbă!

Ce pierde cineva care nu ascultă sau nu a ascultat folk până acum?

Pierde un fel de a cunoaște muzica altfel, mai sincer, mai direct, fără alte artificii sau alte jonglerii pe lângă. E o muzică cântată foarte sincer și care se simte. Îți trebuie o anumită stare de spirit și nu e obligatoriu să o asculți tot timpul. Cred că este important să trecem prin fiecare etapă și prin fiecare gen de muzică pentru a înțelege arta și muzica în general.

Există vreo piesă a dvs. pe care o înțelegeți acum altfel decât atunci când ați scris-o?

Sunt mai multe. Dar depinde foarte mult de stare și de maturitate și de experiențele prin care treci. Nu îmi vine nimic în minte acum, un cântec sau vreo situație anume, dar bineînțeles că în timp te raportezi la unele lucruri altfel și la experiențe.

Care este adevărul despre viața de artist dincolo de scenă?

Nu este un adevăr pe care publicul să nu îl știe. Nu știu despre ce latură să vorbesc. E bine să vorbim despre laturile bune, pentru că, evident, peste tot sunt și avantaje, și dezavantaje, dar pentru mine și pentru majoritatea colegilor mei, care am ales să facem muzică la modul ăsta, cea mai importantă e conexiunea cu publicul, care probabil nu se compară cu niciun fel de altă muzică, asta pentru că ești mult mai aproape de ei. Nu îi cotropești cu mai multe instrumente sau alte efecte și ei te simt mai aproape. La fel și noi, îi simțim și îi vedem. În unele situații ne simțim alături de public ca într-o garsonieră, extrem de aproape unii de ceilalți.

Ce mesaj transmiteți publicului brezean?

Le mulțumim că au fost alături de noi încă de la început și cu fiecare an au fost din ce în ce mai buni și mai receptivi și le mulțumim foarte mult pentru asta!

Eugen Baboi

Încep prin a vă întreba ce înseamnă pentru dvs. acasă? Un loc? Un om? O stare?

Nu pot defini. Copiii mei sunt în Canada, familia e acolo. Acolo aș putea spune că e acasă, dar aici, în România, e încă mama mea și vin în România ca să o vizitez. Acasă e un loc în mintea noastră. Oriunde decidem noi, acolo poate fi. Avem posibilitatea acum să circulăm pe toată planeta și ne putem alege locuri pe care să le numim „acasă”.

Ce înseamnă pentru dvs. acasă în muzică?

Am cântat în seara asta cântece pe care le-am făcut când eram clasa a IX-a. Influențele desigur că vin de la muzica importantă la vremea aceea și care a rămas importantă și acum. Am avut norocul să cresc în perioada anilor '70, când se făcea muzică bună, dar, pe de altă parte, în România muzica era un refugiu politic. Muzica avea o semnificație. Muzica de acum nu mai are acea semnificație în niciun caz. Cea mai bună muzică s-a făcut în anii '70, ăsta nu e niciun secret, toată lumea recunoaște acest lucru. Eu am avut norocul să cresc în atmosfera de atunci. Deci asta ar însemna acasă în muzică, perioada anilor '70.

Mai există astăzi răbdare pentru folk, într-o lume în care totul înaintează rapid?

Există, deși nu după numărul de evenimente. Folkul se bazează pe texte. Nu există altceva decât mesaj. Există partea muzicală, dar mesajul este cel mai important. Mă bucur că încă există interes pentru folk în România.

Ce înseamnă pentru dvs. „Om Bun” dincolo de acest festival?

„Om Bun” e piesa de pe primul album Sfinx pe care mi l-am cumpărat. Am furat sticle de la mama din cămară, pe care le-am vândut. Un album extrem de bun, extrem de bune influențe, extrem de stimulativ. Deci cam asta ar fi „Om Bun”. E ceva care se leagă de începutul meu.

Publicul de la Breaza a ascultat sau a simțit mai mult?

Cred că amândouă. Depinde foarte mult de ceea ce transmitem noi. A fost foarte bine.

Aveți un mesaj pentru comunitatea noastră?

Să ne ajute Dumnezeu să ne revedem mai des prin muzică bună.

Ana Maria Păunescu

Încep prin a vă întreba cine este Ana Maria Păunescu?

Uneori îmi place să cred că sunt o poezie scrisă de tata, nepublicată prin marile lui volume de versuri și care, din când în când, se citește singură în oglindă ca să audă și alții că există respectiva poezie.

Ce ați păstrat cel mai puternic din moștenirea tatălui dvs.?

Eu cred că adevărata moștenire a tatălui meu și a oricărui om mare de cultură ca el stă în opera pe care a lăsat-o. În afară de faptul că în toți acești ani am încercat să îi apăr cât am putut de mult opera și să o promovez așa cum am știut eu mai bine, îmi place să cred că am învățat să fiu un om bun, pentru că tata a fost un om extraordinar de bun, care a privit întotdeauna în jurul lui cu atenție, care i-a ascultat pe ceilalți, care a făcut tot ce a știut ca să îi promoveze pe cei ce aveau nevoie de sprijinul lui. Așa cum scrie și pe monumentul de la Cimitirul Bellu, el a iubit valorile. Și poate că asta e una dintre cele mai importante moșteniri de la el.

Ați amintit de valori. Care este cea mai prețioasă valoare în care credeți dvs.?

Eu cred foarte mult în libertate și în adevăr. Atât timp cât nu faci nimic rău cu intenție, greșelile sunt binevenite, iar eu am liniștea asta când mă uit în urmă: nu îmi e rușine de nimic din ce am făcut, nu am nimic de ascuns, dacă e ceva ce nu știu, aflu, învăț și merg mai departe. Cred că aceste două valori sunt fundamentale în viața mea și ar trebui să fie pentru mulți dintre noi.

Ce înseamnă pentru dvs. festivalul „Om Bun”?

E un vis devenit realitate. Eram copil și se ținea Festivalul „Om Bun” în București, la Teatrul Nottara, dacă îmi aduc bine aminte, și mergeam acolo în culise pentru că îi știam pe unii dintre artiști. O dată a fost invitat fratele meu, Andrei, să cânte și m-a luat cu el ca pe un copilaș al casei. Nu mi-am imaginat că va trece așa repede timpul, iar apoi eu și fetița mea să fim invitate la acest festival reper al muzicii folk. Nu e vorba numai despre muzica folk. E vorba despre o anumită stare pe care cred că Victor Socaciu poate a învățat-o, poate a împrumutat-o, poate a adoptat-o de la tata. Îmi pare rău că nu sunt și ei aici, amândoi, să vadă cum aceste semințe pe care le-au lăsat în pământ dau roade atât de frumoase și în 2026, după războaie, pandemie și fel de fel de întâmplări fantastice pe lume.

V-am ascultat în această seară recitând. Ce rol are poezia în sufletul oamenilor astăzi?

Eu sunt foarte surprinsă de forța pe care poezia o mai are astăzi. Până să trăiesc eu asta, nu am crezut că poezia chiar poate să facă liniște într-o sală mare de spectacol sau chiar la o serbare câmpenească la care am fost anul trecut, unde toată lumea era agitată, alerga de colo-colo și s-a făcut liniște când am început să citesc poezie. Eu am crezut că poezia e salvatoare pentru mine când am scris-o, pentru că a fost salvatoare și este în continuare. Dar cu timpul, întâlnindu-mă cu atât de mulți oameni, îmi dau seama că este salvatoare și la alt nivel. Și nu trebuie decât să îndrăznim să le citim poezie oamenilor pentru ca ei să ajungă, să coboare sau să urce pe frecvența pe care am fost noi când am scris respectivele versuri. Poezia este o punte extraordinară între oameni.

Cum ați simțit publicul din această seară? A ascultat? Sau a trăit mai mult?

Sincer, mă uit în urmă la recitalul nostru și la tot ce s-a întâmplat pe scenă când am recitat eu, când a cântat Alexandra și mi se pare că am stat foarte puțin pe scenă, mi se pare că am stat 2-3 minute și totuși cred că am stat jumătate de oră. Dacă publicul are atâta căldură încât să topească timpul, înseamnă că magia s-a produs. Și deja se produce al doilea an la rând, pentru că am fost și anul trecut aici și înseamnă că nu e întâmplător. E ceva cu locul ăsta, cu oamenii care vin aici și, mai ales, cu această mână protectoare a lui Victor Socaciu, care nu va abandona niciodată Festivalul „Om Bun”.

A fost greu să vă construiți propria voce dincolo de numele lui Adrian Păunescu?

Nu am încercat niciodată să construiesc nimic dincolo de tata sau separat de tata. Pentru mine e o mare bucurie să mă întâlnesc cu oamenii și să îmi spună că am ochii lui. Mi se pare o datorie a mea să îi port ochii cu demnitate și să îmi ajut fetița și să o sprijin atât cât pot în toate demersurile ei artistice și, bineînțeles, când e timp să am grijă și de poezia mea și de tot ce știu că pot să fac pentru cei din jurul meu. Așa cum am mai spus, în seara aceasta am citit doar poeziile mele și tot timpul, la fiecare dintre poemele alese, am simțit că oamenii reacționează. Cred că vocea mea este atât de diferită de vocea tatălui meu, în mod natural, încât nu trebuie să fac niciun fel de separare, iar orice alăturare cu el întotdeauna m-a onorat și m-a obligat ca mâine să fie și mai bine.

Ce credeți că ar spune tatăl dvs. astăzi despre tot ce se întâmplă cu arta și cultura românească?

Uneori mă gândesc că, dacă ar mai fi fost astăzi cu noi, nu s-ar mai fi dus atât de repede la vale acest sistem al valorilor pe care uneori pare că nu îl mai poate salva nimic. Alteori mă gândesc cu groază că ar fi suferit îngrozitor să vadă în ce stare s-a dus cultura, unde sunt artiștii astăzi, cât de puțin sunt prețuiți, cât de puțin timp, cât de puține resurse li se oferă. Nu știu ce să zic. Sunt momente pe care le-am trăit din 2010 încoace și mă gândesc că mai bine că trăim noi aceste momente triste și grele decât să le fi trăit și el. Alteori mă gândesc că, dacă el ar fi fost aici, lucrurile ar fi fost mai limpezi. Sunt zile și zile.

Ce spune Alexandra despre avântul pe care îl are încă de la o vârstă atât de fragedă? 9 ani? Cum trăiește aceste momente?

Este fascinată. Dacă ar putea să urce pe câte o scenă în fiecare zi, ar fi cea mai fericită. Și am remarcat și am și spus publicului de aici, de la Breaza, că după fiecare piesă striga mulțumesc de parcă spunea unui stadion. Pentru că foarte multă energie a dat înapoi publicul artiștilor de pe scenă. Alexandra e bucuroasă și încerc întotdeauna să o fac să fie recunoscătoare pentru șansa pe care o are, că trebuie să răsplătească această șansă cu foarte multă muncă și seriozitate, iar acum că nu ne aude, chiar face asta, muncește și e foarte serioasă. Își respectă publicul, colegii de scenă, că acum e colegă cu toți mai marii muzicii folk și nu mai poate de bucurie și mândrie și noi la fel pe lângă ea.

Ce mesaj transmiteți publicului din Breaza?

Este extraordinar că reușesc să susțină prin sufletul lor mare, de oameni buni, acest mare festival „Om Bun”. Sper să ne vedem în fiecare an aici, ca la o a doua, a treia noastră casă, a noastră, a artiștilor care poartă, vorba poetului, „mâini lumină”.

Titușș Constantin

Ce înseamnă „Om Bun” pentru dvs.?

Ceea ce spune și la propriu sintagma OM BUN. Un om cu sufletul deschis. Un om care este al oamenilor.

Există o piesă pe care o cântați altfel la Breaza, tocmai datorită acestui festival?

Da. S-a întâmplat chiar în seara asta. Un cântec foarte nou al meu, care se cheamă „Doar trei cuvinte” și care spune în aceste trei cuvinte „Nu am uitat”. Nu l-am uitat pe Victor Socaciu, nu am uitat iubirile noastre, aventurile și viețile noastre trăite frumos alături de oameni buni. Cam despre asta e vorba în cântecul meu. Despre împăcare, despre recunoștință, pentru că îi suntem recunoscători lui Victor pentru tot ce ne-a dăruit, și nu numai lui Victor, pentru că acest cântec nu este dedicat lui. L-am compus la modul universal, pentru că este un cântec de împăcare și de recunoștință și de iubire necondiționată între oameni.

Ați amintit de oameni, publicul de la Breaza ascultă sau simte mai mult?

Eu sunt câmpinean. Și am prieteni și cunoștințe din Breaza, oameni frumoși, iar aici în public am reîntâlnit oameni de mare valoare sufletească și emoțională. Este un festival despre oameni și iată că sala este plină cu oameni care ascultă și care simt odată cu cântecul. Au intrat cu ritmul, cu palmele, cântă refrene. Feedbackul meu este pozitiv, după cele cinci cântece pe care am reușit eu să le cânt. Sunt niște oameni care și ascultă, dar și simt.

Mai există astăzi răbdare pentru folk, într-o lume în care inteligența artificială generează noi cântece?

Inteligența artificială nu este inteligență. Ea doar adună informații și scoate un răspuns pentru cei care o solicită în măsură artistică. Ia vocea, armonia, timbrul unui artist, stilul de interpretare, armonia sau poate chiar fragmente din cântece pe care le mixează. Ea niciodată nu creează ceva dintr-o trăire adevărată, așa cum face un om. Și nici nu va reuși vreodată să simtă ca un om. Pentru că omul este în esență o ființă spirituală, nu o tehnologie. Este logic că nu va putea concura cu emoția umană, cu amintirea aceea profundă și înaltă pe care un om o are atunci când este inspirat să scrie un cântec. Concluzia e că oamenii nu numai că au răbdare, dar vor fi nevoiți să aibă răbdare într-o lume din ce în ce mai tumultoasă, mai aglomerată, mai artificială, pentru că acesta este un mare pericol. Oamenii vor avea nevoie de muzică folk, de natură, de această evadare în ceea ce înseamnă muzica simțirii și a emoțiilor. Categoric muzica folk face parte din acest gen.

Ce mesaj aveți pentru publicul brezean și nu numai?

Le transmit gânduri bune, de respect, de prețuire, de iubire, de sănătate. Le doresc să fie alături de artiști în orice moment, fie că este vorba despre o sală mare și frumoasă, ca aici, unde primăria orașului a organizat un festival de prețuit, fie că este vorba despre săli mai mici sau cluburi pe unde artiștii reușesc să își câștige existența prin muzică. Să fie alături de noi mereu, iar noi vom fi alături de ei să le oferim momente, sperăm noi, cât mai frumoase pentru sufletul și inima lor.

Interviu de **Marius Nica**

Doina Ruști este una dintre cele mai importante și apreciate voci ale literaturii române contemporane, o prezență distinctă în spațiul cultural actual prin amplitudinea operei sale și prin originalitatea formulei narative pe care a construit-o de-a lungul timpului. Prozatoare, scenaristă și profesor universitar, autoarea s-a impus printr-o scriitură de mare rafinament stilistic, capabilă să îmbine rigoarea construcției epice cu o imaginație luxuriantă și cu o subtilă explorare a memoriei individuale și colective.

Romanele sale, recompensate cu numeroase premii și traduse în mai multe limbi, se disting prin felul în care articulează istoria, imaginarul și observația lucidă asupra lumii contemporane, configurând universuri narative de o mare densitate simbolică. În centrul scrisului său se află adesea raportul dintre trecut și prezent, dintre realitate și fantastic, dintre experiența intimă și marile mișcări ale istoriei.

Marius Nica: În multe dintre romanele dumneavoastră există o relație foarte puternică între memorie și ficțiune. Când începe literatura: în realitate sau în felul în care ne-o amintim?

Pentru mine ficțiunea începe în prezent, întotdeauna cu o emoție, care are ramificații în multe alte momente trăite anterior, iar un act afectiv povestit devine uneori literatură.

Proveniți dintr-un spațiu rural cu o mitologie foarte puternică. Cât din universul copilăriei continuă să scrie prin dumneavoastră?

Copilăria mea nu a fost un paradis, dar a fost un teritoriu de o intensitate extraordinară. Peste ea s-au așezat alte experiențe. Mi-am petrecut la Comoșteni primii 12 ani de viață. Un ciclu. Dar faptul mitologic nu se așază prin trăirea directă, ci cultural. Moștenirile au valoare după ce ești

format. În literatură nu cred că se poate vorbi despre ce ți-a dat un spațiu, ci despre ce i-ai dat tu lui, cum îl reconstruiești literar.

Spațiul balcanic apare frecvent în cărțile dumneavoastră nu doar ca decor, ci ca structură mentală și afectivă. Ce anume vă interesează la această identitate balcanică?

Mă interesează ambiguitatea ei. Balcanismul nu este pentru mine o etichetă geografică, ci o filozofie a mixturii, un fel de a trăi între lumi, între limbi, între imperii, între credințe. În Balcani se vede că tocmai ai coborât din Asia și-ți faci curaj să intri în Occident. Există aici un amestec elaborat de jenă și de orgoliu, benefic pentru actul literar. Balcanicii au produs o cultură a supraviețuirii, care literar s-a tradus, e adevărat, și esopic, „nastratinic". Dar nu latura asta mă interesează pe mine, ci imaginarul generat de amăgire, emblemă pe care i-am atribuit-o în romanul Manuscrisul fanariot. Pentru mine e un concept vast, cuprinde lumea „spânilor" și a nălucilor, fantasmele (niciodată monstruoase) și nesfârșitul lor politropism.

Mă interesează identitatea balcanică pentru că este fluidă, rănită, plină de resturi istorice. Și mai este ceva: în spațiul balcanic nu pui niciodată punct. Prin moștenirile latine, balcanismul integrează istoria în actul imediat, de unde și lipsa de gravitate față de strămoși. Totul există acum. Lipsa de trăinicie, despre care s-a vorbit atât, este de fapt forța reinventării permanente, fără a pierde esența, acel ceva care pentru mine se numește amăgire, adică toate moștenirile legate de magie, inventivitate, schimbare și adaptare.

> Balcanismul nu este pentru mine o etichetă geografică, ci o filozofie a mixturii, un fel de a trăi între lumi, între limbi, între imperii, între credințe.

Abordați tema și în recentul roman Nas de bulgar. Cum se raportează acest roman la preocupările dumneavoastră mai vechi pentru genealogie, trecut și spații periferice?

Nas de bulgar continuă aceste preocupări, dar într-o zonă mai intimă. M-au interesat mereu spațiile periferice, poate în tradiția literaturii interbelice, în ideea că acolo istoria se vede altfel, dar mai cu seamă pentru intensitatea trăirii: în preajma limitelor lupta pentru existență e mai acerbă, fiind determinată de dorința de a trece granița. În Nas de bulgar hotarul simbolic este Dunărea. Am ales un simbol geografic de care sunt legată subiectiv, prin locul nașterii, dar și pentru numeroasele fire simbolice care îl leagă de titlul romanului.

S-a scris mult despre moșteniri, istorii mărunte care alcătuiesc monumental istoria unui trib, tot așa s-a scris (eu însămi am făcut-o) despre micile istorii decisive. În Nas de bulgar am vorbit direct despre istoria arhaică a românilor, din două motive.

În primul rând, subiectul fiind legat de perioada studiilor mele, mi s-a părut normal să vorbesc despre principala obsesie a școlii filologice ieșene. Tezele lui Philippide, obsesia latinității și a legăturilor balcanice

constituie fundamentul școlii ieșene. Nu puteam să vorbesc despre anii de formare fără să ating această problemă. Într-un fel, am făcut aici o reverență către școala care m-a format.

Al doilea motiv pentru care am abordat tema etnogenezei românilor este legat de propriile origini, o parte dintre strămoșii mei fiind aromâni veniți din Muntenegru.

Respingând din start o prezentare poematică a istoriei, am preferat să adaug în romanul meu, despre tinerețe și iubire, 11 istorii, care alcătuiesc o a doua carte, cea a istoriei străvechi a românilor. Aparent ele nu sunt legate. Nici nu apar cronologic. Sunt momente pe care eu le consider simbolic legate de esența românității. Mereu am auzit întrebări de genul: ce este specific românesc? Ce au românii și nu au alte neamuri? Aici am încercat să răspund: un amestec rafinat de „resturi”, un imaginar activ (și nu înghețat în „figurație”) și, mai presus de orice, o limbă care a supraviețuit miraculos, pentru a duce mai departe mesajul latinității.

Cum se împacă toate astea cu titlul romanului, care duce direct în lumea slavă?

Mi se pare emblematică pentru lumea balcanică supraviețuirea numelui „bulgar”. Deși legăturile nu sunt de structură, simbolic, rezistența acestui cuvânt, rămas în urma unui popor dispărut, mi se pare edificatoare pentru geografia alunecoasă a Balcanilor, pentru migrații și, mai ales, pentru filozofia supraviețuirii. În istoria străveche și frământată a lumii balcanice există două constante, pentru mine: cuvântul „bulgar” (purtat azi de un popor slav) și limba română. Bulgarii, neam turcic, au intrat în istoria balcanică în anul 681, când au apărat Constantinopolul de arabi. Actul lor vitejesc a lăsat un ecou de sute de ani, încât orice războinic se recomanda drept bulgar în contul eroismului lor. Bulgarii au dispărut, dar numele lor a rămas. Este o istorie emoționantă, înrudită oarecum cu istoria românilor. S-a vorbit mereu despre substratul dacic, despre cât a rămas din populația arhaică, dar nimeni nu se întreabă ce și cât a rămas din populația bulgară. Și asta pentru că în istorie numai numele contează.

Personajele dumneavoastră par adesea prinse între trecut și prezent. Credeți că identitatea se construiește mai mult din moșteniri sau din alegeri?

Moștenirile ne dau materia, alegerile ne dau forma. Nu venim pe lume fără istorie. Purtăm nume, familii, traume, limbi, ducem mai departe povara unei clase sociale, perpetuăm rușini, mitologii domestice etc. Dar nu suntem condamnați să repetăm tot ce am primit. În Nas de bulgar tema fugii este dominantă. Nu am ales-o întâmplător. Ea vine din geografia dunăreană și dintr-o istorie a fugii. Or, aventura călătoriei periodice, chiar dacă e una produsă sub amenințare, este până la urmă o alegere. Cred că identitatea se construiește în lupta dintre ceea ce ți s-a dat și ceea ce reușești să faci cu moștenirea ta. Uneori alegerea înseamnă revoltă. Alteori înseamnă acceptare. Iar uneori înseamnă doar să înțelegi, în sfârșit, de unde îți vine nefericirea.

În *Nas de bulgar* memoria pare aproape un personaj. Poate memoria să devină o formă de ficțiune?

E un pic cam exagerat. În Nas de bulgar toate cele 11 întâmplări arhaice se sprijină pe fapte reale. Chiar și zulii, zeii, personajele fantastice. Există un vas de Cucuteni, expus la Muzeul de Istorie din Chișinău, pe care este desenat un personaj straniu, cu aripioare de pește în loc de picioare, cu o antenă pe creștet etc. Desigur, ar putea fi o mască ritualică, lucru neimportant pentru mine, pentru că

m-a interesat imaginarul, modul de a vedea formele vieții, și am făcut din acest personaj unul recurent: el apare și în Homerica, dar și în Nas de bulgar. E o figură pe cât de bizară, pe atât de istorică. E o formă a memoriei.

Există în *Nas de bulgar* și o reflecție asupra felului în care societatea produce alteritate și stigmat?

Da, romanul vorbește mult despre asta, dar nu printr-un discurs teoretic, ci printr-o poveste de dragoste. Plasarea ei în lumea comunistă, în care dimensiunea comunicării interumane a fost amputată, ține de genul ficțional pe care l-am ales. Iubirea, ca formă naturală a alterității, constituie aici nucleul fugii (tema dominantă). S-a vorbit mult, mai ales în Occident, despre faptul că literatura esticilor din țările comuniste aduce un tip de imaginar, o formă a evaziunii, a revoltei etc. Romanele mele au și fost încadrate într-un neogotic cu origini în acest mod de fabulație (primul care a spus-o este Dan C. Mihăilescu). Încifrarea, suprapunerile de sens, „pachetele" simbolice au umplut nevoia de alteritate, iar în Nas de bulgar, roman în primul rând despre comunism, am atins această problemă. Pușkin este un campus în care se întâmplă orori, e un domeniu al nesiguranței, al neîncrederii, dar și al zeilor misterioși.

„Era o ființă care, poate din cauza zilei cam mohorâte, părea ireală. Făcea pași, îmi amintesc că, la un moment dat, îi zărisem pantofii, lungi, vișinii. Nu părea grăbită, se oprea din loc în loc, așteptând să treacă mașinile. Ar fi putut să fie un bărbat mărunt, îmbrăcat cu un raglan alburiu, amplu, încât arăta ca o rochie. Dar putea să fie și o femeie. Părul îi ajungea la umeri, blond, foarte deschis, oxigenat. Când a ajuns aproape de trotuar, am tresărit: semăna cu Modelul. Totuși nu putea fi el, atât de scund. În sfârșit, a ajuns lângă mine, zâmbind, cu același zâmbet ca al Modelului, și mi-a spus: dacă ai răbdare, poți să te strecori bine printre mașini. Era vocea lui, semăna foarte bine la față, deși, din cauza perucii, părea mai palid. Se oprise și mă privea, iar eu nu știam ce să spun. Acum vedeam că era spân și plăpând, mai bătrân decât îl știam pe Model. Poate era un frate, o rudă. Am mai schimbat câteva vorbe, iar între timp s-a făcut ceva mai înalt decât mine." (Doina Ruști, Nas de bulgar)

În cărțile dumneavoastră există o atenție specială pentru detaliul senzorial – mirosuri, obiecte, gesturi. Considerați corporalitatea o formă de memorie?

M-a fascinat în adolescență proustianismul, am vrut să-l depășesc. Corpul ține minte lucruri pe care mintea le-a uitat sau le-a cenzurat. Un miros poate deschide o epocă întreagă. O stofă, un gust, un zgomot de ușă, o atingere pot aduce înapoi o lume cu o forță pe care niciun document nu o are.

Pentru mine, corporalitatea este una dintre formele cele mai sincere ale memoriei. Nu poți minți complet prin corp. Poți cosmetiza o poveste, poți modifica o explicație, dar corpul păstrează frica, dorința, rușinea, plăcerea. De aceea insist pe detaliile senzoriale. Ele nu sunt ornament. Sunt intrări secrete în adevărul personajelor.

> Moștenirile ne dau materia, alegerile ne dau forma. Nu venim pe lume fără istorie.

Cum negociați echilibrul dintre documentare și invenție literară?

Cred că se supraevaluează documentarea. Mi se pare cu mult mai importantă cultura personală, tipul de educație. Dar literatura înseamnă, în primul rând, invenție, construcție subiectivă.

Când vreau să știu cum se numea o țesătură, ce se mânca într-o anumită perioadă, cum se vindea o casă, ce cuvinte circulau, ce frici avea lumea, atunci mă întorc la lecturile de bază. De la ele începe căutarea, acel minim act de documentare.

Cum începe Doina Ruști un roman: cu o imagine, cu o voce, cu o obsesie sau cu o frază?

Cu o emoție.

Ce înseamnă pentru dumneavoastră autenticitatea într-un roman?

Când pot să locuiesc în poveste înseamnă că e autentică. Asta înseamnă să-mi păstrez eu însămi curiozitatea și emoția de-a lungul întregii narațiuni.

Cum vedeți relația dintre literatura „de succes" și literatura cu miză estetică?

Nu cred că sunt obligatoriu opuse. Pentru mine există doar literatură. Cărțile care se uită, cum s-a spus, pot fi bune relatări, dar niciodată literatură. Când în urma unui roman rămâne o emoție de durată, acolo există literatură. Desigur, există cărțile de top, care aduc noutăți stilistice, o formulă memorabilă, un mod specific de a spune o poveste care sapă în tine. Toți scriitorii visează să scrie astfel de cărți. Își pun toate forțele la lucru. Uneori reușesc, atunci când dincolo de talent există o cultură solidă care te împiedică să scrii clișeic.

În spațiul cultural românesc există încă multă vanitate și competiție simbolică. Scriitorii români se citesc între ei cu adevărat sau mai ales se supraveghează?

Chiar nu contează. Fiecare își are drumul său. Pentru mine literatura este joc, mă bucur scriind exact cum se bucură amatorii de jocuri electronice. Uneori citesc romane contemporane (românești sau străine), ca să înțeleg contextul propriei literaturi. Cât despre scopul general al lecturii în breaslă, nu am multe de spus: uneori scriitorii se citesc cu generozitate. Alteori se citesc ca să se poziționeze, să se compare, să verifice cine a primit atenție și cine nu.

Nu cred că este doar o problemă românească, dar la noi competiția simbolică are un aer războinic. Există o „falangă" a scriitorilor, grupuri de atac și grupuri închise, există afiliații la bani publici etc. Mi-ar plăcea să existe mai multă admirație curată. Admirația nu te micșorează. Dimpotrivă, îți arată că ești viu într-o literatură vie.

Dacă ar dispărea toate cărțile dumneavoastră și ați putea salva doar una, pe care ați păstra-o?

Aș salva Ferenike. Nu pentru că le-aș iubi mai puțin pe celelalte, ci pentru că acolo există o zonă foarte adâncă a biografiei mele afective. Este o carte despre moarte, memorie, familie, frică, dar și despre felul în care supraviețuiești unei istorii care te-a atins prea devreme. Iar Nas de bulgar continuă acțiunea din Ferenike.

Povestea pictoriței Iuliana Sava, între hipoacuzie, învățământul special și lucrări de o rară profunzime artistică

„Pentru mine, pictura a devenit o supapă și o formă de supraviețuire interioară. Prin artă îmi exprim tensiunile, emoțiile și felul în care percep lumea și oamenii.”

Interviu de **Raluca EPARU**
jurnalist

Iuliana Sava

Anul trecut, în decembrie, am avut bucuria de a admira vernisajul de pictură al artistei ploieștence Iuliana Sava, prezentat în foaierul Teatrului „Toma Caragiu”. Flori, ceasuri, clepsidre, peisaje superbe mi-au apărut ca un univers magic, ca o fereastră spre altă dimensiune. Am știut atunci, pe loc, că vreau să o prezint pe artistă cititorilor revistei Lace, iar când i-am ascultat și povestea de viață, mi-am dat seama că am descoperit o comoară jurnalistică. Iuliana Sava are 53 de ani, este artist plastic, dar și profesoară în învățământul special. O viață împlinită, deși este hipoacuzică și s-a născut fără a auzi pe deplin tumultul acestei lumi. Așa cum chiar ea spune, trăiește între lumea artei și educație și simte că cele două se completează profund.

Mi-au plăcut foarte mult tablourile expuse la teatru și mi-am dorit să vă cunosc. Cine sunteți dincolo de profunzimea care m-a mișcat în operele dumneavoastră?

Aș zice că sunt un om obișnuit care a dezvoltat în timp, ca urmare a multor încercări, o sensibilitate aparte față de lumină, atmosferă și emoția din spatele fiecărei tușe de culoare. M-am născut la 7 luni și, mult timp, până pe la 3 ani, părinții mei nu și-au dat seama că nu aud bine. De fapt, străbunica și-a dat seama prima că nu răspundeam când eram strigată, dar părinții mei au refuzat să creadă că au un copil cu probleme de auz. Așa că au făcut un experiment și au trântit ușa lângă mine când dormeam. Când au văzut că dorm liniștită în continuare, au simțit că le-a căzut tavanul în cap. Dar pe urmă au început să lupte pentru mine. Au urmat ani de drumuri la Centrul de Foniatrie și Audiologie din București, ședințe de logopedie, exerciții de demutizare și adaptare la aparatul auditiv. Timp de patru ani am mers constant la terapie, încercând să învăț să ascult lumea, dar altfel, deși nu suportam mirosul acela de spital de care încă îmi amintesc. Pe urmă, în Ploiești, o logopedă excepțională m-a ajutat enorm.

Ați mers la o școală specială? Vă mai amintiți atmosfera de acolo?

Am urmat o școală normală, pentru că părinții mei au refuzat ideea de a mă duce la o școală specială, pentru că nu aveam probleme intelectuale, ci doar dificultăți de auz și de vorbire, iar școală pentru surdomuți nu exista la Ploiești. Am urmat școala de masă, însă acea perioadă a venit cu multe răni sufletești. În momentele în care eram ascultată, colegii și, uneori, chiar profesorii râdeau de felul în care vorbeam. Asta m-a înverșunat și mi-am propus să le demonstrez tuturor că sunt la fel ca ei, ba chiar mai mult. Acum cred că nimic nu a fost întâmplător. Nici hipoacuzia, nici dificultățile din copilărie, nici tracul, nici pauzele sau luptele interioare. Toate acestea au contribuit la formarea mea. În liceu, datorită scrisului frumos și talentului artistic, în loc să fiu trimisă la munci agricole, cum era pe atunci, îi ajutam pe profesori să facă diplome, cataloage și materiale decorative. Tot atunci, o profesoară de limba română i-a spus mamei: „Fata dumneavoastră psiholog se face”. Asta a însemnat foarte mult pentru mine, încrederea acestei profesoare, deși nu m-am gândit serios la asta.

Și a fost cumva profetică, pentru că sunteți psihopedagog, profesor pentru copii speciali. Cum s-a întâmplat asta?

Din cauza hipoacuziei, aveam un trac teribil de a vorbi în public. Normal că nu mă gândeam că aș putea să fiu profesoară. Pe la 22 de ani, când a zis cineva, așa, într-o doară, că aș putea să predau, am și râs. Cum să fiu profesoară? Eu nici măcar nu îi înțeleg bine pe copii când vorbesc. Și totuși, viața m-a dus exact în această direcție. Mi-am început cariera didactică ca profesor de arte vizuale în școli și licee, apoi la cluburile copiilor din Băicoi și Slănic. Intrarea în învățământ s-a produs atunci când o profesoară mi-a descoperit lucrările

pe internet și i-au plăcut mult. Nu aveam modulul pedagogic, dar am fost încurajată să îl urmez în paralel cu activitatea didactică. Ulterior, destinul, cred, m-a condus către psihopedagogia specială. Experiența propriei dizabilități reprezintă un avantaj major în relația cu elevii. Eu am fost și sunt o persoană cu handicap și știu cum gândesc acești copii. Tocmai de aceea, relația cu ei este construită pe empatie, înțelegere și sensibilitate reală, nu doar pe teorie. Este o experiență profundă și uneori dificilă, dar extrem de umană. Copiii cu cerințe educaționale speciale au o sensibilitate aparte și o sinceritate emoțională rar întâlnită. Lucrând cu ei, înveți să privești lumea altfel, cu mai multă răbdare și empatie. Am descoperit talente și sensibilități artistice printre elevii mei. Uneori, un copil care nu se poate exprima foarte mult prin cuvinte reușește să transmită enorm prin culoare, desen sau orice gest artistic. Arta devine pentru ei un limbaj al sufletului.

Să ne întoarcem la pictură. De unde a apărut pasiunea pentru pictură? Vă mai aduceți aminte momentul acela în care v-ați dat seama că sunteți îndrăgostită de artă? Cât de lung a fost drumul până la lucrările de azi?

Povestea picturii a început tot în copilărie. Pentru a mă adormi, mama îmi arăta un album despre falsificatorii de artă și eu mă uitam fascinată la reproducerile acelea. Acela a fost primul contact cu lumea picturii și a graficii.

Primii pași în desen i-am făcut la grădiniță, apoi la școală și în cadrul Casei Pionierilor din Ploiești. Ai mei mi-au văzut talentul și

m-au dus să iau lecții de la profesorul Ovidiu Paștina, sub îndrumarea căruia am studiat la Palatul Culturii. Eram adolescentă când acesta mi-a analizat lucrările și a spus că am contrastele prea puternice. M-a demoralizat această remarcă și acela a fost un moment în care am renunțat, mi-a pus o frână, până la 21 de ani, când am început să studiez singură. De fapt, exact aceste contraste aveau să devină, peste ani, una dintre caracteristicile definitorii ale stilului meu artistic. Deci am început să fiu autodidactă, să experimentez și să îmi construiesc propriul drum artistic. Am urmat Facultatea de Artă Sacră din cadrul Universității din Pitești și m-am specializat în restaurare de pictură de șevalet, icoană și pictură murală. A fost perioada în care am descoperit și tehnica vitraliului pictat, experiență care mi-a accentuat fascinația pentru relația dintre lumină și culoare. Pentru mine, lumina este o prezență vie, care transformă spațiul și emoția unei lucrări.

Eu am descoperit ceva magic, mistic chiar, în lucrări... ceva care m-a ținut **locului în admirație. Ce vă inspiră, de unde vine magia?**

Îmi place să lucrez cu lumina și, deopotrivă, cu întunericul. De fapt, lumina o scot din întuneric. Contrastele, diagonalele și tensiunea compozițională reprezintă semnătura mea vizuală. Când pictez, parcă pânza nu mai are dimensiuni. Îmi imaginez că ceea ce vreau să arăt continuă dincolo de marginea pânzei. De fapt, nu suport limitele și, pentru mine, pictura a devenit o supapă și o formă de supraviețuire interioară. Prin artă îmi exprim tensiunile, emoțiile și felul în care percep lumea și oamenii. Într-un ritm de viață tot mai alert, pictura, muzica sau poezia rămân forme prin care omul mai poate simți autentic frumusețea, liniștea și misterul existenței. Fără artă nu poate exista acel schimb subtil de energii între suflet și natură, indiferent sub ce formă se manifestă ea, și asta cu atât mai mult acum, în vremuri din ce în ce mai digitalizate. Mă inspiră foarte mult atmosfera, memoria locurilor, natura, visele și zonele de graniță dintre real și imaginar. Uneori, o lumină filtrată printre copaci, o ruină, o legendă sau o stare interioară pot deveni punctul de plecare al unei lucrări. Sunt atrasă de tot ce păstrează mister, tensiune și poveste. Sufletul meu vibrează la ideea de timp suspendat, la frumusețea imperfectă și la emoțiile care nu pot fi explicate logic. De aceea, multe dintre picturile mele par desprinse dintr-un spațiu între lumi: un spațiu poetic, uneori melancolic, alteori dramatic.

Care este tehnica în care vă exprimați cel mai bine sau care vă place mai mult?

Lucrez în multiple tehnici, fiecare fiind legată de o anumită stare emoțională. Acuarela, pe care o consider una dintre cele mai dificile tehnici, presupune stăpânirea unui joc fragil dintre apă, pigment și hârtie. Chiar și atunci când materialele nu sunt dintre cele mai bune, reușesc cumva să scot la iveală misterul acela pe care l-ai observat. Lucrez și cu cafea, tehnică pe care o ador, deoarece oferă imaginii patina timpului. Sunt fascinată de trecut, de mister și de lumea veche, de aici senzația de timp suspendat. Folosesc și acrilic atunci când ritmul de lucru trebuie să fie mai rapid, dar îl pot aduce la fluidul acuarelei. Pictura în ulei este rezervată momentelor în care simt nevoia unei stări profunde, fără grabă. Uleiul mă obligă să respir altfel în fața pânzei. În grafică, între tuș și creion, realizez portrete și peisaje arhitecturale, acolo unde detaliul și structura devin esențiale. Pictura murală îmi place foarte mult, pentru că presupune o foarte bună înțelegere a spațialității și a relației dintre imagine și arhitectură. Am fost fascinată de Rembrandt și de dramatismul luminii din lucrările sale, dar și de Albrecht Dürer, de migala și forța detaliului grafic. Mai târziu, aceste influențe s-au văzut în propriul limbaj artistic.

Unde vă expuneți lucrările?

Sunt membră a Uniunii Artiștilor Plastici din România și particip la diverse expoziții colective și proiecte artistice. De-a lungul timpului, lucrările mele au fost prezentate în numeroase expoziții de grup și evenimente artistice, atât în țară, cât și în străinătate. Am participat la expoziții organizate în cadrul Asociației Pictorilor Acuareliști, în România, Ucraina, Italia și Spania, urmând ca în perioada următoare să expun și în Republica Moldova. Am avut expoziții personale la Teatrul „Toma Caragiu" și la Filarmonica „Paul Constantinescu" și, de fiecare dată, mă bucur când expun acasă. Publicul rezonează cu lucrările mele și, așa cum și tu mi-ai zis că ceea ce ai văzut te-a mișcat, mi-au spus mulți alții și nu pot decât să mă bucur pentru că am atins suflete. Până la urmă, acesta e rostul artei.

Realizați și lucrări la comandă?

Da, dar întotdeauna păstrez o legătură între viziunea personală și dorințele cumpărătorului. De cele mai multe ori, comenzile sunt adaptate după indicațiile clientului, dar se vede tușa mea, identitatea vizuală.

Pe lângă pictură, ce vă mai place să faceți în timpul liber?

O altă mare pasiune a mea o reprezintă grădinăritul și peisagistica. Mi-am făcut singură un iaz în curte, am creat pergole și colțuri romantice. Iubesc foarte mult natura și grădinile. Îmi place să creez spații cu atmosferă, aproape scenografice, în care plantele, lumina și obiectele să spună o poveste. De asemenea, mă inspiră lectura, filmele cu atmosferă poetică sau istorică și locurile încărcate de memorie și de mister. Pentru mine, totul se leagă: natura, visele, emoțiile și pictura fac parte din același univers interior.

Vacanța de vară
timpul în care relația crește

Cristina IVAN
profesor educație timpurie, cofondator Grădinița Ploieștiul în Culori

Cum găsim echilibrul între apropiere și autonomie în familie

Ne apropiem cu pași repezi de vacanța de vară. Pentru mulți părinți, acest moment vine cu dorința de a recupera timpul pe care nu l-au avut în cursul anului, timpul pe care ei îl simt uneori insuficient în ritmul alert al vieții de zi cu zi.

Pentru copii însă, vacanța nu este despre recuperare. Este despre lumină, libertate, joacă și prezență. Despre dimineți fără grabă, seri lungi petrecute împreună și acele momente aparent simple care, peste ani, devin amintiri de familie.

Și poate că tocmai aici apare întrebarea esențială:

Cum folosim acest timp astfel încât să ne apropiem de copii, fără să îi sufocăm?

Vacanța nu înseamnă doar timp împreună, ci timp de calitate. A petrece mult timp cu copilul nu garantează automat conectarea. Conectarea apare atunci când copilul se simte:

- văzut;
- ascultat;
- acceptat.

Nu este nevoie de vacanțe perfecte sau activități spectaculoase. De multe ori, relația crește în lucrurile mici:

- plimbare seara prin parc;
- înghețată mâncată fără grabă;
- conversație în mașină;
- o zi petrecută în natură;
- un joc de societate jucat cu adevărat împreună.

Uneori, pentru copil, cel mai valoros lucru este pur și simplu faptul că părintele nu se grăbește. Copiii simt când suntem cu adevărat acolo. Iar aceste momente liniștite devin, în timp, fundația siguranței lor emoționale. Copiii nu au nevoie de părinți perfecți, ci de părinți disponibili.

Atașament și autonomie – două nevoi care merg împreună

Una dintre cele mai importante lecții din educația timpurie este aceasta: copilul are nevoie, în același timp, de apropiere și de libertate. Nu sunt opuse. Sunt complementare.

Un copil care se simte în siguranță în relația cu părintele va căuta apropierea atunci când are nevoie, va avea curajul să exploreze atunci când este pregătit.

Acesta este echilibrul sănătos: „Sunt aici pentru tine" și, în același timp, „Poți încerca singur".

În vacanță, acest echilibru poate fi cultivat foarte frumos. Copiii au nevoie să simtă că părintele este prezent și disponibil, dar și că au spațiu să descopere lumea în ritmul lor. La fel ca într-o zi de vară, relația sănătoasă are și soare, și spațiu. Căldură emoțională, dar și libertatea de a explora.

Cum susținem autonomia în vacanță

Vacanța este o oportunitate excelentă pentru a cultiva autonomia, într-un mod natural și fără presiune.

Exemple simple:

- copilul își alege hainele;
- participă la pregătirea mesei;
- își pregătește rucsacul pentru o ieșire;
- își organizează jocurile;
- ajută la cumpărături;
- ia mici decizii în activitățile zilnice.

Nu este vorba despre perfecțiune. Este vorba despre experiența de a putea, de a contribui, de a simți că are un rol real.

Autonomia nu se învață din explicații, ci din oportunități reale.

Cum rămânem conectați fără a controla?

Uneori, din dorința de a petrece timp împreună, putem deveni prea prezenți. Prea implicați. Prea direcționali.

Copiii au nevoie și de:

- spațiu;
- liniște;
- momente în care se joacă singuri;
- timp în care își inventează propriile lumi.

Nu este nevoie să umplem fiecare clipă cu activități sau stimulare. Prezența nu înseamnă control. Înseamnă disponibilitate. Uneori, cele mai importante lucruri cresc în liniște, exact ca iarba într-o zi caldă de vară.

Educația în vacanță nu se oprește. Se transformă.

Vacanța nu este o pauză de la educație. Este o altă formă de educație.

Copiii învață:

- din relațiile din familie;
- din felul în care gestionăm emoțiile;
- din modul în care ne organizăm timpul;
- din felul în care ne odihnim;
- din echilibrul dintre conectare și libertate.

O excursie, o seară petrecută pe terasă, o conversație despre natură, un apus privit împreună, toate pot deveni experiențe care construiesc copilul. Pentru că educația adevărată nu înseamnă doar informație. Înseamnă felul în care copilul învață să fie în lume.

Concluzie

Vacanța de vară nu este despre a face mai mult. Este despre a fi mai prezenți.

Despre a construi o relație în care copilul:

- se simte în siguranță;
- este încurajat să exploreze;
- este susținut să devină, treptat, independent.

În acest echilibru dintre atașament și autonomie se formează, în timp, un adult echilibrat.

Gând pentru părinți

Nu trebuie să creați o vacanță perfectă.

Trebuie doar să creați momente în care copilul să simtă:

- „Sunt iubit."
- „Sunt în siguranță."
- „Pot să descopăr lumea și să mă întorc mereu la tine."

Acolo începe educația care contează cu adevărat.

Crede în educația construită prin relație, echilibru și respect pentru ritmul fiecărui copil.

Ploieștiul în culori

Un altfel de articol – **Elevii la putere**

Teatrul ploieștean și rezistența prin cultură

Ilinca Rus

Elev: Rus Alina Ilinca, Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Ploiești, Județul Prahova
Coordonator: prof. Gheorghe Bîlgă, Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Ploiești, Județul Prahova
Unitatea de învățământ: Colegiul Național „Ion Luca Caragiale”, Ploiești, Județul Prahova

Argument

Astăzi, mulți dintre noi avem privilegiul de a intra într-o sală de teatru cu scopul precis de a vedea un spectacol, fără să ne gândim că, în urmă cu doar câteva decenii, același loc însemna mai mult decât divertisment, era și o formă tăcută de protest, un refugiu împotriva fricii și o posibilitate, dacă nu chiar singura, prin care publicul și artiștii continuau să creadă în libertate, demnitate și dreptul la exprimare într-o societate care încerca să le controleze. Tocmai această legătură dintre cultură, rezistență și memoria unui oraș m-a determinat să aleg tema teatrului ploieștean în perioada comunistă, un subiect prea puțin explorat, dar esențial pentru înțelegerea rolului pe care arta îl poate avea într-o epocă a constrângerilor politice și, mai ales, în viața fiecăruia dintre noi.

Scurt istoric al teatrului ploieștean

Orașul industrializat de astăzi și de odinioară se mândrea, încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cu patru mari fabrici și prima rafinărie din istoria lumii. Chiar și așa, populația Ploieștiului, formată majoritar din muncitori și comercianți, era receptivă la spectacolele oferite de trupele ambulante care poposeau în împrejurimi. În vara anului 1858, Iorgu Caragiali, alături de trupa sa, a pus în scenă 10 piese din repertoriu, dând astfel aripi unor consumatori avizi de a convinge administrația locală să înscrie în bugetul anului ce urma o subvenție de 200 de galbeni pentru viitorul teatru. Odată ce aceasta a fost aprobată, actrița Fanni Tardini a solicitat Comisariatului General al Teatrelor din Țara Românească ajutorul pentru înființarea Teatrului Național de la Ploiești, a cărui directoare să fie ea. Chiar dacă o primă inițiativă nu a avut succes, câțiva ani mai târziu, în 1866, același Iorgu Caragiali, împreună cu „150 de notabili orășeni din Ploiești", au făcut o altă propunere, care a fost și ea, la rândul ei, respinsă. Șase ani mai târziu, insistența dă roade, iar Iorgu Caragiali obține o subvenție minimă, cu care însă nu poate amenaja un sediu.

Tot până să putem vorbi despre un teatru la Ploiești, este invitat pentru o reprezentație actorul Matei Millo. Deși a fost promisă o sumă ademenitoare, întreaga trupă se trezește păcălită și, în încercarea de a face haz de necaz și, în special, de a-și plăti costurile deplasării, aceasta va pune în scenă un spectacol în „trei acte" intitulat *Tranca-fleanca, mere acre*, promovat în mahalale și piețe prin promisiunea dezvăluirii unor secrete picante și alte felurite cancanuri ale lumii politice a orașului.

> „Ce fel de teatru se poate face la noi când la piese frumoase nu veniți și preferați calamburile, obscenitățile, satirele insultătoare și bârfirea cutăruia ori cutăruia dintre cei pe care, cu multă politețe, îi salutați pe stradă și le zâmbiți chiar aici, în staluri?

Vânzând atâtea bilete cât încasaseră pentru toate reprezentațiile programate, Millo se urcă pe scenă și adresează publicului critici ce pot fi aplicate și în zilele noastre: „Ce fel de teatru se poate face la noi când la piese frumoase nu veniți și preferați calamburile, obscenitățile, satirele insultătoare și bârfirea cutăruia ori cutăruia dintre cei pe care, cu multă politețe, îi salutați pe stradă și le zâmbiți chiar aici, în staluri? Cum să nu îndurăm noi, actorii, foamea și mizeria dacă doar intriga vă îndeamnă să luați bilete pentru teatru? (...) Acum că piesa de astă-seară se joacă doar cu mine și dumneavoastră, cum eu am terminat cu *tranca-fleanca*, aștept să aruncați pe scenă cu *mere acre*."[1]

Mesajul a fost înțeles, iar autoritățile locale încep să acorde subvenții considerabile trupelor. Astfel se va naște nu numai plăcerea de a merge la teatru, dar și nevoia imediată de a avea un loc stabil dedicat acestui act cultural.

Teatrul ploieștean se va naște, dând astfel ființă trudei mai multor personalități locale și nu numai, vreme de aproape un secol, din ruinele Ploieștiului de altădată, la propriu și la figurat. Într-o societate care, după cel de-Al Doilea Război Mondial, era marcată de o foamete necruțătoare și de un colaps economic nemaivăzut, analogia lăcașului ales pentru teatru devine și mai puternică: fosta sală germană, unde funcționase în perioada războiului Cercul Militar al ofițerilor nemți, o clădire puternic bombardată, care, la doi ani după evenimentele marcante, în decembrie 1947, devine Teatrul Muncitoresc. Numele original, asociat cu aripa radicală a orașului, este schimbat, odată cu venirea proaspătului director Radu Petrescu, un lider sindical și om cu vederi democratice, în Teatrul Sindicatelor Unite. Sala de 500 de locuri numai la parter și un balcon încăpător este inaugurată odată cu premiera spectacolului *Mânzul nebun*. Teatrul se bucură de-a lungul anilor de succese considerabile și este lăudat în presa vremii.

După demersuri începute de directorul Mihai Tulea, care, asigurându-se de sprijinul Conservatorului Popular din Ploiești, a inclus în programul de școlarizare a actorilor un curs de mânuire a păpușilor, la 24 septembrie 1952 este înființat, prin decizia Sfatului Popular al regiunii, teatrul de păpuși „Ciufulici". A doua zi au avut loc premierele de gală ale celor două piese: *Căsuța din ulcior* de M. Varadi și *Povestea unui licurici* de Ana Ioniță și Gabi Teodorescu.

După mai mulți economiști care schimbă radical organizarea teatrului, în

1 Monografia Teatrului „Toma Caragiu" Ploiești: *O jumătate de veac 1949–1999*, Ploiești, 28–30 aprilie 1999, Documentare și redactare: Aurelia Revent și Sebastian Nistor.

anul 1953 este invitat în fotoliul directorial tânărul actor, în vârstă de 27 de ani, Toma Caragiu. După includerea în repertoriu de către acesta a revistei muzicale intitulate *În lumină sub reflector* de Sandu Anastasescu, Fred Firea, Alexe Marcovici și directorul însuși, este înființată secția de revistă a teatrului, în mai 1957, cunoscută la acea vreme sub numele de Secția de Estradă. Teatrul primește, tot în aceeași perioadă, și o scenă în aer liber, cu peste 1 500 de locuri, aflată în spatele actualei clădiri a Muzeului de Istorie și Arheologie. Aici au fost susținute spectacolele din stagiunea estivală a teatrului, până la demolarea completă a zonei, începută în 1960.

Tot marelui actor i se atribuie și mutarea teatrului în locația pe care o cunoaștem astăzi, pe strada care îi poartă numele, la numărul 13, unde funcționa la vremea aceea cinematograful Odeon. Deși numărul locurilor scade de la 700 la 520, noua sală era prevăzută cu culise, balcoane, pod și utilată, și era, cel mai important aspect, în centrul orașului.

Epoca lui Toma Caragiu se încheie în 1965, odată cu transferul acestuia la Teatrul Bulandra din București. În cei 12 ani, cifra spectacolelor anuale depășise 400 de reprezentații, iar în urma lui, fostul director a lăsat circa 90 de premiere, adică între 8 și 10 pe o stagiune.

În perioada post Caragiu, apropierea de marile teatre din București a devenit din nou un viciu, iar exodul actorilor ploieșteni către acestea lasă zeci de posturi vacante și spectacole fără distribuție. Astfel, postura respectabilă de director al Teatrului de Stat devine una de neinvidiat. Conducerea este preluată de Emil Mandric. Rezolvând aceste probleme de nevoie imediată, la finele anului 1968, acesta ia decizia de a rămâne numai regizor al teatrului, iar în urma sa vine la conducere Marian Grațian. În toată această perioadă, teatrul ploieștean ajunge pe primele pagini ale revistelor de profil, cu spectacole precum *Diogene câinele*, unul dintre puținele nominalizate pentru un turneu în Italia, care a fost însă anulat, *Cafeneaua* de Carlo Goldoni, *Omul care…*, spectacol nominalizat în faza finală a Decadei dramaturgiei originale, și multe altele. În 1971 este propus de către oficialitățile județului, pentru conducerea teatrului, regizorul Marcel Anghelescu. Presiunile ideologice și economice îl fac pe acesta să își piardă entuziasmul, iar în 1973 se retrage, în urma lui venind în postul managerial Corneliu Revent, al doilea actor din istoria teatrului cu această funcție și fostul director al Teatrului „Mihai Eminescu" din Botoșani. Atunci, funcția devenise și mai puțin dorită decât cu cinci ani înainte.

Contextul politico-ideologic: *Tezele din iulie (1971)*

Perioada comunismului timpuriu coincide și cu una de relaxare culturală, mai ales după moartea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Între anii 1956 și 1971, arta – și, în special, cea a teatrului – cunoaște o oarecare normalitate, o admirație din partea sistemului și o deschidere spre Occident, nu numai prin valori, dar și prin repertoriu, în lipsa unei cenzuri oficiale.

Situația se schimbă odată cu întoarcerea lui Nicolae Ceaușescu din turneul asiatic, în cadrul căruia vizitase China și Coreea de Nord. Acolo, dictatorul va intra în contact cu ce înseamnă megalomania adevărată, un popor obedient și o exprimare artistică strâns legată de partid, cu povești despre patriotism, sacrificiul pentru patrie și cu scopul ridicării socialismului la rang de utopie.

Perioada ce urmează este cunoscută ca fiind cea mai critică din istoria teatrului ploieștean, dar și din întreaga țară și este o consecință directă a Tezelor din iulie. După numele său complet, „Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii", acestea se referă la un discurs al dictatorului Nicolae Ceaușescu, adresat în fața Comitetului Executiv al Partidului Comunist Român, pe data de 6 iulie 1971. Tezele cuprindeau 17 propuneri, dezbătute în toamna aceluiași an și care au marcat începerea unei mini-revoluții culturale române.

Pe lângă crearea unor tensiuni interne în cadrul Congresului Scriitorilor, care duc la excluderea scriitorilor Goma și Țepeneag, eliminarea sociologiei ca disciplină universitară și includerea forțată în Academia de Științe a Elenei Ceaușescu, acest eveniment sumbru a însemnat și începutul măsurilor de austeritate împotriva industriei teatrale. Repertoriile sunt profund controlate de comisii ideologice, subvențiile de la buget erau reduse la limitele supraviețuirii, motiv pentru care apare noțiunea de autofinanțare în teatrele românești, care încep să organizeze turnee prin sate, cămine culturale, săli de sport, vizionări de filme, iar atelierele de tâmplărie ale teatrului ajung să producă cruci, sicrie și piese de mobilier, vândute pentru venituri în plus. Teatrul devine o formă de rezistență; cozile din fața brutăriilor se mută în fața caselor de bilete, născând astfel expresii nemaiîntâlnite ale curajului și ale protestului.

Aspecte organizatorice

Structura instituțională

Extras din Buletinul oficial al Republicii Socialiste România, vineri, 4 ianuarie 1974 – Decret privind stabilirea normelor unitare de structură pentru instituțiile cultural-educative:

B) Funcții pentru personalul din instituțiile artistice de spectacole și concerte

a) Funcții de conducere: Director, Director adjunct artistic, Director adjunct (economic-gospodăresc), Șef de secție artistică.

b) Funcții de execuție de specialitate: Dirijor, Regizor artistic, Pictor (scenografie, costume), Maestru (balet, dans, cor, corepetitor, acrobat, dresor, jongler), Asistent artistic, Actor, Solist (vocal, balet, concertist, instrumentist, cântăreț), Concert maestru, Instrumentist șef partidă, Șef de orchestră, instrumentist, acompaniator, corepetitor, Instructor (canto, balet), Mânuitor păpuși, Acrobat, dresor, jongler, clovn, Balerin, dansator, corist, Sculptor păpuși, Secretar (referent) literar, muzical; consultant artistic, Sufleor, Regizor culise principal I și II; regizor culise, Coordonator scenă, Figurant.

(…) Personal artistic

Teatre dramatice

Regizor — până la 2 posturi la teatrele cu o sală; până la 4 posturi la teatrele cu două săli sau două secții.

Pictor scenograf — până la 2 posturi la teatrele cu o sală; până la 4 posturi la teatrele cu două săli sau două secții.

Asistent regizor — câte un post la doi regizori.

Asistent pictor scenograf — câte un post la doi pictori scenografi.

Actori:

(...) c) Teatre cu două secții — până la 70 de posturi/unitate.

Secretar literar și referent literar la celelalte teatre — până la 2 posturi/unitate.

Sufleor — până la 2 posturi pentru fiecare sală.

Regizor culise la Teatrul național „I. L. Caragiale" — până la 6 posturi.

Regizor culise la celelalte teatre — până la 2 posturi pentru fiecare sală.

Teatre de păpuși

Regizor — un post/unitate.

Pictor scenograf — un post/unitate.

Mânuitor păpuși — până la 26 de posturi la Teatrul „Țăndărică"; până la 13 posturi pentru celelalte teatre sau pentru fiecare secție.

Secretar, referent literar — un post/unitate.

Sculptor păpuși — un post/unitate.

Regizor culise — un post/unitate.

Teatre de estradă și revistă

Regizor artistic — până la 2 posturi/unitate.

Pictor scenograf — un post/unitate.

Dirijor — până la 2 posturi/unitate.

Maestru de balet — un post/unitate.

Asistent regizor artistic — un post la doi regizori.

Secretar muzical și referent muzical — până la 2 posturi/unitate.

Regizor culise — până la 2 posturi/unitate.

Sufleor — până la 2 posturi/unitate.

Celelalte funcții artistice:

(...) f) Secția de estradă Ploiești — până la 34 de posturi.

B. PERSONAL FUNCȚIONAL (DE EXECUȚIE DE SPECIALITATE, DE EXECUȚIE ADMINISTRATIVĂ ȘI DE DESERVIRE)

Numărul posturilor personalului din aparatul funcțional din unitățile cultural-educative se stabilește de organul ierarhic superior, în cote medii față de numărul total al personalului unității cultural-educative, după cum urmează:

(...) e) La teatre dramatice, teatre de estradă și varietăți și la teatrele de păpuși — până la 12%[2]

Personalul teatrului

De-a lungul acestei perioade, funcția de director a fost ocupată de:

Corneliu Revent (actor), 1974–1984

Harry Eliad (actor și regizor), 1984–1988

Ioan Dan Nicolescu (prozator), 1988–1989–1991[3]

Din distribuțiile diferitelor spectacole regăsite în monografiile teatrului, personalul artistic era după cum urmează:

Actori – Corneliu Revent, Constantin Drăgănescu, Emilia Dobrin, Ion Lucian, Victor Radovici, Vera Varzopov, Liana Dan Riza, Maria Rotaru, Eftimie Popovici, Alexandru Pandele, Adriana Popovici, Eusebiu Ștefănescu, Maria Roth, Cornel Ciupercescu, Lucia Ștefănescu, Marius Ionescu, Dumitru Palade, Nora Popescu, Olga Dumitrescu, Grațiela Chițu, Ștefan Pisoschi, Lupu Buznea, Victor Bucurescu, Horia Georgescu, Manuela Marinescu, Elena Fabian Gavriliuțiu, Radu Dumitrescu, George Georgescu, Anghel Bratu, Andrei Bursaci, Elena Albu, Nicolae Praida, Silvia Năstase, Eugenia Laza, Moț Negoescu, Laurențiu Lazăr, Valentin Popescu, Raluca Zamfirescu, Dana Bolintineanu, Marian Rălea, Marinela Pătru, Bogdan Stanoevici, Julia Boroș, Carmen Trocan, Marian Stan, Camelia Maxim, Carmen Ciorcilă, Dan Bădărău, Florentin Duse, Mihai Coadă, Aristide Teică, Radu Panamarenco, Ștefan Chivu, Ecaterina Nazare, Zephy Alșec, Mircea Aramă.

Regizori (angajați sau colaboratori permanenți) – Harry Eliad, Dragoș Galgoțiu, Letiția Popa, Aureliu Manca, Ion Maximilian, Alexa Visarion, Eusebiu Ștefănescu.

Scenografi – Vittorio Holtier, Vintilă Făcăianu, Florica Mălureanu, Adriana Raicu-Petre, Lavinia Marșu, Nadina Scriba, Daniel Răduță, Constantin Russu, Irina Borovski.[4]

„Jocul de-a subvenția"[5] și autofinanțarea

Deși nu putem afla date exacte care să ateste subvențiile primite de teatru în perioada 1974–1989, încercările constante de a umple golul lăsat de stat reprezintă o dovadă clară a măsurilor de austeritate. Astfel, teatrul ploieștean se confruntă a doua oară în istoria sa cu „jocul de-a subvenția".

Datorită cheltuielilor minime și veniturilor substanțiale, directorul Corneliu Revent introduce matinee culturale urmate de discotecă și spectacole de videotecă. Toate aceste inițiative, având un succes considerabil, ajung să aducă un surplus la buget, fapt care permite realizarea unor reprezentații longevive și puternic apreciate. Printre acestea se numără spectacolul Happy-end la miliție, cu premiera pe 4 noiembrie 1978: „O tentativă de furt a unui tablou de valoare, tentativă în care sînt implicați traficanți de opere de artă străini, directorul unui muzeu și un găinar oarecare, este dejucată. Valorosul tablou este recuperat, pungașii sînt prinși, fiecare își primește răsplata cuvenită, totul se sfîrșește cu bine la miliție"[6]. Comedia polițistă pusă în scenă de regizorul Ion Maximilian și de scenograful Vintilă Făcăianu devine treptat cel mai itinerant spectacol din întreaga istorie a teatrului ploieștean și aduce venituri substanțiale, care acoperă o parte importantă a deficitului bugetar. Începând cu anii '80, secretariatul literar, condus de Aurelia Revent, soția directorului, oferă cadrul unei inițiative de editare a unor suplimente caleidoscopice la caietele-program, care includeau informații diverse și jocuri de cuvinte menite să atragă mai mulți cumpărători.

Atunci când în fotoliul directorial ajunge Harry Eliad, în 1984, problema subvențiilor se agravase și mai mult, pe fondul crizei economice din anii '80. Noul director se vede nevoit să reducă din costurile montărilor și, urmând același principiu al veniturilor mari obținute prin investiții minime, consolidează relațiile cu liceele din oraș și județ, montând diferite spectacole din dramaturgia română sub titlul generic „Lecția continuă la teatru". Secretariatul literar, alături de colectivul

2 Arhivele Teatrului „Toma Caragiu" Ploiești, fără fond, fără filă, fără dosar.

3 Monografia Teatrului „Toma Caragiu" Ploiești: *O jumătate de veac 1949–1999*, Ploiești, 28–30 aprilie 1999, Documentare și redactare: Aurelia Revent și Sebastian Nistor.

4 *Idem*

5 *Idem*

6 Revista *Teatrul*, nr. 12, 1978

artistic al teatrului, se preocupă și de realizarea unor benzi magnetice de tip „Unda veselă”, dedicate unor teme diverse, precum protecția muncii sau normele de tehnica securității, pentru marile întreprinderi industriale. Astfel, venitul necesar supraviețuirii teatrului ploieștean este acoperit în proporție de aproximativ 80% prin inițiative de autofinanțare, restul de 18–20% provenind din subvenții de stat.

După plecarea penultimului director la Teatrul Evreiesc de Stat, în locul său este numit Ion Dan Nicolescu, membru al Uniunii Scriitorilor din România. Cunoscând deja activitatea teatrului, întrucât provenea din funcția de inspector în cadrul Comitetului Județean pentru Cultură și Artă Prahova, acesta preia strategia predecesorilor săi și intensifică, în limitele legislației, veniturile instituției. Astfel, până în decembrie 1989, teatrul ploieștean se remarcă nu doar printr-un palmares repertorial consistent, ci și printr-un public fidel, care continua să reziste prin cultură.

Repertoriu

Propunerea și aprobarea unui spectacol

În teatru, trebuie să revizuim repertoriul pieselor străine. Sunt multe piese bune, și să le păstrăm, dar să scoatem toate piesele care nu corespund educației pe care noi vrem s-o dăm poporului nostru. Așa cum trebuie să nu se înceapă punerea în scenă a unei piese până când nu se aprobă de organizația de partid și de stat. Eu aș apela la directorii de teatru, la artiștii comuniști: de ce joacă piese care nu corespund principiilor și eticii noastre? N-au și ei răspundere față de ceea ce joacă? (...) este necesar, în acest sens, ca Secretariatul Comitetului Central, împreună cu organele de stat de specialitate, cu uniunile de creație să stabilească un program de elaborare a unor piese de teatru și a unor lucrări muzicale și coregrafice inspirate din lupta revoluționară, partinică a poporului nostru, din construcția socialismului, care să contribuie la formarea conștiinței socialiste a maselor. (Nicolae Ceaușescu)[7]

Repertoriul unui teatru românesc în perioada comunistă era pus la punct printr-un lanț strict de aprobări. În interiorul teatrului, regizorii, secretarul literar, directorul, actorii și chiar publicul fidel propuneau texte pentru viitoarea stagiune, care erau apoi selectate și discutate în cadrul instituției. Ulterior, lista era avizată de Comitetul Oamenilor Muncii și trimisă mai departe către Consiliul Județean de Cultură (Comisia de cenzură), unde era verificată în raport cu directivele locale. După această etapă, repertoriul putea fi analizat și de Ministerul Culturii, care putea impune mici modificări, în timp ce Direcția de propagandă a PCR verifica respectarea liniei ideologice.

Decizia finală aparținea Consiliului Culturii și Educației Socialiste, înființat după Tezele din iulie, care aproba, modifica sau chiar interzicea spectacolele, uneori și după ce acestea avuseseră premiera. Un exemplu este cazul spectacolului *Tulburarea apelor* de Lucian Blaga, interzis de vicepreședintele CCES, care nici măcar nu vizionase reprezentația.[8]

Premiere

1973–1974	*Diogene câinele* de Dumitru Solomon (22.11.73), *Tache, Ianke și Cadâr* de V.I. Popa, *Adâncimi* de Constantin Chiriță, *Metamorfozele unui cântăreț ambulant* de Peppino de Filippo, *Colegi de birou* de Braghinski și Reazanov
1974–1975	*Cine ucide dragostea* de Petru Vintilă, *Adio, Majestate!* de Alexandru Voitin, *Snoave cu măști* de Ion Lucian și Virgil Puicea (5.12.74), *Metamorfozele unui cântăreț ambulant* de Peppino de Filippo, *Stâlpii societății* de Henrik Ibsen (tăiat în text), Recital de poezie și muzică românească, *Soțul păcălit* de J.B.P. Molière, *Ivanov* de A.P. Cehov (5.04.75), *Comoara din deal* de Corneliu Marcu Loneanu
1975–1976	*Nu suntem îngeri* de Paul Ioachim, *Sizwe Bansi a murit* de Athol Fugard (4.10.75), *Ancheta* de Vasile Rebreanu, *Zodia gemenilor* de Valentin Munteanu, *Hoții* de Friedrich Schiller, *Macbeth* de William Shakespeare (28.03.76), *Tineri căsătoriți caută cameră* de Mihail Roscin, *Secretul* de Marian Speranța, *Să nu uităm* de Valentin Munteanu, Spectacol de poezie și muzică folk
1976–1977	*Nestinsul diamant* de Ștefan Tita, *Excursia* de Theodor Mănescu, *Timpul în doi* de D.R. Popescu (19.12.76), *Un om = un om* de Mihai Ispirescu, *De câte ori am pornit* de Mircea Bradu
1977–1978	*Vieți paralele* de Ovidiu Genaru, *Micul infern* de Mircea Ștefănescu, *Încurcă lume* de A. de Herz, *Gala comediei* – spectacol, *Majestate, adio* de Al. Voitin, *Interviu* de Ecaterina Oproiu, *Arden din Kent* de Anonim englez (4.03.78), *Ce a lăsat furtuna* de Cesare Rengifo
1978–1979	*Concediu nelimitat* de Mihai Ispirescu, *Urme pe zăpadă* de Teodor Mazilu, *Prieteni mari, prieteni mici* – spectacol ocazional (14.11.78), *Happy-end la miliție* de Dumitru Furdui, *Jocuri și jucării* de Letiția Popa, *A treia țeapă* de Marin Sorescu (12.05.79), *Minunatul principe* de Lope de Vega (23.06.79)
1979–1980	*Problema spinoasă a nopților* – poeți români, *Spre vârful cu dor* – recital de poezie, *Într-un bazar sentimental* de Ion Minulescu, *Proștii sub clar de lună* de Teodor Mazilu

7 https://pressone.ro/teatrul-national-cluj-cum-se-depasea-planul-de-spectacole-hamlet-cu-referat-si-piesa-interzisa, sursă inițială: Teatrul Național Cluj-Napoca, Studiu monografic 1919–1994, *Teatrul românesc din Transilvania 240 de ani*, Volum editat de Teatrul Național, Cluj-Napoca, 1994, pag. 189.

8 *Teatrul românesc în perioada comunistă*, Miruna RUNCAN

1980–1981	*Nu ne naștem toți la aceeași vârstă* de Tudor Popescu, *Povestea codrului* de Mihai Eminescu, *Secolul a început mai târziu* de V. Bârlădeanu, *Pantofiorul de aur* de Emil Litu
1981–1982	*Toată lumea pe stadion* – spectacol ocazional, *Noi, subsemnații* de Al. Ghelman, *Jolly-Joker* de Tudor Popescu, *Bambini di Praga* de Bohumil Hrabal, *Cu flamura păcii înainte* – spectacol ocazional
1982–1983	*Micii farisei* de Dimitris Psatas, *Alături cu lumea* de Dumitru Furdui, *Ai matale Caragiale* de I.L. Caragiale (19.03.1983), *Între patru ochi* de Alexandru Ghelman, *Acești îngeri triști* de D.R. Popescu, *Smotocea și Cotocea* de Ștefan Cazimir
1983–1984	*Familia* de Dina Cocea, *Vodevil fără voie* de A.P. Cehov, *Sosesc deseară* de Tudor Mușatescu, *Recital Eminescu* de Mihai Eminescu, *D'ale carnavalului* de I.L. Caragiale (15.09.84), *Drumul spre inima ta* de E. Braghinski și E. Reazanov
1984–1985	*Bună noapte nechemată* de Alexandru Popescu, *Dulcea ipocrizie a bărbatului matur* de Tudor Popescu, *Jocul dragostei și al întâmplării* de Pierre Marivaux (2.12.84), *Frunză verde de albastru* – versuri de Nichita Stănescu, *Domnișoara Julia* de August Strindberg, *Îndrăgostiții de la 9 seara* de Adrian Dohotaru, *Seară de Mai* – spectacol ocazional, *Moartea unui artist* de Horia Lovinescu
1985–1986	*Conu Leonida față cu reacțiunea* de I.L. Caragiale (24.10.85), *Totul și viața noastră* de Mircea Enescu, *Lecția continuă la teatru* – diferiți autori, *Dulcile, amarele iubiri* de Dina Cocea
1986–1987	*Se caută un mincinos* de D. Psatas, *Nu ucideți caii verzi* de Radu Iftimovici, *În căutarea tonului* – versuri de Nichita Stănescu, *Domide contraatacă* de Tudor Popescu, *A treia împușcătură* de Rodica Ojog-Brașoveanu
1987–1988	*Omul cu mărțoaga* de G. Ciprian, *Matca* de Marin Sorescu, *Mult zgomot pentru nimic* de W. Shakespeare (7.06.88)
1988–1989	*Vrăjitoarea Cik la circ* de Victor Nicolae, *Recitalul vedetelor* – spectacol ocazional, *Trei surori* de A.P. Cehov (11.02.88), *Hangița* de Carlo Goldoni, *Pensiunea doamnei Olimpia* de I.D. Șerban[9]

O scurtă analiză a repertoriului ploieștean ne lasă cu aceste rezultate:

Categoria dramaturgică	Număr de spectacole	Pondere aproximativă
Dramaturgie românească	54	84%
Dramaturgie sovietică	8	12%
Alte state socialiste	2	3%
Dramaturgie occidentală (universală)	11	17%
Spectacole poetice, recitaluri, ocazionale	8	—

Astfel, premierele acceptate urmează tiparul obișnuit al perioadei comuniste: o puternică ideologie naționalistă, manifestată prin dramaturgi români, și micile, dar prezentele influențe rusești. Cu toate acestea, teatrul ploieștean își delectează spectatorii și cu marii autori ai dramaturgiei occidentale. Însă evenimentele mai puțin cunoscute extern ne dovedesc că mașina sovietică nu și-a lăsat amprenta doar asupra finanțării, ci mai ales asupra exprimării artistice, prin interzicerea a ceea ce ar fi putut fi spectacolul *Don Juan*.

Povestea aristocratului spaniol afemeiat, care o seduce și apoi o părăsește pe Elvira și care primește ca oaspete, la o cină oarecare, statuia ultimului om pe care l-a ucis, care, la rândul lui, îl seduce pe Don Juan și îl trimite în iad, întregită de regizorul Dragoș Galgoțiu și de scenograful Vittorio Holtier cu proza lui Franz Kafka, a fost o producție costisitoare, care, timp de două luni ale anului 1982, i-a dat speranțe conducerii la un spectacol inedit și longeviv. Din nefericire, montarea remarcabilă nu a fost salutată prin obținerea girului de la Comitetul de cenzură.

Relocarea teatrului

Cutremurul din 4 martie 1977 nu a însemnat pentru Teatrul de Stat din Ploiești numai pierderea celui care îi dă astăzi numele, Toma Caragiu, ci în special avarii semnificative care au afectat clădirea veche de 50 de ani. Cum sala de spectacole nu mai putea fi pusă în folosință, este decis transferul activităților de repetiții și spectacole la Casa de Cultură a Sindicatelor din Ploiești. Perioada de provizorat a durat cinci ani. ,,În acest răstimp s-au renovat sala, birourile, foaierul. S-au înlocuit fotoliile din sală, podeaua scenei, stucatura, s-a achiziționat o orgă de lumini. În spațiul din fața teatrului a fost clădit un bloc cu patru etaje. La parterul acestuia s-a prelungit foaierul teatrului, un spațiu amplu și primitor, iar la subsol o garderobă comodă cu toate utilitățile. Pe laterala sălii teatrului, aria unei curți interioare, s-a adăugat o construcție anexă, parter și etaj, cu o cochetă sală de protocol și birouri. A fost un început semnificativ de modernizare monitorizată de conducerea teatrului."[10]

Noua sală a fost inaugurată la data de 31 ianuarie 1982, prin prezentarea în premieră a comediei *Jolly-Joker*, în regia lui Harry Eliad. Deși a

9 Monografia Teatrului „Toma Caragiu" Ploiești: *O jumătate de veac 1949–1999*, Ploiești, 28–30 aprilie 1999, Documentare și redactare: Aurelia Revent și Sebastian Nistor.

10 *Idem*

trecut de multe obstacole înainte de vizionare, dată fiind interzicerea acestuia la un alt teatru din țară, premiera a fost demnă de noua sală, care găzduiește și astăzi spectacolele din repertoriul ploieștean. Singurul regret pe care mulți dintre spectatorii teatrului care au prins sala veche îl pot avea este eticheta de „teatrul de sub bloc", dată fiind clădirea de locuințe amplasată fix peste sala de spectacole.

Deplasări importante și premii

Datorită repertoriului remarcabil de spectacole și de reprezentații premiate, Teatrul de Stat din Ploiești a avut onoarea, în 1977, de a fi primul din România și din Europa, deopotrivă, care a plecat în turneu în Japonia.

Spectacolul *Snoave cu măști* de Ion Lucian și Virgil Puicea, în regia lui Ion Cojar și cu o scenografie semnată de Irina Borovski, s-a jucat de 50 de ori în 40 de orașe. În afara personajelor principale, Păcală și Ileana, interpretate de Constantin Drăgănescu și Emilia Dobrin, ceilalți actori: Ion Lucian, Victor Radovici, Vera Varzopov, Liana Dan Riza, Maria Rotaru, Eftimie Popovici, Alexandru Pandele, Adriana Popovici, Eusebiu Ștefănescu, Maria Roth, Cornel Ciupercescu, Lucia Ștefănescu, Marius Ionescu, au jucat între două și opt personaje. Spre amuzamentul spectatorilor, majoritatea copii, replicile au fost rostite integral în limba japoneză.

Printre alte spectacole care au întreprins deplasări în țară se numără *Avarul*, *Soțul păcălit* de Molière, *Zodia gemenilor* de Valentin Munteanu, *Micul infern* de Mircea Ștefănescu, *Încurcă lume* de A. Herz, *Interviu* de Ecaterina Oproiu, *Pantofiorul de aur* de Emil Lițu, *Jolly Joker* de Tudor Popescu, *Micii farisei* de D. Psatas, *Sosesc deseară* de Tudor Mușatescu și, în special, *Happy-end la miliție*. În vremea directoratului lui Harry Eliad au fost puternic itinerante spectacole precum *A treia împușcătură*, după Rodica Ojog-Brașoveanu, și cele ce făceau parte din proiectul „Lecția continuă la teatru". În ultimii ani ai dictaturii proletariatului, adică sub Ion Dan Nicolescu, ultima premieră, *Pensiunea doamnei Olimpia*, va avea un turneu pe litoral.

În perioada supusă atenției, teatrului ploieștean și personalului său artistic îi sunt atribuite distincții precum: Premiul special al juriului la Colocviul tinerilor regizori din teatrele dramatice, ediția a VI-a de la Bârlad, 1983, pentru spectacolul *Familia* de Dina Cocea, în regia lui Alexandru Visarion; Premiul pentru cel mai bun spectacol, cât și cea mai bună regie artistică la Festivalul național de teatru din 1979, pentru *A treia țeapă*, drama istorică a lui Marin Sorescu, în regia Letiției Popa; Premiul cel mare și Premiul I la Festivalul-concurs de teatru de la Satu Mare, ediția din 1978, pentru spectacolul *Arden din Kent* de Anonim englez, pus în scenă de Aureliu Manca, și pentru rolul „Alice", interpretat de actrița Elena Albu; Marele premiu la Concursul de recitaluri actoricești de la Bacău, ediția din 1982 pentru Dumitru Palade – *Lăsați copiii să joace mingea*.

Concluzii

Istoria Teatrului de Stat din Ploiești din perioada comunistă demonstrează că teatrul a însemnat mult mai mult decât un simplu act artistic, a fost un spațiu al libertății interioare, al rezistenței și al speranței într-o societate dominată de frică și de control. În ciuda cenzurii, a lipsurilor materiale și a presiunilor ideologice, actorii, regizorii și spectatorii au continuat să transforme scena într-un loc viu, în care oamenii puteau, măcar pentru câteva ore, să uite realitatea apăsătoare din afara sălii.

Poate că una dintre cele mai sugestive imagini despre importanța teatrului ploieștean rămâne cea din decembrie 1989, când Revoluția i-a prins pe actori chiar pe scenă, în timpul spectacolului *Pensiunea doamnei Olimpia*. Milițienii, trimiși să supravegheze centrul orașului, au intrat în culisele scenei, convinși că trebuie să intervină, dar au rămas captivați de reprezentație și, poate, tocmai de faptul că spectacolul era atât de asemănător evenimentelor din țară. Aceștia își aduc aminte ce misiune fuseseră trimiși să îndeplinească abia la finalul reprezentației, când personajele feminine aduc pe scenă un coșciug din care scot arme de foc. Convinși că amenințarea pentru care intraseră în sală se adeverise, milițienii urcă pe scenă chiar în momentul în care se trăgea cortina, spre indignarea artiștilor. Astfel, am putea spune că singura „revoltă" decembristă a Ploieștiului a avut loc pe scena propriului teatru. Această întâmplare, mult prea mult timp lăsată uitării, ne demonstrează mai mult decât orice statistică faptul că teatrul are puterea de a ne apropia și, în special, de a ne reaminti că suntem, înainte de toate, oameni.

Bibliografie:

Monografia Teatrului „Toma Caragiu" Ploiești: *O jumătate de veac 1949–1999*, Ploiești, 28–30 aprilie 1999, Documentare și redactare: Aurelia Revent și Sebastian Nistor.

Monografia Teatrului pentru copii „Ciufulici" Ploiești: *Lumea păpușilor, lumea tuturor vârstelor*, Ploiești, 15–16 noiembrie 2002, Documentare și redactare: Sebastian Nistor, Aurelia Revent, Andreea Delia Coman

Monografia Teatrului de revistă „Majestic" Ploiești: *Majestic, veșnic tânăr la... semicentenar*, Ploiești, 8–10 iunie 2007, Documentare și redactare: Aurelia Revent, Marcela Timiraș, Ovidiu Pascal, Mirel Mâneru și Tanți Premac.

SPĂTARU (RUS), Mihaela (2022). *Impactul instituțiilor publice de spectacol în dezvoltarea comunităților: strategii culturale creative*. Teză de doctorat. Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale", București.

Arhivele Teatrului „Toma Caragiu" Ploiești, fără fond, fără filă, fără dosar.

Revista *Teatrul*

https://ro.wikisource.org/wiki/Tezele_din_iulie#:~:text=12,de%20spectacole%2C%20precum%20%C8%99i%20ale

https://pressone.ro/teatrul-national-cluj-cum-se-depasea-planul-de-spectacole-hamlet-cu-referat-si-piesa-interzisa

https://historia.ro/sectiune/timp-liber/viata-intelectuala-si-artistica-in-primul-deceniu-2501967.html

https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/proiectul-cultural-ceausist-si-tezele-din-iulie-621141.html

https://www.observatorcultural.ro/articol/ce-facea-teatrul-in-epoca-tezelor-din-iulie/#:~:text=confuzii%20%C3%AEntre%20%E2%80%9Eiulie%E2%80%9C%20%C8%99i%20%E2%80%9Eaprilie%E2%80%9C,%C8%99i%20revenise

https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/interdictii-si-tabuuri-la-teatru-608573.html#:~:text=Tezele%20din%201971%20determin%C4%83%20o,%C5%9Fi%20ajusteze%20preten%C5%A3iile%20dictatoriale

Între rădăcini și deveniri

Afaceri cu suflet

Daniela, Alexandra, Gabriel, Ciprian Tudoran

Interviu cu familia Tudoran, Casa Seciu de **Loredana Novac**

Când vine vorba despre afaceri de familie, există două posibilități. Să nu funcționeze pentru că cei care sunt parte nu pot distinge între business și relația de familie ori să funcționeze extraordinar pentru că toți trag în aceeași direcție. Familia Tudoran este un exemplu în ceea ce privește funcționalitatea unei afaceri de familie. „Am crescut copii buni", mi-a spus doamna Tudoran când ne-am cunoscut și am început să povestim despre începuturile Casei Seciu.

Pe dealurile line ale Prahovei, unde viile spun povești de zeci de ani, răsare chiar în vârf Casa Seciu, locul în care două generații învață în fiecare zi să transforme pasiunea pentru ospitalitate în continuitate.

Am vrut să le aflăm povestea, așa că i-am invitat pe toți membrii familiei Tudoran să ne răspundă la câteva curiozități.

> liniștea, priveliștea, lumina de seară,
> via și senzația aceea că timpul încetinește puțin

Care este prima amintire ce vă vine în minte legată de primul succes pe care l-ați avut cu Casa Seciu? Când ați simțit că ați reușit?

Cred că momentul pe care nu îl vom uita niciodată a fost prima nuntă pe care am organizat-o și la care am fost implicați direct în absolut tot. A fost multă emoție, multă muncă și foarte multă presiune, pentru că ne doream ca totul să iasă perfect. Iar la finalul evenimentului, când am văzut că oamenii plecau fericiți, relaxați și cu zâmbetul pe față, am simțit pentru prima dată că suntem pe drumul bun.

A fost momentul în care am înțeles că nu oferim doar un serviciu sau un spațiu pentru evenimente, ci construim experiențe și amintiri pentru oameni. Cred că acel sentiment ne-a motivat enorm să continuăm și să dezvoltăm mai departe Casa Seciu. Și, sincer, este un moment pe care nu îl vom uita niciodată.

Dincolo de latura de business, ce a însemnat pentru familia dumneavoastră acest loc?

Pentru noi, Casa Seciu nu a fost niciodată doar un business. A fost locul în jurul căruia s-a construit viața familiei noastre. Aici i-am crescut pe copii, aici am petrecut ani foarte importanți din viață și aici am pus suflet în fiecare etapă de dezvoltare. Cred că, atunci când construiești un loc cu emoție și cu răbdare, oamenii simt asta. Casa Seciu înseamnă pentru noi amintiri, sacrificii, bucurii și foarte multă muncă făcută cu drag.

Care este, din punctul dumneavoastră de vedere, detaliul care reprezintă identitatea locului, un detaliu la care nu ați renunțat, deși ați făcut vaste modificări de-a lungul timpului?

Atmosfera locului și legătura cu natura.

Indiferent cât am modernizat sau schimbat în timp, am încercat să păstrăm exact sentimentul pe care îl ai când ajungi aici: liniștea, priveliștea, lumina de seară, via și senzația aceea că timpul încetinește puțin. Cred că acestea sunt lucrurile care definesc cu adevărat Casa Seciu.

Dacă ar fi să descrieți experiența Casa Seciu în câteva simțuri, care ar fi acelea?

Gust... miros... priveliște...

Gust de mâncare făcută cu grijă.

Miros de vie și de natură după ploaie.

Lumina caldă a apusului și liniștea pe care o simți când privești dealurile din jur.

Cred că experiența Casa Seciu este una care se simte înainte să fie explicată.

Ar exista filozofia Casa Seciu fără vii, lumină, apusuri sau anotimpuri?

Probabil că nu.

Toate aceste lucruri fac parte din identitatea locului și din emoția pe care o transmite. Casa Seciu nu a fost gândită niciodată ca un spațiu separat de natură.

Anotimpurile, lumina și via schimbă mereu atmosfera și cred că tocmai această autenticitate îi face pe oameni să revină.

Ce oferă în acest moment Casa Seciu?

Astăzi, Casa Seciu înseamnă un complex dedicat atât evenimentelor, cât și relaxării. Avem restaurant, spații pentru evenimente private și corporate, zone de cazare și mai multe saloane adaptate diferitelor tipuri de evenimente. În acest moment, complexul include 6 saloane de evenimente, cu o capacitate totală de aproximativ 1 000 de locuri, dar și un hotel boutique cu 16 camere.

Ne-am dorit să dezvoltăm totul etapizat și să construim un loc care să le ofere oamenilor o experiență completă, într-un cadru autentic și cu o priveliște aparte.

Cred că unul dintre lucrurile care diferențiază Casa Seciu este faptul că oamenii găsesc aici atât partea de eveniment și socializare, cât și liniștea și atmosfera unei destinații de relaxare.

Știu că lucrați intens la un proiect de mare amploare în proximitatea Casei Seciu. Povestiți-ne puțin!

Da, este unul dintre cele mai importante proiecte pe care le dezvoltăm în acest moment și o investiție care depășește 2 milioane de euro.

Am început construcția unui hotel de 4 stele, cu 19 camere, centru spa și zone dedicate retreat-urilor și experiențelor de relaxare. Va fi o entitate separată, construită însă în aceeași direcție de calitate, liniște și autenticitate care definește această zonă.

Obiectivul nostru este să contribuim la dezvoltarea zonei și să transformăm locul într-o destinație completă pentru oameni care caută relaxare, natură și experiențe premium. Cred că există un potențial foarte mare aici și vrem să construim ceva relevant pe termen lung, nu doar un proiect de moment.

Alexandra, cum s-a schimbat dialogul despre businessul părinților odată ce ați fost parte din el? Ce ați văzut diferit față de momentul în care Casa Seciu era privită din exterior, ca „job al părinților"?

Când eram mici, vedeam Casa Seciu mai mult ca „locul unde muncesc părinții". După ce am început să ne implicăm, am înțeles câtă muncă, presiune și responsabilitate există în spatele fiecărui detaliu. Astăzi discuțiile sunt mult mai mature și mai aplicate. Vorbim despre dezvoltare, experiența clienților, echipă, investiții și despre cum păstrezi relevant un loc cu istorie.

Ciprian, vă amintiți vreo lecție de business primită de la părinți nu prin teorie, ci prin puterea exemplului?

Că niciun detaliu nu este prea mic și că oamenii simt când faci lucrurile cu sinceritate. Să fii mereu prezent, implicat și dispus să faci sacrificii. Despre asta este, cu adevărat, un business construit cu pasiune și dedicare. Și poate cea mai importantă lecție: să nu ceri niciodată echipei ceva ce tu nu ai fi dispus să faci.

Ciprian, ce admirați la părinții dumneavoastră legat de modul în care conduc afacerea?

Faptul că au construit organic și pe termen lung.

Astăzi există foarte multă presiune pentru creștere rapidă, pentru rezultate

Fiecare poveste începe mai aproape de nori.

EVENIMENTE

între podgorie și cer, de la apus la răsărit

CASA SECIU

imediate și pentru imagine. Ei au construit altfel: etapizat, sănătos și cu foarte multă răbdare.

Cred că tocmai de aceea Casa Seciu are astăzi identitate și stabilitate.

Admir și faptul că au rămas conectați la realitatea businessului indiferent cât a crescut. Au înțeles că leadershipul autentic înseamnă prezență, nu doar coordonare.

Alexandra, știu că nu aveți o problemă în a vă implica chiar și la muncă fizică atunci când este nevoie...

Cred că vine natural din modul în care am crescut. Primul nostru restaurant a fost Restaurantul Parc, din Boldești-Scăeni, iar încă de mică eram fascinată de tot ce se întâmpla în bucătărie. Pe la 10 ani deja știam să fac o pizza cap-coadă. Îmi place să fiu aproape de echipă, să construim împreună meniuri noi, să testăm idei și să le aducem constant ceva proaspăt oamenilor care ne trec pragul.

La noi în familie nu a existat niciodată ideea că anumite lucruri „nu sunt de rangul tău". Dacă este nevoie să ajuți, ajuți, indiferent de rol sau de zona în care e nevoie. Cred că asta m-a format foarte mult și m-a făcut să fiu implicată în tot ce înseamnă restaurantul.

Iar ca o glumă, deși sunt medic stomatolog, cred că atât stomatologia, cât și gastronomia au același scop: să îi facă pe oameni să zâmbească.

Alexandra, care a fost momentul în care ați decis că vreți să fiți parte din business și să duceți mai departe această afacere?

Cred că decizia a venit în momentul în care am realizat că există oportunitatea de a transforma un loc deja cunoscut într-o destinație cu adevărat relevantă pentru noua generație de hospitality și experiențe premium.

Astăzi oamenii nu mai caută doar servicii bune. Caută sens, atmosferă, apartenență, reconectare. Iar eu cred că viitorul aparține locurilor care reușesc să creeze exact acest tip de experiență autentică.

Pentru mine, motivația nu vine doar din ideea de continuitate familială, ci și din dorința de a construi ceva cu impact pe termen lung – un proiect care să dezvolte zona, să atragă oameni și să ridice standardul experiențelor din hospitality-ul românesc.

Ciprian, cum vedeți viitorul Casei Seciu?

Cred că viitorul este despre construirea unui ecosistem de hospitality și lifestyle care să aibă identitate, autenticitate și valoare pe termen lung.

Casa Seciu rămâne un proiect extrem de important pentru noi, însă în paralel dezvoltăm și alte concepte în care credem foarte mult și care completează direcția companiei noastre.

Un exemplu este Viridis Hotel, un hotel boutique de 4 stele care deja activează și de care suntem foarte mândri. Este poziționat în orașul nostru natal și, dincolo de partea de business, pentru noi a existat și o responsabilitate morală de a investi și de a contribui la dezvoltarea locului din care venim. Am vrut să construim un proiect care ridică standardele de hospitality locale și care demonstrează că și în orașele mai mici pot exista experiențe premium făcute la nivel foarte bun.

În paralel, dezvolt și Maison des Crêpes Ploiești, un concept de brunch și casual dining pe care îl operez în Prahova Value Centre. Este un proiect foarte personal pentru mine și cred că reflectă foarte bine direcția noii generații de hospitality – experiențe mai relaxate, mai fresh, foarte orientate către atmosferă și comunitate.

Per total, cred că viitorul nostru este despre dezvoltare inteligentă și sustenabilă. Nu vrem doar să deschidem locații, ci să construim concepte care au personalitate și care creează o legătură reală cu oamenii.

CASA SFCIU

BALKANICA

Gustul pe care îl **recunoști**

Arome autentice

Savoare desăvârșită

www.balkanica.ro

info@balkanica.ro

+40 244 43 66 00

De ce am ales să fiu broker, după pensionare?

> F. Scott Fitzgerald: „Niciodată nu e prea târziu să devii cine vrei să fii.”

Ecaterina STREMPEL
Senior Credit Specialist

„Nu o să fiu niciodată broker!”

Acesta era statement-ul meu la pensionare, după 20 de ani de banking. Douăzeci de ani în care, practic, nu am simțit că merg la serviciu, deoarece am făcut parte dintre cei cărora le-a plăcut ceea ce fac și care au lucrat cu pasiune.

Mi-a plăcut segmentul retail în banking din mai multe motive. Printre cele mai importante a fost faptul că lucrezi cu echipe de oameni tineri, nu întotdeauna cei mai comozi colaboratori, dar tocmai ei te țin ancorat în realitate, în mindset-ul vremii. Un alt motiv important pentru mine a fost legat de clienți și de nevoile lor. Te întâlnești cu o mare varietate de situații, nu te plictisești niciodată. Și, foarte important, satisfacția este mare atunci când finalizezi un dosar, când rezolvi o speță, când din biroul tău pleacă un client cu zâmbetul pe față.

Am preferat să lucrez împreună cu echipele mele, să inițiem și să coordonăm campanii comerciale, să avem rezultate de top și clienți mulțumiți. Aveam o rețea extinsă de unități și echipe mari. Sincer, la acea vreme nu vedeam plusvaloarea adusă de brokeri. Mi se părea că sunt mai mult agenți de vânzări decât consultanți financiari, iar consilierea se făcea tot în bancă.

Și iată că acum, la doi ani după pensionare, sunt broker. De ce această schimbare de optică?

Într-una din zile am găsit un articol care vorbea despre brokerii ipotecari australieni, responsabili pentru acordarea a 76% din totalul creditelor ipotecare rezidențiale noi la finalul lunii decembrie 2024. Am petrecut opt luni la Swinburne University din Melbourne și recunosc că Australia a fost pentru mine o experiență extraordinară. A rămas în viața mea ca un punct luminos care mi-a schimbat și mi-a marcat parcursul profesional și nu numai. De atunci citesc cu interes tot ce întâlnesc legat de Australia.

Cifra de 76% mi s-a părut extraordinar de mare și am început să cercetez ce înseamnă astăzi piața de brokeraj. M-am uitat și la statisticile din Europa, procente semnificative, peste 50%, în România se menționează un procent de aproximativ 24%, dar cu un trend puternic ascendent.

Ce am aflat citind articole și statistici?

Brokerajul de credite și leasing a devenit una dintre cele mai dinamice zone ale pieței financiare, atât în România, cât și la nivel internațional. Dacă în trecut relația dintre client și instituția financiară era aproape exclusiv

directă, așa cum o vedeam și eu, astăzi brokerul financiar începe să ocupe un rol central, transformându-se din simplu intermediar într-un adevărat consultant financiar și partener strategic al clientului.

Această evoluție nu este întâmplătoare și are multiple cauze.

Produsele financiare au devenit mult mai complexe. În trecut, ne aducem cu toții aminte cum clientul mergea la banca unde avea salariul, lua oferta existentă și finaliza. Nu prea putea compara, iar mutarea salariului de la o bancă la alta era destul de complicată. Astăzi există dobânzi fixe și variabile, IRCC, refinanțări, asigurări, scoring diferit între bănci, politici diferite de risc, criterii proprii de aprobare, modalități diferite de calcul al DAE și multe altele. Clientul obișnuit nu mai poate analiza singur corect piața.

Aici brokerul devine „traducătorul" sistemului bancar. El știe cum gândește banca, unde se blochează dosarele și ce înseamnă risc real, nu doar „vânzare".

În acest context, brokerul apare ca o punte între lumea tehnică a finanțării și nevoile concrete ale clientului. El analizează profilul financiar al clientului, înțelege obiectivele acestuia, compară soluțiile disponibile în piață, negociază cu finanțatorii și urmărește întregul proces până la aprobarea finală. Brokerajul a devenit astfel o formă de consultanță financiară aplicată, construită pe expertiză, analiză și încredere.

Un alt factor important care determină evoluțiile pozitive ale pieței de brokeraj este timpul. Noua generație nu mai vrea drumuri inutile, întâlniri multiple în bănci, documentație complicată sau proceduri greoaie. Brokerul economisește timp, reduce stresul și incertitudinea. Acesta este unul dintre cele mai importante motoare ale creșterii.

Apoi, uneori apare și lipsa de încredere în bănci. Mulți clienți nu mai au încredere deplină în consilierul bancar care promovează, în primul rând, oferta instituției unde lucrează. Brokerul este perceput ca fiind mai independent, mai apropiat de client și mai puțin „instituțional". El nu are program fix. Lucrează seara, sâmbăta, duminica, în ritmul oamenilor și al nevoilor lor reale.

Fenomenul care a schimbat însă radical relația cu serviciile financiare este digitalizarea. Astăzi documentele pot fi încărcate online, preanalizele pot fi realizate rapid, iar multe procese sunt automatizate. Brokerajul modern începe să combine relația umană cu tehnologia, ceea ce îi permite să devină mai eficient și mai accesibil.

Modelul tradițional, bazat exclusiv pe relația personală și pe transmiterea manuală a documentelor, este înlocuit treptat de platforme digitale integrate, analiză automatizată și instrumente bazate pe inteligență artificială. Marile platforme financiare încearcă să construiască ecosisteme complete în care finanțarea, analiza de risc, consultanța și tehnologia funcționează împreună.

Aș vrea să mă opresc puțin și asupra brokerajului de leasing.

Pe lângă credite, leasingul reprezintă o componentă tot mai importantă a pieței de finanțare. Leasingul permite atât persoanelor fizice, cât și companiilor să acceseze rapid autoturisme, utilaje, echipamente, flote sau alte active necesare dezvoltării businessului.

Brokerajul de leasing presupune compararea ofertelor existente pe piață și identificarea celei mai eficiente structuri financiare pentru client. În cazul companiilor, leasingul are și avantaje fiscale importante, fiind adesea preferat pentru conservarea lichidităților și flexibilitatea financiară.

În acest domeniu contează foarte mult înțelegerea fluxurilor financiare, analiza riscului, negocierea condițiilor și relațiile solide cu instituțiile finanțatoare. Dacă pe piața creditelor pentru persoane fizice numărul societăților de brokeraj este mai mare, pe piața brokerajului de leasing numărul acestora este mai redus, iar nivelul de expertiză al brokerilor trebuie să fie unul adecvat.

Revoluția digitală este, cu certitudine, cea care va modela viitorul brokerajului. La nivel internațional și, bineînțeles, în România, brokerajul financiar traversează una dintre cele mai mari transformări din ultimele decenii. Modelul tradițional bazat exclusiv pe relația umană este completat de platforme digitale, analiză automatizată, scoring AI, semnături electronice și integrarea serviciilor financiare în ecosisteme digitale complexe.

Rolul brokerului este acela de a simplifica accesul la finanțare, de a proteja interesele clientului și de a construi soluții sustenabile pe termen lung.

Și această evoluție are nevoie de platforme digitale. Nota bene: există și în România astfel de platforme, fintech-uri de distribuție financiară care automatizează preanaliza, centralizează ofertele, folosesc algoritmi de matching și reduc intervenția umană în fazele repetitive.

Site-urile lor vorbesc explicit despre algoritmi, dashboard-uri, AI tools, fluxuri digitale de aprobare și integrare cu Biroul de Credit.

Și, spre norocul meu, într-o discuție cu o bună prietenă din Baia Mare, broker cu experiență, care cu ani în urmă, atunci când agenția pe care o coordona s-a închis, a avut curajul să se îndrepte spre brokeraj și să aleagă independența, fără o bancă în spate, am descoperit o astfel de companie. Nu este doar un broker tradițional de tip „consultant cu agendă și telefon", ci o companie modernă, care construiește un ecosistem digital de intermediere financiară.

Am lucrat ani întregi în turism, asigurări și banking. Privind din exterior, aceste domenii par diferite. În realitate însă, ele au un nucleu comun: relația de încredere cu omul, înțelegerea nevoilor sale și construirea unei soluții financiare adaptate.

Turismul m-a învățat că oamenii nu cumpără doar un serviciu, ci siguranță, confort și sentimentul că cineva îi ghidează corect într-o decizie importantă. Asigurările mi-au arătat cât de important este managementul riscului și cât de mult contează prevenția, explicația clară și protecția pe termen lung. Bankingul, în special experiența în retail și creditare, mi-a oferit înțelegerea profundă a modului în care funcționează analiza financiară, riscul, comportamentul băncilor și mecanismele reale ale aprobării unui dosar.

Nu mă fac broker pentru a „vinde credite". Mă fac broker pentru că experiența acumulată în toate aceste domenii îi poate ajuta pe oameni să ia decizii financiare mai bune, mai sigure și mai bine adaptate vieții lor.

Mă bucur că pot face parte din această nouă etapă a jocului și-i îndemn pe cât mai mulți dintre cei care își doresc o meserie de viitor să se aplece și spre această profesie, indiferent de vârstă.

Nu ai nevoie de un brand puternic în spate, este profesia care îți permite; dacă ai încredere, valoare, putere, oportunitatea există, poți să îți creezi propriul brand, deci 1,2,3 pornește!

Cititul? Mereu în trend!

Libraria Elstar – Câmpina, Str. Carol I, nr. 44
0728 842 189
www.elstargroup.ro

ELSTAR LIBRĂRIA

ART ACADEMY

www.art-academy.ro

Canto | Pian | Balet | Chitară clasică
Chitară electrică | Artă teatrală
Teorie muzicală | Artă fotografică | Vioară
Arta vorbitului în public | Desen
Pictură | Sculptură | Arhitectură

www.art-academy.ro
0720 511 522 | 0743 511 522
cursuri@art-academy.ro
Ploiesti, Neagoe Basarab 41, 43, 45

DE LA OPACITATE LA TRANSPARENȚĂ

CE SE SCHIMBĂ ÎN SALARIZARE?

De ce ar putea un salariat să aibă un salariu diferit față de un coleg care prestează aceeași muncă, în aceleași condiții? Răspunsurile sunt multiple și nu toate sunt nelegale. Puterea de negociere diferită la momentul angajării poate juca un rol semnificativ: cel care știe să negocieze sau care vine cu o ofertă concurentă în mână pleacă de la un punct mai avantajos. Conjunctura pieței muncii contează și ea. Același post poate fi remunerat diferit dacă a fost ocupat într-un moment de penurie de forță de muncă față de unul de abundență. Există însă și un al treilea tip de răspuns, mai greu de recunoscut, dar statistic incontestabil: stereotipurile. Femeile negociază mai rar o mărire de salariu decât bărbații, și asta nu pentru că le-ar lipsi competența, ci pentru că sunt descurajate social să o facă, iar atunci când o fac, sunt adesea percepute negativ. Rezultatul este că aceleași mecanisme aparent neutre, precum negocierea individuală sau confidențialitatea salarială, pot produce inegalități care se acumulează de-a lungul unei întregi cariere.

Despre gen și inegalitate în muncă

Analiza poate începe chiar cu alegerea profesiei. Aproximativ 24% din decalajul salarial la nivel european este legat de suprareprezentarea femeilor în sectoare slab remunerate, precum îngrijirea, sănătatea și educația, domenii în care munca tinde să fie sistematic subevaluată. Urmează un alt aspect important: întreruperea carierei. În majoritatea familiilor, concediul pentru creșterea copilului este luat de mamă. Aproape o treime dintre femeile angajate din UE au avut o întrerupere a carierei din motive legate de îngrijirea copilului, față de 1,3% dintre bărbați. Anii de absență de pe piața muncii pot însemna ruperea contactului cu mediul profesional, schimbarea ritmului de învățare și de executare a sarcinilor de serviciu, ceea ce are consecințe legate de avansarea în carieră și în ierarhia organizațională.

O altă față a problemei este aceea că, deși mai multe femei decât bărbați finalizează studii superioare în UE, ele sunt mai puțin prezente pe piața muncii. Această prezență mai redusă este parțial explicată de munca neremunerată: femeile prestează în medie mai multe ore de muncă pe săptămână decât bărbații, dacă se ia în calcul și munca domestică, ceea ce echivalează cu peste opt săptămâni suplimentare de muncă neremunerată pe an. Efectul cel mai vizibil al acestei distribuții inegale este rata ridicată a muncii cu normă parțială: aproape o treime dintre femei lucrează cu normă redusă, față de doar 8% dintre bărbați, din nou cu consecințe directe asupra drepturilor de pensie, oportunităților de formare și perspectivelor de avansare.

Diferența de remunerare nu este doar o problemă strict a vieții active. În 2024, decalajul de pensie median dintre femei și bărbați la nivel european se situa la 25%, ceea ce înseamnă că femeile de peste 65 de ani primesc pensii cu un sfert mai mici decât bărbații. Consecința directă este nivelul de trai scăzut: în 2024, 16,9% dintre femeile pensionate se aflau în risc de sărăcie, aproape dublu față de procentul corespunzător bărbaților.

România apare, la prima vedere, în postura privilegiată: cu un decalaj de remunerare de aproximativ 4% în forma neajustată, indicatorul Eurostat o plasează printre statele membre cu diferențe mai reduse, alături de Polonia, și la distanță considerabilă de Estonia (19%) sau Germania (16%). Dar aceste date trebuie citite cu precauție. Decalajul european se calculează comparând câștigurile orare brute ale tuturor femeilor angajate cu cele ale tuturor bărbaților angajați. Or, în România, femeile ajung să fie active pe piața muncii în proporție similară cu bărbații abia de la nivelul studiilor superioare. Indicatorul compară, așadar, în mod disproporționat, veniturile femeilor cu educație superioară cu veniturile bărbaților cu educație primară sau medie, ceea ce face ca diferența reală să fie subevaluată. Datele din companiile medii și mari confirmă această discrepanță:

Dana VOLOSEVICI
Volosevici & Plăcintă Societate Civilă de Avocați
www.vplaw.ro
www.legal-easy.ro

Alina SAVU
Volosevici & Plăcintă Societate Civilă de Avocați
www.vplaw.ro
www.legal-easy.ro

> Angajatorii sunt obligați să publice în anunțurile de angajare nivelul inițial de salarizare sau, cel puțin, un interval salarial pentru postul respectiv.

decalajul calculat ca raport între salariul mediu al bărbaților și cel al femeilor s-a menținut la peste 20% și în 2024, în scădere lentă față de 23,3% în 2022.

Ce aduce legea nouă

Legislația în materia transparenței salariale este un instrument cu ambiții clare: accesul la informațiile relevante privind structura sistemului de salarizare. Dacă inegalitățile salariale rămân ascunse, ele nu pot fi nici recunoscute, nici remediate.

Legea acționează pe mai multe planuri. Primul, și cel mai vizibil pentru oricine caută un loc de muncă, este transparența în recrutare. Angajatorii sunt obligați să publice în anunțurile de angajare nivelul inițial de salarizare sau, cel puțin, un interval salarial pentru postul respectiv. Obligația poate fi „diluată" prin comunicarea în scris a acestor date direct către candidat, înainte de desfășurarea interviului de angajare. Se trece astfel de la o comunicare publică la una individuală. Tot în materia recrutării, le este interzis angajatorilor să solicite candidaților informații cu privire la nivelul de remunerare din funcțiile deținute anterior. Această interdicție este mai importantă decât pare: dacă salariile mai mici din trecut devin punctul de negociere pentru salariile viitoare, inegalitățile se perpetuează automat, de la un contract la altul, de-a lungul întregii cariere.

Al doilea plan vizează dreptul salariaților de a primi informații privind nivelul lor individual de remunerare și nivelurile medii de remunerare, defalcate pe criteriul de sex, pentru categoriile de lucrători care prestează aceeași muncă sau o muncă de valoare egală.

Al treilea plan vizează obligația de raportare. Companiile cu cel puțin 100 de angajați vor trebui să calculeze și să raporteze periodic o serie de indicatori: diferența medie de remunerare dintre femei și bărbați, diferența mediană, proporția femeilor și bărbaților din fiecare cuartilă salarială, ponderea celor care primesc bonusuri sau alte componente variabile de remunerație. Termenele de raportare diferă în funcție de dimensiunea companiei, cele cu cel puțin 150 de angajați au ca prim termen de raportare 7 iunie 2027, cu mențiunea că cele cu 250+ raportează anual, iar cele cu 150–249 o dată la trei ani, în timp ce companiile cu 100–149 de angajați au ca prim termen 7 iunie 2031. Dacă datele relevă o diferență de cel puțin 5% într-o categorie de lucrători, angajatorul este obligat să justifice diferența pe baza unor criterii obiective și neutre din perspectiva sexului sau, după caz, să remedieze diferența nejustificată în termen de 6 luni de la transmiterea raportării. Dacă angajatorul nu își îndeplinește aceste obligații, legea impune efectuarea unei evaluări comune a remunerațiilor, de către angajator, în consultare cu reprezentanții salariaților.

Ce este și, mai ales, ce nu este transparența salarială

Transparența salarială este un instrument de corectare a asimetriei informaționale. Timp de decenii, angajatorul a avut monopolul informației legate de structura salarială, cu mici breșe legate de comunicări punctuale către sindicat, în momentul negocierilor colective. Legea schimbă această realitate prin crearea unui minim obligatoriu de transparență structurală: criterii clare de salarizare, informații privind evoluția remunerației, date agregate defalcate pe gen.

Transparența salarială oferă însă și un alt tip de oportunitate, mai puțin discutată: aceea de a reflecta, la nivelul fiecărui angajator, asupra a ceea ce înseamnă, în concret, munca egală și munca de valoare egală. Răspunsul nu este niciodată evident. El presupune o analiză sistematică a modului în care sunt gândite și structurate posturile: ce competențe solicită, ce responsabilități implică, în ce condiții se desfășoară, ce efort intelectual și fizic presupun. Această analiză, pe care legea o încurajează prin obligația de a stabili criterii obiective și neutre de salarizare, poate deveni un exercițiu valoros de igienă organizațională: un moment în care angajatorul se întreabă nu doar „plătim corect?", ci și „am definit corect ce facem și de ce valoare este fiecare rol?" Adesea, inegalitățile salariale nu sunt produsul unei discriminări deliberate, ci al unor structuri de posturi care nu au fost niciodată revizuite critic: fișe de post redactate sumar, grile de salarizare construite informal, criterii de avansare nescrise. Transparența salarială, înțeleasă astfel, nu este doar un instrument de conformitate juridică, ci un punct de plecare pentru o organizare mai coerentă și mai echitabilă a muncii.

Dincolo de ce este și ce oferă, transparența salarială are și limite pe care legea le trasează explicit. Astfel, transparența salarială nu-i dă salariatului dreptul de a cunoaște salariile individuale ale colegilor săi. Legea este clară în această privință: ceea ce poate solicita un salariat este nivelul său individual de remunerare și nivelurile medii, calculate pe categorii de lucrători și defalcate pe criteriul sexului, nu lista nominală a salariilor din firmă. Atunci când furnizarea informațiilor ar putea conduce, direct sau indirect, la dezvăluirea remunerației unui salariat identificabil, accesul la acele date este rezervat reprezentanților lucrătorilor, Inspectoratului Teritorial de Muncă sau Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Transparența salarială nu înseamnă nici salarii egale prin lege. Legea nu impune ca toți salariații care prestează muncă de valoare egală să primească exact același salariu. Diferențele sunt permise, cu condiția ca acestea să fie justificate prin criterii obiective, neutre din perspectiva genului: experiența, performanța, condițiile specifice ale postului. Ceea ce nu mai este permis este ca diferența salarială să existe pur și simplu pentru că nimeni nu a întrebat, pentru că cel care a negociat mai bine s-a întâmplat să fie bărbat sau pentru că „așa a fost întotdeauna".

Transparența salarială nu este nici un instrument de audit permanent al angajatorului. Obligațiile de raportare sunt periodice, iar intervențiile autorităților sunt declanșate fie de sesizări, fie de constatarea unui decalaj nejustificat de cel puțin 5% în cadrul aceleiași categorii de lucrători. Nu este vorba, prin urmare, despre o supraveghere continuă, ci despre o responsabilizare sistematică, cu termene și praguri clare.

În fine, trebuie recunoscut și faptul că transparența salarială nu rezolvă prin ea însăși inegalitățile de gen de pe piața muncii. Legea nu elimină segregarea ocupațională, nu redistribuie munca neremunerată din gospodărie și nu garantează accesul femeilor la funcțiile de conducere. Ea creează condițiile în care inegalitățile devin vizibile și, odată vizibile, pot fi contestate.

Ceea ce rămâne cert este că la baza întregului edificiu juridic al transparenței salariale se află un drept fundamental: munca egală trebuie să fie plătită egal, indiferent de genul celui care o prestează. Acest principiu există în dreptul european din 1957, consacrat în Tratatul de la Roma. A durat aproape șapte decenii să i se dea instrumente concrete de aplicare. Acum instrumentele există, rămâne să le implementăm eficient, atât ca angajatori, cât și ca salariați.

ersproduction
ERS Production este o firmă creativă din Ploieşti, specializată în producţie şi post-producţie video, concentrată în special pe promovarea companiilor, produselor sau evenimentelor acestora prin filme corporate, spoturi de produs, emisiuni TV şi conţinut video pentru on-line.
Pentru noi, ERS Production este pasiunea care ne face să ne dorim mereu să ne depăşim limitele. Pentru tine şi afacerea ta poate fi diferenţiatorul din piaţa pe care activezi!
ERS Production, pentru toate evenimentele tale!
Pregătit pentru o discuţie?
0723 560 082
ersproduction.ro

PRAHOVA ECONOMICĂ
.eu
www.prahovaeconomica.eu este un site de ştiri cu caracter generalist fondat în 2011 care oferă zilnic informaţii de interes din Prahova şi naţional, dar şi conţinut video de calitate, pe teme diverse. Ştirile publicate sunt echidistante, fiind redactate de jurnalişti cu multă experienţă în presa scrisă şi tv.
Prahova Economica-mai mult decât ştiri!

Gardenie

Zinia

Trandafir sălbatic

Dalie

Art plant

Importator direct plante uscate & stabilizate

Ruscus

Peste 3000 de produse ... peste 150 de sortimente de plante

Lagurus

Bujor

Trandafir

Helichrysum Italian

Zona

www.artplant.ro

Advertorial

La MaxiPerformance

recrutăm și mentorăm Excelența

Irina ARSENE
recrutor profesionist, trainer și analist comportamental

> Fii foarte bun la CEEA CE FACI și extraordinar la CINE alegi să DEVII

În mediul de business se vorbește mult despre echipe unite, solidaritate și colaborare. Dar rar ne oprim la o întrebare esențială: ce fel de oameni creează, de fapt, aceste echipe?

Realitatea din teren arată simplu: ***echipele puternice nu apar din intenții bune, ci din oameni valoroși atât pe plan profesional, cât și uman.***

Când investești constant în tine, în competențele tale și în caracterul tău, ești mai mult decât un candidat potrivit. Devii un om pentru care organizațiile își ajustează standardele, bugetele.

Recent, am avut o situație care ilustrează perfect acest lucru.

O companie cu care colaborăm ne-a solicitat sprijinul pentru recrutarea unui rol de top management. Am primit, ca de obicei, criteriile: experiența necesară, competențe, buget, beneficii.

După o perioadă de selecție, am construit lista scurtă. În paralel, aveam o candidată care depășea cu mult așteptările, inclusiv din perspectiva bugetului stabilit.

Am propus-o totuși.

A urmat un interviu de două ore, o discuție autentică, aplicată, despre experiență, decizii, leadership și situații reale.

Feedbackul clientului a fost simplu și clar: **„Este formidabilă. O vrem în echipa noastră."**

Din acel moment, discuția nu a mai fost despre „dacă", ci despre „cum", iar bugetul s-a recalibrat.

Încă o dată ni s-a confirmat un principiu important, și anume că nu există „nu avem bani" sau „nu avem timp". Există doar momente în care valoarea pe care o aducem nu este suficient de clară.

Iar valoarea înseamnă mai mult decât competență. Înseamnă și capacitatea de a construi, de a susține și de a funcționa sănătos într-o echipă. Pentru că, pe lângă rezultate individuale, organizațiile caută oameni care pot contribui la coeziunea echipei, la încredere și la un mediu în care performanța devine sustenabilă.

Ce anume face ca un candidat să fie „formidabil", și nu doar potrivit

Candidata despre care vorbim nu numai că a fost doar bine pregătită profesional și statornică la locurile de muncă. A fost un om care a investit constant în propria creștere, chiar dacă și pentru ea timpul era o „problemă".

Diferența dintre un candidat potrivit și unul FORMIDABIL nu stă doar în ceea ce știe, ci în cât de aliniat este cu propriile valori.

Să fii aliniat cu propriile valori înseamnă ca deciziile, comportamentele și modul în care îți trăiești viața și munca, zi de zi, să reflecte cu adevărat ceea ce este important pentru tine, nu doar ceea ce spui sau crezi că „ar trebui" să fie important.

Un candidat devine cu adevărat valoros atunci când există coerență între ceea ce spune și ceea ce face. Când este conștient că este valoros, că poate aduce valoare prin munca lui, fără să fie arogant. Pentru că valorile nu se declară. Se văd. Se văd în alegeri, în reacții, în felul în care un om își tratează munca și colegii, mai ales în momentele de presiune.

Un om care nu-și cunoaște valorile ajunge, de multe ori, să fie tras în toate direcțiile. Ia decizii pe care ulterior le justifică logic, dar pe care, în interior, le resimte ca fiind greșite. Iar acest lucru se reflectă în performanță și în relațiile din echipă.

În schimb, un om aliniat cu valorile lui aduce claritate, stabilitate și încredere. Este genul de profesionist pe care te poți baza, nu doar pentru rezultate, ci și pentru modul în care contribuie la echipă.

Echipele unite se construiesc din oameni care știu cine sunt și ce este important pentru ei. Oameni care pot susține, colabora și construi împreună, fără să-și piardă reperele.

Un gând pentru cei care vor mai mult

Dacă vrei să devii acel om pentru care o companie își schimbă regulile, începe întâi cu tine și după aceea cu CV-ul.

Întreabă-te sincer: ***„Cum pot aduce, în mod real, valoare în echipa din care fac parte?"***

Pentru că, în final, organizațiile nu-i păstrează doar pe oamenii competenți. Îi păstrează pe oamenii care știu să construiască împreună.

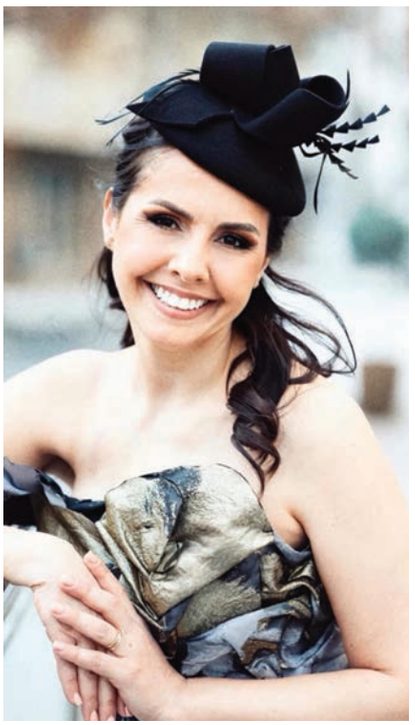
Concluzie

Dacă vrei să faci parte dintr-o echipă bună, începe cu tine. Fii foarte bun la ceea ce faci. Dar nu te opri aici.

Devino extraordinar la cine ești. Pentru că, în final, organizațiile nu angajează doar competențe.

Angajează oameni care pot construi, împreună, ceva mai mare decât ei înșiși.

GALA DREAM'S BALLOON

Un diagnostic nu este un capăt de drum, ci doar începutul unuia nou...

Acesta este mottoul evenimentului gală **DREAM'S BALLOON** – un mesaj ce ascunde multă sensibilitate și forță izvorâtă din suferință. Este, totodată, mesajul înțelepciunii și al învățării, al acceptării și al prețuirii față de viața însăși.

Dream's Balloon este un proiect dedicat, în principal, pacientelor oncologice, femeilor care au trecut printr-un diagnostic greu, ce pune la încercare identitatea și chiar feminitatea.

Povestea balonului de visuri (*Dream's Balloon)* a început în urmă cu aproape 10 ani, iar sufletul lui este Manuela Holban, pictor și make-up artist. Proiectul a venit ca o eliberare, ca o concretizare a unei idei mai vechi și constante de a aduce puțină lumină în viața unor persoane care, de multe ori, uită să mai zâmbească. Apropierea față de ele și descoperirea unei lumi pe lângă care, adesea, trecem cu ignoranță au întărit dorința de a veni în întâmpinare și de a crea o punte spre sufletul și feminitatea lor.

Artistă desăvârșită, pictorița Manuela Holban, reușește să vadă frumosul în fiecare persoană și are convingerea că fiecare femeie trebuie să se descopere pe sine, să își caute frumusețea proprie și să vadă culorile vii ale vieții. Iar ea, Manuela, prin acest proiect, a găsit calea de a le arăta femeilor, pacientelor oncologice, că frumusețea există și dincolo de durere, că, deși tabloul pare cenușiu, culorile reapar – de multe ori mai vii, mai aprinse.

Astfel, începând cu 2017, în fiecare an, culorile prind viață pentru zece paciente oncologice, în cadrul galei ***Dream's Balloon*** – evenimentul care unește oameni prin muzică, dans, poezie, modă și discursuri meșteșugite. Spectacolul are cu atât mai multă greutate, cu cât alături sunt artiști, muzicieni, medici și personalități din lumea culturală și mass-media.

În centru se află cele zece doamne minunate, paciente oncologice, care trăiesc o experiență memorabilă – pentru o seară, ele sunt modele adevărate care defilează, purtând ținute create special pentru ele, într-o celebrare a vieții și a frumosului.

Cu fiecare an, gala Dream's Balloon a crescut și a evoluat de la anii de început, când totul era mai restrâns, la 2026, când a adunat peste 400 de oameni într-un spațiu al eleganței

și rafinamentului, Hotel InterContinental Athénée Palace. Și atunci, ca și acum, mesajul a rămas același: de îmbrățișare a vieții și a farmecului ei.

Acesta este, totodată, și liantul care, în mod nevăzut, i-a apropiat pe cei prezenți – public, artiști, invitați.

Pe scenă au cântat Ozana Barabancea, Florin Chilian și Alma Nicole Boiangiu, fiecare aducând un plus de energie și emoție.

Remarcabile au fost și dansurile pe care Rareș Drăgușescu și Diana Săndulescu le-au oferit publicului – cu energie, bucurie și încredere.

De asemenea, cei prezenți au putut asculta discursurile rostite de personalități precum Emil Hurezeanu, Vasile Bănescu și Radu Paraschivescu – profunde și pline de sens, o adevărată invitație la reflecție și introspecție.

Cu asumare și responsabilitate s-au evidențiat și mesajele medicilor și psihologilor care văd suferința din interior și care susțin procesul de vindecare în fiecare zi: dr. Daniela Zob, psiholog Claudia Iordache sau Nicolle Popescu.

Însă, de departe, cel mai așteptat moment al serii a fost defilarea doamnelor care au purtat ținutele create de Lorelia Elegance – un adevărat semn al încrederii și o dovadă că frumusețea există și dincolo de un diagnostic.

Prezentările de modă susținute de Carmen Roată și Selenial au completat atmosfera plină de culoare și de optimism.

La 10 ani, putem spune că *Dream's Balloon* a strălucit de nota 10. A reușit să creeze momente de vis: cu lumină, spontaneitate, culoare, zâmbete, lacrimi... iubire.

Nu a fost despre durere, ci despre bucurie, recunoștință și speranță. A fost despre oameni, despre a dărui și a primi, deopotrivă. Nu a fost despre un final, ci despre un nou început...

GALA DREAM'S BALLOON
– ediția a X-a – 6 aprilie 2026
Organizatori: Manuela Holban, Loredana Novac & Lace Magazine,
Asociația Pro Animus: Magda Drăgușescu, Roxana Ionescu
Prezentator: Teodora Tompea
Art Director: Alin Gălățescu
Locație: InterContinental Athénée Palace
Mulțumiri speciale: LoreliaElegance.ro

a X-a ediție

Decor realizat de
Retro events by LM

„BRÂNCUȘI 150”

o aniversare multi-art în viziunea lui Alin Gălățescu

Alin GĂLĂȚESCU

Foto: Remus Nicolaescu și Alexandru Dumitru

Luna mai a fost sinonimă cu Brâncuși și în viziunea lui Alin Gălățescu, care în ineditul și futuristul spațiu de la YUNITY Park, într-o atmosferă unică de vară spirituală, a organizat un amplu și spectaculos eveniment multi-art al anului.

„BRÂNCUȘI 150" a fost tema ediției aniversare (a XX-a) a seriei de evenimente de modă, axată pe stilismul Arty: „FASHION MOMENTS" by Alin Gălățescu. Cum 2026 este „Anul BRÂNCUȘI", această ediție specială i-a fost dedicată exclusiv marelui sculptor maestro. În mod excepțional, evenimentul a conținut o mulțime de intervenții din celelalte arte tangente cu creația și inspirația brâncușiană – nu doar moda.

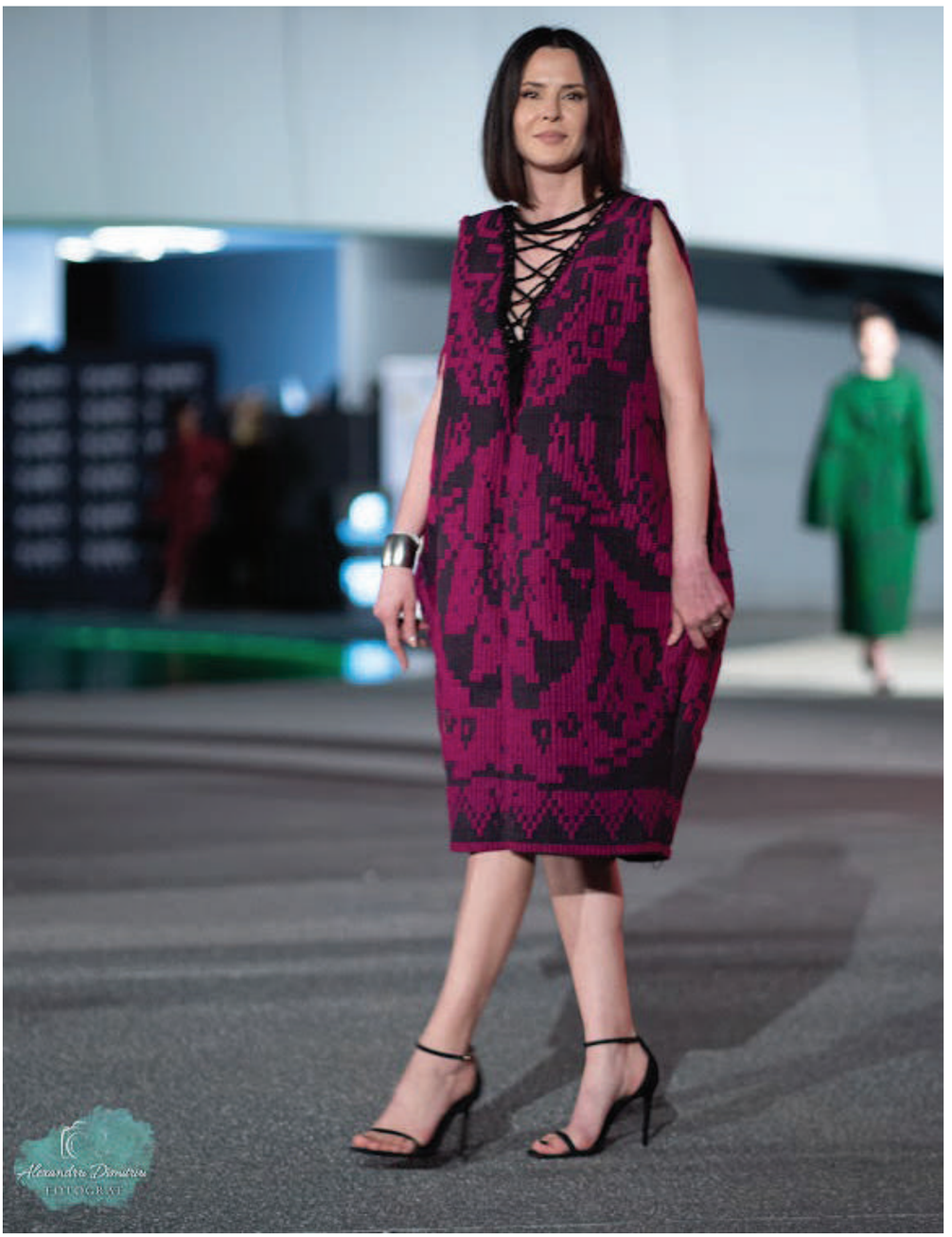
Show-ul a demarat astfel printr-un dans creat în spiritul „Baletelor ruse" – știindu-se apetența marilor balerine ale vremii, din Paris, pentru a dansa în atelierul maestrului român. Momentul a fost realizat în coregrafia talentatei Oana Ioniță.

Axul scenei – de o modernitate și spectaculozitate cu totul aparte – a fost Tripticul semnat de sculptorul Giulian Dumitriu, format din trei coloane derivate din *Colana Infinitului*, aduse acum în ideea de „Familie" – „de Infinit ce coboară în fiecare dintre noi și, în final, în întreaga Familie".

Baza sonoră a evenimentului a fost realizată special pentru show – în stilul universului sonor brâncușian – de către dialogul creativ JEZEBEL (Izabela Barbu) x ZUM Music. Ei au performat un autentic Concert, mixând preferințele maestrului pentru jazzul american al anilor '30-'50, cu rădăcinile românești, de care era atât de mândru – de la Maria Tănase la incantații spirituale –, și totul pus împreună cu sonorități pariziene – universul în care și-a creat marile opere.

Colecția multi-brand a fost cea mai amplă dintre toate cele 20 de ediții ale „FASHION Moments". Aceasta a cuprins creațiile a 15 designeri vestimentari și 5 designeri de accesorii – în total peste 80 de „personaje" excepționale inspirate sau coborâte aproape direct din opera marelui BRÂNCUȘI, în acest an aniversar. Cei 15 designeri, în ordinea intrării în show, au fost: Steliana Macsimov – „Stellium" / Alexandra Catrangiu / Cristina Diaconu – „Black Sheep" / Alexandra Calafeteanu / Carmen Roată / Zeinab Hamade – „ZNH" / Denis Predescu / Alexandra Sandu – „Maam With Love" / Ioana Gata – „IUnique" / Sebastian Stanciu / Raluca Soare / Laura Titor / Maria Amelian / Beatrice Lianda Dinu / Emilia Tudoran și Iulia Ghenea – „Zestal".

„A rezultat cea mai amplă și complexă viziune creativă inspirată de opera, viața și spiritualitatea marelui Constantin BRÂNCUȘI, creată în lumea modei, în România. Cei peste 400 de oaspeți au beneficiat și de un „Open Backstage" înainte de începerea marii prezentări, ședințe foto spontane explodând în întregul imens și spectaculos YUNITY Park. A fost o seară de glorie și de mândrie pentru moda românească, omagiind astfel moștenirea unui mare artist al umanității ce a lăsat în urmă un „Cloud inspirațional" unic, pe care, iată, l-au explorat și exploatat creativ acești inspirați designeri într-un eveniment unic în istoria modei românești contemporane.

În colecție au fost prezente și câteva invitate speciale: Ozana Barabancea, Livia Graur (Prima Tv), Anisa Săndulache, Oana Florentina Văduva (Columna Tv), Diana Dragotescu (Euro News), Lavinia Tirzianu (Metropola Tv), Irina Saulescu (actriță), Lorena Anastasiu (scriitoare), Ana Rubeli (Fundația „Aici a stat"), Nicoleta Luciu și fiica sa.

Seara a fost dedicată memoriei bunului nostru prieten și designer de geniu RĂZVAN CIOBANU – la împlinirea a 7 ani de la tragica sa dispariție.

Numeroasa echipă din spatele acestei grandioase producții, un tur de forță pentru toți cei implicați direct, a fost formată din: Make-up – Echipa „PAULINA BULDUMEA Make-up School" / Hair – Echipa „ERIKA GONCZI Hair Design" / Dans: Echipa OANA IONIȚĂ / Accesorii: „Fason" by CRISTINA GRAMA / Laura Olaru / MADS Jewelry / ANA ILIE / Atelier DANESSA/ Foto-Video – Remus Nicolaescu/Eliza Matei/Robert Billi/ YUNITY Park.

Partenerii noștri – fără de care nimic nu ar fi fost posibil – au fost: „TEZAUR" – la împlinirea a 16 ani de existență, chiar în aceste zile: LA MULȚI, MULȚI ANI! / „AQUA CARPATICA" – Brandul autohton cel mai apropiat și asumat atașat valorilor grafice și românești ale marelui BRÂNCUȘI / „Domeniile SÂMBUREȘTI" / „SCANDIA FOOD" – cu ineditele sale noi sucuri, în premieră: „VITALIQUE" / „DIGITAL BARISTA" – cel mai creativ brand de Barista Arty din țară / „ARTESANA" – Artizanii laptelui / „EUROPEN DRINKS" – cu noile sale sucuri fără acid: „REVIGO" / „GENESIS PROPERTY" și „YUNITY PARK" – gazdele noastre speciale. PR-ul a fost asigurat de partenerul nostru tradițional: „PRagmatIQ by Mihaela Rădăcină". MULȚUMESC tuturor celor ce ne-au fost aproape.

MODA ESTE ARTĂ! EU CRED ÎN MODA ROMÂNEASCĂ!", a declarat Alin Gălățescu.

„FASHION MOMENTS" este o creație exclusivă AVANPREMIERE by Alin Gălățescu.

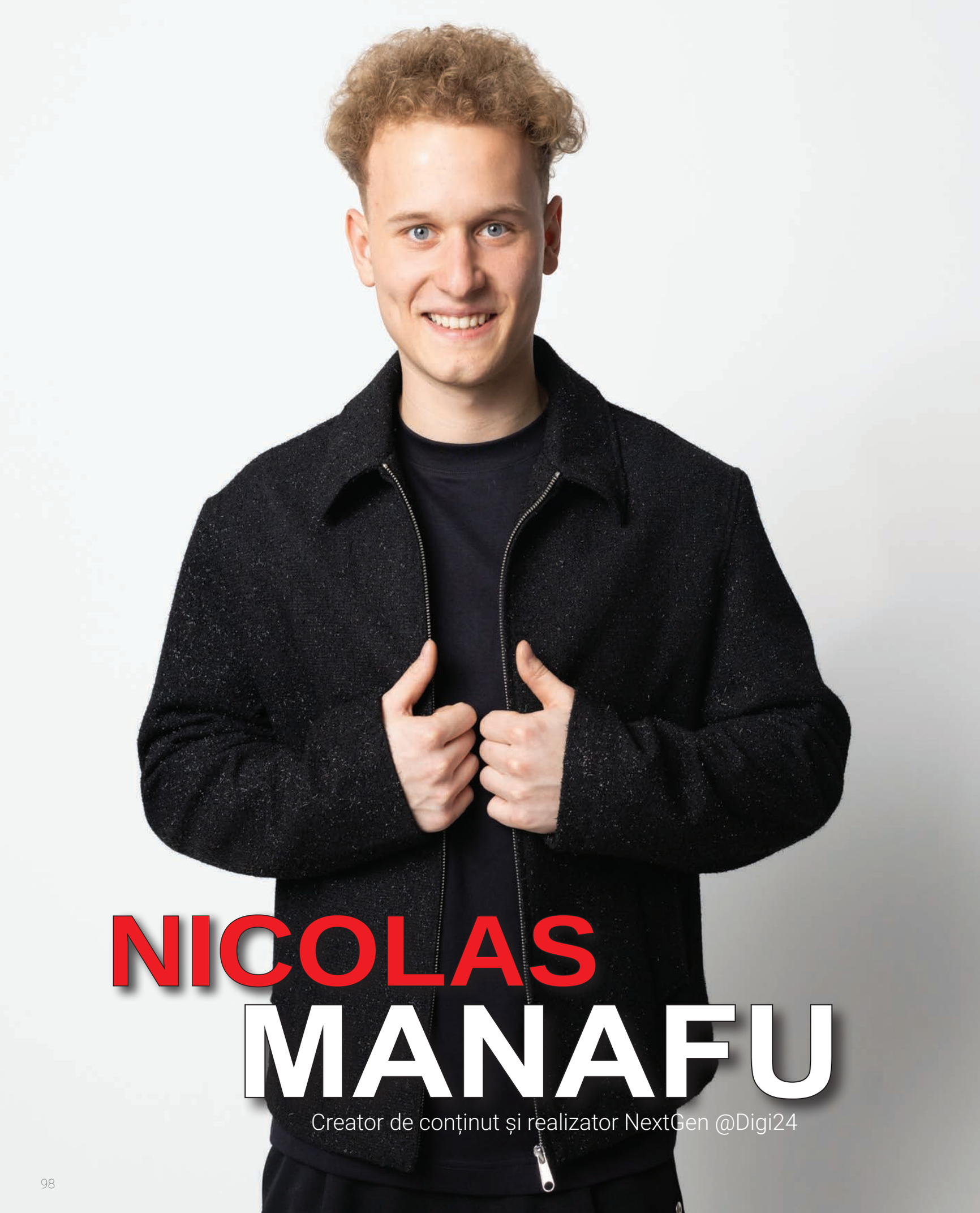
NICO
EVENTS

BOOK
0722 456 483

Pentru evenimente cu suflet!

***prețuri începând cu 2500 euro/ eveniment/50 min**

NICOLAS MANAFU

Creator de conținut și realizator NextGen @Digi24

Nicolas Manafu nu a avut o copilărie tipică. A crescut într-o familie în care părinții lui au fost inovativi în joburile lor și se bucură de popularitate.

A făcut cunoștință de mic cu media și, la o vârstă fragedă, a descoperit ce înseamnă să faci marketing. Faptul că nu a fost ținut deoparte cu „de-ale copiilor" și că era o prezență constantă la evenimente de adulți, participând des la discuții despre campanii și proiecte, l-a apropiat de un domeniu care părea că-i poate aduce vizibilitate, lucru ce părea cool pentru un tânăr care trăiește mult în online.

Recunoaște că, la ceva vreme după ce a început să devină cunoscut în social media, a avut un moment de mândrie când, într-o vacanță în Grecia, un domn a venit la părinții lui să-i întrebe dacă copilul lui poate să facă o poză cu el.

Când am auzit la DIGI reclamă cu emisiunea sa, m-am gândit că trebuie să-l cunoaștem mai bine pe Nicolas Manafu. Personal, am avut și curiozitatea de a vedea perspectiva unui tânăr crescut de doi părinți care performează în domeniile lor și pe care eu îi admir: Marta Ușurelu și Cristian Manafu.

Cum a fost să crești alături de părinți care sunt lideri în domeniul lor?

A fost interesant, pentru că am văzut de mic cum e în media și ce înseamnă să faci marketing. Mergeam cu ei la evenimente, ascultam discuțiile lor despre campanii și proiecte, chiar mergeam cu ei în călătoriile lor de serviciu. Am fost și eu în mijlocul acțiunii de mai multe ori.

Cred apoi că mulți de vârsta mea și-ar fi dorit să facă ceva care să fie văzut de cât mai mulți oameni. Eu am avut ocazia asta și părinții m-au susținut. Într-o zi, eram în Grecia și un domn a venit la părinții mei și i-a întrebat dacă poate copilul lui să facă o poză cu mine. Au fost mândri de mine.

Ai simțit vreodată presiune din acest punct de vedere?

Tata e mai pretențios, mama îmi spune mereu să lupt și să muncesc pentru ce îmi doresc. Poate astea sunt lecțiile lor pentru mine. Eu creez conținut online de la 9 ani și am făcut mereu asta din pasiune, nu pentru că m-au pus părinții să o fac. Ei doar mi-au spus să fiu responsabil și să înțeleg ce putere are media asupra oamenilor.

Spune-mi despre emisiunea Next Gen by Nicolas Manafu. Ce vrei să realizezi prin ea?

Cred că adulții vorbesc mult despre generația mea fără să vorbească cu noi. Nu ne întreabă și pe noi ce gândim. Asta mi-a plăcut la emisiune. Vreau să explic mai bine ce îi interesează pe tinerii de astăzi, ce își doresc ei, dar și ce îi așteaptă mai departe. Eu la anul termin liceul și cred că e important și pentru mine să văd ce oportunități am în față și să aflu și să descopăr lucruri noi.

De ce crezi că tinerii au nevoie de o „traducere" pentru a fi înțeleși?

Nu cred că avem nevoie de traducere, poate de înțelegere. Înțelegere că nu mai e ca pe vremea lor, că noi am crescut cu internetul, social media și am avut acces rapid la informații. Asta ne face să fim mai alerți și mai rapizi.

Ai început cariera la 9 ani și ai devenit deja un nume cunoscut în online. Cum a început totul?

A fost destul de simplu. Am descoperit YouTube-ul și am început să urmăresc mulți creatori de la noi și de afară. La un moment dat, le-am zis părinților că aș vrea să încerc și eu. La început era mai mult un joc. Filmam ce îmi plăcea mie. Dar în momentul când un clip a explodat pe YouTube, părinții mi-au explicat ce înseamnă asta. Să muncesc mai mult și să caut să fac lucruri interesante. A fost frumos că am făcut o echipă cu ei și ei m-au susținut. Acum, când mă uit la primele mele videoclipuri, mi se par amuzante, dar îmi dau seama și cât de multe am învățat de atunci.

Când ai câștigat primii bani din YouTube?

Nu am făcut asta pentru bani, dar am colaborat cu câteva firme. Cel mai mult mi-a plăcut când Samsung m-a ales să fiu imaginea lansării unui telefon mobil. Am vorbit pe o scenă în fața multor oameni. Îmi aduc aminte și astăzi de acea seară.

Spune-mi două puncte tari și două slabe ale generației tale.

Cred că învățăm mai repede și nu ne temem să încercăm ceva nou. Când apare o platformă sau o tehnologie nouă, ne adaptăm destul de repede. Dar și așteptăm să se întâmple lucrurile repede și nu prea avem răbdare. Și mai e și presiunea din social media. Mereu e ceva nou, mereu apar lucruri interesante și simțim că trebuie să fim și noi parte din ele.

Ce îi determină pe tineri să aleagă căi diferite față de cele tradiționale?

Cred că este vorba despre dorința noastră de a experimenta. Mulți tineri nu mai doresc o viață ca a părinților lor. Să stea la același job 10, 20 sau 30 de ani. Vor să descopere lucruri noi, să călătorească, să construiască ceva al lor.

Ai avut vreun invitat care să te fi impresionat în mod special?

Fiecare invitat aduce o poveste unică și de la fiecare învăț ceva. Dacă ar trebui să dau un exemplu, cred că interviul cu Fantomel a fost printre cele mai interesante, mai ales pentru impactul fenomenului „Dame un grrr". Dar, în fiecare emisiune, cineva reușește să mă surprindă cu ceva, iar asta e ceea ce îmi place cel mai mult.

Ce ai învățat de la părinții tăi care te ajută acum?

Să fiu corect cu ceilalți și sincer cu mine. Pare simplu, dar cred că e una dintre lecțiile cele mai importante pe care le poți învăța. Mai ales într-o lume în care e ușor să încerci să pari altceva decât ești.

Cum te vezi peste 10 ani din punct de vedere profesional? YouTube, presă scrisă, TV, evenimente?

Sincer, nu am un plan clar. Încă sunt la liceu și cred că mai am multe de explorat până atunci. Acum mă văd în continuare în zona de media. Dar aș vrea să am și afacerea mea. În media, mai ales în social media, lucrurile evoluează foarte repede și sunt multe oportunități. Ai libertatea de a crea, de a testa idei noi, de a interacționa direct cu publicul și de a construi ceva unic. Ce va fi peste 10 ani rămâne de văzut. Important e să fac ceva ce îmi place.

Când moda întâlnește educația

De ce cred că viitorul sustenabil începe în universități

Mădălina CORCIU
PR&CSR Manager HUMANA People to People

Există momente în care îți dai seama că schimbarea nu vine întotdeauna din marile conferințe despre sustenabilitate sau din strategiile pe termen lung ale industriei. Uneori vine dintr-un atelier mic, într-o sală de curs, unde câțiva studenți stau în jurul unei mese și privesc altfel o cămașă veche. Nu ca pe un obiect „demodat", ci ca pe începutul unei idei.

> Cred că în ultimii ani am început, în sfârșit, să înțelegem că moda sustenabilă nu trebuie să arate „cuminte" sau lipsită de personalitate. Nu înseamnă compromis. Nu înseamnă să renunți la stil.

Cred că acesta a fost unul dintre momentele în care am simțit cel mai clar că moda sustenabilă are viitor.

În ultimii ani, lucrând la HUMANA People to People România, am vorbit mult despre economie circulară, despre impactul industriei textile asupra mediului și despre consum responsabil. Dar adevărul este că cele mai frumoase conversații despre modă nu le-am avut în săli de meeting, ci alături de tinerii creativi, curioși și extrem de deschiși să regândească relația noastră cu hainele.

Poate și pentru că mă regăsesc puțin în energia lor. Îmi amintesc perfect cum, în copilărie, mama transforma haine vechi în ținute noi pentru mine. Lua o rochie pe care nu o mai purta și îmi spunea entuziasmată: „Stai să vezi ce facem din asta!" Pe atunci nu îi spuneam *upcycling* și nici modă circulară.

Erau pur și simplu creativitate, grijă și respect pentru lucruri.

Astăzi, exact această mentalitate încercăm să o readucem în discuție prin parteneriatele pe care HUMANA le dezvoltă împreună cu universitățile de profil din România.

În 2025 și 2026 am început două colaborări care îmi sunt foarte dragi: una cu **Universitatea Națională de Arte din București – Departamentul Modă-Design Vestimentar** și cealaltă cu **Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca – Departamentul Design Textil.**

Pentru mine, aceste parteneriate sunt mult mai mult decât niște acorduri semnate între instituții. Sunt un mod prin care încercăm să conectăm educația cu realitatea industriei și, în același timp, să le arătăm studenților că sustenabilitatea nu limitează creativitatea. Din contră. O provoacă.

Studenții implicați în aceste colaborări participă la activități practice: workshopuri, vizite de studiu și proiecte de design realizate din articole vestimentare reutilizate. Unele dintre ele vor merge chiar într-o zonă de *redesign* și *upcycling* pentru vitrinele și colecțiile HUMANA.

Și, sincer, cred că tocmai aici apare magia.

Pentru că generația aceasta de tineri designeri privește hainele complet diferit. Nu mai caută doar „ce e nou", ci și ce poate fi reinventat. Sunt preocupați de materiale, de povestea unui produs, de impactul asupra mediului și de ideea de identitate personală în modă.

Îmi place enorm să văd cum o geacă oversized, un tricou sau o pereche de jeans care, poate, pentru cineva și-au încheiat viața devin în mâinile lor piese contemporane, expresive și surprinzător de actuale.

Cred că în ultimii ani am început, în sfârșit, să înțelegem că moda sustenabilă nu trebuie să arate „cuminte" sau lipsită de personalitate. **Nu înseamnă compromis. Nu înseamnă să renunți la stil.**

Din contră.

Uneori, cele mai interesante ținute apar tocmai atunci când ai limite fizice, însă lipsă de limite în creativitate. Când trebuie să creezi pornind de la ceea ce există deja.

Iar studenții au această libertate extraordinară de a experimenta fără frică.

În cadrul parteneriatelor, ne dorim să le oferim nu doar acces la materiale textile și la experiența noastră practică, ci și spațiu pentru dialog, creativitate și curaj. Vorbim cu ei despre impactul real al industriei textile, despre consum excesiv, despre reutilizare, dar și despre cum poți construi un brand sau o carieră într-un mod mai responsabil.

Tinerii nu mai vor doar să creeze haine frumoase. Vor să creeze haine care au sens.

Și poate că exact asta îmi dă cea mai mare speranță.

Pentru că viitorul modei nu va mai fi despre cantitate. Va fi despre creativitate, emoție, identitate și responsabilitate.

Iar dacă universitățile, companiile și noile generații reușesc să lucreze împreună, cred că putem construi o industrie a modei mai umană. Mai conștientă. Și infinit mai frumoasă.

Până la urmă, hainele au fost mereu despre povești.

Poate că acum învățăm, în sfârșit, să le scriem mai responsabil.

20 HUMANA
DE ANI ÎN ROMÂNIA PEOPLE TO PEOPLE ROMANIA
SECOND HAND. FIRST CHOICE.
Mai mult stil. Mai puțină risipă.

ENVER & KYNSBURG

EKLECTIC LAB

ART. EDUCATION. CULTURAL STRATEGY

WE BRAND VALUE

EKLECTIC LAB

PRIMA AGENȚIE DE BRANDING DIN ROMÂNIA DEDICATĂ ARTIȘTILOR VIZUALI

FROM CREATIVE POTENTIAL TO CULTURAL IMPACT

AN INTERDISCIPLINARY INITIATIVE FOR ARTISTS, CREATORS AND CULTURAL INNOVATION

www.enverkynsburg.com

Când fotografii devin povești

Există o liniște aparte atunci când fotografii lasă aparatul din mână și acceptă să stea în fața lui. Poate pentru că, pentru câteva clipe, renunță la control. Nu mai caută lumina perfectă, nu mai compun cadre și nu mai ascund emoțiile în spatele unui obiectiv. Devin, pur și simplu, oameni. Într-o lume care îi învață să concureze, să se compare și să se privească unii pe alții ca pe niște rivali, ei au ales să facă exact opusul. Să se fotografieze între ei. Să se susțină. Să se bucure de reușitele celuilalt fără teama că lumina unuia ar putea să o umbrească pe a celuilalt.

Pentru că există suficientă lumină pentru fiecare dintre noi.

În mijlocul naturii, departe de zgomotul lumii, de cifre, algoritmi și orgolii, au descoperit din nou liniștea lucrurilor simple. Acolo unde copacii cresc unul lângă altul fără să se compare, unde lumina cade la fel peste fiecare frunză și unde nimic nu simte nevoia să strălucească mai puțin pentru ca altceva să strălucească mai mult.

În fața aceluiași obiectiv, nu au existat fotografi de modă, fotografi de eveniment sau de portrete. Nu au existat etichete, comparații sau competiție. Au existat doar oameni care iubesc imaginea și care au ales să se privească reciproc cu blândețe. Pentru o clipă, lumea a devenit exact așa cum era la început. Simplă. Sinceră. Aproape de esența ei.

Iar cei care obișnuiesc să spună povestile altora au devenit, la rândul lor, povești.

Diana Stanciu

Pentru Diana, fotografia a fost întotdeauna mai mult decât o profesie. A fost un mod de a înțelege oamenii și de a traduce emoțiile în imagini.

Fotograf fashion și de portret, fondatoare a Unique Models Agency și Bloom Fashion Festival, Diana și-a construit parcursul profesional urmând o convingere simplă: că o imagine puternică nu se măsoară în perfecțiune, ci în ceea ce reușește să transmită.

În ultimii 15 ani, lucrările sale au fost publicate în peste 100 de editoriale și au apărut pe mai mult de 20 de coperți internaționale, colaborând cu modele, designeri și artiști din România și din străinătate.

Însă dincolo de cifre, ceea ce definește cel mai bine munca sa este atenția pentru povestea din spatele fiecărui cadru.

Universul său vizual este construit din lumină naturală, emoție și autenticitate. Imaginile ei nu caută să impresioneze prin artificiu, ci să creeze conexiune. Să oprească pentru o clipă privitorul din goana cotidiană și să lase în urmă o emoție care continuă să existe dincolo de ceea ce se vede.

În paralel cu activitatea fotografică, Diana investește de peste un deceniu în dezvoltarea noilor generații de modele, convinsă că succesul nu se construiește prin competiție, ci prin susținere, educație și încredere. Poate tocmai de aceea fotografiile sale vorbesc atât de des despre vulnerabilitate, apartenență și frumusețea imperfecțiunii. Pentru că, înainte de a fi fotograf, Diana rămâne un observator atent al oamenilor și al poveștilor pe care aceștia le poartă cu ei.

Lenscapades este un proiect fotografic fondat de Iulia și Robert Suditu, în anul 2013, construit în jurul portretului, modei și imaginii editoriale. Este un spațiu creativ în care fotografia devine mai mult decât o simplă imagine: devine întâlnirea dintre lumină, expresie, emoție și poveste.

Cu experiențe diferite, dar cu aceeași pasiune pentru estetică și detaliu, Iulia și Robert își construiesc fiecare proiect împreună — conturează ideile, se consultă, caută direcția vizuală potrivită și o transformă în imagini.

Dincolo de aparatul foto, Lenscapades înseamnă concept, atmosferă, încredere și atenție pentru felul în care fiecare persoană poate fi văzută frumos, elegant și autentic.

Iulia este profesor de limba engleză și coordonator educativ la un prestigios colegiu, iar Robert este specializat în ingineria sistemelor de calcul, având o carieră solidă în software development.

Împreună, aduc în proiect un amestec firesc de rigoare, sensibilitate, cultură vizuală și intuiție artistică.

Lenscapades propune o fotografie rafinată, curată și expresivă — portrete care nu urmăresc doar frumusețea exterioară, ci acea stare subtilă care rămâne în minte mult timp după ce imaginea a fost privită.

Portretistica Lenscapades cuprinde și campanii de imagine sau reclame publicitare, dar și momente de bucurie personală, surprinse discret prin obiectivele lor. De asemenea, se implică în proiecte comunitare de impact, însă au și la activ numeroase pictoriale și coperte de reviste.

Povestirea vizuală este una dintre tipologiile imagistice pe care Iulia și Robert o realizează cu multă creativitate și implicare. Din paginile cărților, ei transpun în cadre statice personaje, decoruri și emoții: pălărierul nebun, caractere dickensiene, instanțe victoriene sau gotice, chiar și concepte futuriste, toate sunt parte din universul vizual creat de ei.

Prin Lenscapades, ei generează imagini elegante, memorabile și expresive — portrete care vorbesc despre frumusețe, prezență, feminitate, forță și fragilitate, fără exagerare și fără artificialitate.

Lenscapades

Iulia & Robert Suditu

Marius Petre

Pentru Marius Petre, fotografia înseamnă înainte de toate autenticitate. Nu caută momente perfecte, ci momente reale. Acele fragmente de viață care se desfășoară firesc, fără regie, fără artificii, dar care poartă în ele emoție, adevăr și prezență. Fotograf specializat în fotografie de eveniment și comercială, Marius activează în domeniu din anul 2008, construindu-și parcursul profesional sub numele *Marius Petre Photography.*

În aproape două decenii de activitate, a documentat sute de povești, întâlniri și experiențe, colaborând cu profesioniști din domenii diverse – de la jurnaliști, specialiști în comunicare și lideri de opinie, până la medici, artiști și personalități publice. Fiecare proiect i-a oferit ocazia de a descoperi oameni, perspective și moduri diferite de a privi lumea.

Dincolo de tehnică, ceea ce îl definește este atenția pentru detaliile care trec adesea neobservate.
O privire, un gest spontan, o emoție care durează doar o fracțiune de secundă. Pentru Marius, acestea sunt adevăratele repere ale unei fotografii reușite.
A ales fotografia de eveniment din dorința de a fi prezent acolo unde viața se întâmplă în forma ei cea mai sinceră. În mijlocul oamenilor, al emoțiilor și al momentelor care nu pot fi repetate. Îi place provocarea de a lucra în ritmul firesc al fiecărei situații și de a crea imagini care păstrează intactă atmosfera unei clipe. Fotografiile sale nu încearcă să transforme realitatea, ci să o înțeleagă și să o păstreze. Să surprindă nu doar ceea ce s-a întâmplat, ci și ceea ce s-a simțit. Pentru că, dincolo de lumină, compoziție și tehnică, Marius crede că cele mai valoroase imagini sunt cele care reușesc să rămână vii mult timp după ce momentul a trecut.
Poate tocmai de aceea munca sa este construită în jurul oamenilor. A emoțiilor autentice, a conexiunilor reale și a acelor clipe care, deși aparent obișnuite, devin cu timpul cele mai prețioase amintiri.
Pentru Marius Petre, fotografia nu este doar despre a documenta viața, ci despre a păstra urmele ei cele mai frumoase.

THE FREE TENORS

PRIMA TRUPĂ DE STAND-UP COMEDY MUZICAL DIN ROMÂNIA

MUZICĂ. UMOR. EMOȚIE.

TREI VOCI EXCEPȚIONALE.
UN SINGUR SPECTACOL MEMORABIL.

CEZAR OUATU | ANDREI DUȚU | MIHAI RAICEA

BOOKING EVENIMENTE

+40 720 005 768

Rineea Clean

HAINELE TALE MERITĂ O EXPERIENȚĂ DE LUX.

Preluare & Livrare la domiciliu

Protecție pentru țesături delicate

Servicii gândite pentru tine

Jonathan.
Gânduri despre timp

Dana VOLOSEVICI
Călător povestitor

Există ființe care nu mai au nevoie să demonstreze nimic. Ele există pur și simplu, cu o gravitate liniștită care face ridicolă orice grabă a noastră. Jonathan este una dintre ele.

Când căpitanul acelei ambarcațiuni l-a oferit drept cadou guvernatorului insulei Sfânta Elena, în 1882, lumea era cu totul alta. Nietzsche tocmai scria *Știința voioasă*. Edison patentase becul de numai doi ani. Imperiile europene își împărțeau Africa cu linia și rigla, trasând pe hărți granițe care nu țineau cont de nicio realitate umană. Iar Jonathan, deja adult, purtând decenii de existență tăcută, era așezat pe o corabie și dus, ca obiect exotic, pe o insulă pierdută în mijlocul Atlanticului. Napoleon însuși ajunsese pe insulă câteva decenii mai devreme, smuls dintr-un destin strălucit și aruncat departe, într-o închisoare exotică, între ape.

Noi patru am ajuns la Sfânta Elena cu velierul, din Namibia. Traversarea Atlanticului de Sud nu e o metaforă, e un exercițiu concret de relativitate. Mersul cu vele este lent prin natura lucrurilor, ceea ce pare aproape revoluționar în epoca vitezei. Nu poți grăbi vântul. Bine, câteodată se grăbește el, se înfierbântă, aruncă cu rafale și pereți de apă, dar barca tot încet merge. Nu poți scurta marea. Cel mai adesea, drumul drept se dovedește a dura cel mai mult, fiindcă nerăbdarea pierde în fața curenților, a derivei ori a schimbărilor de vânt.

Pe velier înveți măsura, îți accepți limitele, te lași să faci parte din ritmul orelor. Apoi, ceva din tine începe, treptat, să respire altfel. Să gândească altfel. Orizontul e mereu la fel de departe și mereu la fel de prezent, iar asta îți reamintește că sunt momente în care doar ești. Ești ceea ce rămâne după ce ai lăsat la mal diplome, titluri, sclipici.

Ne-am oprit în Sfânta Elena doar câteva zile. Am umblat prin locurile unde Napoleon și-a trăit ultimii ani. Casa lui Longwood, cu ferestrele sale banale și cu umezeala care i-a măcinat sănătatea, nu e impresionantă. Dar oriunde te-ai opri pe insulă, oricare ar fi subiectul abordat, se ajunge repede la Napoleon, ca și cum Franța ar domni peste această insulă britanică.

Și apoi este Jonathan.

L-am văzut în curtea reședinței guvernatorului, mișcându-se cu acea deliberată indiferență față de entuziasmul nostru. Nu părea bătrân în sensul în care înțelegem noi bătrânețea. Nu era deloc șubred, topit ori retras. Părea, mai degrabă, *sedimentat*. Ca și cum timpul nu trecuse *prin* el, ci se depusese *în* el, strat după strat, fără să-l tulbure. A trăit două războaie mondiale fără să știe. A trăit radio, televiziune, internet, rețele sociale, inteligență artificială, toate zvâcnirile civilizației noastre accelerate, fără să clipească. Și-a văzut de iarba lui, de soarele lui, de ritmul lui de câțiva pași pe oră.

Turiștii îl fotografiază. Firește. Și în fotografii el arată ca orice altă broască-țestoasă. Fotografia nu poate captura ceea ce Jonathan este cu adevărat, pentru că nu este formă, ci durată. Sau acumulare. E dovada că existența autentică nu produce conținut, produce prezență. Și prezența nu se poate comprima într-un dreptunghi luminos de câțiva centimetri.

Unele adevăruri trebuie trăite pe îndelete. Îmi pare bine că l-am cunoscut pe Jonathan ajungând pe insulă cu velierul, de departe, prin oboseală și sare și nopți de cart. Am înțeles mai ușor că Jonathan nu e o atracție turistică. E o întrebare. Despre ce înseamnă să accepți. Să rămâi. Să nu îți fie frică de monotonie. Să nu ai nevoie de validare. Să existe o continuitate în tine mai veche decât orice narațiune pe care ți-o construiești despre tine însuți.

Jonathan a sărbătorit cea de-a 193-a aniversare pe 4 decembrie 2025. Dar cine să-i mai țină șirul anilor și de ce?!

paginadepsihologie.ro

Prima carte imago pentru copii

GÁSPÁR GYÖRGY

psiholog dr.
RALUCA ANTON

Nu existăm fără relații.

Durerea vine din relații.
Transformarea o găsim tot acolo.

paginadepsihologie.ro

GÁSPÁR

GINA PĂIȘ

în dialog cu

GYÖRGY

Virginia Elena Păiș
Psiholog, terapeut relațional Imago în supervizare

Sunt întâlniri de care am parte în ultimii ani, care încep cu o poveste legată de viața mea și care se transformă ușor într-o oglindă în care ajung să mă văd mai clar decât mi-am imaginat vreodată. Întâlnirea mea cu Gáspár György face parte din această categorie, pentru că, înainte să fie un dialog, a fost un drum lung în care am observat, am ascultat și am avut în minte multe întrebări „întrebătoare". Este, practic, o întâlnire care m-a adus exact aici și acum.

Cu doisprezece ani în urmă, purtam uniforma de ofițer de poliție și trăiam într-o lume în care structura, controlul și logica păreau suficiente pentru a-i înțelege pe oameni. Și totuși, undeva în mine, exista o neliniște cuminte și al naibii de persistentă, care mă împingea să caut mai mult, să explorez zone și mai subtile ale existenței. Urmam de mult timp tot felul de terapii alternative, de cursuri de spiritualitate, încercând să pun cap la cap răspunsuri despre noi perspective ale omului, despre suflet, emoții și durere, despre vindecare, fără să-mi treacă prin minte că voi ajunge vreodată să aleg un drum atât de diferit precum psihologia.

Îmi amintesc de la acea vreme o conversație aparent banală, în care o prietenă îmi spunea, cu un amestec de admirație și de resemnare, că și-ar dori să ajungă la Gáspár, dar ea știa că este imposibil, pentru că agenda lui era închisă. Iar eu ascultam fără să înțeleg cu adevărat cine era persoana cu acel nume, fără să știu ce face un psiholog sau un psihoterapeut, fără să intuiesc că, la doar un an distanță, ceva avea să se schimbe profund în mintea mea. A fost atunci un moment decisiv pentru mine, un mic declic în care a apărut un gând neașteptat: vreau să știu, să înțeleg cum și de ce relațiile devin spații de siguranță sau, dimpotrivă, locuri în care ne pierdem, pentru că, dincolo de căutările mele personale, viața mea venea cu propriile provocări, iar răspunsurile nu mai puteau rămâne doar în zona intuiției.

Astăzi știu cine este Gáspár, îi cunosc munca, îi înțeleg viziunea și port cu mine, cu o formă profundă de recunoștință și de mândrie, apartenența la echipa Imago România, acolo unde relațiile și conflictul sunt privite cu știință aplicată, ca spații de creștere, care cer responsabilitate și curaj.

Pentru mine, Gáspár György nu este neapărat psihologul care a adus în România ceea ce astăzi numim #RevoluțiaRelațională, nici psihoterapeutul cu ani de experiență în lucrul cu cuplurile sau doar „custodele de povești de viață", așa cum îi place să se descrie. Dincolo de toate aceste roluri, există omul Gáspár, care spune, cu fiecare intervenție și blândețe, că relațiile sunt departe de a fi simple întâmplări, că ele sunt constructe vii, iar noi devenim în timp exact suma legăturilor pe care alegem să le cultivăm.

> Responsabilitatea emoțională înseamnă să recunosc că emoțiile mele sunt reale, importante și demne de ascultat, dar nu sunt automat vina partenerului meu. Concret, aceasta presupune să pot spune: „M-am simțit ignorat", în loc de „Tu mereu mă ignori"; „Simt tristețe/furie/supărare și am nevoie de puțin timp ca să mă adun", în loc de a trânti ușa, a ridica tonul sau a pedepsi prin tăcere.

Acesta este un interviu generos din partea sa, este o întâlnire bogată în sens, cu un psihoterapeut renumit, care a avut intervenții în conferințe alături de renumiții Esther Perel sau Harville Hendrix, este vorba despre Gáspár György, unul dintre promotorii terapiei relaționale și modelului Imago în România, adus în urmă cu zece ani.

Cum explici, ca terapeut relațional imago, pe înțelesul tuturor, ideea că ne alegem partenerii pe baza unei „imagini" formate în copilărie?

În terapia imago pornim de la ideea că niciun om nu ajunge într-o relație de cuplu doar cu prezentul său. Fiecare dintre noi vine în iubire însoțit de istoria sa emoțională, de urmele lăsate de relațiile timpurii și de felul în care a învățat, încă din copilărie, ce înseamnă apropierea, siguranța, respingerea, dorul sau nevoia de a fi văzut. Acea „imagine" despre care vorbim nu este una conștientă, ca o listă de criterii. Este mai degrabă o hartă interioară, un amestec de trăsături, reacții, tonalități afective și dinamici familiare, construită în jurul persoanelor care ne-au crescut. Iar când ne îndrăgostim, de multe ori nu alegem doar pe cineva care ne atrage, ci pe cineva care ne este, într-un mod profund, cunoscut sufletului și, mai ales, sistemului nervos. Paradoxul este că alegem adesea un partener care seamănă, în anumite privințe importante, cu sistemul relațional din care venim: poate nu la nivel de aparență, ci la nivel de impact emoțional. Nu pentru a repeta suferința, ci pentru că psihicul nostru poartă o speranță tăcută: „Poate că, de data aceasta, povestea se va încheia altfel". Din această perspectivă, partenerul nu este doar persoana pe care o iubim, ci și persoana alături de care putem transforma ceva neterminat din noi.

Ce schimbare majoră observi în dinamica unui cuplu atunci când începe să practice dialogul imago în mod consecvent?

Cea mai mare schimbare este că partenerii încetează, treptat, să se mai trateze unul pe celălalt ca pe un adversar și încep să se întâlnească precum doi oameni conștienți, care intenționează să se înțeleagă. În multe cupluri, conversațiile dificile alunecă rapid în reacții automate:

întreruperi, apărare, contraatac, retragere, presupuneri. Dialogul imago aduce structură exact acolo unde, înainte, era haos emoțional sau rigiditate cognitivă. Dialogul încetinește ritmul, creează spațiu și mută accentul de la „cine are dreptate?" la „ce se întâmplă în spațiul dintre noi?" Când este practicat consecvent, dialogul schimbă nu doar felul în care partenerii vorbesc, ci și felul în care se simt unul în prezența celuilalt. Apare mai puțină frică și mai multă disponibilitate. Mai puțină defensivitate și mai multă curiozitate. În loc să reacționeze în baza adăpărilor din copilărie, partenerii încep să se asculte cu intenția de a înțelege. Iar acesta este, de fapt, începutul maturizării relaționale.

Mulți oameni caută „compatibilitate". Din perspectiva ta, ce contează mai mult și, mai ales, de ce: compatibilitatea sau capacitatea de a construi relația pe termen lung?

Compatibilitatea ajută, dar nu este suficientă. Capacitatea de a construi și cultiva relația este, aproape întotdeauna, mai importantă. Compatibilitatea poate face începutul mai ușor: valori apropiate, ritmuri asemănătoare, interese comune, stiluri de viață compatibile. Toate acestea pot susține atracția și pot crea impresia de fluiditate. Dar viața în doi nu este alcătuită doar din momentele în care ne asemănăm, ci mai ales din felul în care traversăm diferențele, frustrările, dezamăgirile, oboseala, crizele și transformările inevitabile ale vieții.

O relație pe termen lung nu este opera unei chimii perfecte, ci rodul unei maturități relaționale, care adesea se bazează mai ales pe incompatibilitate. Cu alte cuvinte, întrebarea esențială nu este „ni se potrivește totul?", ci „știm să rămânem în relație și atunci când nu ne este ușor?" După cum am exemplificat și în ultima mea carte, *Când conflictul are sens*, cuplurile care rezistă nu sunt cele fără tensiuni, ci acelea care învață să repare, să asculte, să se influențeze reciproc și să construiască siguranță chiar și în mijlocul diferențelor. Pentru că, așa cum deseori punctăm și la workshopurile destinate cuplurilor, cum este *Primește iubirea pe care o dorești*, competența relațională este mai mult despre ce faci și mai puțin despre ceea ce știi sau îți imaginezi. Prin urmare, după îndrăgostirea romantică, odată ajunși în lupta de putere, ne dăm seama că suntem mai degrabă incompatibili, și asta pentru că extremele se atrag. În incompatibilitate se ascunde mai mult potențial de creștere decât în compatibilitate, contrar credințelor laice din societate.

Din perspectiva terapiei imago, cum este abordată și tratată infidelitatea în cuplu și care sunt etapele esențiale în procesul de reconstrucție a încrederii?

În terapia imago, infidelitatea nu este tratată nici superficial, nici moralizator. Ea este privită ca o ruptură profundă a spațiului relațional, o rană care afectează conectarea, siguranța și încrederea. În același timp, abordarea nu se reduce la întrebarea „cine este vinovat?", ci caută să înțeleagă ce anume s-a fracturat în sistemul relațional, fără a diminua responsabilitatea persoanei care a trădat. Primul pas este stabilizarea. Partenerul rănit are nevoie de adevăr, de claritate, de validare și de un spațiu în care impactul trădării să fie recunoscut pe deplin. Fără minimalizare, fără grăbirea iertării, fără presiunea de a „merge mai departe" înainte ca durerea să fie cu adevărat văzută. Al doilea pas este asumarea responsabilității. Persoana care a fost infidelă are nevoie să renunțe la defensivitate și să poată rămâne prezentă în fața durerii pe care a provocat-o. Nu este suficient să spună „îmi pare rău"; este nevoie să înțeleagă și să poată conține impactul relațional al comportamentului său. Deoarece infidelitatea vine cu un cost relațional uriaș. Abia apoi poate începe explorarea sensului relațional al crizei: ce deconectări existau deja, ce nevoi nu mai erau exprimate, ce tipare relaționale au creat distanță, ce mecanisme de evitare au fost activate. Asta nu justifică infidelitatea, dar ajută cuplul să înțeleagă terenul pe care ea a devenit posibilă. Reconstrucția încrederii presupune consecvență, transparență, dialog repetat, răbdare și multe experiențe corective. Încrederea nu se repară prin promisiuni, ci prin repetarea unor gesturi credibile, predictibile și reparatoare. Uneori, relația supraviețuiește și se maturizează. Alteori, nu. Dar, în ambele situații, adevărul, responsabilitatea, procesarea durerii și crearea unei imagini asupra viitorului rămân esențiale.

Ce înseamnă, concret și aplicat, responsabilitate emoțională într-o relație matură?

Responsabilitatea emoțională înseamnă să recunosc că emoțiile mele sunt reale, importante și demne de ascultat, dar nu sunt automat vina partenerului meu. Concret, aceasta presupune să pot spune: „M-am simțit ignorat", în loc de „Tu mereu mă ignori"; „Simt tristețe/furie/supărare și am nevoie de puțin timp ca să mă adun", în loc de a trânti ușa, a ridica tonul sau a pedepsi prin tăcere. Înseamnă să-mi asum propria lume interioară, să învăț limbajul nevoilor mele și să nu transform durerea în atac la adresa celuilalt și la siguranța spațiului dintre noi. Responsabilitatea emoțională nu înseamnă autosuficiență rece și nici ideea că trebuie să mă descurc singur cu tot ce simt. Într-o relație matură, eu sunt responsabil pentru felul în care îmi exprim trăirile, iar partenerul meu poate deveni un sprijin în procesul meu de co-reglare. Dar sprijinul nu poate apărea într-un climat de acuzație și de amenințare. El apare atunci când vulnerabilitatea este exprimată cu claritate și respect. Exact așa cum reiese și din mesajele de cultivare a competenței relaționale pe care le-am inclus în setul de carduri *Replici cu sens: puterea transformatoare a conflictelor în cuplu*.

Ce nevoie relațională fundamentală se află, de obicei, în spatele reproșurilor și criticilor dintre parteneri?

De cele mai multe ori, în spatele criticii se află o nevoie cronică de conectare. Critica este adesea forma stângace, defensivă sau disperată prin care un om spune: „Mi-e dor de tine", „Am nevoie să contez pentru tine", „Vreau să mă simt important(ă) în lumea ta", „Mi-aș dori să mă vezi, să mă auzi, să mă dorești". Problema este că această nevoie, atunci când iese la suprafață prin reproș, ajunge greu la inima celuilalt, pentru că este ambalată în acuză. În cabinet observ adesea că, sub propoziții precum „Nu-ți pasă niciodată", „N-ai timp pentru mine", „Fac totul singur" sau „Tu nu mă înțelegi", stau nevoi extrem de omenești: nevoia de

siguranță, de importanță, de apropiere, de reciprocitate, de tandrețe. Când partenerii învață să traducă reproșul în nevoie și replici cu sens, conflictul începe să se transforme și relația să înflorească.

Ce diferențiază, din punct de vedere clinic, un cuplu care reușește să crească prin conflict de un alt cuplu care rămâne blocat în tipare repetitive?

Diferența esențială nu este dată de intensitatea conflictului, ci de capacitatea de a reflecta asupra lui și de a-l transforma într-o experiență de conectare. Cuplurile care cresc prin conflict reușesc, mai devreme sau mai târziu, să facă un pas înapoi din reacție sau mrejele adaptărilor din copilărie și să se întrebe cu ceva curiozitate empatică: „Ce se întâmplă de fapt între noi?", „Ce rană/durere s-a activat?", „Ce încearcă fiecare dintre noi să protejeze?" Ele pot tolera mai bine disconfortul, au mai multă flexibilitate psihologică și sunt dispuse să renunțe la nevoia compulsivă de a avea dreptate sau de a crede că există un singur adevăr. Cuplurile care rămân blocate în conflictul distructiv tind să repete aceeași scenă sub forme diferite. Fiecare partener își apără poziția, dar nimeni nu mai ascultă durerea din spatele poziției și a replicii dureroase. Conflictul devine circular, previzibil și epuizant. În loc să fie un mod de înțelegere (cum poate fi o conversație dificilă), devine o dovadă repetată că „nu suntem în siguranță unul cu celălalt". Clinic vorbind, creșterea apare acolo unde există capacitate de autoreglare emoțională, disponibilitate pentru empatie și angajament față de proces, nu doar față de rezultat. Pentru că, așa cum spun creatorii terapiei imago, Harville Hendrix și Helen LaKelly Hunt, în cartea lor de mare succes (*Împreună la bine și la greu*): „Conflictul este un progres pe cale să se întâmple".

Care este cea mai subtilă formă de distanțare emoțională pe care o observi frecvent în relații?

Una dintre cele mai subtile forme de distanțare emoțională este funcționalitatea sau legătura fără intimitate. Sunt cupluri care par că sunt bine: își organizează casa și partea administrativă, își cresc copiii, plătesc facturi, discută logistic, își împart sarcini, poate chiar pleacă în vacanțe. Din exterior, totul pare în ordine. Dar, în profunzime, între ei nu mai curge vitalitatea sau conectarea emoțională. Nu se mai întreabă cu adevărat cum le este. Nu se mai ating cu tandrețe. Nu se mai privesc cu dorință și curiozitate. Nu mai există spațiu pentru vulnerabilitate, doar pentru administrarea vieții și o robotizare afectivă. Această formă de distanțare este periculoasă tocmai pentru că nu face zgomot. Nu vine neapărat cu certuri mari, ci cu o liniște rece, cu o obișnuință care înlocuiește întâlnirea reală. Este genul de relație în care partenerii nu se rănesc mereu activ, dar nici nu se mai hrănesc emoțional.

În experiența ta, care este adevărul despre iubire pe care oamenii îl descoperă sau îl acceptă cel mai greu în terapie?

Poate cel mai greu de acceptat adevăr este că iubirea matură nu înseamnă să primești automat ceea ce îți lipsește, ci să înveți, împreună cu celălalt, cum se construiește ceea ce este atât de dorit. Mulți oameni intră în relație cu speranța, adesea inconștientă, că iubirea îi va scuti de durere, de singurătate, de frică, de nesiguranță. Dar relația profundă nu ocolește rănile noastre din copilărie, ci le atinge. Nu pentru a ne distruge, ci pentru a le aduce la lumină. De aceea, iubirea reală nu este doar alinare, ci și confruntare cu propriile vulnerabilități și neputințe. După cum reiese și dintr-o altă remarcabilă carte din domeniul imago, *Păstrează iubirea pe care o găsești*, greu de acceptat este și faptul că iubirea nu se menține doar prin sentiment sau declarații, ci mai ales prin practică. Prin alegere. Prin disciplină și competență relațională. Prin disponibilitatea de a-l întâlni pe celălalt nu doar când este ușor, ci și când este diferit, defensiv, speriat sau rănit. Și partea bună este că iubirea, ca orice altă emoție, este regenerabilă.

Cum putem transforma reacțiile impulsive în răspunsuri conștiente, mai ales atunci când sistemul nervos al unuia dintre parteneri este activat?

Primul pas este să renunțăm la iluzia că putem comunica profund în timp ce suntem complet activați. Un sistem nervos aflat în stare de alertă nu caută conectare, ci protecție. De aceea, reglarea afectivă merită să vină înaintea clarificării. În practică, asta înseamnă să învățăm să observăm semnele activării sau ale nesiguranței: ton ridicat, impuls de a întrerupe, accelerare interioară, nevoia de a fugi, de a închide, de a ataca etc. În acel moment, intervenția matură nu este să continui disputa, ci să încetinești (poate exact opusul a ceea ce am tinde să facem în mod obișnuit). O pauză conștientă, câteva minute de respirație, contact cu corpul, numirea stării interioare și apoi oglindirea și validarea din partea celuilalt... toate acestea pot preveni escaladarea și facilita reconectarea. Apoi, când activarea scade, putem reveni cu un limbaj relațional: „Ce ai spus a atins ceva sensibil în mine", „M-am simțit copleșit și am intrat în apărare", „Aș vrea să reiau conversația într-un fel în care să putem rămâne conectați". Răspunsul conștient nu înseamnă absența reacției, ci capacitatea de a crea un spațiu între stimul și comportament.

Cum influențează stilurile de atașament modul în care partenerii reacționează în momentele de tensiune și conflict?

Stilurile de atașament sau tiparele de conectare, cum le numim în limbaj imago, influențează profund felul în care interpretăm stresul relațional sau conflictul și ce facem cu el. O persoană cu un atașament anxios (care în lentila imago este percepută ca fiind o persoană maximizatoare și care se agață verbal și nonverbal de jumătatea sa de cuplu) poate trăi tensiunea/cearta ca pe un pericol de abandon și poate deveni intensă, insistentă, hiperactivă relațional, tocmai pentru că vrea să restabilească legătura cât mai repede. O persoană cu un atașament evitant (sau o persoană minimizatoare, care se eschivează din conflict) poate resimți aceeași tensiune ca pe o invadare sau ca pe o pierdere a autonomiei și se poate retrage, răci sau închide. Iar când aceste două tipare de adaptare relațională se întâlnesc, unul „urmărește" mai mult, iar celălalt se îndepărtează și mai tare. Din perspectiva imago, nu judecăm aceste adaptări ca defecte de caracter, ci le înțelegem ca strategii de supraviețuire relațională învățate în copilăria mică. Și, tocmai de aceea, relația poate deveni un spațiu de conștientizare și de transformare: nu prin perfecțiune, ci prin experiențe repetate de siguranță, coerență și empatie.

Cum se construiește siguranța relațională între doi parteneri care vin din istorii diferite de atașament?

Experiența personală, cu partenera mea Andreea, și poveștile de viață pe care le-am cunoscut în cabinetul de terapie... îmi confirmă că siguranța relațională nu apare spontan; ea se construiește prin bunăvoință, dialog repetat și micro-experiențe de întâlnire reușită. Când doi oameni vin din case/familii diferite, primul pas nu este să se schimbe unul pe celălalt, ci să învețe să-și înțeleagă reciproc mecanismele de supraviețuire (acele adaptări la care am făcut referire și mai sus). Unul poate avea nevoie de apropiere verbală frecventă pentru a se simți în siguranță, celălalt poate avea nevoie de spațiu și de ritm mai lent pentru a nu se simți copleșit. Siguranța începe atunci când diferențele nu mai sunt interpretate automat ca respingere sau control, ci ca expresii ale unor istorii diferite. În cele din urmă, și neuroștiința ne confirmă că „variația este norma". Siguranța se construiește, în esență, prin predictibilitate, prin capacitatea de a repara după rupturi, prin ton blând, prin răspunsuri empatice, prin respectarea limitelor și prin disponibilitatea de a reveni unul spre celălalt după deconectare. Nu marile declarații produc siguranță, ci gesturile mici, repetate, credibile.

Când un conflict repetitiv devine un semnal că relația are nevoie de sprijin terapeutic?

Atunci când conflictul nu mai aduce clarificare, ci doar uzură. Dacă aceeași temă reapare la nesfârșit, cu aceleași lupte de putere, aceleași replici, aceleași dureri și aceeași lipsă de conectare, este foarte posibil ca acel conflict să nu mai fie doar despre subiectul aparent, ci despre un tipar relațional mai profund. Când partenerii nu mai reușesc să vorbească fără escaladare, retragere, îngheț sau deconectare severă, sprijinul terapeutic devine nu un semn de eșec, ci un act de grijă față de relație și față de viitor. Terapia este utilă mai ales atunci când iubirea există, dar limbajul prin care ea ar putea fi transmisă s-a pierdut. Sau când durerea este atât de mare, încât cei doi nu mai pot rămâne singuri în conversațiile importante fără să se rănească reciproc.

Ce practică simplă, inspirată din terapia imago, recomanzi cuplurilor pentru a cultiva apropierea zilnică?

Una dintre cele mai simple și valoroase practici este dialogul scurt de apreciere. În fiecare zi, chiar și pentru câteva minute, fiecare partener poate spune: „Un lucru pe care l-am apreciat astăzi la tine este..." Iar celălalt are doar rolul de a oglindi, nu de a minimaliza, nu de a glumi, nu de a schimba subiectul. Această practică aparent mică hrănește ceva esențial: sentimentul de a fi văzut, auzit și apreciat. În multe relații, nu lipsa iubirii este problema, ci lipsa exprimării ei într-o formă care să poată fi primită. Aprecierea zilnică devine un fel de igienă relațională. Un mod accesibil prin care inima își amintește că între „noi" încă există și curge viață.

> În terapia imago pornim de la ideea că niciun om nu ajunge într-o relație de cuplu doar cu prezentul său. Fiecare dintre noi vine în iubire însoțit de istoria sa emoțională, de urmele lăsate de relațiile timpurii și de felul în care a învățat, încă din copilărie, ce înseamnă apropierea, siguranța, respingerea, dorul sau nevoia de a fi văzut.

Dacă ar fi să definești iubirea matură într-o singură idee esențială, care ar fi aceea?

Iubirea matură este alegerea conștientă de a transforma relația într-un spațiu în care doi oameni se pot transforma fără să se „folosească" unul de celălalt, ci întâlnindu-se cu tot mai mult adevăr interpersonal, grijă și responsabilitate.

Când închid reportofonul, îmi dau seama că interviul acesta nu se termină, poate doar își schimbă forma, pentru că, undeva între întrebările mele și răspunsurile lui Gáspár György, s-a strecurat și o parte din drumul meu, cu multe alegeri dificile și totuși, pentru mine, azi atât de firești.

Mă surprind zâmbind. Și mă gândesc că femeia care eram cândva, cea care încerca să descifreze psihologia oamenilor din jurul său, din spațiul unor căutări de sine, stă astăzi într-o sală de curs, alături de membrii echipei Imago România, urmând cursuri avansate de terapie de cuplu, și este atât de aproape chiar de oamenii despre care, cândva, auzise că sunt oameni cu lungi liste de așteptare. Și, deloc surprinzător, parcă există o ironie caldă în felul în care viața așază lucrurile atunci când îți dai voie să „te" urmezi.

Observ, întreb, uneori mă regăsesc în poveștile celorlalți mai mult decât mi-aș fi imaginat, alteori îmi vine să ridic mâna ca la școală și să spun „stați puțin, asta mă doare și pe mine", iar în tot acest proces descopăr că, dincolo de tehnici și de teorie, există forme de umanitate și noblețe care nu pot fi predate, dar sigur merită trăite.

Și dacă ar fi să spun lucrurilor pe nume, cu un strop de autoironie pe care mi-l permit din ce în ce mai des, aș recunoaște că am ajuns, fără să-mi dau seama exact când, din postura în care ascultam povești despre agenda „imposibilă" a lui Gáspár György, în situația în care îmi notez eu în agendă, conștiincioasă, în orele de training, și îmi spun cu un zâmbet complice că unele întâlniri din viață chiar merită să se lase așteptate. Și mai ales când, în loc de un simplu loc într-o agendă, primești un loc într-o mare poveste și familie, care te dezvoltă emoțional și uman.

Mulțumesc azi cu inima, Gáspár! Pentru adevărurile spuse cu blândețe și pentru felul în care atingi oamenii!

Există idei care nu apar într-o sală de ședințe, pe un whiteboard frumos, cu markere colorate și cafea bună, chiar dacă e de specialitate.

Apar când te lovești cu capul de o problemă atât de simplă, încât devine absurd că nu există deja o soluție normală pentru ea.

Marius ZINVELIU
antreprenor

8ore.ro

Când munca există, dar oamenii nu se mai întâlnesc cu ea

La mine, 8ore.ro a început într-un moment cât se poate de banal: aveam nevoie de o femeie de serviciu pentru Magic5.
Atât.

Nu căutam un CEO. Nu căutam un specialist în AI. Nu căutam un om care să conducă o corporație pe trei continente. Căutam un om serios, care să vrea să muncească și pe care să îl pot găsi fără să transform tot procesul într-o aventură birocratică, așa cum se întâmplă de obicei când ai de angajat pe cineva.

Și atunci mi-am dat seama de ceva foarte simplu: femeia aceea, omul acela, candidatul acela nu prea avea unde să spună: „Eu caut de muncă".

Sigur, există grupuri de Facebook. Există site-uri generaliste. Există platforme mari. Există OLX, publi24 și alte locuri în care, teoretic, poți găsi *orice*, de la mobilă la oameni (da, pentru aceste platforme oamenii sunt obiecte, unități de măsură, cifre). Dar aici apare problema.

Cineva ca mine nu caută o femeie de serviciu pe grupuri dubioase de Facebook. Nu stă să scrolleze printre anunțuri amestecate. Nu vrea să ghicească dacă omul e serios sau dacă anunțul mai e valabil. Iar de cealaltă parte, omul care caută de muncă nu are mereu răbdare, acces, bani sau competențe digitale pentru platforme complicate.

Și atunci întrebarea a venit firesc.

Dacă munca există, dacă oamenii care vor să muncească există, dacă firmele care caută oameni există, de ce nu se mai întâlnesc între ele?

Așa a apărut 8ore.ro.

Nu din dorința de a mai face „încă o platformă de joburi". Sincer, România nu mai avea nevoie de încă un site care să arate frumos și să le complice viața oamenilor. Avea nevoie de o punte. De un loc simplu. De o platformă în care să intri, să cauți, să aplici, să publici, fără să simți că ai dat admitere la NASA.

Am plecat de la o observație care, în continuare, mi se pare esențială: piața muncii este construită aproape complet într-o singură direcție.

Angajatorul publică. Candidatul aplică. Angajatorul așteaptă. Candidatul speră.

Cam așa funcționează jocul.

Doar că realitatea nu mai este atât de simplă. Sunt oameni buni care nu știu unde să se arate. Sunt firme mici care nu își permit sute de euro pentru un anunț. Sunt antreprenori care au nevoie repede de un om bun, nu de un abonament complicat. Sunt candidați care nu vor să își facă un cont, să completeze zece câmpuri, să încarce trei documente și apoi să primească liniște.

La 8ore.ro am încercat să inversăm puțin direcția.

Nu doar angajatorul caută. Și candidatul poate spune că există. Angajarea nu ar trebui să fie o stradă cu sens unic.

La noi, oamenii pot aplica fără cont. Candidații pot publica gratuit un anunț, chiar și anonim, prin care spun că își caută de muncă. Angajatorii pot intra și pot căuta direct candidați. Anunțurile nu expiră după ce trece o perioadă stabilită artificial. Platforma este verificată uman și construită să fie folosită de oameni reali, nu doar de departamente cu proceduri frumos așezate în Excel.

Și, poate cel mai important, nu am construit 8ore.ro ca HR-iști.

Am construit-o ca programatori, antreprenori și oameni care s-au lovit direct de problemă.

Pe

8ore.RO

Nu există algoritmi care **decid** cine merită un job.

Eu sunt Marius de la Magic5, dar sunt și Marius de la 8ore. Iar faptul că platforma nu a pornit dintr-un birou de HR, ci dintr-o nevoie concretă de business cred că este unul dintre marile ei avantaje. Am privit recrutarea din exterior, fără să fim prizonierii obiceiurilor din industrie.

Astăzi, în jurul 8ore.ro sunt și cinci profesioniști din HR care coordonează, validează și ne ajută să facem lucrurile corect. Asta cred că este combinația sănătoasă: tehnologie, business și experiență reală în recrutare.

Rezultatele au început să confirme că problema nu era doar în capul meu.

8ore.ro are deja peste 10 000 de vizitatori lunar. În medie, oamenii aplică de 50–60 de ori pe zi la diverse joburi. Aproape tot timpul sunt publicate între 400 și 500 de anunțuri de angajare și în jur de 300 de anunțuri de candidați. Creștem constant cu 25–30% pe lună.

Și, poate cel mai interesant, pe 8ore.ro nu găsești doar un anumit tip de firmă.

Cu noi angajează și agenții mari de recrutare, dar și firma care se ocupă de vulcanizarea din colțul străzii. Iar pentru mine asta spune foarte mult. Pentru că România reală nu este făcută doar din multinaționale, nici doar din corporații, nici doar din startup-uri care vorbesc engleză la cafea. România reală este făcută și din service-uri, fabrici, brutării, firme de pază, companii de producție, clinici, restaurante, birouri, depozite și mici antreprenori care au nevoie de oameni.

Am avut un caz cu o firmă mare care publicase un anunț pe o platformă consacrată. Au primit 40 de CV-uri. Niciunul nu s-a potrivit. Au publicat și la noi. Au primit cinci candidați. Toți cinci potriviți. Doi au fost angajați.

Într-un alt caz, o firmă care angajează masiv operatori de producție primea, prin alte canale, doi-trei candidați slabi pe săptămână. După ce a publicat pe 8ore.ro, a primit 60 de CV-uri și a angajat 15 persoane în mai puțin de două săptămâni.

Cel mai bun rezultat de până acum? 60 de aplicanți la un singur job în 24 de ore. Organic. Fără reclame.

Asta nu se întâmplă pentru că am inventat noi apa caldă. Se întâmplă pentru că am eliminat câteva piedici care nu aveau ce căuta între un om care caută de muncă și o firmă care caută oameni.

Uneori, progresul nu înseamnă să adaugi încă o funcție. Înseamnă să scoți trei pași inutili.

Să nu-l mai obligi pe om să își facă un cont doar ca să aplice.

Să nu-i mai pui pe candidați să treacă printr-un labirint digital.

Să nu mai tratezi firmele mici ca și cum ar avea bugete de corporație.

Să nu mai presupui că numai angajatorul are voie să caute.

> Vorbim despre timp. Despre bani. Despre firme care pierd contracte pentru că nu găsesc oameni. Despre candidați buni care rămân invizibili. Despre antreprenori care ajung să facă singuri munca a trei oameni pentru că recrutarea a devenit un joc scump și obositor.

Nu mă interesează foarte mult ce fac alții. Nu am construit 8ore.ro ca să atacăm pe cineva. Piața este suficient de mare pentru toți cei care chiar rezolvă ceva. Pe mine mă interesează ce facem noi și, mai ales, ce putem face mai departe.

Pentru că suntem abia la început.

Ambiția noastră nu este să fim o platformă simpatică, de nișă, despre care lumea spune „ce idee bună". Ambiția noastră este să devenim un jucător mare în România și apoi să replicăm modelul în țări în care aceeași problemă există sub alte forme: Marea Britanie, Spania, Franța.

Oamenii caută de muncă peste tot. Firmele caută oameni peste tot. Doar că, de multe ori, între ei se așază platforme prea greoaie, costuri prea mari, proceduri inutile și o lipsă de simplitate care omoară exact lucrul cel mai important: întâlnirea.

8ore.ro a ajuns în punctul în care nu mai este doar o idee testată. Este o platformă vie, folosită zilnic, cu tracțiune, cu rezultate și cu o direcție clară.

De aici înainte, creșterea nu mai ține doar de entuziasm. Ține de ritm, de resurse și de oamenii potriviți, care înțeleg că piața muncii nu are nevoie doar de tehnologie, ci de tehnologie pusă în slujba bunului-simț.

Eu știu să cresc 8ore.ro. Știu ce trebuie făcut. Știu unde sunt blocajele, unde sunt oportunitățile și unde se poate ajunge cu resursele potrivite. Cu un partener financiar care înțelege dimensiunea problemei, 8ore.ro poate deveni mult mai repede ceea ce deja a început să fie: o alternativă serioasă, simplă și eficientă la felul complicat în care România caută oameni pentru muncă.

Pentru că, până la urmă, nu vorbim doar despre joburi.

Vorbim despre timp. Despre bani. Despre firme care pierd contracte pentru că nu găsesc oameni. Despre candidați buni care rămân invizibili. Despre antreprenori care ajung să facă singuri munca a trei oameni pentru că recrutarea a devenit un joc scump și obositor.

Și mai vorbim despre ceva.

Despre normalitate.

Despre ideea simplă că, atunci când un om vrea să muncească și o firmă are nevoie de el, nu ar trebui să existe atât de multe obstacole între ei.

Asta vrem să facem cu 8ore.ro.

Să îi punem față în față.

Simplu.

Fără teatru.

Fără aroganță.

Fără să transformăm căutarea unui loc de muncă într-un proces mai greu decât munca în sine.

LUXUL CA RITUAL:
NOUA ICONOGRAFIE A MODEI CONTEMPORANE

Raluca ENVER
Pal Sui – Artist Vizual, curator și istoric

Genealogia sacrului vizual și începutul mutației în modernitate

Există o eroare frecventă în felul în care moda este citită în spațiul cultural contemporan, eroare pe care am observat-o și pe care vreau să o expun din punct de vedere academic. Ea este tratată fie ca industrie, fie ca divertisment, fie ca fenomen superficial al consumului, dar, în realitate, moda este una dintre cele mai stabile forme de arhivare a imaginarului colectiv. Ea nu reproduce doar tendințe estetice, ci conservă structuri vechi de gândire simbolică, chiar și atunci când acestea par complet secularizate. Dacă privim istoric, prima funcție a imaginii nu a fost decorativă, ci ritualică. Înainte ca imaginea să fie „frumoasă", ea a fost „eficientă" din punct de vedere spiritual, înainte de a reprezenta, ea a invocat, înainte de a fi privită, ea trebuia venerată sau temută. În acest sens, ceea ce numim astăzi „modă de lux" este, într-o formă profund transformată, continuarea unei tradiții mult mai vechi: aceea a imaginii ca obiect de mediere între vizibil și invizibil.

De la icoană la imaginea de consum: o mutație lentă, nu o ruptură

În tradiția bizantină, icoana nu era considerată reprezentare artistică în sens modern, ea era considerată prezență. În perioada bizantină nu imaginea conta, ci relația dintre privitor și ceea ce era reprezentat, importanta era starea pe care acesta o avea sau, mai bine spus, transformarea, includerea individului într-un univers simbolic. Aurul fondului iconografic nu avea rol decorativ, el indica absența timpului profan. Această logică a fost fundamental diferită de ceea ce va apărea ulterior în modernitatea occidentală, unde imaginea devine treptat obiect estetic autonom. Dar tranziția nu a fost bruscă, ea a fost lentă, stratificată, aproape imperceptibilă. În secolul al XVII-lea, în pictura barocă europeană, observăm deja o tensiune între sacru și spectacol. Lucrările lui Caravaggio, de exemplu, nu mai reprezintă sfinți ca figuri abstracte, ci ca prezențe umane dramatizate. Lumina devine instrument emoțional, corpul devine scenă, este prima etapă importantă: sacralitatea începe să fie „vizualizată emoțional". Apoi, în secolele XVIII-XIX, odată cu apariția burgheziei și a capitalismului industrial, imaginea începe să se desprindă complet

> moda este una dintre cele mai stabile forme de arhivare a imaginarului colectiv

de funcția sa ritualică și devine marfă culturală. Portretul, moda aristocratică și, ulterior, fotografia devin instrumente de statut social; acum apare un element esențial: imaginea începe să fie purtată, nu doar privită. Moda intră în acest moment într-o relație directă cu puterea socială și va schimba în următorii ani concepte, mentalități și chiar pături sociale.

Corpul ca suport al statutului: începutul modei ca limbaj social

În secolul al XIX-lea, odată cu industrializarea textilelor și apariția marilor capitale europene ale modei, precum Paris și Londra, vestimentația devine cod social explicit. Nu mai este doar protecție sau ornament, ci limbaj de diferențiere. Apariția caselor de modă moderne, precum începuturile Chanel în secolul XX, va consolida această transformare. Coco Chanel introduce o idee radicală pentru epoca sa: eleganța nu mai trebuie să fie opulentă pentru a fi recognoscibilă, simplitatea devine formă de lux intelectual. Dar ceea ce este important aici nu este doar stilul, ci

Lady Gaga's Meat Dress

ALEXANDER MCQUEEN – coletia plato's atlantis

imaginea nu trebuie să spună o poveste, ci să concentreze o stare

mutația simbolică: corpul devine suprafață de cod social. Dacă în epocile religioase corpul era locul sufletului, în modernitate corpul devine locul statutului. Această schimbare este fundamentală pentru înțelegerea modei contemporane, pentru că ceea ce se întâmplă astăzi în industria de lux nu este o invenție nouă, ci o intensificare extremă a acestei logici.

Apariția spectacolului total: moda ca scenografie

Secolul XX aduce un element decisiv: spectacolul. Odată cu apariția cinematografiei, a televiziunii și, ulterior, a culturii digitale, imaginea nu mai este statică, ea devine eveniment, devine flux, devine performanță. Moda răspunde imediat acestei mutații, fiind una dintre cele mai deschise în fața noului, dar și o industrie care are nevoie de consum rapid. În locul prezentării simple de haine, apar show-urile de modă ca experiențe scenografice, podiumul nu mai este doar un spațiu funcțional, ci devine o construcție simbolică, menită să atragă diverse opinii care, prin diferență, vor face ca viața unei creații să fie scurtă. Acest proces este vizibil în mod radical în estetica lui Alexander McQueen, care transformă prezentarea de modă într-un act aproape teatral, în show-uri precum „Plato's Atlantis" sau „Voss", publicul nu mai asistă la modă, ci la o formă de narativ vizual total. Modelele nu mai sunt simple purtătoare de haine, ele devin personaje. Spațiul nu mai este neutru, devine psihologic, iar sunetul, lumina și mișcarea sunt integrate într-o structură aproape cinematografică. Putem spune că acum se produce o schimbare esențială: moda devine experiență imersivă și, exact din acest moment, începe apropierea de ceea ce putem numi „ritual contemporan".

Paradjanov și logica icoanei cinematografice

Pentru a înțelege mai profund această transformare, trebuie introdus un element aparent exterior modei: cinematografia est-europeană. Un bun exemplu este filmul *The Color of Pomegranates* al lui Serghei Paradjanov, căruia îi lipsește complet logica narativă occidentală clasică, nu există construcție dramatică liniară, nu există psihologie realistă în sens tradițional. În schimb, există numai imagine ritualică. Fiecare cadru funcționează ca o icoană autonomă, obiectele au greutate simbolică, nu funcțională – rodia nu este fruct, ci semn. Corpul nu este biografie, ci memorie culturală, iar textilul nu este material, ci limbaj. Această logică vizuală va deveni, mult mai târziu, o sursă majoră de inspirație pentru estetica editorialelor de modă contemporane. Paradjanov introduce o idee care va deveni fundamentală pentru cultura vizuală a secolului XXI: imaginea nu trebuie să spună o poveste, ci să concentreze o stare. Această idee va fi absorbită de fotografia de modă, de videoclipul muzical și de brandingul de lux.

Trecerea către iconografia comercială

În momentul în care capitalismul devine global și digital, imaginea de modă nu mai are doar rol estetic sau social, ea devine infrastructură emoțională. Branduri precum Dolce & Gabbana încep să construiască universuri vizuale în care referințele religioase, baroce și folclorice sunt integrate într-un sistem coerent de branding. Sicilia devine scenografie mitologică, Madonna devine simbol vizual, iar aurul devine limbaj de autoritate. În acest punct, nu mai

vorbim despre modă ca obiect, ci despre modă ca sistem de semne. Această transformare este esențială: consumatorul nu mai cumpără produsul, ci participă la un univers simbolic. Pentru că imaginea de lux începe să funcționeze exact ca o icoană, dar într-un context complet diferit, nu ne vom întâlni cu sacralitate religioasă, dar există sacralitate economică. Ironic vorbind, nu mai există cult, dar există ritual de consum; nu mai există credință, dar există aspirație vizuală.

Iconostasul digital, corpul-relicvă și estetica algoritmică a sacrului

Dacă prima fază a mutației sacrului în modernitate poate fi înțeleasă ca o deplasare lentă a imaginii din spațiul religios către spațiul cultural, atunci ceea ce urmează în epoca digitală nu mai este o simplă deplasare, ci o condensare accelerată, aproape violentă, în care toate straturile istorice ale imaginii se suprapun simultan într-un singur ecran, iar acest ecran devine nu doar suport de vizualizare, ci infrastructură de existență simbolică, în sensul în care imaginea nu mai este ceva ce privești, ci ceva prin care ești recunoscut, validat și, într-un anumit sens, „existențial certificat". În acest punct, apare o schimbare radicală de regim vizual, pentru că, dacă în secolele anterioare imaginea sacră era fixă, stabilă și localizată în spațiu, astăzi imaginea devine mobilă, algoritmică și infinit replicabilă, iar această mobilitate produce o nouă formă de sacru dispersat, în care nu mai există un centru, ci doar fluxuri de intensitate vizuală, care apar și dispar în funcție de atenția colectivă.

Instagram ca iconostas inversat: de la separare la expunere totală

În tradiția ortodoxă, iconostasul funcționa ca o barieră simbolică între lumea vizibilă și cea invizibilă, între spațiul comunității și spațiul misterului, între accesibil și inaccesibil, iar această structură era esențială pentru producerea sensului religios, deoarece tocmai distanța făcea posibilă venerația. În cultura digitală contemporană, această logică este inversată complet, iar platforme precum Instagram nu mai separă vizibilul de invizibil, ci le comprimă într-un singur câmp continuu de expunere totală, în care totul trebuie să fie vizibil pentru a exista, iar ceea ce nu este vizibil devine automat irelevant, chiar dacă are consistență reală. Această inversare produce ceea ce putem numi un iconostas fără interior, adică o structură în care imaginile nu mai protejează misterul, ci îl simulează, și în care sacralitatea nu mai este produsă prin ascundere, ci prin supraexpunere controlată, prin estetizare și prin optimizare vizuală. În acest context, moda de lux nu doar că se adaptează, ci devine una dintre cele mai eficiente forme de exploatare a acestui nou regim vizual, pentru că ea înțelege foarte rapid că valoarea nu mai este localizată în obiect, ci în circulația imaginii obiectului, în modul în care acesta este văzut, redistribuit și recodat în fluxul social. Astfel, un produs nu mai există, în primul rând, ca obiect material, ci ca imagine performativă, iar această imagine este construită astfel încât să producă dorință înainte de utilizare, adică înainte de orice contact real cu obiectul.

Corpul ca relicvă contemporană și estetica fragmentului

În acest nou sistem, corpul uman devine una dintre principalele suprafețe de inscripție ale sacrului secularizat, nu pentru că ar fi

DOLCE&GABANA - colecția toamna 2013

sacru în sine, ci pentru că este singurul element care poate ancora simbolic fluxul infinit de imagini, iar acest lucru explică de ce în moda contemporană corpul nu mai este tratat ca unitate psihologică sau biologică, ci ca ansamblu de fragmente estetice, fiecare fragment putând funcționa independent ca semn. În campaniile realizate de Balenciaga sub direcția lui Demna Gvasalia, acest principiu devine evident într-un mod aproape didactic, deoarece corpul este plasat frecvent în situații de alienare controlată, în spații reci, industriale sau hiperminimaliste, în care expresia emoțională este suspendată, iar identitatea este înlocuită de siluetă, volum și gest minimal. Estetica nu este doar o alegere stilistică, ci o traducere vizuală a unei stări culturale mai profunde, în care individul contemporan este deja fragmentat de fluxul digital, iar moda nu face decât să externalizeze această fragmentare într-o formă vizuală coerentă. În același timp, corpul devine relicvă în sens invers față de tradiția religioasă, pentru că, dacă relicva era un fragment al unui întreg sacru, în moda contemporană corpul devine întregul din care se extrag fragmente vizuale autonome, precum mâna, gâtul, postura, privirea sau pielea, fiecare dintre acestea fiind de-ajuns pentru a produce semnificație în ecosistemul vizual digital. Această logică fragmentară este esențială pentru economia atenției, deoarece platformele nu mai funcționează pe baza narațiunii, ci pe baza intensității punctuale, iar moda răspunde perfect acestei cerințe prin producerea de imagini care pot funcționa independent de context.

Beyoncé, Lady Gaga și corpul ca dispozitiv iconografic

În cultura pop contemporană, această transformare a corpului în dispozitiv iconografic este vizibilă în mod special la artiști precum Beyoncé, unde estetica vizuală a performanței depășește simpla reprezentare muzicală și devine construcție mitologică, în care corpul este asociat cu figuri regale, religioase sau arhetipale, iar scena devine spațiu de reconstituire a unei autorități simbolice care nu mai este politică, ci strict vizuală. În mod similar, Lady Gaga operează printr-o logică a hipersimbolizării corpului, în care costumul nu mai este extensie a personalității, ci înlocuitor al acesteia, iar identitatea devine fluidă, multiplicată și permanent reconfigurabilă, în funcție de contextul performativ. Această strategie nu este accidentală, ci reflectă o schimbare mai amplă în cultura contemporană, în care identitatea nu mai este stabilă, ci curatorială, adică este construită prin selecție de imagini, prin autoeditare continuă și prin adaptare la algoritmul de vizibilitate. În acest sens, corpul nu mai este „cineva", ci „ceva care apare", iar această apariție este reglată de coduri estetice care au foarte puțin de-a face cu realitatea psihologică și foarte mult cu eficiența vizuală.

Sergei paradjanov
the color of pomegranates

Algoritmul ca nou curator al sacrului vizual

Un element esențial al acestei transformări este apariția algoritmului ca instanță de selecție culturală, ceea ce înseamnă că imaginea nu mai este validată de instituții critice tradiționale, precum muzeul, critica de artă sau presa culturală, ci de sisteme automate, care optimizează vizibilitatea în funcție de reacție, retenție și interacțiune. Această mutație produce o formă de estetică implicită, în care imaginile nu mai sunt create doar pentru a fi văzute, ci pentru a performa în cadrul unui sistem de evaluare continuă, iar această performanță devine criteriul principal al existenței lor culturale. Luxul devine extrem de adaptabil, deoarece el a funcționat întotdeauna pe baza diferențierii și a raritățiii simbolice, iar acum aceste concepte sunt traduse în limbaj algoritmic prin vizibilitate controlată, exclusivitate simulată și distribuție strategică. Ceea ce în trecut era sacru prin inaccesibilitate fizică devine astăzi sacru prin inaccesibilitate algoritmică, adică prin faptul că anumite imagini sunt mai vizibile decât altele nu pentru că sunt mai reale, ci pentru că sunt mai optimizate.

Noua religie fără transcendență

În final, ceea ce se conturează din toate aceste straturi este o formă de religiozitate fără transcendență, în care nu mai există divinitate, dar există structură ritualică, nu mai există credință, dar există practici

de venerare vizuală, și nu mai există mântuire, dar există aspirație permanentă către o formă de împlinire simbolică imposibil de atins momentan. Moda contemporană, în această lectură, nu este doar industrie sau artă aplicată, ci infrastructură a acestei religii fără transcendență, în care imaginile sunt icoane fără divinitate, corpurile sunt relicve fără sfinți, iar spațiile de prezentare sunt temple fără doctrină. Ce putem percepe astăzi nu este o pierdere a sacrului, ci o dispersie a lui în toate straturile vieții vizuale contemporane, unde fiecare imagine poartă în sine potențialul unei mici liturghii estetice, iar fiecare interacțiune devine o formă de participare la un ritual global al vizibilității.

Barocul digital, memoria culturală și închiderea cercului sacrului

În momentul în care toate straturile istorice ale imaginii se suprapun într-un singur flux continuu, ceea ce rezultă nu mai poate fi descris nici ca modernitate târzie, nici ca postmodernitate în sens clasic, ci mai degrabă ca o formă de baroc digital permanent, în care excesul vizual nu mai este o excepție stilistică, ci o condiție structurală a percepției, iar lumea nu mai este organizată în jurul clarității, ci în jurul intensității. Această intensitate nu este doar estetică, ci cognitivă, pentru că modul în care vedem a devenit inseparabil de modul în care interpretăm, iar modul în care interpretăm este deja pre-formatat de infrastructura vizuală care ne înconjoară, ceea ce înseamnă că imaginea nu mai este un obiect exterior privitorului, ci un mediu în care privitorul este deja inclus. Din această perspectivă, moda de lux apare ca una dintre cele mai coerente forme de organizare a acestui haos vizual, tocmai pentru că ea nu încearcă să reducă complexitatea lumii, ci să o dramatizeze, să o condenseze și să o transforme într-o scenografie recognoscibilă, în care excesul devine limbaj, iar ornamentul devine logică.

Barocul ca model psihologic al prezentului

Dacă barocul istoric a fost un răspuns la crizele teologice și politice ale Europei secolelor XVI–XVII, atunci barocul digital este un răspuns la criza de orientare a subiectului contemporan, care nu mai are acces la o singură narațiune dominantă, ci la o multiplicare infinită de imagini, interpretări și simulări ale realului. Estetica modei contemporane, mai ales în segmentul de lux, nu mai poate fi înțeleasă ca simplă strategie de design, ci ca mecanism psihologic colectiv, care oferă forme de stabilitate simbolică într-un mediu perceput ca instabil. Branduri precum Gucci sau Louis Vuitton nu mai vând doar produse, ci universuri estetice complete, în care fiecare campanie funcționează ca un fragment de lume autonomă, cu propriile reguli vizuale, propriul limbaj simbolic și propria logică afectivă. Această autonomizare a universului vizual este esențială, pentru că ea transformă moda din industrie într-un sistem de producere a realității alternative, în care consumatorul nu mai este doar spectator, ci participant la o ficțiune coerentă.

Alexander mcqueen
colecția Voss

Memoria culturală și reciclarea sacrului

Un aspect fundamental al modei contemporane este incapacitatea ei de a produce imagini complet noi în sens absolut, ceea ce nu este o slăbiciune, ci o caracteristică structurală, pentru că imaginea de lux funcționează întotdeauna prin reciclarea memoriei culturale, prin reactivarea unor coduri vizuale deja existente și prin recontextualizarea lor în prezent. Iconografia religioasă bizantină, estetica barocă, simbolismul medieval, folclorul regional și chiar estetica cinematografiei est-europene sunt reintroduse în circuitul vizual contemporan nu ca citate, ci ca materie primă pentru construcția de noi forme de sacru secularizat. În acest sens, estetica inspirată din universul lui *The Color of Pomegranates* și din limbajul vizual al lui Serghei Paradjanov devine extrem de relevantă, pentru că ea oferă un model de imagine care nu este narativ, ci iconic, nu este descriptiv, ci condensat simbolic, iar această logică este exact ceea ce moda contemporană încearcă să recupereze la nivel global. În paralel, estetica marilor case de modă precum Dolce & Gabbana demonstrează modul în care memoria culturală poate fi transformată în capital vizual, prin reinterpretarea constantă a acelorași motive religioase, regionale și mitologice, care devin astfel o arhivă infinit reutilizabilă.

Estetica României și periferia ca rezervor simbolic

Dacă extindem această analiză către spațiile periferice ale Europei, inclusiv Europa de Est, observăm un fenomen interesant, și anume faptul că aceste spații funcționează adesea ca rezervoare de memorie vizuală neepuizată, în care formele tradiționale de simbolism religios, popular și ritualic sunt încă prezente într-o manieră mai puțin abstractizată decât în centrele occidentale ale industriei de lux. Această situație face ca estetica est-europeană să fie frecvent reactivată în cultura vizuală globală nu ca identitate politică, ci ca sursă de imagini „autentice" în sens simbolic, adică imagini percepute ca fiind mai aproape de o formă de sacralitate neindustrializată. În acest context, ceea ce este numit adesea „estetică est-europeană" nu este o categorie geografică stabilă, ci o proiecție culturală occidentală asupra unui rezervor de simboluri care nu au fost complet neutralizate de modernitate. Această dinamică explică de ce multe estetici contemporane care par „noi" sunt, de fapt, reconfigurări ale unor forme vechi de vizualitate ritualică, păstrate în arhive culturale periferice.

> „în epoca actuală, a vedea a devenit echivalent cu a participa, iar a participa a devenit echivalent cu a crede, chiar și atunci când nu mai există nimic în care să credem în sensul tradițional al cuvântului

Dispariția transcendenței și apariția intensității

Unul dintre cele mai importante efecte ale acestei transformări este dispariția progresivă a ideii de transcendență în sens clasic, adică a ideii că există ceva dincolo de imagine, dincolo de experiență și dincolo de consum, înlocuită fiind de ideea de intensitate, adică de experiența unei acumulări maxime de stimuli vizuali și afectivi într-un timp scurt. Moda contemporană operează aproape exclusiv în acest registru al intensității, în care scopul nu mai este să trimită către altceva, ci să se consume pe sine în momentul percepției, să producă o experiență completă în interiorul propriei apariții. Aceasta este diferența fundamentală dintre imaginea sacră tradițională și imaginea de lux contemporană: prima indica o absență care trebuia contemplată, a doua produce o prezență care trebuie consumată.

Închiderea cercului: de la icoană la feed și înapoi

Dacă privim întregul traseu istoric descris în această analiză, observăm o formă de cerc conceptual, în care imaginea pornește de la funcția sa ritualică inițială, trece prin secularizare, industrializare, reproducere tehnologică și digitalizare și ajunge din nou la o formă de ritual, dar complet lipsită de transcendență. Feed-ul digital contemporan funcționează astfel ca un iconostas inversat, în care imaginile nu mai separă lumea vizibilă de cea invizibilă, ci produc o suprapunere permanentă între real și simulacru, între obiect și reprezentare, între experiență și spectacol. În acest spațiu, moda de lux nu mai este un domeniu marginal al culturii vizuale, ci unul dintre principalele mecanisme prin care societatea contemporană își organizează raportul cu dorința, identitatea și apartenența simbolică.

Concluzie

Ceea ce numim astăzi „noua iconografie a modei contemporane" nu este o invenție recentă, ci rezultatul unei istorii lungi de transformări ale imaginii, în care sacrul nu a dispărut, ci s-a dispersat în toate nivelurile vizibilului, devenind infrastructură culturală invizibilă, dar extrem de activă. În acest sens, luxul nu este opusul vieții cotidiene, ci o intensificare a ei, o formă de organizare simbolică a dorinței colective, în care corpul, imaginea și obiectul se contopesc într-un sistem unic de semne, iar acest sistem funcționează asemenea unei religii fără doctrină, dar cu ritualuri perfect funcționale. Iar dacă există o concluzie posibilă, aceasta nu este despre modă, ci despre modul în care vedem lumea: pentru că, în epoca actuală, a vedea a devenit echivalent cu a participa, iar a participa a devenit echivalent cu a crede, chiar și atunci când nu mai există nimic în care să credem în sensul tradițional al cuvântului.

Bibliografie selectivă

Jean Baudrillard, *Simulacra and Simulation*, University of Michigan Press, 1994.

Walter Benjamin, *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*, Schocken Books, 1968.

Guy Debord, *The Society of the Spectacle*, Zone Books, 1994.

Roland Barthes, *The Fashion System*, University of California Press, 1990.

Susan Sontag, *On Photography*, Farrar, Straus and Giroux, 1977.

John Berger, *Ways of Seeing*, Penguin Books, 1972.

Michel Foucault, *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*, Vintage Books, 1977.

Gilles Deleuze, *Cinema 2: The Time-Image*, University of Minnesota Press, 1989.

DIPLOMAȚIA. CULTURALĂ

Rolul costumului tradițional în economia simbolică globală

de Iraida Florea

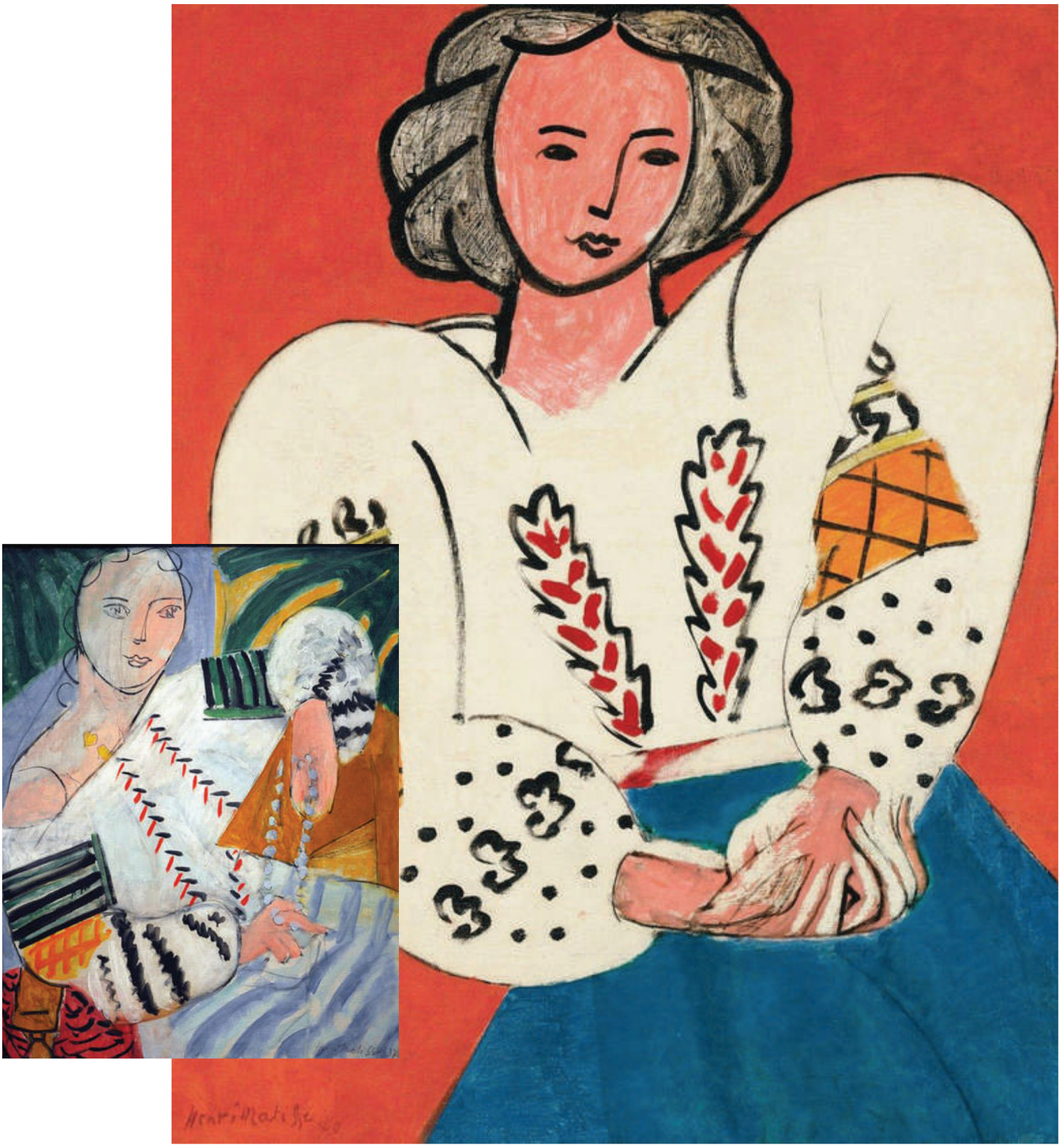

Foto arhiva artistului Alfred Dumitriu, Cetatea marii armonii ansamblu 90 x 47 x 44 cm bronz, teracotă, marmură albă

În ultimele două secole, costumul tradițional românesc și, în mod particular, IA au funcționat nu doar ca marcator identitar intern, ci și ca instrument de reprezentare externă, contribuind la configurarea imaginii României în spațiul european și, ulterior, global.

Prin această abordare, sunt investigate funcțiile simbolice, sociale și economice ale costumului tradițional românesc, precum și evoluția utilizării acestuia ca vector de diplomație culturală în ultimii aproximativ 200 de ani. Studiul evidențiază contribuția unor actori istorici și culturali semnificativi și argumentează faptul că, atunci când este aplicată coerent, diplomația culturală prin vestimentație poate genera beneficii economice și strategice la nivel național și internațional. Dincolo de dimensiunea estetică sau etnografică, utilizarea costumului tradițional în contexte publice, artistice și diplomatice poate fi interpretată ca o formă timpurie și continuă de diplomație culturală, chiar înainte ca acest concept să fie teoretizat în relațiile internaționale.

Există piese vestimentare care urmează tendințe și piese care definesc timpuri. Ia românească nu aparține modei, ci mai degrabă moda devine spațiul ei de manifestare ca obiect vestimentar, ca obiect cultural, motiv inspirațional și vector diplomatic.

Henry MAtisee, La Blouse Roumaine, 1946, Paris

Diplomația culturală: definiție și evoluție conceptuală

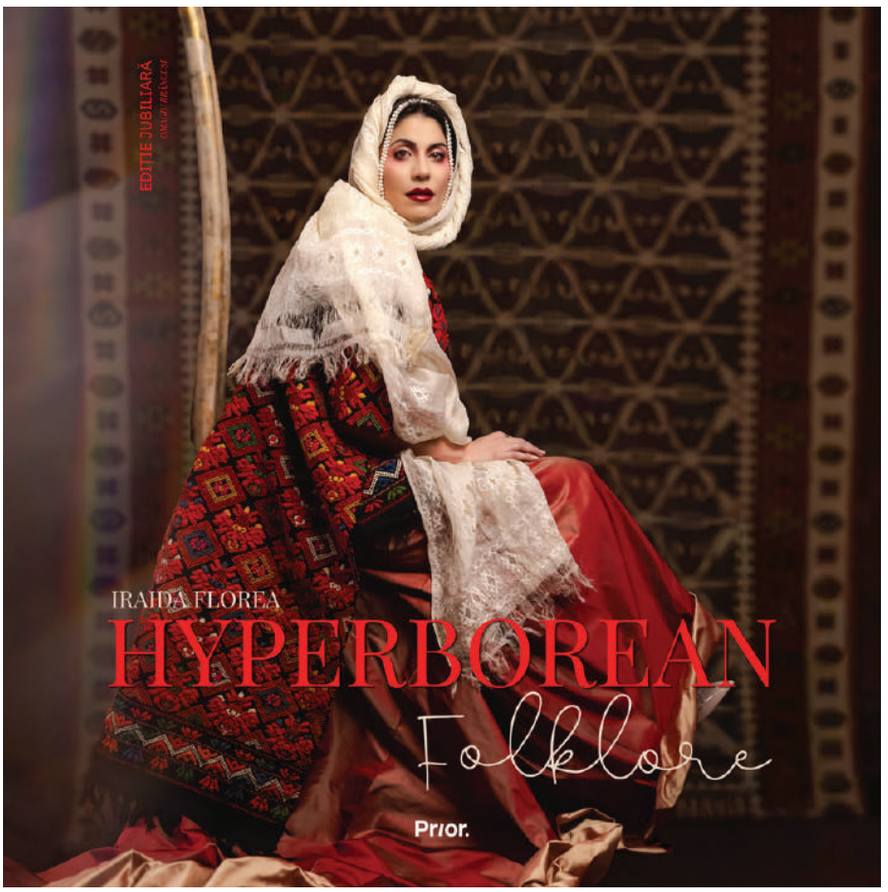

Foto Irina Chira, Coperta albumului de artă, ediție jubiliară, HYPERBOREAN Folklore - obiect de diplomație culturală

Diplomația culturală este definită, în literatura de specialitate, ca utilizarea expresiilor culturale pentru a promova înțelegerea reciprocă între state și pentru a consolida imaginea unei națiuni în plan internațional[1]. Milton Cummings subliniază că aceasta implică „schimbul de idei, informații, artă și alte aspecte ale culturii între națiuni și popoare, în scopul dezvoltării unei înțelegeri mutuale”[2].

Conceptul este strâns legat de teoria *soft power*, formulată de Joseph Nye, conform căreia influența globală nu se exercită doar prin forță militară sau economică, ci și prin capacitatea de atracție culturală[3]. Cultura devine astfel o resursă strategică, iar diplomația culturală devine instrumentul de valorificare a acesteia.

Cercetările recente arată că diplomația culturală contribuie nu doar la imaginea externă a unui stat, ci și la consolidarea identității interne și a coeziunii sociale[4]. În cadrul diplomației culturale, obiectele vestimentare ocupă un loc distinct datorită caracterului lor **vizual, imediat și universal**. Spre deosebire de alte forme culturale care necesită mediere lingvistică, veșmintele transmit sensuri instantaneu, prin formă, culoare, structură, textură și, mai ales, simbol.

1. Milton Cummings, Cultural Diplomacy and the United States Government (Washington, DC, 2003).
2. Ibidem.
3. Joseph S. Nye, Soft Power: The Means to Success in World Politics (New York: PublicAffairs, 2004).
4. Jennifer Craik, Fashion: The Key Concepts (Oxford: Berg, 2009).

Jennifer Craik argumentează că moda și vestimentația sunt „forme de comunicare socială și culturală, prin care identitatea este construită, negociată și exprimată”[5]. În același sens, Joanne Entwistle descrie îmbrăcămintea ca fiind „o practică corporală situată social”, care reflectă și produce semnificații culturale[6].

Costumul tradițional, în mod particular, funcționează ca un **cod identitar condensat**, în care sunt înscrise valori istorice, simbolice și estetice. Atunci când este integrat în contexte internaționale precum expoziții, evenimente diplomatice sau evenimente de modă contemporană, acesta devine un instrument de reprezentare națională. Un exemplu relevant este utilizarea costumului tradițional în contexte oficiale sau culturale, unde acesta contribuie la construirea unei imagini autentice și distincte a unei țări. În aceste situații, vestimentația devine un **mediator cultural nonverbal**, capabil să genereze interes, empatie și recunoaștere.

Dar poate că este ceva mai simplu de atât: este capacitatea unei imagini de a deveni memorie pentru simplul fapt că majoritatea oamenilor sunt vizuali înainte de a-și activa alte simțuri. Străbătând timp de aproape două secole timpul și diferitele spații culturale, comerciale și diplomatice, obiectul cultural IA și costumul tradițional ca întreg au acumulat calitățile unui **simbol identitar**: a) este vizual puternic/ă și imediat **recognoscibil/ă,** b) transmite **autenticitate** și rafinament și c) generează **emoție** care o/îl transformă în **mediator cultural**, utilizat în contexte diplomatice (expoziționale și artistice).

Primele forme de „diplomație culturală vizuală” asociate costumului românesc apar în secolul al XIX-lea, în contextul călătoriilor și al reprezentărilor artistice realizate de pictori europeni. Artiști precum **Auguste Raffet** (1804–1860), pictor și gravor francez, sau **Amedeo Preziosi (1816–1882),** pictor maltez care a excelat prin acuarelele sale și bun prieten al lui Carol Popp de Szathmari, au documentat spațiul românesc, incluzând costumele tradiționale în lucrări care circulau în mediile culturale occidentale[7]. Aceste imagini au contribuit la construirea unei reprezentări a Principatelor Române ca spațiu cultural distinct, situat între Orient și Occident. Au urmat, așadar, beneficii precum creșterea vizibilității culturale în Europa, integrarea simbolică în imaginarul occidental, cât și consolidarea unei identități vizuale recognoscibile a României. În această etapă, costumul tradițional nu era încă utilizat strategic de către actori politici români, dar devenea deja un **vehicul de reprezentare externă**.

Costumul Reginei Maria a României, Metropolitan Museum, NEw York

5. Joanne Entwistle, The Fashioned Body (Cambridge: Polity Press, 2000).
6. Maria Todorova, Imagining the Balkans (Oxford: Oxford University Press, 1997).

Imaginea ca formă incipientă de diplomație

Unul dintre cele mai puternice și conștiente exemple de diplomație culturală prin vestimentație este reprezentat de activitatea **Casei Regale a României**, inițiată de Regele Carol I și de Regina Elisabeta și continuată în mod accentuat de către **Regina Maria a României**. În timpul și după Primul Război Mondial, Regina Maria a ales în mod deliberat să poarte **costum tradițional românesc** în contexte oficiale internaționale, inclusiv în timpul participării la **Conferința de Pace de la Paris**. Alegerea Majestății Sale nu a fost una estetică, ci una strategică, transmițând astfel autenticitate, apartenență la poporul pe care îl conducea și specificitate culturală. Istoricii subliniază adesea că imaginea publică a Reginei Maria a României a avut un impact semnificativ asupra percepției internaționale a României[7]. Acest demers a țesut consolidarea imaginii României ca stat legitim și coerent, creșterea capitalului de simpatie în mediile diplomatice occidentale, precum și susținerea indirectă a negocierilor politice privind recunoașterea **României Mari**. Regina Maria devine astfel un exemplu clasic de utilizare a vestimentației ca **soft power înainte de conceptualizarea termenului**. Predecesoarele sale care au folosit în aceeași manieră veșmintele tradiționale sunt Mariția Bibescu, Domnița Marica Brâncoveanu, Geta Brăescu, Martha Bibescu și alte doamne din înalta societate sau din jurul saloanelor organizate de Regina Elisabeta.

În perioada interbelică, artiști români precum **Nicolae Grigorescu** și **Theodor Aman** (într-o etapă anterioară) contribuie la integrarea costumului tradițional în discursul artistic național, Grigorescu depășind numărul de reprezentări plastice ale costumului tradițional (cu precădere ale costumului de Muscel) față de contemporanii săi. **Carol Popp de Szathmari** este inițiatorul acestui demers, el însuși culegând piese de costum și costume întregi și fotografiindu-le sau pictându-le, urmat fiind de Alexandru Bellu, Fletcher, Isabela și alți fotografi ai vremii. Aproape toți pictorii moderniști de la Grigorescu la Ion Theodorescu-Sion, Camil Ressu, Ștefan Luchian, Octav Băncilă până la Maxi Herman au abordat ideea costumului tradițional în lucrările lor artistice. Prin reprezentările lor, costumul devine nu numai simbol al ruralității autentice, ci expresie a identității naționale și element central în construirea imaginarului colectiv și, implicit, a memoriei colective. Aceste imagini circulă în expoziții internaționale și contribuie la poziționarea României în circuitul cultural european[3], aducând beneficii: de la consolidarea unei identități culturale coerente până la creșterea prestigiului artistic internațional și integrarea în circuitul expozițional european a acestor lucrări.

Cecilia Cuțescu-Storck - Brâncuși, prietenul meu, amintiri, cca 1966, Arhiva Artiștilor Plastici, Deținător: Biblioteca Academiei Române, Cabinetul de Manuscrise

George_Peter_Alexander_Healy_-_Principesa_Elisabeta_a_Romaniei

7. Hannah Pakula, The Last Romantic: A Biography of Queen Marie of Romania (New York, 1984).

Un moment esențial în universalizarea esteticii inspirate din spațiul românesc este reprezentat de opera lui **Constantin Brâncuși**, care, deși nu citează explicit costumul tradițional, integrează în sculptura sa principiile fundamentale ale artei populare: simplitatea formală, esențializarea și raportarea la simbol. În acest sens, influența folclorului devine structurală, nu decorativă. În paralel, în domeniul modei, motivul folcloric românesc cunoaște o circulație extinsă, atât în plan național, cât și internațional. Un reper major îl constituie **Yves Saint-Laurent**, care, în colecția sa din 1981 inspirată din arta românească, a reinterpretat elemente ale costumului

tradițional într-un registru *haute couture*, contribuind la recunoașterea globală a acestei estetici. A fost urmat și de alți *couturieri* și *fashion designeri* de renume mondial precum Tom Ford, Valentino, Dior etc. La nivel național, designeri precum Valentina Vidrașcu, Adrian Oianu sau Karolina Nikolai până la artiști conceptualiști precum **Mircea Cantor** sau **Dumitriu Gorzo** au integrat în mod constant simboluri și structuri tradiționale în creațiile lor, explorând relația dintre patrimoniu și contemporaneitate. În aceste practici, costumul tradițional devine un punct de plecare pentru un discurs vestimentar actual, în care identitatea este reinterpretată. Mai multe detalii referitoare la conceptul de reinterpretare a costumului tradițional în moda actuală și chiar în alte forme de artă vom elabora într-un articol viitor, în care voi dezvălui câteva dintre misterele industriei modei, de la brandurile de producție de masă până la casele de *haute couture*, și cum este gestionată ideea reinterpretării unui obiect cultural lipsit de validare legislativă proprie.

ZESTAL, cămașă tradițională reinterpretată în moda de lux românească

VALENTINA VIDRAȘCU, cămașă tradițională reinterpretată în moda de lux moldovenească

Practici contemporane& dimensiunea economică a diplomației culturale

În prezent, diplomația culturală aplicată prin obiectele vestimentare tradiționale autentice sau reinterpretate este susținută de artiști, designeri și promotori culturali care aduc costumul tradițional în contexte contemporane diverse. Aceste practici variază de la integrarea simbolurilor tradiționale în modă la utilizarea costumului în fotografie artistică și prezentarea costumului în contexte internaționale. În acest cadru, costumul tradițional devine un **instrument activ de comunicare globală**, nu doar un obiect de patrimoniu.

Un aspect esențial al diplomației culturale contemporane este impactul său economic. Cultura nu mai este percepută doar ca domeniu simbolic, ci ca sector productiv, integrat în ceea ce este adesea numit **economia creativă**. Conform raportului UNESCO privind industriile culturale și creative, aceste sectoare contribuie semnificativ la PIB-ul global și generează milioane de locuri de muncă[8]. În acest context, valorificarea patrimoniului cultural, inclusiv prin modă și design vestimentar sau alte forme plastice de interpretare a costumului tradițional, devine o strategie economică. Diplomația culturală eficientă poate genera: **creșterea turismului cultural**, **dezvoltarea industriilor creative (modă, design, artizanat)**, **creșterea exporturilor culturale** și, evident, **atragerea de investiții și parteneriate internaționale**.

Simon Anholt, în studiile sale despre *nation branding*, subliniază că imaginea culturală a unei țări influențează direct percepția asupra produselor sale și, implicit, performanța economică[9]. Astfel, o strategie coerentă de diplomație culturală poate transforma simboluri tradiționale în **resurse economice sustenabile**, fără a le reduce la simplă marfă, ci păstrând dimensiunea lor identitară.

8. UNESCO, Creative Economy Report (Paris, 2015).
9.1.Simon Anholt, Competitive Identity (London: Palgrave Macmillan, 2007).

Foto arhiva GUO PEI, haute couture fashion costum tradițional chinezesc

Mai multe state au înțeles deja că patrimoniul vestimentar tradițional poate funcționa simultan ca simbol identitar, instrument de diplomație culturală și resursă economică strategică. **Japonia** a transformat chimonoul într-un icon cultural global, **Coreea de Sud** a integrat hanbokul în fenomenul Hallyu și în industria culturală contemporană, iar **China** a ridicat reinterpretarea costumului tradițional la nivelul marilor case internaționale de *haute couture* prin creatori precum Guo Pei. În Europa, **Norvegia** a construit în jurul costumului bunad un adevărat simbol național premium, **Austria și Germania** au transformat dirndl-ul și costumul bavarez în elemente centrale ale identității culturale și ale unei industrii turistice și creative extrem de profitabile, iar **Scoția** a valorificat extraordinar de eficient kiltul scoțian, transformat astăzi într-un simbol global recognoscibil și reinterpretat constant atât în moda contemporană, cât și în industria luxury și ceremonială.

În toate aceste cazuri, costumul tradițional nu este tratat ca relicvă folclorică, ci ca patrimoniu viu, capabil să genereze vizibilitate internațională, turism cultural, industrie creativă și prestigiu simbolic.

România deține, la rândul său, unul dintre cele mai complexe și sofisticate patrimonii vestimentare din Europa, atât prin diversitatea etnografică, cât și prin bogăția tehnicilor textile și simbolice. Însă adevărata provocare nu mai este conservarea pasivă, ci construirea unei strategii culturale coerente, capabile să transforme acest patrimoniu într-o infrastructură de reprezentare contemporană. Pentru ca ia și costumul tradițional românesc să devină forme autentice de *soft power* cultural, este necesar ca România să le recunoască mai întâi ca valori strategice: culturale, artistice, educaționale și economice.

Analiza istorică demonstrează că diplomația culturală prin vestimentație nu este un fenomen recent, ci un proces continuu, care a evoluat de la reprezentări artistice la strategii culturale conștiente. Costumul tradițional românesc a funcționat, de-a lungul timpului, ca instrument de reprezentare, vector identitar și resursă economică. În contextul global actual, acesta devine un instrument strategic, capabil să genereze valoare simbolică și economică, contribuind la poziționarea României în dialogul cultural internațional.

Foto Irina Chira, Expoziție interdisciplinară HYPERBOREAN FOLKLORE, Muzeul Județean de Artă, Prahova

Ca o concluzie a acestei reflecții asupra diplomației culturale prin intermediul iei și al costumului tradițional românesc, consider că următorul pas necesar nu mai este doar admirarea sau protejarea patrimoniului, ci construirea unei colaborări reale, coerente și bine documentate între diaspora românească și comunitățile, cercetătorii, artizanii, artiștii și creatorii din România preocupați de acest domeniu. O astfel de colaborare ar trebui să depășească simpla promovare vizuală și să includă o documentare riguroasă: istorică, etnografică, tehnică, artistică, culturală, economică și spirituală, astfel încât costumul tradițional românesc să fie înțeles în profunzimea și complexitatea sa reală.

În România există astăzi trei direcții majore de dezvoltare ale acestui patrimoniu vestimentar: **conservarea autentică**, bazată pe reproducerea fidelă și pe păstrarea tehnicilor istorice; **reinterpretarea fashion**, care adaptează simbolurile tradiționale unui limbaj contemporan; **recontextualizarea artistică**, în care costumul tradițional devine limbaj conceptual, obiect cultural și instrument de reflecție vizuală.

Adevărata maturizare culturală va apărea însă doar atunci când aceste trei direcții vor funcționa complementar, nu antagonic. Patrimoniul nu poate supraviețui exclusiv prin conservare rigidă, după cum nici reinterpretarea contemporană nu poate exista sănătos fără înțelegerea profundă a sursei culturale din care provine.

În același timp, România are, poate, nevoie de construirea strategică a unui **adevărat brand cultural național, bazat pe patrimoniul vestimentar tradițional,** nu ca produs nostalgic, ci ca infrastructură contemporană de identitate, excelență și reprezentare internațională.

În acest context, ar putea deveni relevantă chiar **crearea unui for superior de validare juridică, culturală și tehnică**, capabil să ateste nivelul de excelență, autenticitate și măiestrie al pieselor vestimentare cu caracter unicat și cu valoare comparabilă unei forme de *couture* patrimoniale românești. Un asemenea sistem ar putea reuni: cercetători, etnografi, istorici de artă, creatori, artizani, instituții culturale și reprezentanți ai industriilor creative, devenind o platformă deschisă atât creatorilor români, cât și designerilor internaționali interesați să studieze, promoveze și reinterpreteze responsabil patrimoniul vestimentar românesc.

Poate că adevărata miză nu este doar conservarea costumului tradițional, ci **transformarea lui într-un limbaj cultural contemporan** capabil să reprezinte România în lume cu aceeași forță cu care alte state și-au transformat propriul patrimoniu vestimentar în simbol identitar global, instrument diplomatic și resursă economică strategică.

TEXTURI SONORE CU ANDREI IRIMIA

Interviu de **Loredana NOVAC**

Într-o lume profund zgomotoasă, sunt oameni care transformă liniștea în semnătură. Cu măiestrie pentru sunete suave, cu o pasiune imensă pentru pian, Andrei Irimia merge sau cântă contra curentului.

Pianist și compozitor independent, Andrei Irimia a devenit unul dintre cei mai apreciați pianiști români, fiind poziționat într-un univers aparte, unde semnătura sa este inconfundabilă.

De ce muzică, Andrei?

Pentru că muzica îmi oferă o structură și o ordine pe care nu le găsesc în altă parte. Este instrumentul care îmi permite cel mai bine să transpun stările interioare și să le dau o formă concretă, aproape tridimensională.

Pentru mine, muzica funcționează foarte vizual, am posibilitatea să decupez fragmente de timp sau de trăiri și să le reașez într-un ritm propriu. În plus, este un spațiu de siguranță totală, unde pot explora nuanțele complexe ale emoțiilor fără filtre și fără reguli impuse din exterior.

Dacă ar fi să te întorci în timp și să faci o radiografie a anilor de studiu și de muncă, de câți ani ai avut nevoie ca Andrei Irimia să fie recognoscibil prin unicitate?

Unicitatea nu se măsoară în ani de studiu cronologici, ci în numărul de straturi pe care accepți să le dai laoparte ca să ajungi la esență.

A durat, probabil, mai bine de un deceniu de experimente, de căutări și de ajustări de textură până când am învățat să stăpânesc acest univers sonor complex și profund cinematografic. Muzica neoclasică nu înseamnă lipsă de elaborare; din contră, unicitatea a apărut în momentul în care am înțeles cum să suprapun corect straturile de tensiune, nostalgie și relief emoțional, oferind fiecărei compoziții o densitate specifică și o identitate clară, în afara canoanelor tradiționale.

Există un anumit moment potrivit pentru creație? Alegi momentele în care creezi sau se aleg singure?

De cele mai multe ori, aceste momente se aleg singure. Inspirația nu poate fi planificată în agendă. Procesul de creație apare dintr-o nevoie firească de exprimare, fie în perioade de liniște deplină, fie după experiențe mai intense din punct de vedere emoțional. Rolul meu este doar să fiu la pian, pregătit să surprind acele stări și să le transpun în muzică.

Cum ți-ai caracteriza stilul muzical?

Mi-aș caracteriza stilul ca pe o explorare axată pe stratificarea meticuloasă a texturilor sonore. Este o fuziune în care eleganța esențializată a pianului minimalist capătă volum și profunzime prin aranjamente de coarde viscerale, aproape spectrale. Îmi place să țes accente digitale subtile în compoziții, generând un peisaj sonor care pare atemporal, dar care este, în același timp, extrem de prezent și direct. Muzica mea funcționează ca o formă de clarobscur auditiv. Explorez o tensiune atmosferică, neliniștită, care depășește deliberat granițele neoclasicismului tradițional. Nu îmi doresc ca piesele mele să fie un simplu fundal sonor, ci o experiență auditivă densă, care invită la imersiune totală și reflecție.

Unul dintre cele mai cunoscute proiecte, „Lumini și umbre”, proiect creat alături de Marius Manole, are un real succes. Cum ați ajuns să colaborați și ce crezi că aduce

În plus acest proiect de este atât de bine primit?

Întâlnirea cu Marius a venit extrem de firesc, ca o aliniere între două universuri care caută aceeași esență a vulnerabilității. Ce aduce în plus acest proiect? Un dialog profund și visceral între text și muzică. Vocea lui Marius are o textură incredibilă, iar pauzele din vorbirea lui respiră în același ritm cu pauzele din partiturile mele. Spectacolul acesta oferă oamenilor o oglindă curajoasă în care își pot privi, fără teamă, propriile lumini și umbre, iar publicul simte și rezonează cu această lipsă de filtre.

Cum ai simțit publicul în turneul internațional pe care l-ați avut cu acest proiect? Ai îmbunătăți ceva dacă ai putea legat de acesta?

Am simțit o conexiune puternică cu publicul de peste granițe încă din turneele din 2024 și 2025, unde am avut bucuria de a cânta cu sălile pline. Este o satisfacție imensă să constatăm că publicul nostru este într-o continuă creștere, iar semnalele și feedbackul pe care le primim pentru turneul din această toamnă sunt deja și mai bune, semn că acest univers muzical își găsește tot mai mulți ascultători.

Dacă aș îmbunătăți ceva? Nu aș schimba structura spectacolului, ci doar aș continua să las piesele să respire și mai mult, oferindu-le libertatea de a se adapta organic la acustica, arhitectura și personalitatea unică a fiecărei noi săli în care urmează să ajungem.

Ai normalizat melancolia prin muzica ta? Ce crezi despre această emoție? E negativă ori pozitivă?

Nu am privit niciodată melancolia ca pe o emoție negativă. Societatea modernă ne împinge adesea spre o cultură a fericirii artificiale, obligându-ne să proiectăm doar „lumină” în exterior. Pentru mine, melancolia este o stare caldă, un refugiu, un peisaj pe care îl poți privi de la fereastră, la adăpost. Nu este tristețe distructivă, ci o formă de sensibilitate care ne amintește de propria umanitate. Prin muzică, am încercat să o scot din zona de stigmat și să o transform într-un spațiu de siguranță.

Pentru copiii sau adolescenții îndrăgostiți de muzică, se poate trăi din muzică în anul 2026?

Da, se poate trăi din muzică în anul 2026, însă nu există o rețetă universal valabilă pe care să o urmezi orbește. Talentul este doar punctul de pornire, fundația. Pe lângă el, este vital să ai oamenii potriviți în spate. În plus, ca artist independent, trebuie să înveți să iei decizii strategice bune și să fii dispus să investești – timp, energie și resurse – pentru a putea câștiga mai târziu. Și poate cel mai important este să ai reziliență, acea încăpățânare de a nu abandona atunci când drumul devine anevoios.

Ce proiecte ai pentru restul acestui an?

Urmează o perioadă extrem de intensă, care mă bucură enorm. În septembrie anul acesta avem planificat turneul internațional, în cadrul căruia vom avea onoarea să cântăm în spații legendare, precum Filarmonica din Berlin și Palau de la Música Catalana din Barcelona. Tot în această toamnă, pe data de 28 septembrie, avem programat concertul de gală de la Ateneul Român, împreună cu Marius Manole.

Privind deja un pic mai departe, pentru anul 2027 avem confirmată prezența la celebra Elbphilharmonie din Hamburg, dar și multe alte concerte în regiunea Benelux, în sudul Franței și nu numai. Sunt pași mari, dar organici, care vin ca o confirmare a drumului pe care l-am ales.

Victoria și alte lecturi pentru vară

Anca COMAN DOICIN
Traducătoare și redactor de carte

Este o mare bucurie să-mi încep articolul din acest număr al revistei cu o carte foarte importantă pentru mine ca traducătoare, pe coperta căreia îmi apare și numele, romanul ***Victoria***, al scriitoarei Paloma Sánchez-Garnica, câștigător al Premiului Planeta 2024, unul dintre cele mai prestigioase premii literare din spațiul hispanic.

Apărut de curând la editura Corint, romanul *Victoria* este o poveste intensă despre supraviețuire, identitate și forța legăturilor umane într-unul dintre cele mai tulburi momente ale secolului XX. Romanul ne poartă într-un Berlin devastat în urma celui de-Al Doilea Război Mondial, unde protagonista, Victoria Kiesler, luptă pentru a-și întreține familia cântând într-un club de noapte. Însă viața ei ia o întorsătură radicală când este șantajată de niște agenți sovietici, care o obligă să-și părăsească fiica și sora pentru a călători în Statele Unite. Acolo va descoperi contradicțiile unei societăți marcate de discriminare rasială și de paranoia politică a senatorului McCarthy. În această etapă a vieții ei, relația cu căpitanul Norton va fi crucială, dar se va confrunta și cu dileme morale, care o vor determina să-și redefinească principiile și să lupte pentru ceea ce iubește cel mai mult.

Victoria este un roman istoric captivant, care combină suspansul, drama personală și reflecția asupra istoriei recente. Cartea reușește să arate cum marile evenimente politice modelează viețile oamenilor obișnuiți și cum, chiar și în cele mai întunecate perioade, există loc pentru speranță și solidaritate.

O altă carte pe care am tradus-o anul trecut și care a apărut de curând la editura

Curtea Veche este ***Acum și în ceasul morții***, scrisă de Héctor Abad Faciolince, o cronică a experienței tragice pe care autorul a trăit-o în Ucraina, în 2023. Volumul pornește de la experiența autorului în Ucraina, în timpul războiului, și de la atacul cu rachetă asupra unui restaurant din Kramatorsk, eveniment în urma căruia și-a pierdut viața scriitoarea ucraineană Victoria Amelina. Deși Faciolince se află în centrul relatării ca martor și supraviețuitor, adevărata prezență care domină cartea este Victoria Amelina, a cărei dispariție transformă textul într-un omagiu emoționant și profund. Victoria Amelina nu apare doar ca victimă a războiului, ci ca o personalitate vie, inteligentă și implicată, o scriitoare care documenta crimele de război și care credea în puterea literaturii de a păstra memoria adevărului. Din paginile cărții se conturează imaginea unei femei curajoase, dedicate nu doar scrisului, ci și responsabilității morale față de propria țară.

Cartea impresionează prin felul în care autorul vorbește despre vinovăția supraviețuitorului. El se întreabă constant de ce unii oameni continuă să trăiască, în timp ce alții, precum Victoria Amelina, își pierd viața în circumstanțe absurde și nedrepte. Aceste întrebări nu primesc răspunsuri definitive, dar tocmai căutarea lor conferă autenticitate și profunzime textului.

Din punct de vedere stilistic, volumul este sobru și sincer. Faciolince evită senzaționalismul și preferă reflecția calmă, aproape meditativă. În loc să descrie războiul prin imagini spectaculoase ale distrugerii, el îl surprinde prin efectele sale asupra oamenilor: frica, fragilitatea, pierderea și nevoia de a păstra vie memoria celor dispăruți.

Acum și în ceasul morții este mai mult decât o mărturie despre războiul din Ucraina. Este o carte despre memorie, prietenie și responsabilitatea de a spune poveștile celor care nu mai pot vorbi. Prin portretul pe care i-l dedică Victoriei Amelina, Héctor Abad Faciolince oferă nu doar o relatare a unei tragedii, ci și un omagiu adus unei scriitoare a cărei voce a fost redusă la tăcere mult prea devreme.

În strânsă legătură cu volumul tradus de mine, pentru cei ce-și doresc să afle mai multe despre povestea Victoriei Amelina, la editura Polirom a apărut cartea ***Femei în război. Jurnal întrerupt de pe frontul ucrainean***, a cărei autoare este însăși Victoria Amelina.

Unul dintre cele mai valoroase aspecte ale cărții este atenția acordată femeilor, pe care războiul le obligă să își redefinească rolurile. În paginile volumului întâlnim scriitoare, activiste, cercetătoare, mame, voluntare și martore ale violenței, fiecare încercând să își găsească locul într-o lume răsturnată de conflict. Amelina nu le idealizează și nu le transformă în simboluri ale eroismului. Le prezintă cu temeri, vulnerabilități și contradicții, tocmai pentru a evidenția complexitatea experienței umane în vreme de război.

De asemenea, volumul ridică întrebări importante despre memorie și responsabilitate. Autoarea insistă asupra necesității de a consemna ceea ce se întâmplă, de a aduna dovezi și de a păstra poveștile celor afectați de război. Pentru Amelina, a povesti înseamnă a lupta împotriva uitării și a refuza ca victimele să fie reduse la simple cifre.

Ceea ce diferențiază această carte de multe alte relatări despre conflicte armate este perspectiva sa profund umană. În loc să urmărească evoluția frontului, ea urmărește efectele războiului asupra conștiinței oamenilor. Cititorul descoperă nu doar distrugerea unor orașe, ci și transformarea unor vieți, a unor relații și a unor identități.

Stilul autoarei este direct, sensibil și atent la detalii. Multe dintre cele mai

puternice momente nu provin din descrierea bombardamentelor, ci din gesturi aparent obișnuite: o conversație, o amintire, un obiect salvat dintre ruine sau o încercare de a continua rutina într-un context în care normalitatea pare imposibilă. Aceste detalii transformă cartea într-o mărturie vie, care-l apropie pe cititor de realitatea concretă a conflictului.

Editura Nemira a lansat de curând o nouă colecție foarte interesantă, intitulată **Raftul Roz**, dedicată în special experiențelor, sănătății și istoriei femeilor. Ideea colecției este să aducă în limba română cărți importante despre: corpul și sănătatea femeilor (medicină, biologie, sexualitate, hormoni etc.), istorie din perspectivă feminină și biografii ale unor femei influente, memorii și eseuri personale despre experiențe feminine.

Încep prezentarea pe scurt a celor cinci titluri deja apărute în colecție cu ***Eva. Cum a condus corpul feminin 200 de milioane de ani de evoluție umană*** de Cat Bohannon. Cartea pornește de la o idee simplă: pentru a înțelege evoluția oamenilor, trebuie să înțelegem mai bine corpul feminin. Autoarea urmărește felul în care biologia femeilor – sarcina, hormonii, dezvoltarea creierului sau metabolismul – a influențat evoluția speciei umane.

Volumul oferă o perspectivă nouă asupra evoluției umane și reușește să aducă în prim-plan întrebări pe care știința le-a neglijat prea mult timp: De ce femeile trăiesc mai mult decât bărbații? De ce femeile sunt mai susceptibile de a face Alzheimer? De ce fetele iau note mai bune decât băieții la toate materiile până la pubertate, și apoi brusc performanța lor scade? Este o lectură valoroasă pentru persoanele interesate de știință, dar și pentru cei care vor să înțeleagă mai critic modul în care se construiește cunoașterea despre oameni.

Cartea ***Biblia corpului feminin: o perspectivă revoluționară în sănătatea femeilor***, scrisă de dr. Emma Ross, Baz Moffat și dr. Bella Smith, este un fel de manual modern despre cum funcționează corpul feminin în diferite etape ale vieții. Autoarele explică rolul hormonilor, impactul ciclului menstrual, diferențele dintre metabolismul feminin și cel masculin și modul în care exercițiile fizice sau alimentația pot fi adaptate la aceste particularități.

Un aspect valoros este modul în care lucrarea leagă teoria de practică. Nu rămâne la nivel de explicații biologice, ci oferă recomandări concrete: cum poate fi adaptat antrenamentul în funcție de ciclul menstrual, cum poate fi gestionată energia în perioadele de schimbări hormonale sau ce înseamnă, în mod realist, recuperarea după naștere. Această orientare practică face volumul util nu doar pentru specialiști, ci și pentru cititoare fără pregătire medicală.

Sânii. Ghid pentru purtătoare, de Kristi Funk, este un ghid medical accesibil despre sănătatea sânilor. Autoarea, chirurg specializat în cancerul de sân, explică ce factori influențează apariția bolii și ce anume din stilul de viață poate reduce riscurile. Pe lângă partea medicală, cartea încearcă să le ofere cititoarelor un sentiment de control asupra propriului corp, arătând cum prevenția, informația și deciziile personale pot influența sănătatea pe termen lung.

Oare ți-am spus vreodată? a lui Genevieve Kingston este o poveste autobiografică despre pierdere și maturizare. După moartea mamei sale, autoarea descoperă că aceasta îi pregătise, din timp, un fel de „ghid al vieții": o serie de scrisori și de cadouri pe care urma să le primească la diferite vârste. Pe măsură ce le deschide, fiecare mesaj devine o legătură cu mama ei și o ocazie de a reflecta asupra familiei, identității și modului în care continuăm să fim influențați de cei pe care i-am pierdut.

În ***21 de femei din Roma Antică***, Emma Southon, în loc să spună istoria Romei prin împărați și generali, alege 21 de personaje feminine – de la împărătese la preotese, artiste sau femei din clase sociale diferite. Prin poveștile lor, cititorul descoperă cum trăiau femeile într-o societate dominată de bărbați și cum unele dintre ele au reușit totuși să influențeze politica, cultura sau viața socială. Cartea devine astfel o perspectivă alternativă asupra unei civilizații foarte cunoscute.

Vă recomand să urmăriți această colecție extrem de interesantă și titlurile în curs de apariție: *Puterea ciclului menstrual* de Maisie Hill, *Creierul XX. Știința revoluționară care le oferă femeilor puterea de a preveni demența* de Lisa Mosconi, *Fertilitatea ta, sub control* de Toni Weschler, *Legenda. Femeile reale din spatele miturilor care au modelat Europa* de Janina Ramirez, *Regatele femeilor* de Megha Mohan, *Povestea nașterii. Putere, control și corpul femeii* de Elizabeth Prochaska.

De data aceasta spațiul nu-mi permite să vă recomand și câteva cărți pentru copii, așa că rămân datoare pentru numărul viitor.

În încheiere, vă doresc o vară plină de plimbări frumoase și de lecturi interesante!

Din 2007,
sursă de încredere

Observatorul
Prahovean

www.observatorulph.ro

Intoleranța la histamină

Un subiect greu, complex, atât pentru medic, cât și pentru pacient, cunoscut și tratat, din păcate, doar superficial. Histamina este o substanță esențială în organism, implicată în inflamație, alergii, răspuns imun, digestie, funcționarea creierului, reglarea ritmului somn–veghe, reglarea circulației sangvine. Problema apare când aceasta crește prea repede, se acumulează și nu poate fi degradată în timp util, deci apare un dezechilibru între producție și degradare. Am auzit această comparație, care mi-a plăcut foarte mult: histamina este ca focul, absolut necesar, dar dacă scapă de sub control, arde!

Diana Florentina POPA
medic primar diabet, nutriție, boli metabolice
Clinica DIANUTRILIFE MEDICA Ploiești

Histamina este metabolizată prin acțiunea a două enzime (DAO și HNMT), care pot avea o acțiune scăzută în bolile inflamatorii intestinale, sindrom de intestin iritabil, SIBO, sindrom de hiperpermeabilitate intestinală, intoleranțe alimentare, deficite de minerale și de vitamine, care sunt cofactori în activarea acestora, consum de alcool, antiinflamatoare nesteroidiene, antidepresive și antibiotice. Nu trebuie să uităm că activitatea acestor enzime poate fi redusă genetic (mutații genetice), stres cronic și intoxicații cu metale grele. Alături de această scădere a enzimei, avem de foarte multe ori o histamină crescută prin ce aducem prin alimente, dar și o producție crescută în disbioză (alterarea florei intestinale) cu creștere a bacteriilor intestinale producătoare de histamină, reacții alergice clasice sau întârziate (intoleranțe alimentare), tulburări hormonale cu creșterea estrogenului sau sindroame mai rare, cum este sindromul de activare mastocitară.

Simptomele sunt foarte heterogene, deoarece histamina are receptori în foarte multe organe și sisteme. *La nivel respirator* avem rinoree, rinită, congestie nazală, strănut. *Digestiv* avem balonare după masă, crampe, dureri abdominale, greață, vărsături, diaree sau constipație. *Sistemul nervos* răspunde prin cefalee, migrene, anxietate inexplicabilă, insomnie, ceață mintală, oboseală cronică. *La nivelul sistemului cardiovascular* apar tahicardie, palpitații, hipotensiune. Foarte importante sunt reacțiile cutanate care pot apărea – roșeață, erupții diverse, urticarie, prurit, dermatite, edeme. La femei avem simptome care se agravează ciclic legate de ciclul menstrual, asociate cu sindrom premenstrual, deoarece estrogenul crește histamina.

Atenție! Aceste simptome sunt foarte frecvente în viața noastră! Citindu-le s-ar putea să credeți că aveți cu toții intoleranță la histamină!!! Dar diagnosticul de intoleranță la histamină este complex. Poate fi suspicionat dacă avem simptome la 2-3 categorii din cele de mai sus, dar diagnosticul se pune pe analize de laborator, dozare DAO – enzima care metabolizează histamina, determinarea nivelului de histamină în sânge, dar și, foarte important, determinarea histaminei în scaun, printr-un test de microbiom!

Alimentele care trebuie eliminate o perioadă în intoleranța la histamină sunt cele cu conținut crescut de histamină – carne procesată, maturată, mezeluri, pește afumat, conservat, brânzeturi maturate, lactate fermentate, spanac, vinete, roșii, ciuperci, avocado, fructe de pădure, citrice, pepene, ananas, kiwi, alcool, nuci, arahide, caju, fructe uscate, murături, varză murată, cacao, ciocolată, ceai negru, ceai verde și altele. Se pot consuma carne și peste foarte proaspete, cantitatea de histamină crescând în acestea pe măsura ce sunt depozitate, conservate. Un exemplu de „bombă histaminică" este o masă la care se servește pizza cu de toate, pește afumat, mezeluri, brânzeturi maturate, ciuperci, nuci, alune, vin...

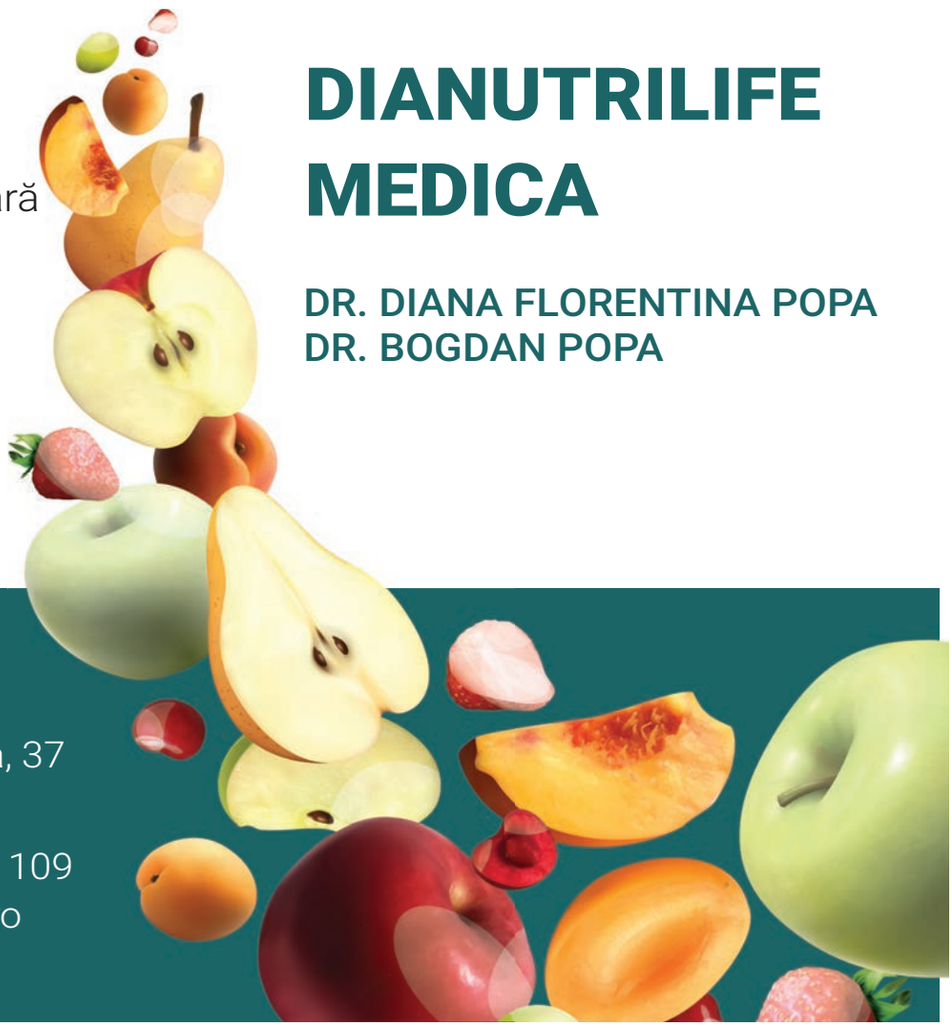
În urma acestui diagnostic e logic că va trebui să scădem histamina adusă prin alimente prin dietă cu conținut redus de histamină, dar vreau să reținem că acest lucru nu este suficient. Văd în practică oameni care sunt ani întregi pe alimentație restrictivă, foarte monotonă, cu ameliorări doar parțiale, pentru că, de fapt, nu a fost găsită cauza intoleranței și s-a lucrat doar pe consecință.

Găsirea cauzei producției crescute de histamină este cheia. Întrebarea de la care trebuie să plecăm este „De ce?” Deci, în afara analizelor uzuale, determinări de vitamine și minerale, DAO și histamina în sânge, dietă fără histamină, trebuie investigat intestinul printr-un test de microbiom completat cu o probă de digestie, determinarea histaminei în scaun și, eventual, alte teste speciale, cum este testul respirator pentru determinarea gazelor în cazurile în care se suspectează SIBO (suprapopulare bacteriană a intestinului subțire).

Fiecare pacient are un prag individual de toleranță la histamină, se poate constata toleranță diferită la același aliment în zile diferite, dar și în funcție de cantitatea de histamină acumulată în alimentul respectiv prin maturare și depozitare.

Fiecare organism are propria poveste a antecedentelor care au modificat flora intestinală, propriile carențe și, de aici, propriul ritm de vindecare! Necesită înțelegerea cauzei, timp, răbdare și consecvență.

• Consultații diabet
• Consultații nutriție
• Teste intoleranță alimentară
• Consultații specializate:
nefrologie, neurologie, gastroenterologie

DIANUTRILIFE MEDICA

DR. DIANA FLORENTINA POPA
DR. BOGDAN POPA

Contact:
Ploiești, Str. Alexandru Glinka, 37

Programări la telefon:
0344.407.987 sau 0773 976 109
e-mail: contact@dianutrilife.ro

În sertarul cu subiecte tabu în sănătatea femeilor

INFECȚIA CU HPV LA FEMEI

Rodica CRISTIAN
Dr. Cristian Rodica
Medic Primar obstetrică ginecologie
Doctor în medicină
Cod 237566

Ce este infecția hpv?

Infecția cu HPV este o infecție virală.

Ea este generată de human papilloma virus – ce face parte din marea familie a papilloma virusurilor, care reunește peste 200 de virusuri înrudite.

Această infecție este una dintre cele mai frecvente patologii genitale, prezente în proporție de 87% la femeile cu vârstă activă sexual.

Aproximativ jumătate din totalul infecțiilor cu HPV se realizează cu tulpini cu risc oncogen înalt, dintre acestea, tulpinile 16 și 18 sunt responsabile pentru 80% dintre cancerele de col uterin (16 fiind considerată cea mai cancerigenă).

Majoritatea infecțiilor cu HPV sunt asimptomatice, tranzitorii și se remit de la sine.

Persistența infecțiilor cu HPV cu risc înalt oncogen pot determina apariția cancerului de col uterin, vaginal, vulvar, anal și orofaringian.

CARE SUNT FACTORII DE RISC PENTRU TRANSMITEREA HPV?

Numărul mare de parteneri sexuali sau contaminarea de la o parteneră care a avut un număr mai mare de parteneri sexuali anterior.

Sistemul imunitar slăbit

Riscul de îmbolnăvire este mai mare la femeile cu o imunodeficiență generată de diverse cauze, cum ar fi: alimentația dezechilibrată, lipsa odihnei eficiente, suprasolicitare fizică și psihică; stări de convalescență prelungite; imunodeficiența posttransplant de organ etc.

Leziuni ale mucoasei cutanate vaginale expuse infecției

Contactul piele pe piele sau obiecte infectate cu HPV (ex. prosoape), dușuri comune, piscine cresc riscul de infecție.

DEPISTAREA INFECȚIEI CU HPV

Când vorbim despre infecția HPV, rareori sunt prezente simptome.

În unele cazuri, se constată apariția unor condiloame genitale cu aspect de negi, divers localizate (perineal, anal, vulvar, vaginal sau la nivelul colului uterin).

Verucile genitale au aspect aplatizat sau conopidiform, cu consistență fermă și se pot vizualiza vulvar, vaginal, anal sau la nivelul colului uterin.

În cazurile grave, neglijate, apar uneori sângerări în zona genitală asociate cu prezența cancerului de col uterin, vaginal, vulvar sau anal.

CUM REDUCEM RISCUL CONTAMINĂRII CU VIRUSUL HPV

Având în vedere că imunitatea crescută a organismului femeii ține sub control virusul HPV și agresiunea lui, este important să ținem cont de câteva recomandări:

- Excluderea fumatului
- Excluderea stresului
- Alimentația sănătoasă, echilibrată
- Mișcare fizică
- Folosirea prezervativului

METODE DE DIAGNOSTIC ȘI PREVENȚIE

Consultul ginecologic anual

Un simplu consult ginecologic anual poate oferi informații privind posibila contaminare cu virusul HPV.

Testarea Babeș-Papanicolau relevă modificările celulare ale colului cu prezența unor atipii sugestive pentru infecția HPV.

Genotiparea reprezintă o analiză de laborator ce permite identificarea prezenței uneia sau mai multor tulpini HPV din grupa cu risc oncogen înalt.

Colposcopia este o procedură ginecologică non-invazivă de diagnostic prin examinare în detaliu mărit a vulvei, vaginului și colului uterin, cu scopul de a depista leziunile generate de infecția HPV la nivel genital.

Vaccinarea HPV reprezintă cea mai eficientă metodă.

Există un program național de vaccinare, care se adresează atât fetelor, cât și băieților începând cu vârsta de 9 ani, însă vârsta ideală a vaccinării la copii este 11–14 ani. Vaccinarea se face la medicul de familie. La această vârstă sunt necesare doar 2 doze la interval de 6 luni. Eficiența este mult mai mare la această vârstă, obținându-se un titru de anticorpi ridicat necesar asigurării protecției organismului împotriva virusului HPV înainte de începerea vieții sexuale.

La femeile adulte se fac 3 doze de vaccine Gardosil 9. Vaccinul protejează împotriva cancerului de col uterin, vulvar, vaginal, perianal, anal și orofaringian, în proporție de 90%, potrivit datelor Uniunii Europene.

Siguranța vaccinului este dovedită științific, potrivit unor cercetări apărute în Imunologie Research Lancet.

Vaccinarea însă nu înlocuiește controalele medicale regulate – testul Papanicolau, acestea rămânând necesare pentru femei. Vaccinul nu tratează infecțiile HPV existente, ci doar previne infecțiile viitoare.

CONCLUZII

HPV este un virus mult mai frecvent decât credem și poate afecta pe oricine.

Se estimează că aproximativ 80% dintre femei și bărbați se vor infecta cu HPV la un moment dat. În cele mai frecvente cazuri, infecția trece de la sine, însă, când persistă, poate duce în timp la apariția unor forme de cancer generate de acesta.

Vaccinarea anti HPV este una dintre cele mai importante metode de protecție împotriva anumitor afecțiuni cauzate de acest virus.

Vaccinarea se recomandă fetițelor și băieților începând cu vârsta de 9 ani, până la vârsta de 26 ani fiind gratuită. Femeile cu vârsta cuprinsă între 26 și 46 de ani neîmpliniți pot beneficia de vaccinarea anti HPV în regim compensat, pe baza unei rețete compensate eliberate de medici de specialitate aflați în contract cu casa de asigurări de sănătate.

Până la 90% dintre cancerele de col uterin cauzate de infecția HPV la această grupă de vârstă a femeii pot fi prevenite prin vaccinarea HPV. Vaccinarea împotriva HPV se bazează pe dovezi științifice solide, fiind recomandată de marile organizații medicale din lume, de la OMS la CDC din SUA și Asociația Europeană pentru medicamente. Eficiența sa în reducerea semnificativă a cazurilor de cancer de col uterin, dar și a altor forme de cancer cauzate de HPV este dovedită și confirmată de experiența țărilor care au implementat cu succes programe de imunizare.

MedLife
SPITALUL LOTUS

RIVALITATE versus EVOLUȚIE ÎMPREUNĂ

DE CE UNII EVOLUEAZĂ ȘI ALȚII SE CONSUMĂ?

Claudia IORDACHE
Psiholog, psihoterapeut, psiho-oncolog în formare

Rivalitatea profesională a existat dintotdeauna, de când în același domeniu a apărut un alt om dornic să întreprindă aceeași activitate. În forma sănătoasă, este un motor al evoluției, un factor declanșator de motivație, creativitate, disciplină și responsabilitate. Dezechilibrul apare atunci când competiția nu mai este despre autodepășire, ci despre comparații obsesive, frică, epuizare psihică și fizică, despre a demonstra că ești mai bun decât celălalt.

Observăm în ultimii ani o întreagă panoplie de informații, care derutează publicul larg dornic să știe care este cel mai bun de pe „piață". Aceste nevoi sociale atrag după sine o presiune asupra profesionistului, care se trezește într-o furtună de comentarii pozitive sau negative bazate pe experiența clientului/pacientului. În orice domeniu de activitate evaluarea este atât de subiectivă încât este aproape imposibil să ai un eșantion reprezentativ care să decidă de fapt – CINE ESTE CEL MAI BUN, CINE ESTE PRINTRE PRIMII?

Dacă reușești nu înseamnă că iei locul altcuiva

Ceea ce am observat atât în evoluția mea profesională, cât și a acelora cu care am colaborat de-a lungul anilor în cabinet este că fiecare om poate fi un bun profesionist și dacă ajută concurența. Da, poate părea absurd, dar colaborarea rămâne cea care cimentează la un moment dat relația dintre oameni și, totodată, aduce o maturizare profesională prin viitoarele conexiuni ce se pot construi. Oamenii apreciază mai mult un profesionist care își cunoaște limitele decât un om care este avid să ia TOT.

Online-ul a favorizat foarte mult această concurență dusă la extrem, dar care, din păcate, a adus multă ură și dezechilibru în percepția colectivă de a-l crede sau a-l alege pe cel mai „bun, urmărit". Un trend pe care l-am observat în ultimii ani este legat de o categorie: „începătorii" care copiază cu ușurință ceea ce alții au construit în ani și livrează ca și cum ar fi propria creație, iar altă categorie este cea în care construiesc evoluția profesională prin denigrarea tuturor activităților întreprinse de cei de dinaintea lor. Aceasta este partea tristă a concurenței. Te poți numi profesionist când în spatele acțiunilor tale ai folosit minciuna, denigrarea, furtul intelectual, distorsionarea?

Întotdeauna orice a fost construit pe astfel de „piloni" s-a distrus în timp, este un fapt dovedit că oamenii nu pot fi „păcăliți" pe termen lung. Evident, la început pare de necrezut, deoarece ascensiunea este rapidă, plină de lauri, de strălucire, un drum ușor și cu rezultate rapide. Pare ca la jocurile de noroc – magic.

Partea frumoasă apare atunci când înțelegem că fiecare om este potrivit unui anumit loc și anumitor oportunități, când ne încurajăm și susținem colegii și acceptăm cu maturitate că fiecare îi este potrivit cuiva. ***Nimeni nu „fură" succesul cuiva, există spațiu pentru fiecare profesionist.***

Rivalitatea profesională este o competiție între colegi sau profesioniști din același domeniu de activitate. Partea pozitivă a competiției poate stimula nevoia de a performa, de asumare și a altor responsabilități, experiențe diferite, pentru a dobândi abilități noi.

Nu lipsa valorii naște rivalitatea, ci incapacitatea de a accepta faptul că și altcineva poate străluci fără ca strălucirea ta să se risipească! Un film de referință care surprinde perfect această realitate este *The Prestige*. Doi profesioniști extrem de talentați ajung să transforme admirația reciprocă într-o obsesie a comparației și a competiției. În loc ca talentul lor să fie o punte de dezvoltare, rivalitatea îi consumă treptat, iar nevoia de a demonstra cine este „mai bun" ajunge să le distrugă atât relația dintre ei, cât și propriul

echilibru interior. Exact situațiile acestea le întâlnim în multe domenii profesionale, unde oameni valoroși ajung să se privească nu ca resurse de inspirație, ci ca amenințări.

Nu te poți bucura de evoluția lor? Te poți bucura și inspira sau simți invidie? Când ai susținut vreodată prin apreciere un coleg? Putem să ne pierdem atât de ușor valorile, principiile în goana după acest loc pe podium, încât toată energia cu care cândva am pus pe hârtie un vis, un proiect ce părea imposibil cândva, o profesie după care am tânjit, toată curiozitatea, entuziasmul, dorința de a oferi, bucuria și iubirea față de visul nostru ne poate transforma în tot ce nu credeam vreodată! Cea mai mare pierdere nu este aceea că nu ajungem pe podium sau că nu ne menținem, ci momentul în care, fugind după goana de validare, putere și control, uităm de momentul de început. Uităm cine eram înainte ca frica, orgoliul să intre în „jocul competiției extreme" și să transforme profesia într-o luptă continuă.

Teama de a nu fi înlocuit sau de a nu ajunge printre primii în viața profesională a declanșat multă anxietate, fiind susținută, în formă continuată, de feedbackurile oamenilor sau de vizibilitatea din mediul online (o iluzie care încă este percepută ca o realitate). Fiecare încearcă să obțină rolul principal. În realitate, viața profesională nu funcționează ca un podium cu un singur loc. Ca într-un film, fiecare personaj contribuie la valoarea întregului scenariu. Colaborarea și susținerea reciprocă sunt cele care transformă o simplă producție într-o capodoperă.

Un profesionist adevărat știe că procesul implică multe etape, timp, multă muncă, dezvoltare și răbdare, în niciun caz frustrare și comparații. Știe că maturitatea profesională se construiește prin colaborare, susținere reciprocă și prin capacitatea de a evolua împreună, fără frica permanentă că valoarea celuilalt o diminuează pe a lui.

Rivalitatea toxică se bazează pe un script distructiv, care generează stres, anxietate, scăderea stimei de sine, invidie, critici și comportamente manipulative. Rivalitatea poate apărea atât la cel care este nou-venit în domeniu, cât și, mult mai frecvent, la persoanele de succes, prin apariția presiunii validării sociale, menținerea imaginii profesionale, dar și prin teama de a nu fi înlocuit oricând. Aceste sentimente îl îndepărtează exact de la ceea ce își dorea să ajungă, să fie, să ofere și să primească încât să obțină satisfacția muncii.

Adeseori, le povestesc oamenilor că satisfacția muncii vine din trei resurse: acțiunea pe care o întreprindem, rezultatul obținut și partea financiară (remunerația). Când acestea se fragmentează în procente mult diferite – iar partea financiară este pusă pe primul loc –, oamenii vor realiza în timp că profesionistul pe care l-au ales nu mai este același, vrea volum și câștig.

Din păcate în această situație ș tu, ca profesionist, îți uiți obiectivul pe care l-ai ales, transformându-te în ALTCINEVA! A evolua împreună nu înseamnă o lipsă de ambiție, ci dimpotrivă, înseamnă să crești fără să îți pierzi valorile. Înseamnă să poți aprecia sincer reușita unui coleg fără să simți că valoarea îți scade și că tot ce ai creat ajunge în derivă. Înseamnă să înțelegi și să accepți că fiecare om are propriul rol în „filmul" vieții profesionale, că nimeni nu poate lua ceea ce este construit autentic prin muncă, devotament, loialitate, respect și consecvență.

Evoluția profesională implică valori, principii și complementaritate, toate construite în liniștea unui drum clădit cu trudă, dăruire și consecvență! Involuția profesională implică acțiuni distructive și emoții negative, invidie, critică, presiune, epuizare psihică, fizică, încălcare de principii, o adevărată involuție interioară.

La finalul acestui articol imaginează-ți un dialog între omul care a ales cândva, poate demult, atât de demult încât a uitat și acel episod în care a așezat gândul în harta vieții sale profesionale, și *profesionistul* care ai devenit. Care sunt calitățile ce te definesc în evoluția ta profesională? Care este atitudinea ta față de evoluția profesională a celorlalți?

POȚI URCA PE TREPTELE CORECTE, NU TE TEME! LOCUL TĂU ȘI OAMENII POTRIVIȚI VOR RĂMÂNE!

CONSTRUIEȘTE-LE CU IUBIRE PENTRU PROFESIA TA!

DECLARAȚIE PACIENTĂ

„În toți anii mei de lucru în remodelare corporală am înțeles un lucru esențial: profesioniștii nu sunt rivali, ci resurse diferite pentru oameni diferiți. În Ploiești avem medici, diabetologi, nutriționiști și specialiști wellness, fiecare cu rolul lui clar și cu o abordare unică.

Medicii sunt cei care susțin partea de diagnostic, tratament și vindecare.

Specialiștii wellness, în schimb, sunt cei care te ajută să creezi un stil de viață echilibrat, să previi dezechilibrele și să iei decizii sănătoase, fără să intri în zona medicală. Noi nu tratăm, dar putem lucra minunat în tandem cu cei care tratează.

Și, sincer, impactul e mult mai mare atunci când fiecare își face partea cu responsabilitate și respect. Eu lucrez exclusiv după principii în care cred și pe care le-am testat personal. Dar, în același timp, am un respect profund pentru munca tuturor colegilor din domeniu, chiar dacă uneori nu rezonăm 100% în abordări. E firesc. Fiecare îi atrage pe oamenii care se simt în siguranță cu stilul lui. Și îți spun deschis: nu mi s-a părut niciodată corect să intervin în planurile făcute de un alt specialist.

Uite un exemplu foarte personal: o prietenă foarte dragă mi-a spus, cu toată sinceritatea, că lucrează cu alt specialist pentru că relația noastră e atât de apropiată, încât îi era teamă să-mi raporteze mie ce mănâncă. Am luat planul ei, l-am citit și da, am sesizat lucruri cu care eu, personal, nu eram de acord.

Dar știi ce am făcut? Exact ce mi-aș fi dorit și eu să facă cineva pentru mine: am încurajat-o să își urmeze specialistul, să aibă încredere în persoana pe care a ales-o și să respecte parteneriatul format acolo. Așa mi se pare corect. Așa mi se pare etic. În același timp, am avut o clientă care mi-a spus că alt specialist i-a contestat planul pe care îl lucraserăm împreună. Și sincer? Mi-ar plăcea enorm ca toți cei din domeniu să putem sta odată la o cafea, să povestim deschis și să înțelegem motivația din spatele anumitor negații. Nu ca să ne contrazicem, ci ca să învățăm unii de la alții. Putem fi sau nu pe aceeași lungime de undă.

Dar ceea ce nu susțin și nu voi susține niciodată este să contestăm munca unui alt profesionist. Lucrează tu cu clienții tăi. Ține-i aproape. Însoțește-le progresul.

Și îți promit că atunci nu te va interesa niciodată ce face altcineva."

„Când o lumânare aprinde o altă lumânare, nu pierde nimic din propria lumină."

Andreea Vasi

INTERIOR VIBE

POVESTEA SPAȚIILOR CARE SE SIMT, NU DOAR SE VĂD

Corina BURLACU
Owner Interior VIBE

Există spații care impresionează la prima vedere. Și există spații care rămân cu tine.

Lumina care cade filtrat printr-un voal perfect ales. Liniștea unei încăperi în care fiecare textură pare să respire. Senzația aceea subtilă că totul este exact unde trebuie să fie. Acolo începe povestea Interior Vibe.

Nu ca un brand, ci ca o stare.

În spatele fiecărui proiect Interior Vibe există mai multe alegeri estetice. Draperiile nu sunt tratate ca elemente decorative, ci ca instrumente prin care lumina este modelată, iar atmosfera capătă profunzime.

Fiecare material este ales ca o extensie a unei emoții. Unele aduc calm. Altele dau forță. Unele încălzesc spațiul, altele îl rafinează. Toate însă au un rol precis: acela de a transforma un interior într-un loc în care vrei să rămâi.

Fiecare client este ghidat într-un proces aproape intuitiv, în care gusturile personale se întâlnesc cu expertiza, iar rezultatul nu este doar estetic, ci profund personal.

Texturile sunt alese pentru felul în care cad, pentru cum filtrează lumina și pentru modul în care dialoghează cu restul interiorului. Nuanțele nu sunt întâmplătoare, ci calibrate astfel încât să creeze o stare de calm, de rafinament, de apartenență.

În showroomul Interior Vibe alegerea nu este un proces grăbit, ci o experiență. Materialele sunt explorate cu răbdare, lumina este observată în diferite momente ale zilei, iar fiecare combinație devine parte dintr-un proces de descoperire personală. Consultanța nu impune, ci ghidează. Este un dialog subtil între dorințele clientului și expertiza acumulată în timp, în care fiecare detaliu capătă sens. Nu există soluții standard, ci doar direcții adaptate fiecărui stil de viață și fiecărui interior.

Principiul după care ne ghidăm este că un spațiu reușit nu este cel perfect, ci acela în care te regăsești fără efort.

Integrarea corpurilor de iluminat în portofoliul Interior Vibe vine ca un pas firesc. Dacă texturile definesc modul în care lumina este percepută, iluminatul definește sursa și direcția ei.

Adevărata diferență apare în modul în care aceste elemente sunt puse împreună.

O draperie grea, iluminată cald capătă profunzime, astfel încât un corp de iluminat bine ales poate transforma complet percepția texturilor.

Fie că este vorba despre un proiect rezidențial sau un spațiu HoReCa, abordarea rămâne aceeași: echilibru și atenția la detalii. Adevărata valoare nu stă în fiecare element separat, ci în relația dintre ele.

Anul acesta aduce cu sine o schimbare de ritm pentru Interior Vibe. După ani în care rafinamentul a fost construit în detaliu, în proiecte atent selectate, brandul pășește într-o nouă etapă: una a deschiderii către lume.

Participarea în calitate de expozanți la târguri internaționale de design marchează nu doar o extindere, ci o evoluție firească. Este momentul în care viziunea locală întâlnește scena globală, iar dialogul devine mai amplu, mai curajos.

În aceste spații ale excelenței, Interior Vibe nu merge doar pentru a expune, ci pentru a descoperi, a aduce înapoi inspirație, texturi noi, idei care vor modela interioarele de mâine.

Experiența acumulată în cadrul târgurilor internaționale se va reflecta direct în proiectele Interior Vibe. Fiecare material nou introdus în portofoliu este rezultatul unui proces riguros, în care estetica, calitatea și funcționalitatea sunt echilibrate cu grijă.

Interior Vibe nu creează doar decoruri, creează stări. Iar stările nu se demodează niciodată.

INTERIOR

VIBE®

#DespreMigrenă

Cristina VLĂDĂU
vicepreședinte Asociația pentru sănătatea creierului

Mă uit în buletin și văd 54 de ani. Dar adevărul meu e altul. Migrena a început la 14 ani și, de atunci, m-a însoțit constant – două zile pe săptămână, lună de lună, an după an. Am făcut un calcul simplu, dar dureros: 96 de zile pe an. În 40 de ani, asta înseamnă 3 840 de zile. Adică 10 ani și jumătate din viața mea trăiți în durere, în întuneric, în izolare… Am pierdut zile de școală, întâlniri importante, aniversări, momente cu cei dragi. Am învățat să zâmbesc când puteam, să anulez în ultimul moment, să spun „nu pot" mai des decât mi-aș fi dorit. Migrena nu este doar o durere de cap – este o umbră care îți fură bucăți din viață, din energie, din tine.

Și totuși, sunt aici. Am 54 de ani, dar dacă trag linie, simt că am trăit cu adevărat 43 și jumătate. În restul timpului am supraviețuit. Aceasta este povara pe care migrena o lasă în urmă – ani întregi invizibili pentru ceilalți, dar profund resimțiți de mine. Dar în 2023 am început să văd o luminiță! ne-a povestit Elena, persoană cu migrenă cronică din România.

Migrena este una dintre cele mai frecvente boli neurologice, afectând aproape 15% dintre persoane (copii și adulți), fiind a doua cauză principală de dizabilitate la nivel mondial. Afectează în special femeile (80%), generând o povară ridicată pentru persoanele afectate și costuri uriașe pentru sistemele de sănătate. Dacă nu este tratată corespunzător, migrena poate evolua către o formă cronică, forma cea mai agresivă și rezistentă la tratament, definită prin peste 15 zile de cefalee pe lună.

Până foarte recent, tratamentele preventive disponibile pentru migrenă aveau eficacitate limitată și tolerabilitate scăzută. Dar în ultimii ani au fost descoperite clase întregi de tratamente specifice – triptani, ditani, gepanți și anticorpi monoclonali (împotriva unei molecule numite peptidă asociată genei calcitoninei CGRP, unul dintre principalii modulatori ai sistemului trigeminal). Aceste medicamente au demonstrat un efect remarcabil, reducând numărul zilelor cu migrenă lunară cu peste 75%. Deși scumpe, aceste tratamente sunt disponibile și decontate și în România!

Când cineva spune că are un atac de migrenă, ai putea crede că este doar o durere de cap puternică. Dar migrena nu este doar o simplă durere de cap, ea este o afecțiune neurologică ce se manifestă prin episoade de durere severă, pulsatilă, de obicei pe jumătate de cap, însoțită de greață, vărsături și de sensibilitate la lumină și zgomot (foto și fonofobie). Este o afecțiune mult sub-recunoscută, sub-diagnosticată și sub-tratată.

Migrena este dizabilitantă, puțin înțeleasă, cu mare impact asupra calității vieții (afectează viața de zi cu zi – activitățile casnice, familia, viața socială și locul de muncă). Este considerată o problemă de sănătate publică, dată fiind prevalența (aproximativ 2 300 000 de persoane în România). Migrena este a doua cauză de dizabilitate în lume și prima cauză de dizabilitate în rândul femeilor tinere, se întâlnește printre primele cinci cauze de adresare la camera de gardă/urgențe și este a doua cea mai frecventă cauză de absenteism.

În anul 2025 Asociația pentru Sănătatea Creierului a realizat un studiu despre impactul migrenei la locul de muncă. Ce spun oamenii?

Migrena se confundă cu o simplă durere de cap, dar ea este mult mai mult. Oamenii nu știu și nu înțeleg. Am fost acuzată că mă prefac, că „am ceva la cap", că mă alint, că este o boală închipuită, un moft, o încercare de „a da bine" într-o discuție... Mă simt nevăzută, neînțeleasă și deloc ajutată. E nevoie de multă ambiție pentru a trece peste fiecare zi. – Laura

Este greșit și crud să primesc sfaturi nesolicitate și inutile, lipsite de informații științifice și care judecă de cele mai multe ori într-un mod abuziv. Am fost privită dezaprobator și cu suspiciune, m-am simțit marginalizată de colectiv și de colegi, chiar discriminată și neînțeleasă. – Denisa

M-am confruntat de multe ori cu indiferență sau neînțelegere. Acuz acum alte probleme pentru că simt că nimeni nu ia în serios migrena. M-am exclus singură și tind să mă izolez de lume. Uneori nici familia nu știe, nu vreau să dau povara. – Oana

Nu există înțelegere pentru această afecțiune! Nu am fost crezută, nimănui nu îi pasă. Nu mai explic ce implică migrena din frica de stigmatizare. La noul job, pentru a nu fi din nou discriminată, nu mai vorbesc despre asta. Mă închid în mine și nu mai vorbesc cu nimeni. Dar este cumplit sentimentul că sunt singură în această boală. – Ana-Maria

Pare că mă plâng din orice. Mă deranjează că mă tot explic, încerc să explic afecțiunea, însă nu reușesc să mă fac înțeles. Unii dintre prieteni m-au ocolit, nu vor să deranjeze. Unii dintre colegi par că înțeleg în aparență, dar vor doar să pară amabili. Mă simt, de cele mai multe ori, neînțeles. – Mihai

La nivel european există numeroase studii despre impactul socioeconomic al migrenei! Având în vedere contextul economic al României, este rezonabil să deducem că impactul financiar al migrenei poate fi comparabil cu cel al unor țări precum Letonia și Lituania, ceea ce ar însemna între 0,35 și 0,42% din PIB. De asemenea, migrenele cronice sunt asociate cu o utilizare mai mare a asistenței medicale și cu pierderi mai mari de productivitate (Ex. Pierderea productivității: fiecare persoană afectată pierde între 2 și 10 zile lucrătoare pe an, cu o estimare de aproximativ 95 de miliarde de euro). În momentul actual, în România nu se raportează sau colectează niciun fel de date despre această afecțiune, iar companiile nu includ în strategiile lor acoperirea nevoilor acestor persoane!

Asociația pentru Sănătatea Creierului derulează constant campanii #DespreMigrenă, pentru conștientizarea acestei afecțiuni, deoarece un diagnostic precoce, accesul la tratamente specifice și gestionarea afecțiunii (cu identificarea factorilor declanșatori și modificări ale stilului de viață) pot contribui semnificativ la reducerea poverii și la îmbunătățirea calității vieții pacienților!

În luna iunie, ca parte a Lunii de Conștientizare a Migrenei și Cefaleei, asociația se alătură campaniei globale „Shades for Migraine". Poți susține și tu persoanele care trăiesc cu migrenă, postând pe rețelele sociale o fotografie cu ochelari de soare și folosind hashtagul #ShadesForMigraine!

Pentru a afla mai multe despre campanie și cum te poți implica, vizitează site-ul despremigrena.ro sau asc.ro!

Dincolo de SPF
o abordare sinceră despre melasmă și lecțiile K-Beauty

Dr. Ana FÂCĂ
medic primar dermatolog

Ce ascund petele pigmentare, de ce vara le agravează și cum învățăm – inclusiv din filozofia coreeană a prevenției – să ne protejăm pielea pe termen lung

Melasma intră discret în viețile multor femei, dar rareori intră și în conversațiile sincere despre frumusețe. Într-o lume în care filtrele netezesc pielea în câteva secunde, petele pigmentare rămân una dintre cele mai frustrante și ascunse probleme ale tenului matur. Și totuși, realitatea este că pielea perfectă nu există.

Există însă o piele care spune o poveste – despre verile în care am stat prea mult la soare, despre hormoni, stres, nopți pierdute și despre felul în care am avut sau nu grijă de noi. Pielea plătește nota de plată a exceselor noastre. Iar melasma este unul dintre cele mai clare exemple.

Melasma apare mai ales la femei, fiind influențată puternic de hormonii estrogeni. O expunere excesivă la soare slăbește capacitatea de apărare cutanată, iar pielea încearcă să se protejeze cum știe ea mai bine: producând pigment în exces.

Ce este melasma?

Melasma este o formă de hiperpigmentare cronică, manifestată prin pete maronii sau gri-maronii apărute în special pe față. Cele mai frecvente zone afectate sunt fruntea, obrajii și zona buzei superioare.

Factorii implicați sunt multipli: hormonii, predispoziția genetică, sarcina, contraceptivele, radiațiile UV și chiar lumina vizibilă.

Și cred că este important să spunem un lucru: melasma nu este doar o problemă estetică. Este un semn că pielea încearcă din răsputeri să se apere.

De ce vara devine un trigger major?

Vara este, fără îndoială, anotimpul în care melasma explodează. Combinația dintre radiațiile UV, căldură și lumina vizibilă stimulează melanocitele să producă mai mult pigment.

Și nu, nu vorbim doar despre plajă. Inclusiv statul la terasă, mersul prin oraș sau timpul petrecut în mașină contribuie la agravarea petelor pigmentare.

Tratamentul: cum „ștergem" petele existente?

Aici este partea în care trebuie să avem răbdare. Melasma nu dispare peste noapte și nici nu există o cremă-minune care să rezolve totul în două săptămâni.

Dermatologia clasică folosește câteva ingrediente active foarte eficiente: acidul azelaic, vitamina C, retinoizii – cu precauție vara –, arbutina, acidul tranexamic sau niacinamida.

Unele proceduri realizate în cabinet, precum peelingurile chimice profunde sau anumite lasere, sunt de obicei lăsate pentru toamnă și iarnă, când expunerea solară este mai redusă și riscul de hiperpigmentare postinflamatorie scade.

Vara, accentul cade mai degrabă pe controlul inflamației, protecția solară impecabilă și procedurile blânde, adaptate pielii sensibile.

Ultra Laser MD poate deveni un aliat important în tratamentul melasmei, inclus într-un protocol dermatologic atent personalizat. Spre deosebire de procedurile agresive care pot inflama pielea și agrava hiperpigmentarea, tehnologia fracționată ajută la remodelarea delicată a pielii, stimulează regenerarea celulară și poate contribui la estomparea petelor pigmentare, fără a compromite bariera cutanată.

O altă „armă" puternică: laserul Pico, considerat astăzi una dintre cele mai moderne opțiuni în managementul melasmei, tocmai pentru că lucrează extrem de rapid și precis asupra pigmentului, cu mai puțină căldură transmisă pielii. Iar în melasmă acest detaliu contează enorm, pentru că excesul de căldură poate reactiva pigmentarea. Tehnologia pico-second fragmentează particulele de melanină în particule foarte fine, pe care organismul le elimină treptat, având în același timp și un efect de stimulare a colagenului și de îmbunătățire a texturii pielii.

Totuși, laserul Pico nu este o „baghetă magică" și nu înlocuiește rutina corectă de îngrijire sau protecția solară strictă. Rezultatele cele mai frumoase apar atunci când tratamentul este făcut progresiv, cu parametri adaptați fiecărui tip de piele, și integrat într-un plan dermatologic complet, construit cu răbdare și consecvență.

În melasmă, cheia nu este agresivitatea, ci controlul inflamației. De aceea, tratamentele laser moderne sunt integrate de obicei într-o strategie mai amplă, alături de protecție solară strictă, ingrediente depigmentante și o rutină de calmare a pielii.

De reținut: melasma este o afecțiune cronică, dar perfect gestionabilă cu răbdare, consecvență și produsele potrivite.

Prevenția: dincolo de „crema cu SPF" – lecția coreeană

În cazul melasmei, prevenția valorează enorm. Uneori chiar mai mult decât tratamentul.

Vrem nu vrem, cu toții suntem la un moment dat influențați de social media și de toate produsele minune despre care se vorbește continuu. Nu putem rămâne indiferenți la valul de produse coreene care a invadat Europa.

Cremele cu factor de protecție solară, atât de lejere și de plăcute la atingere, au cucerit imediat un public obișnuit ani întregi cu produse grele și cu peliculă albă. Sunt convinsă că noile formule ale cremelor clasice europene lansate anul acesta au fost influențate de formulele japoneze și coreene.

Dar înainte de a umple coșurile de cumpărături cu produse K-beauty, aș vrea să ne uităm puțin la cultura asiatică în ceea ce privește soarele și, implicit, protecția solară.

Crema cu SPF este ultima barieră de protecție pentru asiatici, care evită pe cât pot ca razele soarelui să le atingă pielea. Vorbim despre o adevărată cultură a prevenției.

Focus K-Beauty: de ce sunt coreenii maeștrii luminozității?

Filozofia coreeană nu se bazează pe tratamente agresive, ci pe prevenție, hidratare și calmare. O barieră cutanată intactă înseamnă o piele mai puțin predispusă la inflamație și, implicit, la pete pigmentare.

Produsele sunt formulate astfel încât să fie confortabile, ușor de purtat zilnic și simplu de reaplicat. Iar asta schimbă enorm complianța pacientului.

Ingredientele vedetă folosite frecvent pentru pielea predispusă la melasmă sunt centella asiatică – care calmează și reduce inflamația ce activează melasma –, niacinamida, extractul de orez fermentat, lemnul dulce sau acidul tranexamic.

În ceea ce privește protecția solară, cultura asiatică are obiceiuri foarte utile de la care nu se abate:

- evitarea soarelui puternic;
- protecție fizică înainte de cremă: umbrele, pălării, mâneci lungi;
- SPF folosit zilnic, nu doar la plajă;
- reaplicare consecventă;
- accent pe prevenția pe termen lung;
- produse lejere și confortabile, care cresc aderența la rutină.

Nu sunt doar reguli estetice. Sunt strategii practice de reducere a expunerii cumulative la UV.

În ceea ce privește produsele coreene, nu mă pot pronunța nici ca fan al lor, nici împotrivă, dar vă pot spune cum îmi aleg eu produsele pe care le aplic pe ten: mă uit întotdeauna la formulă, la ingrediente și la cât de bine tolerează pielea mea produsul respectiv.

Cosmeticele pot susține foarte frumos rutina zilnică, însă nu înlocuiesc tratamentul dermatologic atunci când melasma devine severă.

La ce să ne uităm când ne alegem cremele și serurile?

Dincolo de marketing și de ambalaje spectaculoase, cred că trebuie să ne uităm la:

- tipul filtrelor UV;
- textura produsului și cât de ușor îl putem reaplica;
- prezența ingredientelor antiinflamatoare și depigmentante;
- toleranța pielii;
- consistența formulei și compatibilitatea cu stilul nostru de viață.

Pentru că adevărul este simplu: cea mai bună rutină este cea pe care o putem respecta pe termen lung.

Cu ce produse plecăm la plajă dacă avem predispoziție la melasmă?

Mai puține decât credem, dar alese inteligent:

- un SPF 50+ bun, pe care chiar să avem plăcerea să îl reaplicăm;
- o pălărie cu boruri largi;
- ochelari de soare;
- un serum antioxidant;
- un produs calmant și hidratant pentru seară.

Și poate cel mai important lucru: bun-simț în relația cu soarele.

Viața merită trăită. Să ne bucurăm de mare, de vacanțe și de lumina verii. Să ne încărcăm cu adevărat bateriile.

Dar să nu uităm că pielea ține minte tot. Iar ca să fim siguri că o putem ajuta și trata, să ne adresăm cu încredere specialiștilor.

NEO DERMASKIN
BY ANA FACA

Frumusețea prinde formă în fiecare detaliu, în fiecare imperfecțiune modelată de timp.

La NeoDermaskin, nu schimbăm esența — o sculptăm cu finețe.

NeoDermaskin
by dr. Ana Fâcă
Clinică de dermatologie și estetică
Centru de excelență laser

Neo Dermaskin
@clinica_neodermaskin
@clinica_neodermaskin

UNIQUE MODELS AGENCY

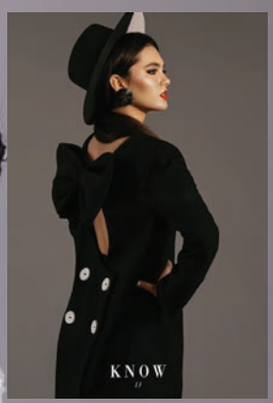
cursuri de modeling & dezvoltare personala

fete și băieți cu vârsta între 6 și 18 ani

Ploiești, septembrie 2026

- Încredere
- Eleganță
- Atitudine

EXPLORE YOUR TALENT

www.uniquemodelsagency.ro

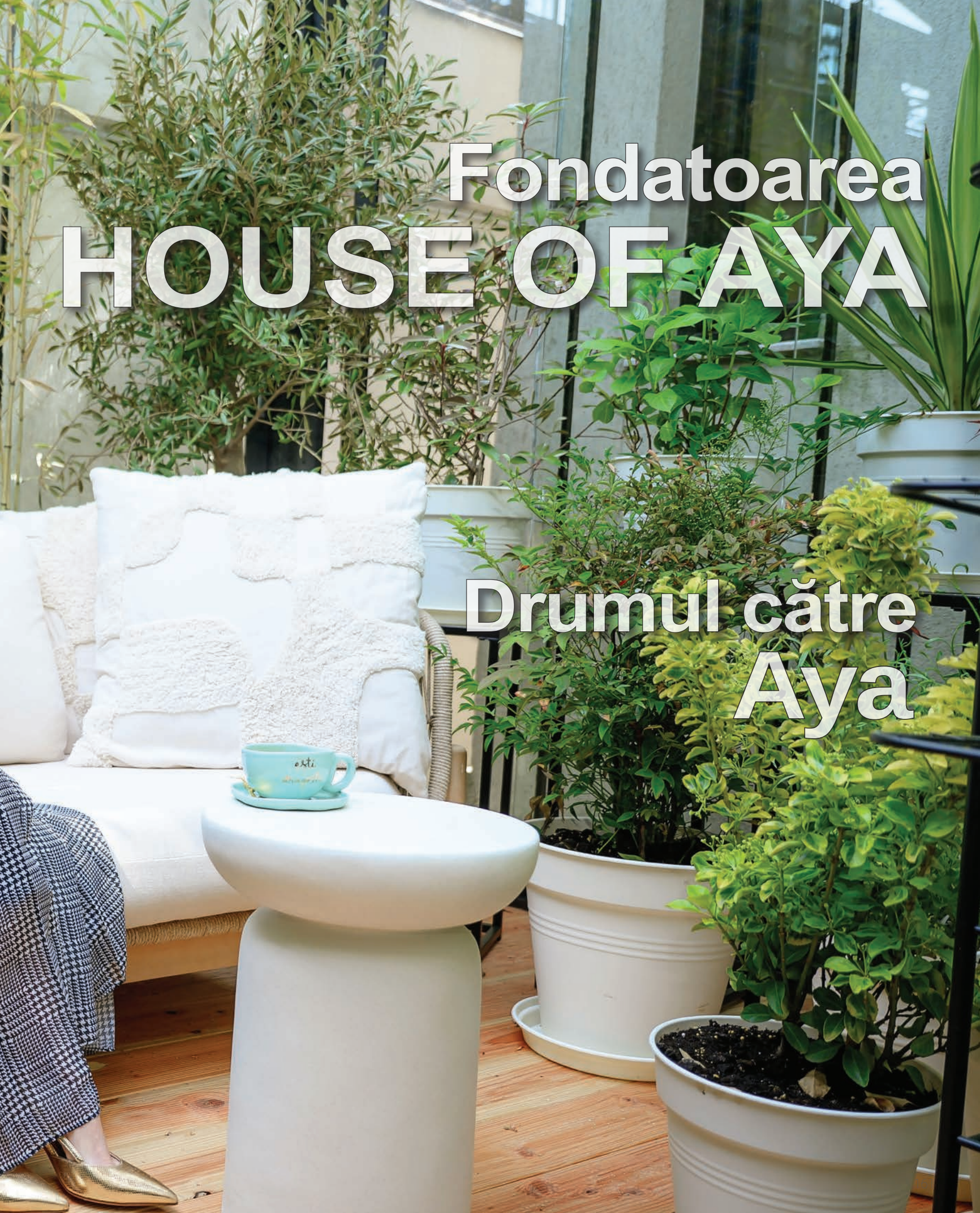
Infoline: **0769 695 436**

@unique_models_agency
@unique_academy.ro
@dianastanciu.ro

Foto: Marius Petre Photography

CECILIA PÎTĂ

Fondatoarea HOUSE OF AYA

Drumul către Aya

„Drumul către Aya” nu a fost, de fapt, o schimbare. A fost o întoarcere către mine.
Ani întregi am construit în exterior: companii, echipe, structuri, rezultate. Dar undeva pe drum am înțeles că succesul fără conexiune interioară poate deveni doar zgomot.
House of Aya s-a născut dintr-o nevoie profundă de sens. Nu am plecat din antreprenoriat — am dus tot ce am învățat acolo într-un spațiu care vorbește despre corp, emoție, prezență și vindecare.
Aya este, probabil, cea mai sinceră formă a mea.”

Așa a început interviul meu cu ***CECILIA PÎTĂ, un om cald și profund, fondatorul unui loc în care atunci când pășești simți că ai vrea să nu mai pleci. Un design extraordinar, spații parfumate, voci calde și un fel inovativ de a avea grijă de tine prin altfel de mișcare realizată prin intermediul unor aparate inovative, unice în România.***

Ce este, de fapt, House of Aya?

House of Aya este un sanctuar.

Un loc în care omul nu vine doar să arate mai bine, ci să se simtă din nou viu. Bucureștiul are multe spații dedicate corpului, dar puține dedicate sufletului.

Am simțit nevoia unui loc în care eleganța, liniștea, mișcarea și spiritualitatea să poată exista împreună. Un loc în care să intri obosit și să pleci mai aproape de tine.

Cum ai descoperit Lagree Method și ce te-a atras la această metodă?

Lagree Method nu m-a impresionat doar fizic. M-a trezit.

Îmi amintesc perfect acea zi de luni, ultima zi din vacanță. În timpul clasei am simțit că nu îmi lucrez doar corpul, ci și mintea, răbdarea și emoțiile.

Aparatele Lagree te obligă să fii prezent. Nu poți fugi de tine. Cred că exact asta m-a fascinat.

Am adus această metodă în România pentru că am simțit că oamenii de aici merită să experimenteze o transformare care începe din interior și se vede în exterior.

Cum reacționează oamenii când ajung în acest spațiu?

Reacțiile oamenilor mă emoționează profund.

Și spun „oamenii" pentru că House of Aya nu este un loc doar pentru femei. Este pentru oricine simte nevoia să se reconecteze cu sine.

Mulți intră tensionați, obosiți, deconectați și pleacă mai moi, mai luminoși, mai încrezători în ei și în liniștea lor.

Uneori îmi spun că aici au respirat pentru prima dată după mult timp. Alteori aleg să rămână mult mai mult decât își propuseseră inițial. Și cred că asta spune totul.

House of Aya nu este doar despre fitness. Este despre reconectare.

Cât din evoluția ta personală se regăsește în acest concept?

House of Aya este reflexia parcursului meu interior.

Fiecare detaliu are o poveste și o emoție în spate: lumina, mirosurile, muzica, florile, ritualurile, energia spațiului.

Toate sunt lucruri care m-au ajutat și pe mine să mă regăsesc.

Evoluția mea spirituală nu este separată de acest concept. Ea este fundația lui.

Cât de importantă a fost intuiția în construirea acestui spațiu?

Intuiția a fost busola mea principală.

Nu am construit House of Aya doar pe strategii sau trenduri. L-am construit pe senzație. Pe ceea ce am simțit că lipsește.

Au existat multe momente în care logica îmi spunea una, iar sufletul alta. Și, de fiecare dată când am ales intuiția, spațiul a devenit mai autentic.

A existat un moment de transformare personală care a dus către acest proiect?

Da. A existat un moment în care am înțeles că trebuie să încetez să mai trăiesc doar pentru a face și să încep să trăiesc pentru a simți.

Cred că mulți oameni trec prin asta: performează, oferă, susțin — dar se pierd pe ei înșiși.

House of Aya s-a născut exact din această transformare. Din dorința de a crea un loc unde vulnerabilitatea să fie permisă, iar frumusețea să nu însemne perfecțiune, ci adevăr.

Care este mesajul profund pe care vrei să îl transmită House of Aya?

Mesajul subtil al House of Aya este acesta: nu trebuie să devii altcineva ca să fii suficient.

Corpul tău nu este un proiect de reparat. Este un templu de ascultat.

Iar grija față de el nu înseamnă doar estetică. Înseamnă prezență, sensibilitate, forță blândă și conexiune cu tine însuți.

9. Cum vezi viitorul House of Aya?

Pe termen lung, îmi doresc ca House of Aya să devină acasă pentru cât mai mulți dintre noi.

Să devină o comunitate de oameni care aleg conștient să trăiască altfel: mai profund, mai prezent, mai autentic.

Îmi doresc ca, atunci când cineva spune „House of Aya”, să nu se gândească doar la un loc frumos, ci la o stare.

O stare de liniște, lumină și întoarcere către sine.

> Intuiția a fost busola mea principală. Nu am construit House of Aya doar pe strategii sau trenduri. L-am construit pe senzație. Pe ceea ce am simțit că lipsește. Au existat multe momente în care logica îmi spunea una, iar sufletul alta. Și, de fiecare dată când am ales intuiția, spațiul a devenit mai autentic.

UN NOU CONCEPT

Dare to be®
iUnique
by Ioana Gata

&

LAURA OLARU

NOUL NOSTRU MAGAZIN

BUCUREȘTI MALL VITAN,
Parter, zona Info Desk

Virtuțile eșecului sau cum să ne reconstruim mai puternici

Steluța COCULESCU
Profesor emerit, Universitatea Petrol-Gaze Ploiești

„Învățăm puțin prin victorie, învățăm mult prin eșec – *proverb japonez*

Eșecul este considerat, social, o incapacitate a unui individ, a unei persoane de a se încadra, în încercările sale, în standardele, deseori artificiale, ale societății. Validarea succesului de către societate, ca reușită a unei încercări, atrage recompense în plan social, material, în imagine sau produce alte beneficii. Eșecul, dimpotrivă, este sancționat atât ca imagine, cât și ca beneficii.

Dar este oare eșecul atât de rău perceput în societate? Este eșecul o slăbiciune? O greșeală? Un defect major? O insuficiență ireparabilă? Dar oare eșecul nu poate avea virtuți? Nu este, de fapt, parte din etapele inconturabile în marile realizări?

Să încercăm, prin prisma experiențelor trăite, să găsim virtuțile eșecului, văzut ca provocare, experiență, îndrăzneala de a o lua de la capăt. Să apreciem mai bine încercarea, care confruntă cu realitatea o dorință a noastră profundă, noi devenind mai lucizi, mai combativi, mai vii.

Ca apoi, cu înțelepciune și curaj, să găsim calea unei autentice reușite.

Eșecul, pentru a învăța mai repede

Viața este o experiență, cu cât mai multe experiențe, cu atât mai bine! – Ralph Waldo Emerson

Există victorii care nu se obțin decât după ce ai pierdut niște bătălii. Deseori, cu cât eșuezi mai devreme, cu atât succesul va veni mai puternic. Succesul este agreabil, dar adesea mai sărac în învățăminte. Pentru o reușită durabilă și de succes, paradoxal, sunt necesare uneori eșecuri timpurii. Care să ne învețe rezistența și capacitatea de a încerca experiențe noi, tot atâtea căi de îmbogățire spirituală, de rezistență psihică și fizică. Eșecul este răspunsul confruntării cu realitatea. Atunci, hai să ne confruntăm devreme cu realitatea pentru a dobândi experiență. Diferența dintre *repede pe șine,* deci succes timpuriu, și *eșuează devreme,* deci învață repede din experiența trăită, devine tot mai relevantă. Eșecul devreme beneficiază de dorința mai fragedă de a reîncepe, de a mobiliza resurse fizice și intelectuale fragede și de o mai mare posibilitate de adaptare. Cu cât trăiești mai devreme un eșec, cu atât ai mai multă forță să reîncepi, folosind experiența câștigată. Eșecul timpuriu conduce la întrebări adevărate pentru ajustarea la realitate, pentru o nouă încercare soldată cu un succes conștient de valoarea lui. Pe când succesul timpuriu, fără a ști de ce, limitează avântul și confruntarea cu multiple experiențe.

Eroarea, singurul mijloc de a înțelege lumea

Adevărul nu este decât o eroare rectificată! – Gaston Bachelard

Bachelard, poet și filozof, definește savantul astfel: cel care știe să își recunoască eroarea inițială și găsește în el forța de a o rectifica. El spune că marii oameni de știință încep prin eroare, prin a se înșela, plecând de la ipoteze și idei false despre lume. Tocmai capacitatea lor de a o lua de la capăt și a continua experiențele, testându-le validitatea, poate conduce la succes. Așa avansează cunoașterea lumii.

O întreagă mare serie de succese nu dovedește niciun adevăr, pe când eșecul unei singure verificări experimentale dovedește că e fals, afirma senin Albert Einstein.

O experiență care invalidează o teorie este o cale sigură în cunoașterea lumii. Așa se explică perseverența oamenilor de știință; ei progresează prin interpretarea eșecului ca o experiență utilă. Eșecul în demonstrația unei teorii, a unei experiențe deschide calea sigură de a reîncepe și de a ajunge la adevăr.

În mediul școlar tradițional, termenul „greșeală" produce o sancționare definitivă, fără șanse de redresare, cu consecințe psihologice regretabile. Astăzi, pedagogia contemporană folosește termenul „eroare", considerat etapa intermediară utilă învățării, prin care trec toți copiii. În fapt însă, școala continuă să sancționeze greșeala, copiii care greșesc exercițiile sau la examene sunt discreditați, rezultatele slabe sunt sancționate ca lipsă de exercițiu, lipsă de voință sau chiar de inteligență. Astfel, sentimentul de jenă, de rușine, teama de eșec blochează orice încercare de reluare, orice șansă de a progresa.

Eșecul în afirmarea caracterului: o lectură dialectică

Dificultatea **întărește** *omul de caracter, căci prin constrângere el se realizează pe sine.* – Charles de Gaulle

Un eșec nu anulează o vocație: mai curând el ne măsoară forța și ne confirmă alegerea. Avem răgazul să ne analizăm aspirațiile, soliditatea opțiunii, adecvarea demersului. Ne punem întrebări. E solidă opțiunea? Asta ne dorim? Soluția adoptată este ea adecvată?

Uneori, îndoiala este puternică și o schimbare de opțiuni este benefică. Sau, din contră, în toiul îndoielilor, eșecul ne întărește convingerea despre ceea ce ne dorim cu ardoare, ne motivează să îndeplinim aspirația la care visăm! Atunci ne mobilizăm să încercăm iar și iar, până când obținem succesul mult dorit.

Experiența eșecului dă răspunsul măsurii în care dorința este mai puternică decât adversitatea. Virtutea eșecului este de a șlefui și întări caracterul, de a ne pregăti pentru confruntări viitoare. Eșecul dezleagă forța vie, creativitatea, ingeniozitatea de a depăși obstacolul, ea ne dă deplina măsură a forței noastre creatoare.

Filozofia lui Hegel demonstrează că forțele vii au nevoie de o opoziție, de ceva care le neagă; „negația", după Hegel, spune că un spirit are nevoie de contrariul său pentru a se descoperi pe sine, pentru a ști cine este el. Dialectica hegeliană desemnează ca inseparabile contrariile și depășirea finală a opoziției. Filozoful spune că acest proces se poate observa la toate nivelurile existenței. Abia atunci când îmi confrunt convingerea cu o convingere contrară, conștiința mea își asumă pe deplin sensul ei. Când o convingere diferită o neagă pe a mea, găsesc în mine toate argumentele pentru a o apăra, pentru a o depăși.

Urmarea confruntării este depășirea. Teza câștigătoare absoarbe în ea toate argumentele și contra argumentele, depășirea înseamnă mobilizarea tuturor resurselor pentru a triumfa la următoarea încercare.

Eșecul devine astfel încercarea obligatorie care garantează succesul.

Eșecul ca lecție de umilință? O lectură creștină?

Faptul că am fost demis de la Apple a fost cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat. – Steve Jobs

Cuvântul „umilință" vine din latinul *humilitas*, derivat de la *humus*, care înseamnă „pământ". A eșua înseamnă într-adevăr *a fi doborât la pământ*, a nu te mai considera o ființă superioară, atotputernică, de neînvins. Înseamnă a deveni realist, a învăța să te mobilizezi pentru un nou început. Lecția de umilință pe care ne-o oferă eșecul este ocazia de a ne măsura limitele; fără delirul narcisic, fără iluzia de a fi atotputernic, care ne împiedică conștientizarea realității. Căderea în umilința eșecului este deseori foarte dureroasă, dar are virtutea reconsiderării.

Succesul îi îmbată pe cei care reușesc, aroganța umilitoare și siguranța de a fi etern câștigători îi fac greu de suportat. Este în special cazul celor care reușesc ușor. Oamenii de știință nu sunt aroganți, ei ajung la descoperiri impresionante cunoscând, rând pe rând, eșecul și reușita. Albert Einstein obișnuia să spună: *Nu vă neliniștiți pentru dificultățile voastre în matematică. Ale mele sunt mult mai mari.*

Dincolo de umor, remarca savantului ne arată în ce măsură umilința este motorul științei.

Nu are importanță de câte ori cădem; dar de câte ori ne ridicăm, de fiecare dată suntem mai înțelepți.

Eșecul ne face mai umili, umilința ne face mai înțelepți, iar înțelepciunea ne face câștigători.

Eșecul ca o experiență a realului. O lectură stoică

Depinde de tine să accepți sau nu ceea ce nu depinde de tine. – Marcus Aurelius

Împăratul roman Marcus Aurelius (161–180) rezuma astfel înțelepciunea stoică:

Dumnezeul meu, dă-mi forța să accept ceea ce nu pot schimba, voința să schimb ceea ce pot schimba și înțelepciunea de a ști să disting între cele două.

Ce ne învață el? Raporturile noastre cu realul. Nu putem schimba mersul universului, forțele cosmice. Dar ne putem folosi energia pentru a acționa asupra a ceea ce depinde de noi.

Însă, în epoca modernă, rareori se respectă această rețetă a bunului-simț. Secolele de progres ale științei și tehnologiei promovează mentalitatea *Când vrei, poți!, Îndrăznește și poți!* Ruptura în înțelegerea realului și a rostului nostru limitat în a interveni în mersul vremurilor, lipsa conștientizării eficienței capacității noastre de intervenție asupra realului sunt circumstanțe obiective potrivnice succesului.

> Eșecul ne oferă șansa de a conștientiza realul din fața noastră. De a înțelege că nu totul poate fi făcut de noi cu succes. Că înțelepciunea stoică începe cu această conștientizare, dar pe care nu o admitem înainte de a avea un eșec. Or tocmai această distincție se află la originea reușitei. Să distingem lucrurile reale care depind de noi și pe acestea să ne propunem să le schimbăm

Eșecul ne oferă șansa de a conștientiza realul din fața noastră. De a înțelege că nu totul poate fi făcut de noi cu succes. Că înțelepciunea stoică începe cu această conștientizare, dar pe care nu o admitem înainte de a avea un eșec. Or tocmai această distincție se află la originea reușitei. Să distingem lucrurile reale care depind de noi și pe acestea să ne propunem să le schimbăm.

Avem nevoie de voința de a schimba ceea ce depinde de noi. Avem nevoie de forța de a nu încerca să schimbăm ceea ce nu putem schimba.

Înțelepciunea stoică este să accepți ceea ce nu poți schimba.

Or la această înțelepciune se ajunge după un eșec.

A nega eșecul care nu depinde de tine înseamnă a nu înțelege nimic, înseamnă a rata șansa de a înțelege realul și adaptarea obiectivelor tale la natura sa. Gestul stoic înseamnă să nu deplângi ceea ce nu poate fi schimbat, dar să faci totul pentru a schimba ceea ce poate fi schimbat. Acceptarea stoică nu înseamnă resemnare. Este o afirmare, o aprobare a ceea ce este real. În fața unui eșec, întrebarea nu este dacă e just sau injust, ci dacă din eșec putem trage o învățătură, pe care să ne sprijinim pentru a continua să construim un alt proiect.

Adesea, eșecul nu depinde de noi. Depinde însă de noi modul în care îl trăim.

Putem deplânge soarta noastră „injustă", dar la fel de bine, după confruntarea cu realul, putem vedea în eșec o șansă pentru un nou început. Să învățăm de la stoici această idee, că sentimentul nedreptății nu aduce nimic bun; mai grav, el poate bloca acțiunile noastre. Noi avem libertatea de a alege să nu adăugăm eșecului nostru, realului sau dificultăților întâmpinate acest sentiment al nedreptății.

Viața este viață și atât. Nu are nevoie să fie dreaptă pentru a fi demnă să fie trăită.

Ce învățăm de la ea este să schimbăm ceea ce stă în puterea noastră.

Pierzând un meci important, Roger Federer, fairplay, felicitându-și adversarul, a adăugat: *Am pierdut, dar acum am aflat ceea ce voiam să știu.*

Nelson Mandela, vorbind despre existența sa tragică, dar exemplară, spune același lucru: *Eu nu pierd niciodată, ori câștig, ori învăț.*

Spinoza, în *Ethique*, cu accente stoice, scria: *Nu râde, nu plânge, înțelege!*

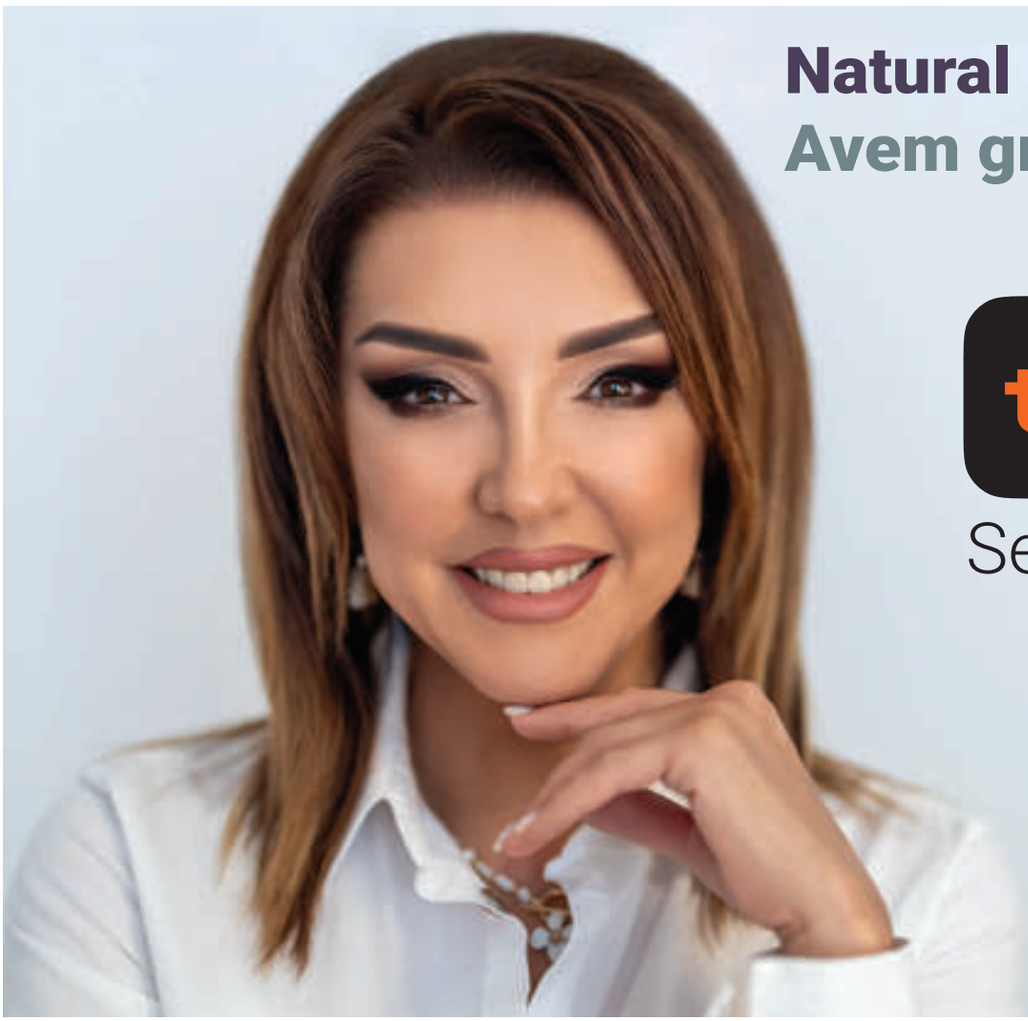
Faimosul poem „Dacă" („If") al lui Rudyard Kipling începe așa:

Dacă poți vedea distrusă opera ta de-o viață,
Și fără să spui un cuvânt să-ncepi să reconstruiești;
Sau să pierzi dintr-odată câștigul vieții toată,
Fără un gest și fără un suspin (….) (traducere liberă)

Și versul final: *Tu vei fi un OM, fiule!*

FD FIRST DENT

www.firstdent.ro

Natural e mai bine!
Avem grijă de zâmbetul tău!

tbi bank

NOU!

Servicii stomatologice

în **6 rate**
fixe fără dobândă

• răspuns pe loc • aprobare rapidă

Str. I. L. Caragiale nr. 13-15, Ploiești
Str. Gh. Gr. Cantacuzino nr. 14, Ploiești

0725.415.475, 0725.415.471

office@firstdent.ro

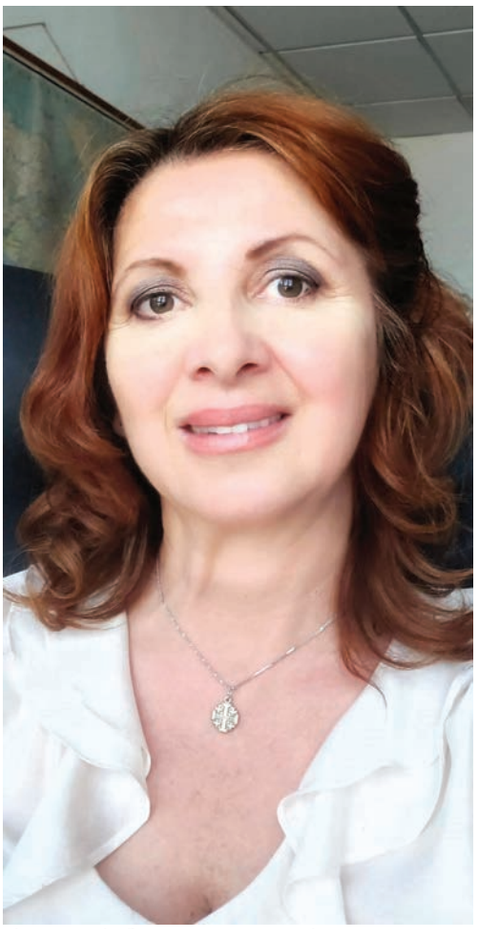
firstdent_ploiesti

FirstDent

Cufărul cu frumos al Andei

Parfum de Art Nouveau

Alexandra PETRE
iubitor de frumos

Când m-a învăluit, când m-a vrăjit și m-a sedus nu știu.

S-a întâmplat subtil, că m-am trezit, fără să-mi dau seama, căutând cu privirea amprenta Art Nouveau pretutindeni... în frumusețea ușor fanată, dar răpitoare a clădirilor de sfârșit de secol XIX, început de secol XX, în delicatețea lămpilor și a vazelor Galle și Lalique, în finețea bijuteriilor de epocă... aceeași epocă, în mobilierul din muzee și galerii de antichități, în ilustrațiile și afișele lui Alphonse Mucha.

La început, întâlnirea cu acest curent artistic era accidentală, apoi căutată, apoi am ajuns să-mi planific vacanțele pornind într-o nebună, superbă „vânătoare" de Art Nouveau.

Până la impact, adică până să realizez că liniile unduitoare, suple, inspirate din lăstari ondulați, din aripi de fluture sau de libelulă, din siluete feminine, mă fascinează... Mărturisesc că nu am avut vreun imbold estetic, care să mă trimită la lecturi căutate despre curente sau stiluri în arhitectură. Intersecția cu aceste informații era mai mult accidentală, în vizite prin muzee sau răsfoind albume de artă sau bântuind prin târgurile și magazinele de antichități.

Atunci când ochiul și gustul au început să caute și să descifreze amprenta Art Nouveau, am realizat că nu mai e ceva la întâmplare, ceva accidental. Am început să citesc tematic... și mi-am refăcut, după câteva decenii, abonamentul la Biblioteca „Nicolae Iorga" din Ploiești, iar la sala de lectură am răsfoit cu voluptate și am salvat pe telefon sute de pagini din albumele care nu se împrumutau pentru acasă.

Apoi, plimbările, peregrinările... vacanțele au devenit întâmplări atent documentate, pentru că... nu-i așa?... nu pot să ajung într-un loc și – neavând temele făcute – să ratez cumva vreo nestemată Art Nouveau... Asemenea unui manipulator olfactiv, „parfumul" Art Nouveau mi-a purtat pașii spre cartiere sau orașe sau țări în care acest stil arhitectural și acest spirit au lăsat amprente mai discrete sau urme adânci, emblematice...

Cele mai frecvente și mai la îndemână ocazii de imersare în spiritul Art Nouveau, pe teren, nu la modul livresc sau virtual, sunt vizitele la București. Atunci când timpul îmi e aliat și-mi îngăduie exuberante volute paisir-istice (cred că tocmai am inventat un cuvânt!)... spre expresii de măreție și frumos, așa cum e Palatul Cantacuzino (Muzeul George Enescu) de pe Calea Victoriei, cu celebra sa copertină scoică, de la intrare... Sau spre Casa Romulus Porescu, cu acea unică, superbissimă fereastră ovală, asemenea unui ochi care privește interior spre un timp din la Belle Époque, dintr-una dintre cele mai fascinante zone istorice ale Bucureștiului, cu parfum de tihnă și de viață așezată. Este vorba despre vechea Mahala a Negustorilor, aflată astăzi la joncțiunea dintre zonele Armenească și Mântuleasa. Și tot în București, în perimetrul Centrului Istoric–Calea Victoriei, de fiecare dată când mă aflu prin zonă, trec prin Pasajul Macca-Vilacrosse, acoperit cu o cupolă de sticlă galbenă și împodobit cu felinare și decorațiuni din stucatură, cu vădite influențe de design Art Nouveau european, care redau atât de fidel atmosfera Belle Époque. La o aruncătură de băț, pe Lipscani, la Librăria Cărturești Carusel (fosta Bancă Chrissoveloni) nu-mi refuz niciodată un răgaz relaxat de răsfoit albume de artă, pe pernele de la nivelul cel mai de sus, înconjurată de stâlpii albi, liniile fluide și balustradele elegante din fier, asemenea unor panglici aruncate neglijent și șăgalnic, dar atât de grațios și de cochet.

Mai mereu, Bulevardul Regina Elisabeta face parte din traseul peregrinărilor mele prin centrul Bucureștiului, iar... *à côté*... răsare, la un colț de stradă, Hotelul Cișmigiu, care integrează superb într-un stil eclectic decorațiuni exterioare și elemente de feronerie inspirate din Art Nouveau-ul francez.

Tot în centru, Biserica Amzei, în celebrissima piață cu același nume, are influențe arhitecturale diverse, însă elementele Art Nouveau abundă. Chiar peste drum, impunătoare, opulentă, somptuoasă, Casa Mița Biciclista – unul dintre cele mai instagramabile locuri din București, mai ales în perioada sărbătorilor de iarnă, respiră prin toți porii săi flamboaiantul stil Beaux-Arts, înnobilat cu influențe Art Nouveau, care se manifestă atât de romantic, exuberant și sofisticat, pe fațada ornamentată cu balcoane elegante, cu basoreliefuri reprezentând heruvimi, lei și îngerași.

De multe ori, când timpul ori compania îmi îngăduie un răsfăț răsplătitor, plimbările prin cartierul Cotroceni sunt, mai ales vara și toamna, o bucurie și o încântare, dar și o lecție de frumos transpus în arhitectura caselor și vilelor învăluite-n iederă, cu pisici lenețe dormitând pe scările scăldate în lumina de miere a apusului. În Cotroceni, multe case sunt realizate în stil Art Deco sau neoromânesc, însă detaliile Art Nouveau sunt stropul de exuberanță stilată pe care-l descifrez cu încântare în feroneria balustradelor sau a ușilor și ferestrelor, în candelabrele care străjuiesc intrarea în case.

Și ar mai fi atâtea și atâtea locuri cu amprenta Art Nouveau în București… Casa Macca – sediul Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan" –, care de câțiva ani se află într-un amplu proces de restaurare… Casa Dinu Lipatti – chiar pe colț, lângă Piața Romană, Casa George Assan – Casa Oamenilor de Știință, unde funcționează un restaurant cochet.

Și totuși, în București, stilul Art Nouveau pur este o raritate, întrucât arhitecții au integrat elementele specifice doar ca decorațiuni, pe structuri eclectice sau mai apropiate academismului francez.

Eeeeei, dar pentru iubitorii și căutătorii de Art Nouveau, care vor să se bucure de frumusețea și de eleganța acestui stil arhitectural împodobind orașe superbe, fără să pornească la un drum prea lung – la Barcelona sau la Bruxelles, la Paris, sau la Nancy, la Budapesta, sau la Viena, la Milano, sau la Torino, la Riga sau la Ljubljana –, Oradea… minunata Oradea este mult mai la îndemână pentru noi.

„Micul Paris de pe Criș", cum a fost numit adesea pentru eleganța sa arhitecturală, dar și pentru viața sa culturală efervescentă, este și capitala Art Nouveau a României, fiind singurul oraș de la noi care face parte din rețeaua europeană a orașelor ilustrate pregnant de acest stil arhitectural. În 2022, Oradea a fost desemnată de către European Best Destinations „Cea mai bună destinație Art Nouveau" din Europa.

În august 2023, am poposit și eu, pentru câteva zile, la Oradea. Eram pentru prima oară acolo, iar impresia a fost una pe măsura interesului și pasiunii mele pentru Art Nouveau. Dar aceasta este o altă poveste de povestit, așa cum fiecare oraș în care am poposit în căutate de comori Art Nouveau este o altă poveste. Așa cum și dragul meu Ploiești, căruia i s-au amputat, în cele mai multe cazuri mârșav, adevărate bijuterii de arhitectură de la începutul secolului XX și a ajuns să fie, în cvasitotalitatea sa, un oraș lipsit de personalitate arhitectonică, are pe ici, pe colo, mici, firave urme de splendoare Art Nouveau.

Subiectul, odată deschis, e inepuizabil, iar pentru aceia cărora aceste câteva rânduri le-au stârnit interesul, informația exhaustivă, în toată splendoarea sa, e doar la un click distanță. Dar, că să vă puteți bucura într-un mod autentic de frumosul întrupat într-un stil și într-un curent cultural atât de special, luați-vă răgaz și porniți în călătorii care vă vor deschide noi orizonturi atât în afara, cât mai ales înlăuntrul vostru!

DESPRE PROVINCIA CULTURALĂ

Viorel DOMENICO
Scriitor

Dacă ar fi să facem o hartă culturală a țării, ne-ar fi greu, poate chiar imposibil să găsim o capitală.

Pe de o parte, pentru că pe tot teritoriul național sunt centre și focare de cultură și, pe de altă parte, pentru că viața spirituală este într-o continuă facere și prefacere, într-o permanentă dinamică. Cultura este un fapt în sine, dar mai ales o stare, care nu suportă gradele de comparație și nici competiția. Nu se poate spune că Festivalul internațional de teatru de la Sibiu este mai bun sau mai important decât Shakespeare-ul de la Craiova. Sau că *România literară* este în răspăr cu provincialele *Tribuna* ori *Astra*. Aceste momente culturale sunt în complementaritate.

Cu alte cuvinte, cultura nu este de centru sau de periferie, este aceeași, echilibrată în toate zonele țării.

Sigur, Bucureștiul are avantajul instituțiilor birocratice și administrative de reprezentare centrală (Ministerul Culturii, Uniunile de creație și de cercetare academică etc.), dar la nivel de creativitate și valoare, cultura s-a descentralizat, s-a democratizat.

De altfel, și înainte, de pildă, în interbelic, scriitorii, artiștii plastici, deși aveau buletin de București, își creau operele pe subiecte luate din viața de la țară, din târguri și comunități urbane sau rurale, pentru că acolo aveau loc drame cu potențial uman și artistic accentuat. Noțiunea de provincie culturală nu funcționează. Capitala a fost și a rămas cu experimentele, cu sincronizarea europeană.

Bucureștiul a mai pierdut din fala de altădată, nu mai este central în privința manifestărilor culturale de anvergură. Iașiul, Clujul, Sibiul, Craiova, Timișoara sunt periodic capitale incontestabile ale culturii naționale și internaționale, iar Ansamblul Brâncușian de la Târgu Jiu, Sarmisegetuza, Putna, Șcheii Brașovului etc. desenează o hartă spirituală fără

„În provincie, cultura nu supraviețuiește. Trăiește: deseori plenar, uneori dă în clocot. Niciodată în România n-au fost atâtea edituri și publicații de literatură și de artă în afara Bucureștiului, atâtea ansambluri și instituții culturale. Sigur, mulțimea poate aduce și impostura, maculatura, obediențele, dar în localitățile regiunilor oamenii se cunosc, se prețuiesc sau se ocolesc; aici funcționează încă „gura lumii”, care filtrează și pune stavilă echipelor de zgomote.

să aibă nevoie de capitală. La fel, Junii Sibiului, Fetele de la Căpâlna sau dansul „Sârba în căruță” coregrafiat de Ansamblul „Ca la Breaza” pot evolua cu succes pe scena Operei Naționale sau a Ateneului Român.

În provincie, cultura nu supraviețuiește. Trăiește: deseori plenar, uneori dă în clocot. Necodată în România n-au fost atâtea edituri și publicații de literatură și de artă în afara Bucureștiului, atâtea ansambluri și instituții culturale. Sigur, mulțimea poate aduce și impostura, maculatura, obediențele, dar în localitățile regiunilor oamenii se cunosc, se prețuiesc sau se ocolesc; aici funcționează încă „gura lumii”, care filtrează și pune stavilă echipelor de zgomote.

Ca atare, în localitățile urbane, dar și rurale, pe întreg cuprinsul țării, viața culturală este chivernisită gospodărește. Este mai domoală și nu costă o avere. În locurile astea, unde credem că nu se întâmplă nimic, ierarhiile nu se contestă, se respectă. De aceea, aici nu se fac coterii și căprării, iar spiritul clientelar, de gașcă nu există; pentru că oamenii își văd de treabă, fiind conectați la temele sociale, la nevoile educaționale ale comunităților, în acest fel asigurându-se identitate locală și națională în context european.

În provincie, promotori și sponsori ai actului cultural au rămas și sunt biserica și școala, ca pe timpul lui Spiru Haret, întemeietorul căminelor culturale.

Apoi, librăriile, bibliotecile organizează lansări de carte și dezbateri culturale, iar primăriile pun spații la dispoziție pentru expoziții ale creatorilor locali. Parcurile comunale au scene pentru spectacole, iar stadioanele găzduiesc concerte și manifestări devenite tradiționale. Preotul de parohie este împins, forțat aproape de enoriași să completeze, să adauge liturghiei momente de încântare artistică, de promovare a valorilor locale.

Reabilitarea caselor de moșie, a conacelor și culelor boierești este o ispravă dătătoare de sens și de speranță, pentru că aici la începuturi și pentru mult timp se făceau carte și școală. Văcărești din Dâmbovița, Goleștii de Argeș sau Marghilomanii Buzăului au pus temelie culturii naționale, în timp ce Bucureștiul, deopotrivă balcanic și cosmopolit, huzurea în baluri, chermeze și sforării politice.

Oriunde s-ar afla (și se află!), cultura asigură starea de sănătate a națiunii.

Salvador DALÍ – Divina Comedie

201 de xilografii și gravuri realizate de artistul considerat cel mai proeminent reprezentant al suprarealismului în artă: Salvador Dali, la Muzeul de Artă " Ion Ionescu-Quintus" Ploiești, timp de 3 luni

Expoziția „Divina Comedie” este alcătuită din exponate din colecția privată de lucrări originale realizate de Salvador Dalí. Există 100 de xilografii originale și 100 de gravuri originale pe placă de cupru. De asemenea, sunt prezentate materiale unice, care-l ajută pe privitor să înțeleagă amploarea lucrării realizate și să pătrundă în procesul de creare a capodoperei reprezentate (descompunerea culorilor a 8 plăci).

Scopul expoziției este de a ajuta publicul să vadă și să înțeleagă modul în care Dalí își materializează opiniile datorită limbajului său artistic special sub formă de imagini, care adesea au un aspect intangibil, dar sunt în mod clar resimțite de spectator. Lucrările expuse demonstrează latura creativă a lui Dalí – imaginația sa uimitoare.

În 1950, la cererea Bibliotecii de Stat din Roma, Salvador Dalí se angajează să picteze 100 de acuarele care să ilustreze 100 de cântece din *Divina Comedie* a lui Dante, câte una pentru fiecare dintre versurile acesteia. În 1951, câteva acuarele sunt expuse la Roma. În timp ce opera Maestrului continua, guvernul italian a decis, în cele din urmă, că opera lui Dante trebuie ilustrată de un pictor italian. Contractul dintre Biblioteca de Stat și Salvador Dalí a fost anulat, iar pictorul și-a recăpătat dreptul de proprietate asupra operei sale. Din proprie inițiativă, Salvador Dalí a decis să termine întreaga suită. Lucrarea a continuat din 1950 până în 1959. Dalí i-a propus apoi lui Joseph Foret, pentru care tocmai ilustrase un *Don Quijote*, să reia publicarea *Divinei Comedii*. Lucrarea este de prea mare amploare pentru Foret, iar Heures Claires au cumpărat drepturile în iulie 1959. Foret a rezervat totuși 21 de exemplare excepționale în Japonia, din care expoziția prezintă gravuri imprimate pe mătase, în timp ce Heures Claires au tipărit 4 765 de exemplare special pentru acest portofoliu pe hârtie de mătase lucrată manual, Vélin pur Chiffon de Rives, cu două filigrane diferite: „BFK Rives” și „Les Heures Claires”. Suita este gravată și tipărită împreună, cu grijă, sub conducerea lui Jean Estrade și sub supravegherea lui Dalí. Această lucrare va fi considerată una dintre cele mai semnificative ale secolului XX. Selecția culorilor, gravarea a 3 500 de plăci de lemn, necesare pentru crearea a 100 de xilografii, a durat patru ani sau 55 de luni de muncă continuă din partea unui grup de cei mai buni specialiști, în prezența și evaluarea continuă a Maestrului (aprilie 1959 – noiembrie 1963).

DIVINA COMEDIE

În perioada 1950–1959, Salvador Dalí a ilustrat *Divina Comedie*, marele clasic al literaturii italiene scris de Dante Alighieri (1265–1321) – capodoperă începută în jurul anului 1308 și finalizată în 1320, cu un an înainte de moartea sa, survenită în 1321.

Cele 100 de acuarele ce ilustrează cele 100 de cânturi ale *Divinei Comedii* sunt considerate unele dintre cele mai semnificative reprezentări ale secolului XX. Dalí însuși considera această suită una dintre cele mai importante din cariera sa.

Divina Comedie este un poem epic de Dante Alighieri, considerat pe scară largă opera proeminentă a literaturii italiene, și este văzut ca una dintre cele mai mari opere ale literaturii universale. Viziunea imaginativă a poemului asupra vieții de apoi este reprezentativă pentru viziunea medievală asupra lumii așa cum se dezvoltase în Biserica Occidentală până în secolul al XIV-lea. A contribuit la stabilirea limbii toscane, în care este scris, ca limbă italiană standardizată. Este împărțit în trei părți: Infern, Purgatoriu și Paradis. La suprafață, poemul descrie călătoriile lui Dante prin infern, purgatoriu și paradis sau rai; dar, la un nivel mai profund, reprezintă, alegoric, călătoria sufletului către Dumnezeu. La acest nivel mai profund, Dante se bazează pe teologia și filozofia creștină medievală, în special pe filozofia tomistă și *Summa Theologica* a lui Toma d'Aquino. Prin urmare, *Divina Comedie* a fost numită „*Summa* în versuri". Inițial, lucrarea a fost intitulată simplu *Comedia*, iar cuvântul „Divina" a fost adăugat de Giovanni Boccaccio. Prima ediție tipărită care a adăugat cuvântul „divina" la titlu a fost cea a umanistului venețian Lodovico Dolce, publicată în 1555 de Gabriele Giolito de Ferrari.

SALVADOR DALÍ

Talentul pentru pictură s-a manifestat la Dalí încă de la o vârstă fragedă. Pentru a stăpâni elementele de bază ale desenului clasic, părinții săi au angajat un tutore privat. Ca mulți artiști, Dalí a început să lucreze în stilurile artistice populare la acea vreme. În lucrările sale din perioada timpurie (1914–1927) se pot observa influențele lui Rembrandt, Vermeer, Caravaggio și Cézanne. Până la sfârșitul acestei perioade, lucrările lui Dalí încep să emane o calitate suprarealistă, arătând nu atât realitatea, cât propria sa lume interioară.

În jurul anului 1923, Dalí a început să experimenteze cubismul. La acea vreme, majoritatea colegilor săi își testaseră abilitățile și forța artistică în impresionism, care pentru Dalí era o etapă trecută.

Totuși, în domeniul artei clasice, Dalí a fost atât de magistral, încât, în 1928, a devenit cunoscut în întreaga lume pentru pictura sa *Coș cu pâine*, expusă la Expoziția Internațională Carnegie (Carnegie International Exposition) din Pittsburgh, Pennsylvania. Această lucrare este un exemplu al unui stil artistic complet diferit. Pictura a fost realizată într-un stil atât de frumos și de real, încât se poate spune chiar că este aproape fotorealist.

Dalí, stăpânind foarte devreme abilitățile picturii, și-a însușit secretele desenului și picturii academice și ale artei clasice și a trecut prin școala cubismului, pentru a fi la nivelul timpului său, deoarece epoca eroică a cubismului era în urmă, iar el ar fi rămas doar un artist provincial obișnuit. În același timp, opera sa a fost influențată de Picasso și de picturile „metafizice" ale lui De Chirico. În 1929, are loc un eveniment care i-a influențat viitorul – se alătură rândurilor suprarealiștilor.

În ciuda contactului „oficial" relativ scurt cu mișcarea suprarealistă și cu grupul lui Breton, Dalí va rămâne pentru totdeauna un artist care reprezintă suprarealismul. Dar, chiar și printre suprarealiști, Salvador Dalí a fost un adevărat rebel al tulburărilor suprarealiste. El a apărat suprarealismul fără margini, spunând: „Suprarealismul – acesta sunt eu!" Nemulțumit de principiul automatismului psihic propus de Breton și bazat pe spontaneitate necontrolată de actul creativ al minții, Dalí și-a inventat propria metodă, numind-o „realismul paranoic-critic". El a vrut să dezvolte suprarealismul la care ajunsese, făcând actul creativ valid științific, creând imagini familiare minții și, prin această recunoaștere, apelând la subconștient.

Ruperea definitivă a lui Dalí de grupul lui Breton are loc în 1939. Dalí era convins că scopul său era să învețe a crea precum marii maeștri ai Renașterii și că, prin intermediul tehnicii lor, va putea exprima ideile care l-au încurajat să picteze. Dalí formulează teoria metodei paranoic-critice, în care folosește diverse forme de asocieri iraționale, în special imagini care se schimbă în funcție de percepția vizuală – de exemplu, a creat fețele personajelor din seria „Cărți de joc" – păsări în zbor și tot felul de lucruri. O trăsătură distinctivă a lui Dalí era că, în ciuda faptului că imaginile sale erau bizare, acestea erau întotdeauna create într-o manieră „academică" impecabilă, cu o acuratețe fotografică pe care majoritatea artiștilor avangardiști o considerau demodată.

În timpul șederii sale în America, Dalí a lucrat ca bijutier, designer, fotograf, ilustrator, pictor portretist, decorator, designer de vitrine, realizând decoruri pentru filmul lui Hitchcock, casa dr. Edwards, distribuind ziarul *Dalí News* (în care, în special, a tipărit interpretarea hieroglifelor și studiul psihanalitic al mustății lui Salvador Dalí). În același timp, a scris romanul *Chipuri ascunse*. Interpretarea sa este uimitoare.

Textele, filmele, instalațiile, eseurile foto și spectacolele sale de balet se disting prin ironie și paradox, contopite într-o singură unitate de aceeași natură, caracteristică picturilor sale. În ciuda eclectismului monstruos, a compusului incompatibil, a amestecului (aparent deliberat) de stil dur și moale, compozițiile sale sunt construite conform regulilor artei academice.

Pentru a-l înțelege pe Dalí, trebuie mai întâi menționat că a fost, în primul rând, un artist intelectual care și-a ilustrat creativitatea ideilor. Pentru el era important să arate nu ceea ce vedem, ci ceea ce simțim, gândim, experimentăm, poate fără să ne dăm seama.

Metoda paranoic-critică devine modul său de gândire și de autorealizare în artă. „Întreaga mea ambiție în planul pictural este de a materializa cu cea mai imperialistă furie și precizie imagini de iraționalitate concretă" (S. Dalí). Lui Dalí îi plăcea să explice sensul operei sale, dar... fără a intra prea mult în detalii... „Dacă vi se pare că este prea simplu, nu ezitați să-mi spuneți, voi fi bucuros să-l complic puțin..."

Creativitatea lui Dalí, ca a oricărui geniu, este relevantă și astăzi, iar următorul său gând: „Cred că suntem acum în Evul Mediu, dar va veni ziua Renașterii" devine din ce în ce mai prezent în contextul creșterii, lipsei de spiritualitate și depersonalizării omului în lumea modernă. Dalí a scris: „De-a lungul secolelor, eu și Leonardo da Vinci ne-am întins mâna unul către celălalt"; și noi ar trebui să ne întindem mâna către contemporanul nostru, care, prin arta sa, ne face să gândim, încercând să schimbăm lumea noastră pentru a deveni mai bună.

I-au plăcut toate noile descoperiri din știință și tehnologie, i-a plăcut progresul. Datorită talentului său a reușit. Asta, așa cum Salvador Dalí a văzut și a perceput lumea pe care ne-a oferit-o nouă, privitorilor, iar viziunea și influența sa se simt acum în pictură, sculptură, muzică și literatură. Prin viața și opera sa, Dalí a deschis noi orizonturi pentru cunoașterea umană, de aceea sunt atât de interesante pentru noi chiar și în ziua de azi.

PROCEDEUL DE GRAVARE ÎN LEMN, ÎN CULORI

Din punct de vedere istoric, gravarea în lemn este cel mai important dintre procesele de imprimare în relief. Desenul se face direct pe suprafața plăcii de lemn, care este tăiat paralel cu fibra lemnului („scândură" spre deosebire de „fibra frontală"). Părțile care urmează să fie imprimate în alb sunt tăiate, lăsând liniile negre în relief. Instrumentul folosit de obicei este un cuțit, placa fiind apoi imprimată pe o presă în relief. Imprimarea pe plăci de lemn era cunoscută în China din jurul anului 800 d. H., în Europa încă din secolul al XII-lea, dar inițial doar pentru ștanțarea de modele pe textile. Cele mai vechi imprimeuri pe hârtie care au supraviețuit nu pot fi datate înainte de ultimii ani ai secolului al XIV-lea (1370 găsit în estul Franței). Deoarece plăcile de lemn pot fi imprimate împreună cu literele, aceasta a fost timp de mulți ani metoda preferată de ilustrare a cărților. Gravurile în lemn au fost dezvoltate pentru prima dată în secolul al XVIII-lea. Se folosește un lemn foarte dur, cum ar fi buxusul, care este întotdeauna tăiat transversal. Instrumentul folosit este o versiune a unui burin sau a unui gravor, al cărui mâner este ținut în palmă, iar lama este împinsă înaintea mâinii, realizând o incizie curată în lemn. Gravurile în lemn sunt imprimate în relief în același mod ca și xilogravurile. Gravorul în lemn este capabil să producă lucrări mult mai detaliate decât tăietorul de lemn și realizează în mod caracteristic un efect de linii strâns lucrate care imprimă alb pe negru. Thomas Bewick din Newcastle (1753–1828) a fost primul mare exponent al gravurii în lemn, care a fost mult utilizată în secolul al XIX-lea pentru ilustrațiile de carte. Gravura în lemn poate fi utilizată pentru lucrările de culoare. În general, se taie plăci separate pentru fiecare zonă de culoare. În exemplul gravurilor în lemn timpurii ale lui Salvador Dalí, „Divina Comedie" (1952–1964), s-au folosit până la treizeci și cinci de plăci de lemn la imprimare. Multe dintre aceste impresii de probă progresive luate de pe plăci au supraviețuit, oferind o istorie vizuală vie a construirii imaginii finale din mai multe plăci.

Printre florile de Sakura, de la Kyoto la Tokio

DOINA MARINESCU
www.viatacaovacanta.ro

Japonia, un vis pe care l-am transformat în realitate, în primăvara aceasta! La sfârșitul lunii martie, am reușit în sfârșit să ajung cu un grup de prieteni în Țara Soarelui Răsare. Nu a contat nici că, din cauza izbucnirii războiului din Iran, drumul a fost mult mai lung. Cu gândul la sakura, cireșii înfloriți chiar în această perioadă, și la tot ce are această țară fascinantă de oferit, am îndurat drumul de aproape 3 zile cu 3 escale, deviat din cauza acestui conflict. Pe scurt, am făcut prima escală la Istanbul, unde am așteptat câteva ore și ne-am îmbarcat spre Guangzhou, China, unde am ajuns după 10 ore. După încă o escală de câteva ore, am plecat către Tokio, unde am dormit o noapte, după care, a doua zi după prânz, am ajuns la Osaka. Zborul inițial ar fi fost mult mai simplu: București–Doha, cu o escală scurtă, de circa 3 ore, și Doha–Osaka, operat de Qatar Airlines. Un drum de 20 de ore, în loc de 3 zile. M-am bucurat însă că am ajuns cu bine la destinație și, în ciuda oboselii inițiale, m-am bucurat și mai mult de tot ce am văzut.

Circuitul nostru a început în Kyoto, acolo unde am ajuns cu autocarul plecând din Osaka. Am început cu sanctuarul șintoist Fushimi Inari Taisha, celebru pentru cele peste 10 000 de porți torii, de un portocaliu vibrant, unde ne-am amestecat printre ceilalți turiști pentru a admira templele, porțile, statuile, toate având în fundal frumoșii sakura. Kyoto are 17 obiective înscrise în Patrimoniul UNESCO, dintre care noi am vizitat palatul Nijo-jo UNESCO WH, fostă reședință a shogunului Tokugawa Ieyasu și a urmașilor săi. Piața Nishiki sau „Bucătăria din Kyoto", cum mai este cunoscută, este o piață acoperită, lungă de aproximativ 400 de metri, situată în centrul orașului Kyoto. Aici am luat contact cu gastronomia locală și am încercat frigăruile de vită, nenumărate variante de sushi, precum și celebra băutură pe bază de matcha.

Am vizitat timp de două zile Kyoto, dar simt că aveam nevoie de mult mai mult la câte erau de văzut și simțit. Am mai văzut templul Pavilionului de Aur Kinkaku-ji UNESCO WH, actualmente templu ZEN, templul Ryoanji UNESCO WH, tot templu budist Zen, renumit în special pentru grădina sa de piatră zen, considerată unul dintre cele mai rafinate exemple de design peisagistic japonez, și templul Kiyomizu-dera UNESCO WH, templul apei pure. În cartierul Gion am văzut câteva Maiko, ucenicele gheișelor, atât de grațioase și delicate în veștmintele lor de mătase din alte vremuri, cu coafuri sofisticate și podoabe deosebite. De aici mi-am cumpărat un frumos chimono, pe care abia aștept să îl pun în lumina reflectoarelor. Pe parcursul călătoriei noastre, deși am încercat și mâncăruri tradiționali de tot felul, ne-am oprit cel mai mult la vita Wagyu, foarte bine preparată peste tot pe unde am mâncat. Dacă ajungeți în Kyoto, vă recomand să faceți, din timp, rezervare la Gion Corner pentru a vedea un spectacol tradițional japonez.

Cu celebrul tren de mare viteză Shinkansen, am plecat din Kyoto spre Osaka, cu două opriri, în Uji și Nara, unde am vizitat alte temple faimoase. Am văzut templul Byodoin, care face parte din patrimoniul mondial UNESCO, loc sacru deosebit de frumos, construit în secolul al XI-lea, care ne-a impresionat prin arhitectura sa rafinată, dar și prin spiritul locului. Aici am participat la o ceremonie a ceaiului, cu prepararea ca la carte a ceaiului sencha matcha.

Templul Todaiji ne-a impresionat prin complexitatea sa, fiind cea mai mare clădire de lemn din lume care adăpostește cel mai mare Buddha de bronz din Japonia. Dar, înainte de a vizita acest templu, ne-am bucurat să mângâiem câteva dintre cele peste 1 200 de căprioare din Parcul Nara. Ni s-a explicat că blândele animale, care se plimbau liniștite printre turiști, sunt mesageri sacri ai zeilor, conform tradiției Shinto. Mi s-a părut fascinant că aceste căprioare au învățat să se încline ușor atunci când cer hrană – un gest care reflectă cultura japoneză a respectului, pe care am văzut-o, de altfel, și la oamenii de aici. Aceste ființe pot fi hrănite de turiști, dar nu cu orice, ci doar cu biscuiți speciali – shika senbei –, care se pot cumpăra din parc contra sumei de 200 de yeni.

Am ajuns în Osaka seara și am fost fascinați de plasmele animate și colorate de pe clădirile din zona centrală, dar și de fetele pe care le-am văzut, cu pancarte, pe străzi, afișând tarife pentru a te acompania la o băutură. Aici am mâncat, nu o dată, ci de două ori, la un restaurant „All you can eat". Cu 200 lei/persoană am mâncat și am băut atât cât am putut, timp de 90 de minute, nenumărate feluri de carne de vită, dar și de sushi.

În următoarea zi am parcurs cei peste 300 km până la Hiroshima cu trenul Shinkansen în doar 1 oră și 40 de minute. Orașul care a fost ras de pe fața pământului în 1945 de bomba nucleară este acum un loc verde, vibrant, un simbol al păcii. Aici am vizitat Muzeul și Parcul Memorial al Păcii din patrimoniul mondial cultural UNESCO, cu „domul bombei atomice", locul în care a căzut bomba atomică, actualmente loc de reculegere. Recunosc că nu am putut să văd tot muzeul. După primele câteva minute, după ce am văzut simularea bombei și tot ce a provocat aceasta, am vrut să ies cât mai repede. După toate acestea, am mers cu feribotul spre Insula Miyajima, unul dintre cele mai frumoase 3 locuri din Japonia și care, de asemenea, este pe lista UNESCO. Am vizitat sanctuarul șintoist Itsukushima, cu faimoasa poartă Torii, care în timpul fluxului este inundată la bază, dând impresia că plutește pe apă. Și aici am văzut câteva căprioare, mesagerii sacri ai zeilor.

Pe parcursul călătoriei prin Japonia, ne-am întors în timp când am vizitat satul de munte Shirakawa-go, cu casele sale țărănești, vechi de 250 de ani, care seamănă cu niște mâini împreunate pentru rugăciune sau gassho, sat declarat obiectiv UNESCO din 1995. În Takayama, oraș cu puternică amprentă tradițională, am văzut zona veche, cu străzile sale din epoca Edo, care a dăinuit, grație negustorilor care trăiau aici, timp de aproape 300 de ani, din 1600 până în 1868.

În Kanazawa – „Orașul de aur", am fost fermecați de Kenrokuen, una dintre cele mai frumoase trei grădini japoneze, făcută pe parcursul mai multor sute de ani. Am aflat că Kenrokuen îmbină șase atribute esențiale pentru o grădină perfectă: un spațiu mare, care oferă intimitate, elemente create de om, antichitate, vederi panoramice și apă curgătoare. Numele localității se datorează artizanilor din vechime care lucrau exclusiv cu foiță de aur.

Tot aici am vizitat fascinați și Nagamachi, cartierul samurailor de la poalele vechiului castel Kanazawa, cu zidurile sale de lut, alei înguste și canale pitorești. În Piața Omicho, veche de 300 de ani, sunt peste 200 de tarabe și restaurante care vând pește, legume, fructe și alte delicatese locale cu care ne-am delectat și noi.

În Matsumoto, oraș situat la poalele Alpilor japonezi, am explorat Castelul Matsumoto – „Castelul Corb", o construcție din era feudală, senzațională prin negrul zidurilor sale, impunătoare și misterioasă, unul dintre puținele castele originale ce au rezistat încă din era feudală. La ieșire am fost așteptați de câțiva samurai, care ne-au încântat cu costumele și armele lor. Cel mai mult m-a impresionat un evantai uriaș!

Spre Muntelui Fuji, simbolul Japoniei, am văzut peisaje superbe și sate tradiționale, printre care Oshino Hakkai, renumit pentru cele opt izvoare alimentate de apa pură a muntelui. Dincolo de plimbarea de vis în acest sătuc, aici ne-am delectat cu pește prăjit și fructe de sezon. Istoria și cultura muntelui ne-au fost dezvăluite într-un centru modern și interactiv, cu expoziții și proiecții.

Și cum nu se putea să venim în Japonia și să nu vedem și Tokio, am dedicat două zile și acestei mari metropole. Am văzut Ginza, cea mai cunoscută zonă de restaurante și de shopping, cu toate marile firme prezente, unde un metru pătrat poate să ajungă și la 500 000 de dolari, Koukyo Gaien, parcul din fața Palatului Imperial cu podul Nijubashi. Asakusa, cu Templul Senso-ji, unul dintre cele mai vechi și populare temple din Tokio, cu Nakamise, o zonă comercială din preajma templului, plină de magazine tradiționale cu prăjituri, evantaie, chimonouri, ne-au transportat în timp, în orașul de altădată. Nu puteam pleca din Japonia fără să facem câteva fotografii îmbrăcate în celebrele chimonouri, așa că am apelat la un centru de închirieri, unde am fost îmbrăcate și aranjate ca niște Maiko veritabile.

Am fost și într-o croazieră pe Râul Sumida, până la Odaiba, o insulă artificială din Golful Tokio, cu multe centre comerciale, restaurant, baruri și cafenele, unde ne-am bucurat de o cină la apusul soarelui în apele golfului. Nu puteam să ratăm Shibuya, cu uriașele ecrane din intersecție, unde am văzut și statuia celebrului câine Hachiko și ne-am amestecat printre pietonii care traversează simultan din toate părțile. Am urcat și pe terasa unui sky bar pentru a vedea mulțimea de oameni din această intersecție. *Urban life!*

Poate cel mai frumos loc pe care l-am văzut în excursia noastră a fost în Nikko, un loc fascinant care îmbină munți, lacuri, cascade, maimuțe sălbatice ce se scaldă în apele termale, drumuri montane și temple budiste și Shinto. Aici am văzut templul Tosho-gu, cel mai extravagant decorat din toată Japonia, unde am găsit celebrele maimuțe sculptate – nu văd, nu aud, nu vorbesc rău. Construit la începutul anilor 1600, templul include și mausoleul shogunului Tokugawa Ieyasu, fondatorul shogunatului Tokugawa. Rinno-ji, cel mai important templu budist din Nikko, fondat de călugărul Shodo Shonin, cel care a introdus budismul în Nikko, în secolul al VIII-lea, este și el foarte frumos, și la fel și Templul Shinto Futarasan, tot din secolul al VIII-lea. Situat la intrarea către templele din Nikko, unul dintre cele mai frumoase poduri din Japonia, Shinkyo, cu arcadele sale din lemn roșu, completează perfect peisajul de poveste.

Pentru copiii din noi, am ajuns și la Disneyland în Tokio, unde am intrat cu doar 50 euro de persoană. Parcul nu este la fel de mare precum cel de la Paris, de exemplu, dar ne-a plăcut, cu atât mai mult cu cât a fost adaptat cumva culturii japoneze.

Deși este departe, Japonia e un loc care merită din plin vizitat măcar o dată în viață. Dacă aș merge a doua oară, mi-ar plăcea să stăm mai mult și să ne putem bucura fără grabă de tot ce are această țară de oferit! Și nu, nu am prins niciun cutremur în cele două săptămâni petrecute acolo! *Sayonara!*

Centrul orașului, pas cu pas

Despre arhitectură, oameni și frumusețea care schimbă comunități

Andra GEORGESCU
arhitect

În ultimii ani, contactul meu cu zona HoReCa m-a făcut să înțeleg și mai bine cât de mult poate influența arhitectura viața unui oraș. Oamenii mă caută pentru a crea spații frumoase, vitrine atrăgătoare, locuri care să le reprezinte afacerea și să îi ajute să crească. Dincolo de design, fiecare proiect spune o poveste despre identitate, despre energie și despre relația dintre oameni și locurile în care aleg să petreacă timp.

Așa a apărut inițiativa „Centrul Ploieștiului pas cu pas". Nu ca o revoluție grăbită, nu ca o presiune, ci ca un proces firesc de transformare. Pas cu pas înseamnă exact asta: răbdare, implicare și oameni care aleg să construiască împreună. În jurul acestei idei s-a format deja o comunitate de peste 60 de antreprenori locali, oameni care au afaceri de succes și care își doresc mai mult decât propriul confort. Își doresc un oraș mai frumos, mai viu, mai coerent.

Cred cu tărie că un arhitect nu creează niciodată singur. Poate că nu există inspirație în fiecare zi, însă atunci când apar nevoile clientului, energia locului și dialogul autentic dintre oameni, se poate naște una dintre cele mai spectaculoase vitrine. Iar când o vitrină este bine gândită, întreg orașul câștigă. Oamenii încetinesc pasul, privesc, intră, rămân. Atmosfera se schimbă.

De aceea, arhitectura nu înseamnă doar interior. Înseamnă și exterior, și mediul înconjurător, și felul în care ne raportăm la spațiul public. O terasă în aer liber poate deveni extraordinară atunci când este realizată din materiale durabile, ușor de întreținut și potrivite pentru timp și intemperii. Frumusețea adevărată nu este doar spectaculoasă în prima zi, ci rezistă și peste ani.

Verdeața este, pentru mine, una dintre cele mai importante componente ale arhitecturii. Plantele ornamentale, arborii, jardinierele și micile zone verzi schimbă complet energia unui spațiu. O cafenea înconjurată de verdeață devine automat mai primitoare, mai relaxantă, mai vie. Oamenii simt instinctiv nevoia de natură, chiar și în mijlocul orașului.

Dincolo de estetică, plantele au un rol esențial pentru sănătatea noastră și pentru calitatea vieții urbane. Ele filtrează aerul, reduc praful, absorb dioxidul de carbon, limitează noxele și oferă oxigen. Vara, vegetația reduce senzația de căldură și creează un confort natural pe care niciun material artificial nu îl poate înlocui complet.

Cred că trebuie să limităm, pe cât posibil, suprafețele excesiv betonate și să integrăm mai mult spațiu verde în proiectele noastre. Putem folosi dale înierbate, plante decorative, arbori și soluții care lasă orașul să respire. Verdeața nu este doar decor. Verdeața este viață. Este protecție, echilibru și stare de bine. Iar un oraș care respiră frumos este un oraș în care oamenii își doresc să rămână.

La fel de importante sunt spațiile verzi și parcurile. Un oraș frumos nu este doar un loc prin care treci, ci un loc care te invită să rămâi. Din loc în loc, avem nevoie de spații de odihnă, de socializare, de colțuri care să creeze experiențe și emoții. Chiar și cele mai simple lucruri contează. Grupurile sanitare, de exemplu, sunt esențiale pentru confortul unui centru activ, pentru evenimente, pentru cafenele și pentru viața urbană în general. Sunt detalii aparent mici, dar care schimbă radical experiența oamenilor într-un spațiu.

Și apoi există lumina. Poate unul dintre cele mai importante elemente în orice proiect. Îmi place mereu să dau exemplul plajei: dimineața arată într-un fel, iar la apus, în același loc, totul devine diferit doar prin lumină. La fel se întâmplă peste tot – într-un parc, într-un magazin, într-o cafenea sau chiar în fața oglinzii. Lumina poate pune în valoare sau poate ascunde. Poate crea stare, confort, emoție. De aceea, iluminatul urban merită întotdeauna studiat cu atenție: cum cade lumina pe mobilierul urban, ce evidențiază, ce atmosferă creează.

Fac parte din Ordinul Arhitecților din România și, de fiecare dată când particip la conferințe și la întâlniri profesionale, mă bucur să descopăr că gândim la fel: că orice spațiu poate deveni mai bun. Există chiar și o glumă printre arhitecți – aceea că, oriunde mergem, simțim nevoia să reamenajăm. Și cred că este foarte adevărat.

De aceea îi încurajez pe oameni să apeleze la arhitecți, arhitecți de interior și designeri. Rolul nostru este să scoatem frumusețea la suprafață și să transformăm spațiile în locuri care se simt bine. Pentru că oamenii simt locurile. Întotdeauna.

Iar aceasta este, poate, una dintre cele mai frumoase părți ale profesiei pe care mi-am ales-o. O profesie de care sunt profund mândră și în care mă regăsesc complet. Știam că îmi va plăcea, dar nu mă așteptam să descopăr cât de frumoasă poate fi cu adevărat.

Tot ce trebuie să știi înainte de a începe să construiești propria locuință

Mugurel DRĂGUȘIN
Inginer construcții
www.dragokad.ro

Construirea unei case este unul dintre cele mai importante proiecte din viața unei familii. Dincolo de entuziasm, procesul implică multe etape tehnice, administrative și financiare, care trebuie înțelese încă de la început.

O decizie greșită luată la început poate genera costuri suplimentare, întârzieri sau chiar imposibilitatea construirii.

Acest ghid te ajută să înțelegi, pe scurt și clar, pașii esențiali înainte și în timpul construirii unei locuințe.

1. Cum să alegi terenul

Mulți oameni aleg terenul doar după poziție, preț sau suprafață. În realitate, cel mai important lucru este să verifici dacă acel teren poate fi construit în condițiile dorite.

Certificatul de urbanism de informare

Înainte de cumpărare, este recomandat să soliciți un certificat de urbanism de informare. Acest document îți spune:

- dacă terenul este construibil;
- ce regim de înălțime este permis;
- procentul de ocupare al terenului (POT);
- coeficientul de utilizare al terenului (CUT);
- retragerile obligatorii față de vecini;
- dacă există restricții sau interdicții de construire;
- ce avize vor fi necesare ulterior.

Foarte multe persoane cumpără terenuri fără această verificare și descoperă ulterior că nu pot construi casa dorită.

Importanța studiului geotehnic

Un alt aspect esențial este studiul geotehnic. Acesta analizează terenul din punct de vedere al structurii solului și stabilește condițiile de fundare.

Un teren aparent bun poate ascunde:

- apă la mică adâncime;
- umpluturi necontrolate;
- teren instabil;
- risc de alunecare;
- costuri mari pentru fundații.

Un studiu geotehnic făcut înainte de proiectare poate preveni probleme tehnice și cheltuieli foarte mari în timpul execuției.

Alte verificări importante

Înainte de cumpărare, verifică și:

- accesul legal la drum;
- existența utilităților;
- vecinătățile;
- situația cadastrală și juridică;
- eventuale servituți sau conducte subterane.

2. După cumpărarea terenului urmează certificatul de urbanism, avizele și autorizația

După achiziția terenului începe partea administrativă a investiției.

Certificatul de urbanism pentru construire

Primul pas este obținerea certificatului de urbanism în vederea construirii. Acest document stabilește lista exactă a avizelor și documentațiilor necesare pentru autorizația de construire.

În funcție de zonă și de specificul terenului, pot fi necesare:

- avize de utilități;
- aviz mediu;
- aviz ISU;
- aviz de la operatorii de rețele;
- aviz cadastru;
- aviz sănătate publică;
- avize drumuri;
- studii suplimentare.

Avize și acorduri

Această etapă este deseori una dintre cele mai consumatoare de timp. Durata diferă în funcție de localitate și de complexitatea proiectului.

Este important ca documentațiile să fie corect întocmite încă de la început pentru a evita refaceri și întârzieri.

Autorizația de construire

După finalizarea proiectului și obținerea tuturor avizelor, documentația se depune pentru emiterea autorizației de construire.

Fără această autorizație, executarea lucrărilor este ilegală.

3. Proiectul propriu-zis

Proiectul unei case nu înseamnă doar randări frumoase sau compartimentări atractive.

Un proiect complet include:

- arhitectură;
- structură;
- instalații;
- detalii tehnice;
- verificări de specialitate;
- documentații pentru autorizare și execuție.
- Importanța unui proiect bine gândit

O casă trebuie să fie:

- funcțională;
- eficientă energetic;
- adaptată terenului;
- adaptată bugetului;
- ușor de întreținut pe termen lung.

Greșelile din proiectare costă mult mai puțin dacă sunt corectate pe hârtie decât în șantier.

Colaborarea cu proiectantul

Este important să alegi un proiectant care:

- ascultă nevoile beneficiarului;
- explică soluțiile tehnice;
- optimizează costurile;
- urmărește respectarea legislației.

Un proiect bun reduce semnificativ problemele din execuție.

4. Alegerea constructorului

Constructorul influențează direct calitatea casei.

De multe ori, alegerea exclusiv pe criteriul „cel mai mic preț” duce la:

- întârzieri;
- materiale slabe;
- execuții neconforme;
- costuri suplimentare ulterioare.
- Ce trebuie verificat
- Înainte de semnarea contractului:
- cere lucrări executate anterior;
- discută cu foști beneficiari;
- verifică experiența echipei;
- solicită deviz clar și detaliat;
- stabilește termene precise;
- verifică existența unei firme autorizate.

Contractul trebuie să fie foarte clar privind:

- etapele de plată;
- responsabilitățile;
- garanțiile;
- termenele de execuție.

5. Alegerea unui diriginte de șantier

Dirigintele de șantier este reprezentantul beneficiarului în relația cu constructorul și are un rol extrem de important.

Mulți proprietari ignoră această etapă, deși dirigintele:

- verifică respectarea proiectului;
- urmărește calitatea lucrărilor;
- verifică materialele;
- participă la fazele determinante;
- întocmește documentele necesare recepției.

Practic, el este persoana care se asigură că lucrarea este executată corect din punct de vedere tehnic și legal.

6. Construirea

Etapa de execuție este momentul în care proiectul prinde viață.

Organizarea corectă a șantierului

În această perioadă sunt importante:

- respectarea proiectului;
- folosirea materialelor conforme;
- coordonarea echipelor;
- respectarea etapelor tehnologice;
- verificările periodice.

Orice modificare făcută „din mers” trebuie discutată cu proiectantul și cu dirigintele de șantier.

Cartea tehnică a construcției

Pe parcursul lucrărilor se întocmește cartea tehnică a construcției, care va conține:

- proiectul;
- procese verbale;
- certificate de calitate;
- verificări;
- documente de recepție.

Acest dosar este extrem de important pentru recepție și intabulare.

7. Recepția

La finalizarea lucrărilor se realizează recepția.

Comisia verifică:

- dacă lucrarea respectă proiectul;
- dacă există toate documentele;
- dacă au fost respectate condițiile din autorizație;
- calitatea execuției.

În urma recepției se emite procesul-verbal de recepție.

Fără această etapă finalizată corect, construcția nu poate fi utilizată legal în condiții normale.

8. Intabularea

Ultimul pas este intabularea construcției în cartea funciară.

Pentru aceasta sunt necesare:

recepția lucrărilor;
documentația cadastrală;
autorizația de construire;
procesul-verbal de recepție;
alte documente solicitate de OCPI.

După intabulare, locuința apare oficial în evidențele cadastrale și poate fi:

- vândută;
- ipotecată;
- asigurată;
- moștenită fără probleme juridice.

Concluzie

Construirea unei locuințe este un proces complex, dar atunci când fiecare etapă este tratată corect, rezultatul poate fi o investiție sigură și durabilă.

Cele mai importante lucruri sunt:

- alegerea corectă a terenului;
- proiectarea profesionistă;
- colaborarea cu specialiști serioși;
- respectarea etapelor legale și tehnice.

O casă bine construită începe întotdeauna cu decizii bune luate înainte de primul metru de fundație.

DragoKad Geometry

Bluette

Elena DoamnaNr.4
Ploiești

0751 242 617
0244 512 538

Bluettesalonploiesti

www.bluettesalon.ro

Hairstyle
Make-up
Cosmetică
Întreținere corporală
Manichiură - pedichiură
Repigmentare sprâncene și buze

Comunitatea ca formă de echilibru

Denis DOCHIOIU
Life Yoga Center

Lumea în care trăim ne împinge constant spre performanță, comparație și validare. Suntem învățați să fim puternici, independenți, să ne descurcăm singuri, iar uneori uităm cât de mult contează să avem alături oameni cărora le pasă, care rămân aproape când viața nu mai arată bine și care știu să ofere sprijin fără să încerce să repare totul.

Dincolo de tot ce facem profesional, social sau personal, cred că una dintre cele mai mari nevoi umane rămâne aceea de a ne simți văzuți și susținuți.

În yoga există un concept foarte frumos numit „sangha", adică ideea de comunitate construită pe susținere, respect și creștere împreună, acea stare în care oamenii își amintesc unii altora că nu trebuie să ducă totul singuri. Cred că adevărata evoluție nu stă doar în câte obiective atingem, ci și în felul în care îi facem pe ceilalți să se simtă în prezența noastră.

Trăim într-o perioadă în care oamenii au din ce în ce mai mult nevoie de conexiune reală, de mai puțină judecată și mai multă umanitate, de conversații sincere, de sprijin, de blândețe.

Uneori, un mesaj trimis la momentul potrivit, o îmbrățișare sau câteva minute în care alegem să fim cu adevărat prezenți pentru cineva pot avea un impact mai mare decât ne imaginăm.

Am observat că oamenii nu își amintesc neapărat ce le-ai spus, ci cum i-ai făcut să se simtă și, poate de aceea, cred că una dintre cele mai importante responsabilități pe care le avem față de lume este propria noastră stare interioară. Un om împăcat cu el însuși devine automat mai prezent, mai atent și mai disponibil pentru ceilalți, iar energia aceasta se transmite: în familie, în relații, în comunități, în felul în care lucrăm și construim împreună.

Solidaritatea nu înseamnă neapărat gesturi spectaculoase. De cele mai multe ori, ea se vede în lucrurile simple: în disponibilitate, în empatie, în alegerea de a nu răni gratuit, în capacitatea de a fi acolo când e nevoie de noi.

Cred că avem nevoie să ne amintim mai des că succesul nu valorează foarte mult dacă îl trăim complet deconectați unii de ceilalți.

HAPPY BRIDES

Lorelia Elegance

Rochii de mireasă și de seară

Fiecare rochie spune o poveste!

Cusute manual din cele mai fine materiale, rochiile noastre de seară şi de mireasă sunt create pentru a te face să străluceşti.

Showroom:

Strada Rahovei, nr 20, Ploiești

+40736773717

www.loreliaelegance.ro

DEALU MARE
GRAMOFON
Wine
DESFRUNZITUL
STRUGURILOR
Mai mult decât un eveniment.
O experiență.
20 iunie
Open bar pe toată durata evenimentului
Mâncarea inclusă
Live: Cuban Project
Gramofon Wine, Mocesti
Rezervă acum - locuri limitate
0726 682 682

2026
PSIHOLOGIA LEADERSHIPULUI

BUCUREȘTI
21 OCTOMBRIE

Gregory Caremans | Gáspár György | Raluca Anton | Marco Hößl | Petruș Stuparu | Paul Olteanu

Parteneri:

BCR · e·on · Kaufland · Regina Maria · Rețeaua privată de sănătate · TREND · SECOM · UNIVERSAL SOLUTION

Organizatori:

Pagina de Psihologie · Mozaic Media

www.psihologialeadershipului.ro

Tehnologia care ne face impostori

Raluca Eparu
jurnalist

În urmă cu 25 de ani, atunci când am făcut lucrarea de licență, m-am dus multe luni la Biblioteca „Nicolae Iorga” pentru a studia din mai multe cărți care nu se puteau împrumuta acasă. Am stat ore în șir în sala de lectură, de unde mi-am conspectat pe rând din cel puțin 10 cărți. Implicit, tot căutând ce mă interesa pe mine, am și citit aceste cărți și am aflat și alte lucruri interesante dincolo de ce căutam. Ajunsă acasă, introduceam acele pasaje în textul lucrării nu numai ca citate, ci și cu concluzii personale, care se pretau la tema aleasă. Aveam deja probleme cu coloana vertebrală, dar lucrarea trebuia făcută. La bibliotecă mă ridicam din când în când să mă duc până la baie, mai mult ca o formă de a mă mișca și de a evita să rămân anchilozată de mijloc. Nu a fost ușor deloc, dar la final m-am mândrit că acea lucrare a fost făcută de mine, că am învățat multe tot citind despre etică, că mi-am dezvoltat și mai mut vocabularul și, mai ales, că am reușit să îmi înfrâng limitele corpului fiind perseverentă în scopul meu.

Acum, studenții nu mai au nevoie să meargă la bibliotecă pentru asta, poate doar în cazuri deosebite, atunci când e vorba despre cărți foarte rare, care nu au apucat încă să fie scanate și puse pe internet. Ai mii de pagini de informații la un click distanță și asta mi se pare senzațional, pentru că mă gândesc mereu cât de mult mi-ar fi ușurat mie munca atunci, dacă în loc să scriu de mână atâtea pagini, să mă deplasez la bibliotecă și să citesc doar 10–15 cărți, aș fi dat tema și mi-ar fi apărut tot ce a fost publicat vreodată pe internet despre acel subiect.

Tehnologia este minunată, dar devine o problemă a generației și a societății în general în momentul în care tinerii nu mai sunt încurajați să citească, să se documenteze și să emită idei critice și, ulterior, să devină specialiști într-un domeniu, pentru că e suficient doar să ceară inteligenței artificiale să le facă lucrări pe temele solicitate de profesori. Din păcate, tendința spre acest gen de impostură este din ce în ce mai mare, pentru că am constatat-o și la multe persoane adulte, cu expertiză în domeniile în care profesează și care ar putea emite singure toate acele păreri pe care le transmit cu AI. O fac pentru că au prea puțin timp, pentru a-și ușura cumva viața sau pentru că se pricep la domeniul în care activează, dar nu și la scris. Mulți se păcălesc solicitând programului o notă personală, dar ceea ce iese e tot rezultatul tehnologiei, și nu munca lor.

Nu sunt specialistă în AI și nu folosesc AI, dar am început să îmi dau seama de textele scrise de AI, fără să le bag într-un alt program AI care să recunoască asta))). Îmi dau seama pentru că, deși li s-a dat ca cerință „emoționant”, nu sunt deloc emoționante, ci rigide și lipsite de personalitate. Sunt corecte la nivel de informație și atât! (asta dacă sunt corecte, pentru că, mai nou, AI inventează studii și cercetări și pune în situații penibile inclusiv guverne, cum s-a întâmplat în Canada, unde o firmă care făcuse un raport pentru guvernul acestei țări folosise AI și, cum aceasta nu a găsit suficiente referințe despre acea problemă, a inventat).

AI-ul este bun atunci când e folosit pentru selectare a milioane de date, este bun atunci când îl pui să verifice calcule și diverse situații contabile, este bun când îți retușează poze în câteva secunde, dar devine periculos când trucheză imagini foto sau video sau când emite informații eronate. În plus, este rău când e folosit fără discernământ, pentru că, în timp, creează o problemă socială imensă pe care o observăm deja: tineri care se exprimă din ce în ce mai greu oral, care folosesc tot felul de semne și prescurtări în scris, fără vocabular bogat și fără păreri proprii. Tineri care se tem să vorbească la telefon cu persoane necunoscute pentru că nu știu să își formuleze solicitările, tineri care nu te pot privi în ochi atunci când vorbești cu ei.

Psihologii vorbesc despre o formă de autism indusă de ecrane și de tehnologie, în timp ce tinerii au făcut o virtute din ceea ce ei numesc „anxietate socială” – o problemă care chiar există, dar afectează în alt fel persoanele decât cum cred ei. Așa că nu sunt agramați și necitiți, sunt anxioși social! Și, crezând asta, devin astfel puțin câte puțin, cu fiecare zi în care nu au citit o carte, în care nu au socializat cu oameni reali, ci cu AI-ul, cu fiecare zi în care AI-ul a gândit în locul lor.

Tocmai de aceea nu mă simt amenințată de AI, pentru că întotdeauna o să fie nevoie de oameni care să vorbească cu alți oameni și să le transmită mesajul cu emoție, nu corect și atât!

le bonbon
COFETĂRIA CHIAR BUNĂ

Candy Bar & *Evenimente*

Torturi personalizate,
mini deserturi, candy bar și
platouri sărate pentru
momente speciale

Nunți • Botezuri • Aniversări
Evenimente corporate

ÎN DRUMUL TĂU SPRE MUNTE, OPREȘTE-TE SĂ MĂNÂNCI
CEL MAI BUN SCHNITZEL ȘI CEA MAI BUNĂ PIZZA LA

Schnitzel Haus

RESTAURANTUL FAMILIEI TALE

Calea Unirii, 26, Păulești, Prahova

0721 182 323

WWW.RESTAURANT-SCHNITZELHAUS.RO

100% unt de cacao

LEONIDAS PLOIEȘTI

Made in Belgium.

Leonidas
The Preferred Belgian Chocolates

Vizitati magazinul nostru din Omnia!

Pralinele Leonidas sunt făcute din 100% unt de cacao, ingrediente proaspete și nu conțin grăsimi hidrogenate.

Descoperă aroma de cutii cadou Leonidas și personalizează-le cum îți dorești!

CONTACT:
0799.977.438

SIATI
Flower
Market

OFERĂ IUBIRE!

SI ATI *ales!*

Oferă Flori!

0723 852 820

DN1 A, Hypermarket Carrefour
Ploiești

www.floraria-siati.ro

scoala de flori®

Sagrada Familia

sub condeiul pictoriței Maria Parascan

Maria PARASCAN
Pictoriță

Sagrada Familia și povestea ei reprezintă una dintre acele povești care depășesc granițele unei construcții și intră într-un spațiu aproape imposibil de explicat doar prin cuvinte.

Nu este doar o biserică, nu este doar un monument celebru pe care milioane de oameni îl vizitează în fiecare an. Este una dintre cele mai mari dovezi pe care omul le-a lăsat lumii despre ceea ce se poate naște atunci când credința, imaginația și răbdarea merg împreună.

Iar în centrul acestei povești se află Antoni Gaudí, omul care nu a vrut să ridice ziduri, ci să dea formă unei rugăciuni.

Barcelona sfârșitului de secol al XIX-lea era un oraș viu, plin de schimbări, de energie și de dorința de modernitate. În anul 1882 începe construcția unei biserici dedicate Sfintei Familii. Inițial, proiectul urma să fie unul tradițional, în stil neogotic, așa cum existau multe în acea perioadă. Nimeni nu își imagina atunci

că acel șantier modest avea să devină una dintre cele mai extraordinare opere ale omenirii.

Când proiectul a ajuns în mâinile lui Gaudí, totul s-a schimbat. El nu vedea arhitectura așa cum o vedeau ceilalți. Pentru mulți, o clădire era geometrie, reguli și proporții. Pentru Gaudí, arhitectura era viață, el petrecea ore întregi privind natura. Studia felul în care cresc copacii, modul în care se desfac frunzele, felul în care lumina cade printre ramuri, formele cochiliilor marine, structura oaselor, mișcările valurilor. Spunea adesea că „originalitatea înseamnă să te întorci la origine". Iar pentru el originea tuturor lucrurilor era creația divină.

De aceea, atunci când privești Sagrada Familia, ai sentimentul ciudat că nu te afli în fața unei construcții ridicate de oameni. Pare mai degrabă o formă apărută firesc din pământ, asemenea unui munte sau unei stânci modelate de timp. Turnurile ei nu seamănă cu turnurile clasice ale marilor catedrale europene. Ele par să urce spre cer asemenea unor degete uriașe ridicate în rugăciune. Formele lor au ceva viu, aproape organic, ca și cum piatra ar respira.

Pe măsură ce anii treceau, Gaudí s-a îndepărtat tot mai mult de viața obișnuită. A renunțat la multe proiecte importante și și-a dedicat aproape întreaga existență acestei biserici. Trăia simplu, foarte simplu. Ultimii ani și i-a petrecut aproape în interiorul șantierului. Acolo desena, calcula, crea modele, vorbea cu muncitorii, modifica forme și visa la ceea ce urma să existe după el. Știa foarte bine un lucru: nu avea să trăiască suficient pentru a-și vedea opera terminată și totuși continua.

Când era întrebat de ce lucrările mergeau atât de lent, răspundea cu liniște: „Marele meu client nu se grăbește". Poate că în aceste câteva cuvinte se afla întreaga lui filozofie despre viață.

Trăim într-o lume care vrea rezultate rapide, succes imediat și răspunsuri instantanee. Dar Gaudí înțelegea ceva diferit: lucrurile cu adevărat importante au propriul timp.

Fiecare fațadă a bisericii a fost gândită asemenea unei cărți uriașe sculptate în piatră. Fațada Nașterii vorbește despre lumină, speranță și bucurie. Privind-o vezi flori, animale, păsări, chipuri și detalii care par să prindă viață. Fațada Patimilor este opusul. Acolo formele devin aspre, dramatice și puternice, piatra pare să poarte durere. Iar Fațada Gloriei, cea mai amplă dintre toate, reprezintă drumul omului către Dumnezeu.

Dar poate adevărata magie începe atunci când intri în interior. Pentru mulți oameni, primul pas făcut în Sagrada Familia este un moment pe care nu îl uită niciodată. Nu simți greutatea pietrei, simți lumina. Coloanele urcă asemenea unor copaci uriași. Ramificațiile lor se desfac spre tavan asemenea coroanelor unei păduri nesfârșite. Ai impresia că nu te afli într-o clădire, ci într-o pădure construită din lumină și tăcere. Vitraliile transformă aerul într-o mare de culori. Dimineața, lumina albastră și verde pătrunde delicat printre ferestre, spre apus apar tonuri roșii și aurii. Lumina nu cade pur și simplu peste obiecte, lumina pictează. Parcă întreaga încăpere respiră... Poate de aceea atât de mulți oameni, indiferent de religie, spun același lucru atunci când ies de acolo, spun că au simțit liniște.

Destinul lui Gaudí a avut însă o tristețe aparte. În anul 1926 a fost lovit de un tramvai pe o stradă din Barcelona. Era îmbrăcat modest și la început nimeni nu l-a recunoscut pe marele arhitect. A plecat în eternitate câteva zile mai târziu. În acel moment biserica era departe de a fi terminată. A fost înmormântat chiar în cripta Sagradei Familia, sub opera pe care a iubit-o mai mult decât orice.

După plecarea sa, au venit ani grei. Războiul Civil Spaniol a distrus multe dintre machetele și schițele originale. Mulți au crezut că totul se va pierde. Dar visurile mari au uneori o putere care depășește timpul. Arhitecți, sculptori și mii de oameni au continuat ceea ce el a început. Și poate acesta este lucrul cel mai impresionant. Sagrada Familia nu aparține unei singure generații. Aparține umanității. Pentru că uneori există oameni care nu lucrează doar pentru prezentul lor, lucrează pentru oameni pe care nu îi vor cunoaște niciodată. Lucrează pentru timpul care vine. Iar Gaudí a lăsat lumii nu doar o biserică, a lăsat o dovadă că frumusețea poate deveni credință, că piatra poate deveni poezie și că unele visuri sunt atât de mari, încât au nevoie de mai multe vieți pentru a fi împlinite.

Poate că acesta este și marele adevăr pe care ni-l lasă Gaudí peste timp. Că omul nu este măsurat doar prin ceea ce termină, ci și prin ceea ce începe cu iubire și credință. Nu toate drumurile sunt făcute pentru a fi văzute până la capăt de cei care le pornesc, uneori viața ne așază în mâini doar prima cărămidă, iar restul îl continuă timpul.

Privesc această capodoperă și mă gândesc că poate fiecare om poartă în el propria Sagrada Familia. Un vis pe care îl zidește în tăcere. O iubire. O speranță. O lucrare a sufletului său. Unii o construiesc prin muzică, alții prin cuvinte, alții prin fapte sau prin culoare așezată pe pânză. Poate că nici noi nu vom vedea întotdeauna capătul tuturor visurilor noastre. Dar asta nu înseamnă că trebuie să ne oprim. Pentru că adevărata frumusețe nu stă doar în destinație, ci și în drumul parcurs către ea.

Și mă mai gândesc la ceva... Trăim într-o lume grăbita. O lume care vrea totul acum. Acum succesul, acum răspunsurile, acum aplauzele. Dar marile opere ale lumii nu s-au născut din grabă, ele s-au născut din răbdare, din nopți nedormite, din lacrimi, din credință și din puterea de a continua chiar și atunci când nimeni nu vede ce construiești.

Poate că de aceea Sagrada Familia nu este doar o biserică. Este o lecție. O lecție despre timp. O lecție despre răbdare. O lecție despre credință.

Iar Antoni Gaudí nu a lăsat omenirii doar piatra ridicată spre cer. A lăsat o întrebare tăcută pentru fiecare dintre noi: Tu ce construiești în timpul care ți-a fost dăruit pe pământ?

Pentru că într-o zi poate nu vor rămâne nici pașii noștri, nici vocea noastră, nici anii care au trecut peste noi.

Dar vor rămâne urmele sufletului pe care l-am așezat în ceea ce am iubit.

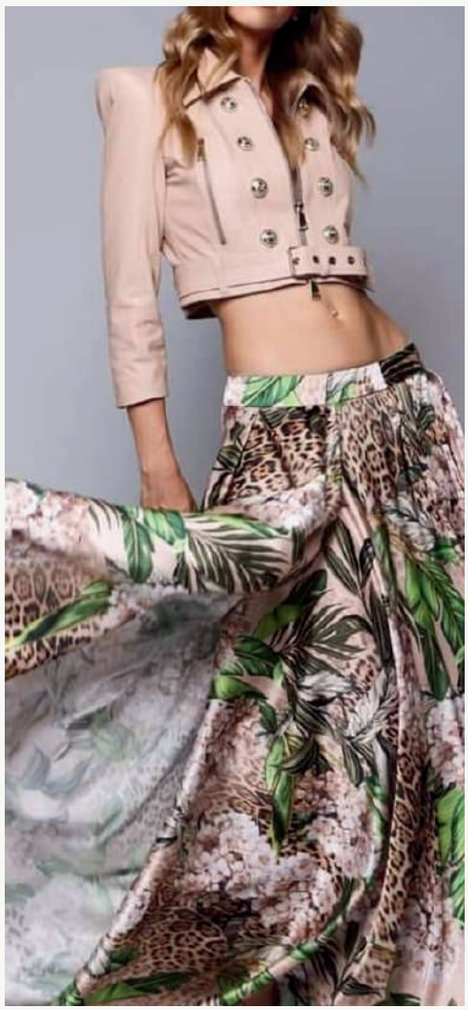
Și poate aceasta este cea mai frumoasă formă de eternitate.

Gândul meu
Maria Parascan

TURUL
DE
FORȚĂ
RNTV
LUNI
21:00
PLOIEȘTI
SÂMBĂTĂ
11:00

MODĂ PENTRU TOATE GUSTURILE!

WWW.BOUTIQUEFORYOU.RO

BOUTIQUE FOR YOU

STR. LĂMÂIȚEI, NR 2, PLOIEȘTI

0744 559 916

MANICE

Design autentic, pentru cei care văd dincolo de trenduri.

Colecția “Fundamental” aduce piese moderne și versatile, gândite pentru zilele aglomerate sau momentele speciale. Descoperă creații unice, realizate cu atenție la detalii.

Descoperă mai multe pe www.manice.ro

BALKANICA

Gustul pe care îl **recunoști**

Arome autentice

Savoare desăvârșită

www.balkanica.ro

info@balkanica.ro

+40 244 43 66 00

Mercedes-Benz
NOUL GLC ELECTRIC.
Descoperă noul GLC complet electric. Cu interiorul său generos și un nivel rafinat de confort, GLC electric îți oferă o experiență de condus lină, aproape silențioasă, și o autonomie electrică de până la 713 km.
De la 56.000 € (fără TVA).
Programează-te la test drive la: AUTOKLASS.
140 YEARS OF INNOVATION
GLC 400 4MATIC cu tehnologie EQ | Consum mixt de combustibil: 15,8 kWh/100kmEmisii de CO_2 mixt: 0 g/km
AUTOKLASS PLOIEȘTI
Strada Șirandului nr. 61A, Ploiești | +40 317 143333 | office@autoklass.ro | www.autoklass.ro